עלאא אלאסוואני

בית יעקוביאן

עלאא אלאסוואני | **בית יעקוביאן**

רומן

מערבית: משה חכם

בניין יעקוביאן

Alaa-al-Aswany

THE YACOUBIAN BUILDING

עימוד וגרפיקה: עדנה חכם-בסקין

אין לשכפל, להדפיס, לצלם, להעתיק, לאחסן במאגר מידע או להפיץ
בכל דרך שהיא ובשום אמצעי, אלקטרוני, אופטי או מכני, כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה, וכן **אין לעשות שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בתוכן הספר** בלא רשות מפורשת בכתב מ-IPCEI. **אין לשנות דבר בטקסט - אין להוסיף לו ואין לגרוע ממנו.**

© הזכויות בשפה העברית שמורות ל-IPCRI, תשע"א - 2010

IPCRI
Israel/Palestine Center for Research and Information
איפקרי ايبكري

ipcri@ipcri.org | http://www.ipcri.org

על המחבר

עלאא אלאסוואני נולד בשנת 1959. מקצועו בטרם התחיל לכתוב היה רופא שיניים, והקליניקה שלו שכנה בבניין יעקוביאן. עם ההצלחה שזכה לה הרומן הראשון שלו הוא החל להקדיש יותר זמן לחיבור ספרים ולכתיבה עיתונאית. הרומן השני שלו, "שיקגו", יצא לאור בשנת 2007. כיום יש לו טור שבועי בעיתון "המזרח החדש" (ÁÈÁÉsÌ àÀÎÙÙ).

על הספר

הרומן **בית יעקוביאן** זכה להצלחה מיד עם צאתו לאור, ועמד בראש רשימת רבי המכר במצרים בשנים 2002-2003. אמנם הוא היה שנוי במחלוקת בגלל תוכנו העוסק באלימות במשפחה, בכוחות הביטחון, בהומוסקסואליות ובשחיתות חברתית ושלטונית, אך דווקא בשל כך הוא עורר עניין רב ותורגם ל-23 שפות ואף עובד לסרט קולנוע ולסדרה טלוויזיונית.

בניין יעקוביאן עומד כיום על תלו במרכז קהיר, ברחוב טלעת חרב 34. הבניין נבנה בשנת 1937 על ידי ג'קוב יעקוביאן, נגיד העדה הארמנית במצרים דאז. בזמנו גרו בו משפחות מעדות שונות, ואחרי הפיכת עבד אלנאצר שוכנו בו קצינים מהצבא המצרי, ועל גגו גרו משפחות מדלת העם וגידלו שם עופות. הבניין שבמציאות שונה במראהו מזה המתואר ברומן.

על המתרגם

משה חכם נולד בעיראק בשנת 1926, ועלה לישראל ב-1950. הוא עסק בהוראה במשך 40 שנה, ובשנת 1981 קיבל את פרס החינוך מטעם משרד החינוך. כשיצא לגמלאות החל לשלוח יד בתרגום ספרות מערבית לעברית.

בין תרגומיו "המשחק וסיפורים אחרים" מאת יוסוף אידריס (ירון גולן, 1994), "ענבר לולו, סיפורי אהבה ערביים" (עקד/גוונים, 1995), "סיפורים פלסטיניים" (ירון גולן, 1997), "באב אל שמס" מאת אליאס ח'ורי (אנדלוס, 1999). נוסף לאלה הוא תרגם סיפורים קצרים, נובלות ומחזה שהתפרסמו בעיתון 77, המעורר, עכשיו, מאזניים, דבר וידיעות אחרונות. כמו כן הוא חיבר שני ספרים של פתגמים שהיו שגורים בפי יהודי עיראק, ויצאו לאור בהוצאת ירון גולן.

דוא"ל: hakhamm@gmail.com

המרחק בין סמטת בהלר, שם שוכן ביתו של זכי בק אלדסוקי, ובין משרדו שבבית יעקוביאן אינו עולה על מאה מטרים, אבל הוא עושה אותו כל בוקר בשעה, כי הוא צריך לברך את ידידיו שברחוב: בעלי חנויות ההלבשה וההנעלה, הנשים והגברים העובדים בהן, המלצרים והעובדים בקולנוע, לקוחות חנות הקפה הברזילי, ואפילו השוערים, מצחצחי הנעליים, פושטי היד ושוטרי התנועה - את כולם הוא מכיר בשמותיהם ואיתם הוא מחליף ברכות וחדשות. זכי בק הוא בין התושבים הוותיקים ביותר שברחוב סלימאן פאשה. הוא השתכן שם אחרי ששב מלימודיו בצרפת בשנות הארבעים המאוחרות, ומעולם לא עבר משם לבית אחר. בעיני תושבי הרחוב הוא אדם עממי אהוד מאוד. הן בחורף והן בקיץ הוא מופיע בחליפה שלמה, המסתירה בגודלה את גופו הקטן והצנום, וענוב עניבה התואמת בצבעה למטפחת המשתלשלת תמיד מכיס מקטורנו; בידו או בין שפתיו אותו סיגר מפורסם, שבימים טובים היה מטבק ריחני מעולה, ואילו כיום הוא מהסוג המקומי שריחו איום; הוא מופיע בפניו הזקנות וחרושות הקמטים, במשקפיו עבי העדשות, בשיניו התותבות המבריקות, בשערו הדליל הצבוע שחור ומסורק מצד שמאל של ראשו אל קצהו הימני כדי לכסות את קרחתו הגדולה - בקיצור זכי אלדסוקי נראה מעין יצור אגדתי, שמראהו מושך ולא לגמרי אמתי (כאילו הוא עומד להיעלם כל רגע, או כאילו הוא שחקן המבצע את תפקידו, ובגמר התפקיד הוא מחליף את בגדי המשחק בבגדיו הרגילים). ואם נוסיף לכך את מזגו העליז, בדיחותיו הגסות המתגלגלות ויכולתו המדהימה לדבר עם כל אדם שהוא פוגש כאילו הוא ידיד ותיק - או אז נבין את סוד החום שבהם הוא מתקבל ברחוב. האמת היא שברגע שזכי בק מופיע במעלה הרחוב, בשעה עשר בבוקר לערך, נשמעות ברכות הבוקר מכל כיוון, ולעתים קרובות ניגשים אליו כמה צעירים מעריצים העובדים בחנויות כדי לשאול אותו בענייני מין שהם אינם בקיאים בהם... זכי בק נעזר אז בידיעותיו הרבות בעניינים אלה ומסביר לצעירים, בהרחבה, בהנאה ובקול רם שכל הסובבים שומעים, את הסודות הדקים ביותר של המין. לפעמים הוא אפילו מבקש מהם שיביאו לו נייר ועיפרון כדי לסרטט להם כמה תנוחות שהוא התנסה בהן בימי צעירותו.

ויש עוד פרטים חשובים על אודות זכי אלדסוקי.

הוא בן זקוניו של עבד אלעאל פאשה אלדסוקי, איש הוופד הידוע, ששימש שר יותר מפעם אחת, והיה מעשיריה הגדולים של מצרים שמלפני המהפכה. לו ולמשפחתו היו יותר מחמשת אלפים פדאן ממיטב הקרקע החקלאית של מצרים. זכי למד הנדסה באוניברסיטת פריז ומטבע הדברים היה אמור לשחק תפקיד פוליטי בולט במצרים, הודות למעמדו החשוב ועושרו של אביו, אך פתאום פרצה המהפכה והנסיבות השתנו: עבד אלעאל פאשה נעצר והוגשה נגדו תביעה, ואם כי לא הוכח שהיה מעורב בשחיתות פוליטית, הוא נשאר במעצר זמן-מה, ונושל מרוב אדמותיו, ואלה חולקו לפלאחים במסגרת הרפורמה האגררית. כעבור זמן קצר הוא מת מרוב צער, ואסונו של האב הותיר את עקבותיו על הבן. משרד ההנדסה בבית יעקוביאן כשל והפך עם הזמן למקום שבו זכי בק מבלה את שעות הפנאי שלו בקריאת עיתונים, בשתיית קפה, בפגישות עם ידידיו ואהובותיו, או בישיבה שעות רבות במרפסת וצפייה בעוברים ושבים ובתנועה ברחוב סלימאן פאשה. אך כישלון המהנדס זכי אלדסוקי בעבודתו לא נגרם אך ורק בגלל המהפכה, אלא בעיקר בשל בטלנותו והתמסרותו לתענוגותיו. האמת היא שחייו, שארכו שישים וחמש שנים עד עתה, בכל אירועיהם ובכל תהפוכותיהם, הנעימים והמעציבים כאחד, סבבו לרוב סביב מילה אחת: האישה. הוא מאלה הנתונים תמיד ולחלוטין לשליטתו של המין היפה. בעבורו אין האישה רק תשוקה, סוערת לזמן-מה וכבה מיד אחרי בואה על סיפוקה, אלא היא עולם שלם של פיתויים המתחדשים באין-סוף צורות של גירוי: השדיים השופעים ופורקי העול ופטמותיהם הזקורות כענבים עסיסיים, האחוריים הרכים והרוטטים כאילו הם מייחלים לכיבוש לוהט מאחור, השפתיים הצבועות היונקות את הנשיקות וגונחות מרוב תענוג, השער במגוון מופעיו, הארוך, המסתלסל והמאולף, הארוך שקווצותיו סתורות פרא, או הבינוני באורכו, החלק והמקובל או הקצר כמו תספורת הגברים המשדרת מיניות נערית מוזרה; והעיניים... אוי לו ממבטי העיניים התמימים או הכוזבים והחמקניים, הביישניים או הזנונתיים, ואפילו ממבטי התוכחה הזעפניים והמגנים - מה יפים הם! עד כדי כך אהב זכי בק את הנשים. הוא הכיר כל מיני נשים החל באריסטוקרטית כאמלה אחייניתו של המלך הקודם, שממנה למד את גינוני חדרי המיטות המלוכניים ואת טקסיהם: נרות דולקים כל הלילה, גביעי יין צרפתי המלהיטים את החשק ומסלקים את הבושה, אמבטיה חמה לפני הפגישה ומריחת הגוף במיני בשמים ומשחות... הוא

למד מהאריסטוקרטית כאמלה, בעלת החשק הסוער, איך ומתי להתחיל, ומתי להפסיק, ואת התנוחות ההוללות ביותר שביקשה במילים צרפתיות עדינות ביותר. זכי בק שכב עם נשים מכל המעמדות: רקדניות מזרחיות ורקדניות מערביות, גבירות חברה ונשות גברים מכובדים ובעלי מעמד, סטודנטיות ותלמידות בתי ספר תיכוניים, ואפילו פרוצות, פלחות ועוזרות בית. לכל אחת מהן היה טעמה ולעתים קרובות הוא השווה בתוך צחוק בין האריסטוקרטית כאמלה בחדר המיטות שלה על גינוניו לבין אותה קבצנית שאסף במכונית הביואיק שלו אל דירתו בסמטת בהלר באחד הלילות כשהיה שיכור. כשהכניס אותה לחדר האמבטיה כדי לרחוץ אותה בעצמו, הוא גילה לתדהמתו שמרוב עונייה היא תפרה את הלבנים שלה משקי מלט ריקים. הוא עדיין זוכר בתערובת של רוך וצער את מבוכתה של האישה בפושטה את תחתוניה שעליהם היה כתוב באותיות גדולות "מלט פורטלנד". והוא גם זוכר שהיא הייתה יפה מכל הנשים שהכיר, ולוהטת מכולן במעשה האהבה. כל הניסיונות הרבים והמגוונים הללו עשו מזכי אלדסוקי מומחה אמתי בענייני נשים, ויש לו במה שנקרא בפיו "מדע האישה" תאוריות משונות ומשעשעות, שגם אם אתה מקבלן או דוחה אותן הן באמת ראויות לעיון. הוא למשל חושב שאישה יפהפייה היא בדרך כלל מאהבת קרירה במיטה, ואילו הנשים הממוצעות ביופיין או אפילו אלו המכוערות במידת- מה הן תמיד חמות יותר, כי הן באמת זקוקות לאהבה והן עושות כל שלאל ידן כדי לרצות את מאהביהן. זאת ועוד, זכי בק חושב שצורת הגיית האישה את האות "סמך" מעידה על מידה תשוקתה במעשה האהבה, כך שאם אישה מבטאת למשל את המילה "סוסו" או המילה "בסבוסה" (עוגת סולת מתוקה מאוד) בקול מרעיד ונרגש כלשהו, הוא מבין מכך שהיא טובה במיטה, וגם ההפך נכון... וזכי בק מאמין גם שסביב כל אישה על פני כדור הארץ יש שדה אתר שרוחש תנודות בלתי נראות או נשמעות אך מוחשות במעורפל, וכל אדם המאמן את עצמו לקרוא את התנודות הללו יכול לדעת באיזו מידה היא מסופקת מינית. זכי בק יכול לחוש במידת רעבה המיני של אישה, רצינית וצנועה ככל שתהיה, על פי הרעד שבקולה או עלפי צחוקה המוגזם והעצבני, או אפילו על פי החום העולה מכף ידה בעת שהוא לוחץ אותה. אשר לנשים שיש להן תשוקת השטן שאינה יודעת שובעה או כפי שמכנה אותן זכי בק בצרפתית femmes fatales - הנשים המסתוריות הללו חשות שאינן קיימות באמת אלא במיטת האהבה. הן אינן מוצאות בחייהן הנאה השווה בעוצמתה להנאת המין. יצורי אנוש אלה, האומללות מרוב

צימאונן להנאה המוביל אותן אל גורל שאין מנוס ממנו - לסוג זה של נשים, מדגיש זכי בק אלדסוקי, יש צורה אחת גם אם פניהן שונות (והוא מפנה את הספקנים אל התמונות המתפרסמות בעיתוני הנשים), והן נדונות להוצאה להורג בשל השתתפותן עם מאהביהן ברצח בעליהן. אם אך נתבונן מעט נראה שלכולן יש אותו פרצוף: שפתותיהן לרוב דשנות, פשוקות וחשקניות, ותווי פניהן גסים ותאוותניים, ומבטן נוצץ וריק כמו זה הנשקף מעיני חיה רעבה.

ביום ראשון כל בתי העסק ברחוב סלימאן פאשה סוגרים את דלתותיהם, והברים ובתי הקולנוע מתמלאים אנשים. הרחוב הריק והחשוך, על בתי העסק הסגורים והבניינים הבנויים בסגנון אירופי ישן, נראה כאילו הוא חלק מסרט מערבי רומנטי ועצוב. בתחילת היום מעביר אלשאד'לי, השוער הזקן של בית יעקוביאן, את מקום מושבו מקרבת המעלית אל המדרכה שבחזית הבניין, כדי לעקוב אחרי היוצאים והנכנסים לבניין ביום החופשה השבועית. זכי אלדסוקי הגיע אל משרדו מעט לפני הצהריים, ובו ברגע הבין השרת אבסחרון את משמעות העניין. אחרי עשרים שנה בשירות זכי בק הוא מבין ממבט ראשון את משמעות הדבר: הנה אדוניו מגיע אל משרדו לבוש בקפידה יתרה ומקדים אותו ניחוח הבושם המשובח, שהוא שומרו למקרים מיוחדים. הוא נראה מתוח, מתיישב ומזדקף ומתהלך בעצבנות, חסר מנוחה לחלוטין ומסתיר את תשוקתו בדיבור לקוני ובוטה. זה תמיד היה סימן שהבק מחכה לפגישה ראשונה עם אהובה חדשה. על כן לא כעס אבסחרון כשהבק גער בו בלא סיבה. הוא רק הניע את ראשו בצורה האומרת שהוא מבין במה מדובר, סיים במהירות את טאטוא רצפת חדר האורחים, ואחז בקבי העץ שלו והחל לצעוד בנקישות נמרצות ומהירות על רצפת המסדרון הארוך עד שהגיע אל החדר הגדול שבו ישב הבק. הוא דיבר בקול נטול הבעה שסיגל לעצמו בתוקף הניסיון:

"לאדוני יש פגישה? אכין את 'הדברים' בשביל אדוני?"

הבק הפנה את מבטו אליו, הסתכל בו לרגע כאילו הוא חוכך בדעתו באיזו נימה יענה לו, הסתכל על גלביית הפלנל שלו המתפוררת ביותר ממקום אחד, על קביו ועל שוקו הקטועה, על פניו הזקנות, על שער זקנו הלבן, על שתי עיניו הקטנות והערמומיות, על חיוכו המתחנן והמפוחד

המלווה אותו תמיד ...

"תכין את 'הדברים לפגישה' מהר," אמר הבק לקונית ויצא למרפסת...

"הפגישה" במילון המשותף לשניהם פירושה התייחדות הבק עם אישה במשרד, ו"הדברים" מרמזים על טקסים שאבסחרון מכין לאדוניו לפני המשגל, וזה מתחיל בזריקת "אלטראי-בי" תוצרת חוץ שאבסחרון מזריק לשריר ישבנו. זה כואב לזכי בכל פעם שהוא מקבל אותה והוא נאנק בקול רם וממטיר את קללותיו על ראשו של אבסחרון החמור בעל היד הכבדה והאכזרית. אחרי זה בא ספל הקפה המר המתובל במוסקט ריחני שהבק לוגם אט-אט, כשהוא מוצץ חתיכה קטנה של אופיום המונחת תחת לשונו, והטקסים מסתיימים בצלחת סלט מלאה המונחת באמצע השולחן ולידה בקבוק ויסקי "בלאק לייבל" ושתי כוסיות ריקות, וכלי "שמפניירה" ממתכת מלא עד שפתו בקוביות קרח. אבסחרון החל בהכנת ה"דברים" במרץ בשעה שזכי בק ישב במרפסת המשקיפה על רחוב סלימאן פאשה, הצית סיגר ועקב אחרי העוברים ושבים. מצב רוחו היה נתון בין ציפייה דרוכה לפגישה יפה ובין דאגה וחשש שמא "רבאב" לא תמלא את הבטחתה לבוא ותסכל בכך מאמצים שעשה במשך חודש שלם ברדיפה אחריה. הוא היה להוט אחריה עד שיגעון מרגע שראה אותה בפעם הראשונה בבר "קיירו" שבכיכר אלתווופיקייה, שם עבדה כמארחת. היא הטילה עליו קסם, והוא החל לבקר יום-יום בבר כדי לראות אותה. הוא תיאר אותה לידיד זקן כך: "היא מייצגת את היופי העממי בכל הוולגריות והגירוי שבו. היא כאילו זה עתה יצאה מאחד מציוריו של מחמוד סעיד". הוא הוסיף והבהיר לידידו: "אתה זוכר את המשרתת שלכם שהייתה מעוררת את חלומות המין שלך כשהיית בגיל ההתבגרות? אתה זוכר כמה התאווית להידחק לעכוזה הרך ולחפון בידיך את שדיה המלאים בשעה שהיא הייתה מדיחה את הכלים במטבח? אתה זוכר איך היא הייתה נאנחת וכך מגבירה את הידחקותך אליה ולוחשת דברי סירוב מגרים ואומרת: 'תתבייש לך, אדוני', לפני שהייתה מתמסרת לך. אני מצאתי ברבאב מטמון כזה".

אך גילוי מטמון לא בהכרח מקנה בעלות עליו, ולמען השגת רבאב נאלץ זכי בק לסבול אי-נוחות מרובה. הוא היה מבלה לילות שלמים בבר קיירו הצר והמלוכלך, שהתאורה והאוורור בו גרועים ביותר. הוא נחנק מהצפיפות ומעשן הסיגריות הסמיך שאפף את המקום, וכמעט התחרש מעוצמת הקול שבקע ממכשיר הטייפ שלא פסק רגע מהשמעת שירים

זולים וגסים, שלא לדבר על הקטטות המלוות בגידופים ומהלומות שהתגלעו בין באי המקום, שהיו ערב רב של בעלי מקצוע, אנשים מפוקפקים ובני בלי שם. הוא גם נאלץ לשתות כל לילה כוסיות ברנדי גרוע השורף את הקיבה ולשלם בעבורן חשבונות מנופחים, והוא לא רק בחר להתעלם מהמרמה שבהם אלא גם הוסיף עליהם תשר נדיב לבעלי הבית ותשר נדיב עוד יותר, שהיה דוחס למפתח שמלתה של רבאב, וכשנגעו אצבעותיו בשפעת שדיה הרוטטים הוא חש מיד בדמו החם הולם בעורקיו ובתשוקה בלתי נשלטת ומכאיבה מרוב עוצמתה וטרדנותה. כל זאת הוא סבל למען רבאב, ופעם אחר פעם הוא ביקש ממנה להיפגש איתו מחוץ לבר, אך היא סירבה בהתחנחנות. הוא לא איבד תקווה והמשיך להפציר בה עד שאמש התרצתה, והסכימה לפגוש אותו במשרדו, והוא מרוב אושרו דחס לתוך חזה שטר של חמישים לירות מצריות (הוא לא התחרט על כך). היא התקרבה אליו, נשפה את נשימתה החמה בפניו, נשכה את שפתה התחתונה ולחשה בקול מגרה שמוטט את שארית עצביו:

"מחר אגמול לך על כל מה שעשית למעני".

זכי בק נשא בסבלנות את הכאב שגרמה לו זריקת ה"אלטראי-בי", מצץ את האופיום ולגם לאטו את כוסית הוויסקי הראשונה ואת הכוסית השנייה, ועד מהרה התפוגגה מתיחות העצבים שלו והוא החל להתמלא שמחה. הרהורים לוטפניים כצלילים עדינים עלו בראשו. רבאב הייתה אמורה להגיע בשעה אחת, וכששעון הקיר צלצל פעמיים כמעט אבדה תקוותו, אך פתאום הוא שמע את נקישות קביו של אבסחרון על רצפת המסדרון, וכעבור כמה רגעים נראו פניו בפתח הדלת. הוא הכריז בהתרגשות כאילו הידיעה מסיבה לו עצמו הנאה:

"מדאם רבאב הגיעה, אדוני הבק".

בשנת 1943 עלה בדעתו של המיליונר האג'וב יעקוביאן, נשיא קהילת המהגרים הארמנים במצרים דאז, להקים בניין מגורים שיישא את שמו. הוא בחר באתר הטוב ביותר ברחוב סלימאן פאשה, שכר את שירותיו של משרד ארכיטקטים איטלקי מפורסם, וזה הכין לו תכנית יפה לבניין: עשר קומות גבוהות בסגנון אירופי קלאסי, מרפסות מהודרות בעיטורי אבן של דיוקנאות יוניים, עמודים, מדרגות ומסדרונות משיש טבעי, ומעלית

חדישה ביותר מחברת שנלר. הבנייה ארכה שנתיים תמימות, והבניין נראה יצירת מופת אדריכלית שעלתה על כל ציפיותיו של יעקוביאן, והוא ביקש מהמהנדס האיטלקי לחרות בפתח הבניין את שמו, יעקוביאן, באותיות לטיניות גדולות, ומוארות בלילה באור ניאון. בזה הוא כאילו ביקש להנציח את שמו ולהדגיש שהבניין היפה שייך לו.

בבית יעקוביאן גרו באותם הימים בני העילית של מצרים: שרים, פחות, בעלי אדמות מהעשירים ביותר, תעשיינים בעלי נתינות זרה ושני מיליונרים יהודים (אחד מהם ממשפחת מוסיירי הידועה). קומת הקרקע הייתה מחולקת לשני חלקים שווים, שהאחורי מביניהם יוחד לחניון רחב ידיים, ובו דלתות רבות מאחורי הבניין, לחניית מכוניות הדיירים (שרובן היו מדגמים מפוארים כמו רולס רויס, ביואיק ושברולט), ואילו בחזית עמד בית מסחר גדול שבו הוצגו כלי כסף מתוצרת בתי החרושת של יעקוביאן. בית מסחר זה שגשג במשך ארבעה עשורים, אך לאחר מכן הידרדר מצבו אט-אט עד שלאחרונה קנה אותו החאג' מוחמד עזאם והפך אותו לבית מסחר לבגדים. על הגג רחב הידיים של הבניין הוקמו בצדו האחד שני חדרים פלוס חדרי שירותים לשימושה של משפחת השוער, ובצד האחר של הגג נבנו, כמספר הדירות שבבניין, חמישים חדרונים בשטח שלא עלה על שני מטרים רבועים לאחד. קירותיהם ודלתותיהם עשויים ברזל יצוק, ובכל הדלתות הללו הותקנו מנעולים שמפתחותיהם נמסרו לדיירי הבית. חדרונים אלה שימשו למטרות שונות, כגון אחסון מצרכי מזון, הלנת כלבים (אם אלה היו גדולים או רעי מזג), וכביסה, שלפני שנפוץ השימוש במכונות כביסה, מְכבסות מקצועיות עשו בתוך החדרים, ותלו את הכבסים על חבלים ארוכים שנמתחו על הגג. חדרוני ברזל אלה לא שימשו חדרי שינה למשרתים, אולי מפני שדיירי הבית האריסטוקרטים המקומיים ובעלי האזרחות הזרה אפילו לא יכלו להעלות על דעתם שאדם כלשהו מסוגל לישון בחדר צר עד כדי כך, ומכל מקום הם ייחדו בדירות הקומותיים הגדולות והמפוארות שלהם, שלפעמים הגיע מספר החדרים שבהן לשמונה או עשרה, חדר מיוחד למשרתים.

בשנת 1952 פרצה המהפכה והכול השתנה. היהודים ובעלי האזרחות הזרה החלו להגר ממצרים, וכל דירה שהתפנתה עקב כך נתפסה על ידי אחד מקציני הצבא, שהיו אז בעלי השררה. בשנות השישים היו מחצית הדירות מאוכלסות בקצינים בעלי דרגות שונות, החל בסגנים וסרנים שזה עתה התחתנו ועד אלופים שעברו לגור בבית זה עם משפחותיהם הגדולות. אחד מהם, האלוף אלדקרורי, שהיה לזמן-מה מנכ"ל משרד

הנשיא מוחמד נגיב, הצליח להשיג שתי דירות צמודות זו לזו בקומה העשירית: אחת מהן שימשה למגורי משפחתו, ואת השנייה ייחד למשרד שבו הוא פגש אחרי הצהריים את מגישי הבקשות לנשיא. נשות הקצינים החלו להשתמש בחדרוני הברזל בדרך אחרת. הן הפכו אותם למקום לינה למלצרים, לטבחים וכן למשרתות הצעירות שהיו מובאות מכפריהן כדי לשרת את הקצינים. חלק מנשות הקצינים היו בנות ממשפחות עניות, ועל כן הן לא מצאו פגם בשימוש בחדרוני הברזל לגידול חיות בית, כגון תרנגולות, ברווזים וארנבים. ברשומות השכונה המערבית של קהיר נמצאו תלונות רבות שהגישו תושבי השכונה הוותיקים נגד גידול חיות בית על הגגות, אך תלונות אלה שכבו בלא טיפול בגלל השפעתם של הקצינים. אבל התושבים התלוננו אצל האלוף אלדקרורי, והוא השתמש במעמדו בקרב הקצינים והצליח לשים קץ לתופעה זו המזיקה לבריאות. בשנות השבעים אומצה מדיניות הפתיחות הכלכלית, והעשירים החלו לעזוב את מרכז העיר אל שכונת המהנדסים והעיר נצר. חלקם מכרו את דירותיהם בבית יעקוביאן ואחרים הפכו אותן למשרדים ולמרפאות לבניהם שזה עתה סיימו את לימודיהם באוניברסיטאות, או השכירו אותן כדירות מרוהטות לתיירים מארצות ערב. לפיכך חל ניתוק הדרגתי בין חדרי הברזל לדירות שבבניין. המלצרים והמשרתים שגרו בהם לפני כן מסרו אותם תמורת כסף לעניים חדשים שהגיעו מהכפרים או לפועלים העובדים במרכז העיר וזקוקים לדיור קרוב וזול. מה שהקל על תהליך זה היה מותו של מיסיו קריקור, הסוכן הארמני שניהל את נכסי הדלא ניידי של האג'וב יעקוביאן במרב הנאמנות והדייקנות, ושלח את ההכנסות מהם בכל שנה בחודש דצמבר לשווייץ, שם התיישבו יורשי יעקוביאן אחרי המהפכה. עורך הדין פיכרי עבד אלשהיד קיבל את התפקיד אחריו, והוא עשה את הכול תמורת כסף, וכדי להכין הסכם שכירות חדש הוא היה מקבל אחוז גדול מכל עסקה הן מהמוותרים על חדרי הברזל והן מהשוכרים החדשים, וכל העניין הסתיים בהתהוות אוכלוסייה חדשה על הגג, מנותקת לחלוטין מיתר דיירי הבית. חלק מהשוכרים החדשים שכרו שני חדרים סמוכים זה לזה והפכו אותם לבית קטן שיש בו כל השירותים, ואילו אחרים (היותר עניים) השתתפו בהפיכת אחד החדרים לחדר רחצה המשותף לכל שלושה-ארבעה חדרים, וכך התהוותה על הגג אוכלוסייה שאינה שונה מכל אוכלוסייה עממית אחרת במצרים: הילדים, יחפים ועירומים למחצה, מתרוצצים על הגג, והנשים עושות במלאכת הבישול, מתקבצות ומרכלות בשמש או מרבות להתקוטט ולהחליף

ביניהן את הנתעבות שבקללות וההאשמות הפוגעות בכבוד יריבותיהן, אך לא חולף זמן רב והן משלימות זו עם זו כאילו כלל לא פרץ ביניהן ריב; הן אפילו מטביעות נשיקות חמות ומצלצלות זו על לחיי זו, ולפעמים הן בוכות מרוב התרגשות ואהבה. אשר לגברים, הם אינם מייחסים חשיבות מרובה למריבות הנשים, ורואים בהן אך הוכחה לקוצר דעתן, שייחס להן הנביא, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, הם בעצם עושים את יומם במאבק מייגע למען פת הלחם, ובסוף היום הם שבים הביתה מותשים, אך הם דואגים לספק לעצמם שלוש הנאות קטנות: אוכל חם וטעים, טבק ממותק וקצת חשיש, אם ידם משגת, שהם מעשנים על הגג בחברותא בלילות הקיץ החמים. וההנאה השלישית היא עינוגי המין שדיירי הגג מייחסים להם חשיבות רבה, ואין מוצאים פגם בשיחה גלויה על מעלליהם כל עוד הם נעשים במסגרת הכשרה של המשפחה. יש בעניין זה סתירה: הגבר תושב הגג מתבייש, כדרכם של האנשים הפשוטים, להזכיר את שם אשתו לפני הגברים האחרים, והוא מכנה אותה ב"אם פלוני" או "האישה" (הוא מספר למשל שהאישה בישלה מלוכייה), ובני שיחו מבינים שהוא מדבר על אשתו... אך אותו גבר אינו מתבייש לספר בפרטי פרטים על יחסיו עם אשתו באוזני הגברים האחרים, עד שאלה יודעים הכול על יחסי המין שביניהם. אשר לנשים, כולן - כולן, ולא משנה מה מידת אדיקותן או מוסריותן - מאוד אוהבות את המין, ומספרות בלחש על סודות המיטה, ופורצות בצחוק צוהל או אפילו הולל אם הן נמצאות לבדן. הן חושקות ביחסי המין לא רק כדי לכבות את אש תאוותן, אלא גם כדי לחוש שעל אף עליבותן הן עדיין יפות ורצויות לבעליהן הלהוטים אחרי המין. וביום חמישי בערב, כשהילדים כבר במיטותיהם אחרי שאכלו את ארוחת הערב והודו לאללה על שיש אוכל בבית לשבוע או יותר, ועל שיש גם קצת כסף שנחסך למקרי חירום וחדר נקי ומסודר למגוריהם, נכנס הגבר הביתה במצב רוח טוב בהשפעת החשיש, ומבקש מאשתו להכין את עצמה, והיא ברצון נענית לו ונפנית להתרחץ, להתייפות ולהתבשם, מתמסרת לשעות מעטות של אושר ומרגישה שחייה העלובים טובים על אף הכול. צייר מעולה יכול היה ללכוד את הבעתה של אישה על הגג בבוקר יום שישי. כשבעלה יורד לתפילת הבוקר, היא מתרחצת ומתנקה משיירי האהבה, ואחר כך יוצאת אל הגג כדי לתלות את הסדינים המכובסים - או אז, בשערה הרטוב, בעור פניה הוורדרד ובעיניה הזכות, היא נראית כפרח שרווה מטל הבוקר, התרענן והגיע לכליל שלמותו.

אופל הלילה החל להתבהר ולבשר את בואו של בוקר חדש. על הגג בקע אור חיוור מחלון חדרו של שוער הבית אלשאד'לי, שבנו טאהא לא ידע בו טעם שינה כל הלילה מרוב דאגה. טאהא התפלל שחרית, השתחווה פעמיים כמצוות ההלכה, התיישב על המיטה והחל לקרוא בספר "הבקשה הנענית" ולמלמל בקול מתחנן שנשמע על רקע השקט שבחדר:

"אלוהיי, אני מבקש ממך שיהיה לי טוב ביום זה ושירחק ממני כל רע שבו. אלוהים, השגח עליי בעיניך שאינן יודעות תנומה, וסלח לי ברוב יכולתך כדי שלא אובד. אתה תקוותי. אלוהיי הנשגב והנערץ, אני מפנה את פניי אליך, אנא הפנה את פניך הסלחניות אליי, ובסלחנותך, בנדיבות לבך וברחמיך קבל אותי בפנים צוחקות לאות שביעות רצונך ממני".

טאהא המשיך לקרוא את הבקשות עד שהתפשט אור הבוקר בחדר, ואט-אט התעוררו החיים בחדרי הברזל. החלו להישמע צעקות, קולות צחוק, שיעולים ורעש דלתות נפתחות ונסגרות, והתפשטו אדי מים רותחים, וריחות תה, קפה, פחמים וטבק ממותק בדבש. בשביל תושבי הגג זאת הייתה סתם התחלה של יום חדש, ואילו טאהא אלשאד'לי חש שביום זה ייקבע גורלו לנצח. בעוד כמה שעות ייגש למבחן ההופעה באקדמיה לקציני משטרה. מבחן זה הוא המחסום האחרון במרוץ התקווה הארוך. מאז ילדותו הוא חלם להיות קצין משטרה, ולמען הגשמת חלום זה הוא אזר את כל כוחותיו. הוא שקד על לימודיו בבית הספר התיכון הכללי, והשיג ציון ממוצע של 89% במסלול ההומניסטי בלי לקבל שיעורים פרטיים, חוץ מהצטרפות לכמה קורסי חיזוק, שניתנו בבית הספר, ואביו בקושי הצליח לשלם בעבורם. בחופשת הקיץ הוא נרשם למרכז עאבדין לצעירים, בעלות של עשר לירות מצריות לחודש, ונשא בסבלנות את עול תרגילי הכושר הקשים, כדי להכשיר את גופו לעמוד במבחני הכושר באקדמיה לקציני משטרה. ולמען מימוש חלומו התרועע טאהא עם קציני המשטרה שבאזורו, וכולם - בין אם הם קצינים העובדים בתחנת המשטרה האזורית שבקצר אלניל או בתחנת קוטסיקה הכפופה לה נעשו ידידיו. מהם הוא למד את כל הפרטים על אודות מבחני הקבלה למשטרה. הוא התוודע גם לעובדה שהעשירים משלמים שוחד בגובה של עשרים אלף לירות מצריות, כדי שבניהם יתקבלו למכללה (כמה הוא התאווה שיהיה לו סכום כזה). ולמען הגשמת חלומו הוא ספג בשקט את העלבונות שהטיחו בו דיירי הבית ונשא בשתיקה את שחצנותם. עוד בהיותו ילד הוא נהג לעזור לאביו בעבודתו, וכשנודעו ברבים כישרונו והצטיינותו בלימודים, התייחסו אליו הבריות בדרכים

שונות. היו כאלה שעודדו אותו לשקוד על לימודיו ואף הרעיפו עליו מתנות וניבאו לו עתיד מזהיר, ואולם המחשבה על "בן השוער המצטיין" הדריכה במידת-מה את מנוחתם של אחרים, ואלה היו רבים, והם ניסו לשכנע את אביו לרשום אותו לבית ספר מקצועי בסיימו את חטיבת הביניים "כדי שירכוש מקצוע ויועיל לך ולעצמו". כך אמרו לאלשאד'לי הזקן בהעמידם פנים שהם דואגים לו, וכשטאהא נכנס לתיכון הכללי והמשיך להצטיין, הם היו שואלים עליו ושוכרים אותו לבצע בשבילם עבודה קשה המחייבת השקעה של שעות רבות. כדי לפתות אותו הם היו משלמים לו ביד רחבה בתמורה מתוך רצונם הרע הכמוס לבטל אותו מלימודיו. טאהא היה מקבל את העבודות הללו משום שהיה זקוק לכסף, ועם זאת הוא המשיך לשקוד על לימודיו. לפעמים היו עוברים עליו יום או יומיים בלי שינה, וכשהתפרסמו תוצאות המבחנים של בתי הספר התיכוניים הכלליים, היה ממוצע ציוניו גבוה מזה של מרבית התלמידים שגרו בבניין. אז התחילו הרוטנים לדבר בגלוי, וכששניים מהם היו נפגשים ליד המעלית היה שואל האחד את בן שיחו בלעג אם הוא בירך את השוער על הצטיינות בנו, ומוסיף בלגלוג שבן השוער עומד להצטרף לאקדמיה לקציני משטרה, וכשיסיים את חוק לימודיו, יהיה קצין הנושא שני כוכבים על כתפיו, ובן שיחו היה עונה שנמאס לו מכל העניין. תחילה הוא היה משבח את אופיו וחריצותו של טאהא, אך אחר כך מוסיף ברצינות (כאילו כל מה שמעניין אותו הוא העיקרון ולא המקרה הפרטי) שמשרות השוטרים והשופטים, והמשרות הרגישות בדרך כלל, צריכות להיות מאוישות על ידי בנים של אנשים מכובדים, כי בני השוערים והגהצנים ודומיהם, כשיגיעו לשררה הם ישתמשו בה כדי לפצות את עצמם על תסביכי הנחיתות שמהם סבלו בשחר נעוריהם, והוא מסיים את דבריו בקללות לעבד אלנאצר שהנהיג חינוך חינם לכלל או בציטטה מדברי הנביא, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום: "אל תלמדו את בני השפלים".

אחרי שהתפרסמו תוצאות הבחינות החלו אותם דיירים להתגרות בטאהא, ולנזוף בו על כל עניין פעוט. הם גערו בו אם הוא שכח להחזיר את השטיחונים למקומם אחרי רחצת מכונית, או אם איחר בכמה דקות לשוב משליחות למקום רחוק, או אם שכח לקנות פריט אחד מבין עשרה פריטים שהתבקש לקנות. הם השפילו אותו במתכוון ובצורה בוטה, כדי לגרות אותו להשיב להם שאינו מוכן לסבול השפלות כאלה כי הוא אדם מלומד, ובכך לתת להם הזדמנות פז לומר לו את האמת - הוא סתם שוער, לא יותר ולא פחות, ואם הוא אינו אוהב את העבודה שהוא עושה,

שישאיר אותה למי שזקוק לה. אבל טאהא מעולם לא נתן להם הזדמנות פז כזאת. הוא היה מקבל את התפרצויותיהם בשתיקה, במנוד ראש ובמעין חיוך, אך ניכר היה בפניו השחרחרות היפות שהוא אינו מקבל את דבריהם הפוגעים, והוא בהחלט מסוגל להשיב על ההשפלה בהשפלה, אולם הוא נמנע מתגובה מחמת כבודם של אנשים מבוגרים ממנו. זאת הייתה תגובה אחת מני רבות, שכולן היו מעין אמצעי הגנה שבמצבים קשים שימשו את טאהא להביע את עצמו ולהתרחק מבעיות כאחד. במעין משחק תפקידים הוא היה מדמיין לעצמו מצבים מסוימים וכיצד יגיב בהם, וכעבור זמן קצר הוא ידע לנהוג בטבעיות במצבים דומים להם במציאות. לדוגמה, הוא לא אהב לשבת על ספסל האבן המיועד לשוער כדי שלא ייאלץ לקום במחוות כבוד לאף דייר, ואם הוא ישב על הספסל וראה דייר מתקרב הוא העסיק את עצמו בעניין שאינו מאפשר לו לעמוד. הוא גם למד לדבר עם הדיירים במידה מחושבת היטב של כבוד, ולנהוג איתם כמו שפקיד נוהג עם המנהל שלו, ולא כמשרת עם אדוניו. לעומת זאת, עם בני גילו מדיירי הבית הוא היה מתנהג כשווה בין שווים. הוא היה פונה אליהם בשמותיהם הפרטיים, מדבר ומתלוצץ איתם כאילו היו חבריו הקרובים ושואל מהם ספרי לימוד שאולי לא היה ממש זקוק להם, אך עשה זאת כדי להזכיר להם שעל אף היותו שוער הוא עמית שלהם בלימודים. אולם שגרת יומו הייתה עלובה: עוני, עבודה קשה, והתנשאות מצד הדיירים; קבלת שטר מקופל של חמש לירות מצריות מאביו מדי שבת, ואלף תחבולות שהיה נוקט כדי שסכום זה יספיק לו לכל השבוע; ידו הענוגה של אחד הדיירים מושטת בעצלות מחלון המכונית שלו כדי להעניק לו תשר, וחובתו שלו להצדיע ולהודות למיטיבו בחום ובקול רם; מבט חצוף של שמחה לאיד או מבט סלחני, אוהד ומתעלם מ"הנושא" מתוך בושה, שניבט מעיני עמיתיו מבית הספר כשבאים לבקר אותו ומגלים שהוא גר בחדר השוער ש"על הגג"; השאלה המאוסה והמביכה שאנשים שאינם דרים בבניין שואלים אותו אם הוא השוער; האטיות המכוונת של דיירי הבניין בכניסתם כדי שהוא ימהר ויישא במקומם את החפצים שבידיהם (גם אם משקלם קל ביותר). כך עובר עליו יומו בצרותיו, ומאוחר בלילה הוא נכנס למיטתו, לאחר שהתרחץ והיטהר והתפלל את תפילת הלילה. הוא שוכב ומבטו נעוץ באפלת החדר שעה ארוכה, ואט-אט הוא ממריא ורואה בעיני רוחו את עצמו כקצין משטרה מתהלך בגאווה במדיו היפים, כוכבי הנחושת נוצצים על כתפיו, ואקדח משטרתי מטיל אימה נתון בחגורתו. הוא גם מדמה בנפשו שהוא נשוי

לאהובתו בות'יינה אלסייד והם מתגוררים בדירה ההולמת את מעמדו בשכונת יוקרה, רחוקה מרעש הגג ולכלוכו. הוא האמין באמונה שלמה שאללה יממש את כל חלומותיו, ראשית מפני שהוא ירא אללה בכל מאודו, שומר את כל המצוות ומתרחק מחטאים, והרי אללה כבר בישר לעובדיו יראי השמים בפסוק מהקוראן הקדוש כי "אילו האמינו יושבי הערים והייתה בהם יראה, היינו פותחים להם שערי ברכה מן השמים ומן הארץ". ושנית, מפני שדעתו נוחה מאללה, והרי אללה ירום ויתעלה אמר בדברו הקדוש: "דעתי על עבדי כדעתו של עבדי עליי, אם טובה - טובה, ואם רעה - רעה". והנה קיים אללה את הבטחתו והנחיל לו הצלחה בבית הספר התיכון הכללי, והוא עבר בהצלחה, תודה לאל, את כל מבחני האקדמיה לקציני משטרה, ולא נותר לו אלא המבחן בוועדת הקבלה, והוא מאמין שיצליח בו היום בעזרת אללה.

טאהא קם והתפלל, שתי כריעות לתפילת הבוקר ושתיים אחרי עשיית צרכיו. אחר כך הוא התרחץ, התגלח והתלבש. הוא קנה חליפה אפורה חדשה כדי להופיע בה בפני ועדת הקבלה, וגם חולצה לבנה ועניבה כחולה יפה. וכשהעיף מבט חטוף על עצמו בראי, הוא נראה אלגנטי מאוד בעיניו. הוא נתן נשיקת פרדה לאמו, והיא הניחה את ידה על ראשו ומלמלה מילות לחש, ואחר כך בירכה אותו בחום כזה שלבו הלם בקרבו למשמע דבריה. בכניסה לבניין הוא ראה את אביו יושב על דרגש האבן כדרכו, והלה קם לאטו ממושבו, הביט מעט בטאהא, הניח את ידו על כתפו, העלה על שפתיו חיוך שהרטיט את שפמו הלבן וחשף את פיו חסר שיניים, ופלט בגאווה: "מברוכ למפרע, כבוד הקצין!"

השעה הייתה כבר אחרי עשר, רחוב סלימאן המה עוברי אורח ומכוניות, ורוב בתי העסק כבר פתחו את דלתותיהם. טאהא חישב שיש לפניו שעה עד למועד הבחינה, אך בכל זאת החליט לקחת מונית כדי שחליפתו לא תתקמט או תתלכלך בצפיפות של התחבורה הציבורית. הוא גם רצה לבלות עם בות'יינה את הזמן שנותר לו. היה מוסכם ביניהם שהוא יעבור על פני בית המסחר שנן לבגדים, שם עבדה בות'יינה, וכשהיא תראה אותו היא תבקש רשות מאדון טלאל, בעל בית המסחר, לגשת למחסן להוציא דבר-מה, ואז תשיג אותו במקום המועדף עליהם בגן הציבורי שבכיכר אלתווופיקייה... ואכן פעל טאהא כמוסכם ביניהם והתיישב שם כרבע שעה עד שהופיעה בות'יינה. הוא חש בהולם לבו למראה. הוא אהב את דרך הליכתה: היא פסעה בראש מורכן ובצעדים קטנים ומדודים כאילו היא מתביישת או מתחרטת על דבר-מה, או כאילו היא מתהלכת

בזהירות מופרזת על משטח פריך מחשש שתשבור אותו בצעדיה. הוא שם לב שהייתה לבושה בשמלתה האדומה ההדוקה שהבליטה את כל חמוקי גופה, ומהמפתח הנדיב בצווארונה בצבץ חזה הדשן. הוא חש בכעס ונזכר שפעם רב איתה וביקש ממנה שלא תלבש את השמלה הזאת, אבל הוא כבש את רוגזו כי לא רצה לקלקל את אווירת הפגישה. היא חייכה וחיוכה חשף טור שיניים קטנות, שוות ומבריקות, והעלה שתי גומות חן נהדרות משני צדי פיה ושפתיה הצבועות אדום כהה. היא התיישבה לידו על גדר השיש הנמוכה של הגן, הפנתה אליו את פניה, הביטה בו בעיניה הדבשיות הגדולות כמופתעת ואמרה: "מה האלגנטיות הזו?"

הוא ענה לה בקול לחשושי נלהב: "אני הולך למבחן ורציתי לראות אותך..."

"אללה יהיה בעזרך", אמרה בעדינות כנה. לבו הלם בקרבו בחוזקה, ובאותו רגע כל כך רצה לאמץ אותה אל לבו.

"אתה חושש?"

"מסרתי את ענייניי לידי אללה שירום ויתעלה, ואקבל בנפש חפצה כל מה שיעשה, אינשאללה". פלט דברו במהירות, כאילו הכין את התשובה מראש או כאילו רצה לשכנע את עצמו. הוא שתק רגע ואחר המשיך לדבר בעדינות כשהוא מביט בעיניה:

"תתפללי למעני..."

"הלוואי שאללה יצליח את דרכך, טאהא!" אמרה בחום.

וכאילו חשה שהגזימה בהבעת רגשותיה, היא הוסיפה:

"אני חייבת ללכת עכשיו, כי אדון טלאל מחכה לי".

היא קמה ללכת והוא ניסה לעכב אותה, אך היא הושיטה לו את ידה, כשהיא נמנעת מלהביט בעיניו, ואמרה בטון רשמי: "בהצלחה, אינשאללה!". טאהא הרהר בכך אחר כך בשבתו במונית וסבר שיחסה של בות'יינה אליו השתנה. זאת הייתה אמת שאי-אפשר להתעלם ממנה. הוא הכיר אותה היטב ודי היה לו במבט אחד כדי לחדור למעמקיה. הוא זכר יפה יפה את כל מצבי הרוח שלה: פניה הזורחות באושר והכבויות מעצב, חיוכה הנבוך ופניה המסמיקות כשהיא מתביישת, מבטי הזעם שלה ותווי פניה הקודרים בשעת כעסה (שגם אז יפים הם). גם כשזה עתה התעוררה משנתה הוא אהב להסתכל עליה, כי סימני התנומה על פניה שיוו לה מראה של ילדה רכה וצייתנית. הוא אהב אותה, ובזיכרונו שמורה תמונתה כשהייתה ילדה קטנה ששיחקה איתו על הגג. וכשהיה רץ אחריה ונדבק אליה בכוונה, היה ניחוח הסבון שנדף משערה מדגדג

את שורשי נחיריו. הוא זכר את דמותה כתלמידה בבית הספר התיכון למסחר - נערה לבושה חולצה לבנה וחצאית כחולה, בגרבי בית ספר לבנים וקצרים ונעליים שחורות, והולכת כשהיא מחבקת את תיקה, כאילו מנסה להסתיר את חזה הבשל. הוא זכר את התמונות היפות של טיוליהם ביחד על הסכר של הנילוס בכניסתו לדלתה ובגן החיות, ובייחוד הוא זכר את היום שבו הם גילו זה לזו את אהבתם והתחייבו להינשא זה לזו, ואת דבקותה בו אחר כך והתעניינותה בפרטי חייו, כאילו הייתה אשתו הצעירה הדואגת לרווחתו. הם הסכימו ביניהם אז על כל דבר בעתיד, אפילו על מספר הילדים שיגדלו ושמותיהם, ועל טיב הדירה שיגורו בה לאחר חתונתם. אך היא השתנתה פתאום והתעניינותה בו התפוגגה, והיא החלה לדבר על "תכניותיהם" באדישות ואף בשמץ לגלוג. היא החלה לריב איתו לעתים קרובות ולהתחמק בתירוצים שונים מלפגוש אותו. זה קרה אחרי מות אביה. מדוע השתנתה? האם הייתה אהבתם רק אהבת בני נעורים, וכשבגרה היא חשה בהתפוגגות אהבתה אליו או שמא היא התאהבה במישהו אחר? מחשבה זו הייתה כמדקרת חרב מדממת בגופו, והוא החל לדמיין שטלאל אלסורי, בעל העסק שבו היא עבדה, משלב את זרועה בבית שחיו כשהוא לבוש חליפת חתן... טאהא חש במועקה כבדה רובצת על לבו, אך הוא נעור ממחשבותיו כשהמונית נעצרה לפני בניין מכללת המשטרה, שנראה לו באותו רגע כבניין היסטורי רב רושם, כאילו היה מבצר הגורל שבו ייקבע גורלו. שוב עלתה בו האימה מהמבחן, והוא החל ללחוש לעצמו את פסוק "אלכורסי" בהתקרבו לשער.

מה שידוע לנו על אבסחרון בצעירותו מועט ביותר:

לא ידוע במה עסק לפני שהגיע לגיל ארבעים, וגם לא ידוע לנו על הנסיבות שגרמו לקטיעת שוקו הימנית. כל מה שידוע לנו מתחיל באותו יום חורף גשום, לפני עשרים שנה, כשהגיע אבסחרון לבית יעקוביאן במכונית השברולט השחורה של מדאם סנא' פאנוס, האלמנה הקופטית העשירה ממצרים עילית. היו לה שני ילדים שלגידולם הקדישה את כל זמנה אחרי מות בעלה, אבל למרות דאגתה לבניה, היא הייתה נענית מדי פעם ליצרי גופה. זכי אלדסוקי הכיר אותה במועדון המכוניות והתיידד איתה לזמן-מה, אבל אף על פי שהיא נהנתה מהקשר איתו, מצפונה הדתי הדיר שינה מעיניה כל הזמן. לעתים קרובות היא הייתה מתמסרת

לבכי מייסר כשהיא שוכבת בחיקו אחרי שבאה על סיפוקה. וכדי להרגיע את רגשות האשמה שתקפו אותה היא הייתה מרבה במעשי צדקה דרך הכנסייה, וכשמת בורעי, השרת הקודם במשרדו של זכי, היא לחצה על ידידה להעסיק את אבסחרון, ששמו היה ברשימת הנזקקים של הכנסייה. בפגישה הראשונה, עמד אבסחרון מכווץ כעכבר לפני זכי, שנרתע מלבושו המרופט, משוקו הקטועה ומקביו ששיוו לו מראה של קבצנים. הוא אמר לידידתו סנא' בצרפתית בנימה של לגלוג:

"אבל, יקירתי, אני מנהל משרד ולא אגודת צדקה".

היא המשיכה לדבר על לבו ולהתחנחן לפניו עד שלבסוף נתן את הסכמתו בעל כורחו, אם כי הוא חשב בלבו לרצות אותה, להעסיקו זמן-מה ולסלקו אחר כך. אבל לא כך היה, כי מהיום הראשון הוכיח אבסחרון שיש לו כישרון נדיר: יכולת יחידה במינה לעשות עבודה קשה ומתמשכת עד כדי כך שהיה מבקש כל יום מהבק להטיל עליו משימות חדשות. הוא הראה שהוא ניחן בחריפות שכל, בטקט ובחוכמה שהתבטאה בהתנהגות נכונה במקום הנכון, ובכישרונו לשמור על סודיות בצורה מוחלטת: הוא כאילו לא שמע ולא ראה דבר ממה שקרה בנוכחותו, אף אם זה היה מעשה רצח. בזכות תכונות חשובות אלה, לא עברו אלא חודשים מעטים עד שזכי נוכח שאינו יכול לוותר על אבסחרון אפילו שעה אחת. הוא התקין פעמון חדש במטבח דירתו כדי להזעיקו אליו בעת הצורך. הוא העלה את משכורתו והרשה לו ללון במשרד - דבר שלא הרשה לאחרים לפני אבסחרון. אבסחרון עמד על אופיו של הבק מהיום הראשון וידע שאדוניו מפונק, יצרי והולל, אדם שראשו נקי מסמים רק לעתים רחוקות. גברים כמוהו, על פי ניסיונו הרב של אבסחרון בחיים, הם אמנם חמוצי פנים ומהירי חימה, אך רק לעתים נדירות הם מזיקים ממש, ולרוב כל מה שצפוי לאדם מהם הוא רק תוכחה או גערה. אבסחרון נשבע לעצמו שלעולם לא יתווכח עם אדוניו או יפעל נגד רצונו. להפך, הוא תמיד מקדם את פניו בהתנצלות ובתחינה, כדי לרכוש את אהדתו. הוא אינו פונה אליו אלא במילה "אדוני", שהוא משבצה בכל משפט שהוא מוציא מפיו. האמת היא שהסתגלותו של אבסחרון לעבודתו נראית כעין תופעה ביולוגית, כי בתוך האפלוליות השקטה השוררת בדירת המשרד בשעות היום, ובאוויר הספוג ריח של עובש ישן, שהוא תערובת של ריח הרהיטים העתיקים העבשים וריח הפנול המרוכז שזכי מצווה עליו להשתמש בו לניקוי חדר הרחצה - באותה אווירה, כשאבסחרון מופיע באחת מפינות הדירה על קביו, בגלימתו המלוכלכת תמיד, בפניו חרושות הקמטים

והמיוסרות ובחיוכו החנפני, הוא נראה אז כיצור הפועל בתוך סביבתו הטבעית, כמו דג במים או חרק בביב שופכין. זאת ואף זאת, כשהוא יוצא מבית יעקוביאן מסיבה כלשהי והולך בין העוברים ושבים ברחוב שטוף השמש והסואן ממכוניות, הוא נראה כמישהו חריג ולא מהיישוב, כמו עטלף באור היום, ואינו חוזר לחייו הסדורים אלא בשובו למשרד, שבו בילה שני עשורים מחייו אפוף אפלולית ועובש. אבל בל נהיה תמימים ונחשוב שאבסחרון הוא סתם משרת צייתן, כי האמת היא שהוא הרבה יותר מזה, ובתוכו של מי שנראה כאדם חלש וכנוע מסתתרים כוח רצון חזק ומטרות קבועות, שלמענן הוא נאבק באומץ ובהתמדה. הוא, נוסף לגידול שלוש בנותיו וחינוכן, לקח על עצמו את הדאגה לאחיו הצעיר ממנו, מלאכ, ולמשפחתו... מכאן קל להבין מה הוא עושה כל ערב כאשר הוא יושב ביחידות בחדרו הקטן: הוא מוציא אז מכיס גלימתו את הכנסת יומו - כל המטבעות והשטרות הקטנים המקופלים והלחים מזיעתו, אלה שקיבל ישירות כתשר או אלה שהצליח לגנוב מהקניות בשביל המשרד. (שיטת גביית "דמי התיווך" של אבסחרון היא דוגמה להונאה מדויקת ומושלמת, כי הוא לא מגזים במחירי הדברים שהוא קונה כמו שחובבים נוהגים לעשות, כי המחירים ידועים או אפשר לדעת מה הם בכל רגע, אבל הוא, למשל, גונב מהקפה, מהתה ומהסוכר כמות קטנה שאי-אפשר להרגיש בחסרונה, ושב אחר כך ועוטף את האספקה הגנובה באריזה חדשה, ומצרף אותה לרשימת הדברים שקנה ומגיש בעבורה חשבון לזכי בק בצירוף קבלות "חוקיות" שהוא מקבל מבעל מכולת ברחוב ידוע, בהסכם מיוחד ביניהם, כמובן.)

בערב, לפני שהוא פורש למיטתו, סופר אבסחרון את כספו פעמיים, ואחר כך הוא מוציא את עפרון הקופי הקטן, שמונח תמיד מאחורי אוזנו, ורושם את סכום הכנסתו אחרי שהוא מפחית ממנו את החלק המיועד לחיסכון (שהוא מכניס לפנקס חיסכון בכל יום ראשון ואינו נוגע בו כלל אחר כך), ובראשו הוא משלם בנותר עבור צורכי משפחתו הגדולה; ובין אם נותר לו משהו ובין אם לא, אבסחרון, הנוצרי המאמין, אינו יכול לישון בלי לזמר את תפילת ההודיה לאל. בדממת הלילה נשמע קולו כשהוא לוחש ביראת אמת לפני צלם ישו הצלוב התלוי על קיר המטבח: "משום שאתה, אדוני, האכלתני והאכלת את ילדיי, אני מהלל אותך, ישתבח שמך בשמי השמים... אמן".

ומילה יש לומר על מלאכ.

אצבעות היד שונות זו מזו, אך הן פועלות בתיאום כדי לבצע משימה כלשהי. ובמגרש הכדורגל, הקשר הקדמי מוסר לחלוץ כדור בדיוק רב כדי שזה יבקיע שער. כך מתנהלים היחסים בין אבסחרון לאחיו, בתיאום נפלא. עוד בהיותו צעיר למד מלאכ גזירה בבית מלאכה לחולצות, ועבודה זו לא הטביעה עליו חותם של מסכנות כמו זה שיש לאחיו. האמת היא שקומתו הנמוכה, חליפתו העממית הכהה, כרסו התפוחה ופניו המלאות, הנעדרות יופי - כל אלה מותירים במסתכל בו רושם לא נעים ברגע הראשון, אך הוא מקדם את כל מי שהוא פוגש בחיוך רחב ובלחיצת יד חמה, מדבר איתו בידידות, משבח אותו, מכבד אותו, מסכים לכל דעותיו (כל עוד אלה אינן פוגעות בענייניו החיוניים), ודוחף לו סיגריית קלאופטרה מתוך הקופסה המקומטת שהוא מוציא מכיסו בזהירות מרובה ומקפיד על שלמותה כאילו הייתה אבן יקרה. אך לחביבות מופרזת זו יש פנים אחרות: בעת הצורך היא הופכת, פתאום, ובקלות גמורה, לגסות רוח היאה לאדם כמוהו שקיבל את חינוכו הבסיסי ברחוב. במלאכ יש דבר והיפוכו: אהבת מדון ופחדנות, רצון עז לפגוע ביריבים ופחד גדול מהתוצאות. הוא התרגל שבמריבותיו הוא תוקף עד הגבול שהמעמד מתיר, ואם הוא אינו נתקל בהתנגדות הוא מפליג בתוקפנותו בלא רחמים, ואולם כשיריבו מגלה התנגדות גדולה הוא מיד מתקפל בבהלה. כל המיומנויות העצומות הללו מתווספות אל חוכמתו של אבסחרון ואל חנפנותו, והשניים פועלים כך בתיאום מלא, והאמת מחייבת לומר שהם מגיעים להישגים מופלאים. שני האחים רצו להשיג חדרון על הגג, ותכננו תוכניות במשך חודשים ארוכים עד שהגיעה שעת הביצוע.

ברגע שנכנסה רבאב עמד אבסחרון על סף הדלת, החווה קידה ואמר בחיוך קל וערמומי: "האם ירשה לי אדוני לצאת ולשוב מהר?" ולפני שסיים את המשפט סימן לו אדוניו, שכל מעייניו היו נתונים לידידתו, שיוכל ללכת, ואבסחרון סגר את הדלת בעדינות, ומיד השתנתה הבעת פניו: החיוך המסכן והמתחנן נעלם, ובמקומו באה ארשת חמורה ומודאגת. כשניגש למטבח הקטן שליד הכניסה לדירה נשמעו נקישות קבי העץ שלו על מרצפות המסדרון, ובהיותו במטבח הוא שלח מבט זהיר סביבו, נשען על אחד מקביו והתרומם עד שהגיע אל תמונת הבתולה התלויה על הקיר, הסיר אותה בזהירות, ומאחוריה נתגלתה גומחה קטנה. הוא הכניס את ידו והוציא משם כמה חבילות של שטרות גדולים, תחב אותן בזהירות לתוך חזייתו וכיסיו, יצא מהדירה והגיף את

הדלת מאחוריו בעדינות. כאשר הגיע לכניסה של הבית, הוא פנה ימינה והתקרב אל חדר השוער. עד מהרה הופיע אחיו מלאכ שחיכה לו, ושני האחים החליפו ביניהם מבטי הבנה, ואחרי כמה דקות הלכו יחדיו ברחוב סלימאן פאשה בדרכם אל מועדון המכוניות כדי לפגוש את עורך הדין פיכרי עבד אלשהיד, בא כוחם של יורשי בית יעקוביאן. הם התכוננו לפגישה זו במשך חודשים ושוחחו עליה כל כך הרבה עד שלא נותר להם מה לומר עליה, ועל כן הם שתקו עתה בלכתם. אלא שאבסחרון החל למלמל בקשות לבתולה ולישו הגואל שיצליחו במשימתם, ואילו מלאכ הוגיע את מוחו בבחירת הביטויים המרשימים שבהם יפתח את השיחה עם פיכרי בק. הוא כבר עשה שבועות באיסוף כל הידיעות הנחוצות על אודותיו, ונודע לו שפיכרי מוכן לעשות כל דבר תמורת כסף וכן שהוא אוהב יין ונשים. הוא כבר הלך לפגישה עמו במשרדו ברחוב קצר אלניל ונתן לו במתנה בקבוק ויסקי ממותג האולד בר המשובח לפני שפתח את השיחה עמו על אודות חדר הברזל שהתפנה עם מותו של עטייה מוכר העיתונים שחי ומת ערירי. עם מותו עבר החדר לרשות בעלי הבניין. מלאכ חלם לשכור את החדר כדי להפוך אותו לחנות חולצות. מאז היותו ילד ועד שעבר את גיל שלושים הוא החליף את מקום עבודתו פעמים רבות עם השתנות הנסיבות. כשפנה אל פיכרי בעניין החדר, ביקש זה זמן כדי לחשוב, ואחרי לחציהם של מלאכ ואחיו הוא הסכים לתת להם את החדר תמורת 6000 לירות מצריות, ואף לא לירה אחת פחות. הוא גם קבע להם מועד לפגישה במועדון המכוניות, שם נהג לאכול את ארוחת הצהריים בכל יום ראשון. כשהגיעו האחים למקום חש אבסחרון ביראה למראה פאר המקום. עיניו שוטטו על השיש הטבעי שכיסה את הרצפות והקירות ועל השטיח האדום הסמיך ורך שהוביל אל המעלית. וכאילו חש מלאכ במה שעובר על אחיו, הוא לחץ על זרועו כמעודד אותו. אחר כך הוא ניגש אל שוער המועדון, לחץ את ידו בחמימות ושאל אותו על פיכרי עבד אלשהיד. מלאכ הכין את עצמו ליום זה, ערך היכרות עם עובדי המועדון במשך השבועיים האחרונים, ורכש את אהדתם במילות נימוס יפות ובכמה גלימות לבנות שנתן להם במתנה. המלצרים והעובדים התחרו ביניהם להקביל את פניהם של שני האחים והובילו אותם אל המסעדה בקומה השנייה, שם ישב פיכרי בק וסעד את לבו עם ידידה שמנה בהירת עור. כמובן, לא היה זה מן הנימוס לעוט על הבק בשבתו עם ידידתו, על כן הם שלחו מישהו שיודיע לו שהם נמצאים במקום. הם חיכו לו בחדר צדדי ומבודד, ולא עברו אלא כמה דקות עד שהופיע פיכרי עבד אלשהיד בגופו

השמן, בקרחתו הגדולה ובפניו הלבנות הספוגות אודם כאחד האירופים היושבים במצרים. הם הסיקו מיד מהאדמומיות שבעיניו ומהכובד הקל שבדיבורו שהוא הפריז בשתייה. אחרי הברכות ודברי הנימוסים פתח אבסחרון והאריך בשבחי הבק על טוב לבו ועל דמיונו לישו הגואל בכל הליכותיו. מלאכ העמיד פנים שהוא מקשיב בנשימה עצורה לדברי אחיו על גודל הטרחה שהבק חוסך למרשיו בטפלו במקרים שבהם הוא בטוח שהפונים אליו הם אנשים עשוקים ועניים שאינם מסוגלים לשלם...

"מלאכ, אתה יודע מה אומר פיכרי בק למרשו העני, אם הוא מנסה לשלם לו שכר טרחה?"

כך שאל אבסחרון, ומיד ענה הוא בעצמו: "הוא אומר לו 'לך וכרע ברך לאדון המשיח, כי הוא שילם את מלוא שכר הטרחה עבור ייצוגך!' "

מלאכ ליקק את שפתיו ושילב את ידיו על כרסו והקשיב. נראה עליו שהוא התרגש מאוד ואמר: "כך נוהג נוצרי אמתי".

פיכרי בק היה ער למהלך השיחה אף על פי שהיה שיכור. הוא היה ער למהלך השיחה, אבל התוכן הטמון בדבריהם בכלל לא מצא חן בעיניו. הוא קטע אותם נמרצות כדי לחתוך את הדבר:

"האם הבאתם את הכסף כפי שסיכמנו ?"

אבסחרון אמר בקול רם: "כמובן, אדוני הבק", והוסיף בהגישו לו שני דפים: "זהו ההסכם שהיה בינינו ואלוהים יברך על המוגמר, אדוני", והכניס את ידו לתוך חזייתו כדי להוציא את הכסף. הוא אמנם הכין את ששת האלפים שהוסכם עליהם, אבל הוא חילק אותם במקומות שונים בבגדיו, כדי לשמור לעצמו בדל יכולת לתמרן. הוא הוציא ארבעת אלפים ומסרם לבק, והלה צעק בכעס: "מה זה? איפה היתר?"

שני האחים פצחו ביחד, כאילו היו שרים שיר, והחלו להתחנן: אבסחרון בקולו המתנשף, הצרוד והמחרחר, ומלאכ בקולו הגבוה, הדק והנוקב, והמילים נכנסו זו בתוך זו ואי-אפשר היה להבין מה הם אומרים, אבל בסך הכול הם ביקשו את רחמי הבק בדברם על עוניים, ואמרו שהם לוו את הכסף, ועל כך יעיד ישו, ובהן צדקם אינם יכולים לשלם יותר מכך. אבל פיכרי לא התרכך אף לרגע. אדרבא חמתו עלתה בו ואמר: "זה משחק ילדים. הדיבורים לא יעזרו כלום", והסתובב כדי לשוב למסעדה. אבל אבסחרון צפה תגובה זו והטיל את עצמו בכוח לכיוון הבק עד כי הוא מעד וכמעט נפל, ואחר כך הוציא בתנועה חטופה מכיס גלימתו עוד חבילה של אלף לירות מצריות וצירף אותה אל יתר החבילות ותחב את כולן לכיסו של הבק, שעל אף כעסו לא התנגד לכך באמת, ונתן לכסף

להיתחב לתוך כיסו. לאבסחרון לא היה מנוס אלא להתחיל בפרק תחנונים חדש, והוא ניסה לנשק את ידו של הבק יותר מפעם אחת, וסיים את תחנוניו בתנועה מיוחדת ששמר אותה לשעת הצורך. הוא הטה את גופו לאחור ופתאום משך בשתי ידיו את גלימתו המלוכלכת והמתפוררת וחשף את שוקו הקטועה המחוברת אל פרוטזה כהת צבע מדכא וצעק בקול צרוד ומרוסק המעורר רחמים:

"אדוני הבק, ישמור אללה את הילדים שלך. אני נכה ורגלי קטועה... נכה, וצריך לפרנס הרבה ילדים, ואחי מלאכ מפרנס ארבעה ילדים ואת אמם. אם אתה אוהב את האדון המשיח, אל תחזיר אותי שבור לב".

זה היה יותר ממה שפיכרי בק היה מוכן לסבול, ואחרי כמה דקות ישבו השלושה כדי לחתום על ההסכם - פיכרי עבד אלשהיד היה כעוס בגלל הסחיטה הרגשית, כפי שקרא לכך אחר כך בספרו לידידתו, מלאכ החל לתכנן את הצעדים הראשוניים שיעשה בחדרו החדש שעל הגג, ורק אבסחרון שמר על הבעה נרגשת אחרונה: ארשת של אדם שבור ועצוב כאילו היה חסר אונים ונשא על כתפיו יותר ממה שהוא יכול, אבל בתוך תוכו הוא היה מאושר בגין החתימה על הסכם שכירת החדר, וגם משום שהצליח בזריזותו להציל חבילה של אלף לירות מצריות, שחש בחומם הנעים בכיס השמאלי של גלימתו.

במשך לפחות מאה שנים היה מרכז העיר המרכז החברתי והמסחרי של קהיר. שם נמצאים הבנקים הגדולים, החברות הזרות ובתי העסק, מרפאות ומשרדים של גדולי הרופאים ועורכי הדין, וכן בתי הקולנוע והמסעדות המפוארות. האליטה הקודמת תכננה את מרכז העיר כשכונה אירופית בקהיר. אפשר למצוא בכל ערי הבירה של אירופה רחובות כמו רחובות מרכז קהיר, שבהם אותו סגנון ארכיטקטוני וצביון היסטורי עתיק. עד ראשית שנות השישים שמר מרכז העיר על אופיו האירופי הטהור. אלה שחיו אז וחיים עכשיו זוכרים בלי ספק את ההידור ההוא. כלל לא היה יאה אז שפשוטי העם ייראו מהלכים בגלימותיהם במרכז, וכלל וכלל לא הייתה להם דריסת רגל בהופעתם העממית במסעדות כמו גרובי והאוניון, ואפילו חייבו בכניסה לבתי הקולנוע מטרו, סן ג'יימס ורדיו ולמקומות אחרים את הגברים ללבוש חליפות שלמות ואת הנשים שמלות ערב. בימי ראשון ובחגי הנוצרים הקתולים, כמו חג המולד

ותחילת השנה החדשה, היו כל בתי העסק והמשרדים סגורים, ומרכז העיר כולו היה מתקשט כאילו היה מרכז עיר של בירה אירופית. חלונות הראווה וחזיתות הזכוכית של כל המקומות האלה היו מוארים בברכות החג בצרפתית ובאנגלית, ומקושטים בעצי אשוח ובבובות סנטה קלאוס. המסעדות והברים היו מתמלאים באירופים ובאריסטוקרטים מקומיים החוגגים בשתייה, בשירה ובריקודים. במרכז העיר היו תמיד הרבה ברים, שם יכלו אנשים, בשעות הפנאי ובחופשות, לשתות כמה כוסיות ולאכול כמה צלוחיות של מזטים במחירים נוחים. בשנות השלושים והארבעים נהגו כמה ברים ללוות את השתייה בהופעות בידור קטנות של מוזיקאי יווני או איטלקי או בלהקות של רקדניות יהודיות בעלות נתינות זרה. עד סוף שנות השישים היו ברחוב סלימאן בלבד קרוב לעשרה ברים קטנים, אך בתחילת שנות השבעים החל המרכז אט-אט לאבד מחשיבותו, ולבה של קהיר עבר לשכונות שבהן חיים בני העילית, שכונת המהנדסים ונצר. גל אדיר של שיבה אל הדת הציף את החברה המצרית, ושתיית משקאות אלכוהוליים נעשתה בלתי מקובלת בחברה. כל הממשלות ששלטו במצרים נכנעו בזו אחר זו ללחץ הדתי האסלאמי, ואולי אפילו התחרו, ממניעים פוליטיים, בזרם הדתי המתנגד להן, והרשו רק לבתי המלון ולמסעדות הגדולות למכור משקאות אלכוהוליים ונמנעו ממתן רישיונות לברים חדשים. במקרה של מות בעליו של בר, שלרוב היה נתין זר, ביטלה הממשלה את רישיון הבר, וחייבה את היורשים לשנות את ייעודו של המקום. נוסף לכל זה קציני משטרה יצאו תמיד למבצעי ביקורת על באי הברים, וביקשו מהם להראות להם את תעודות הזהות שלהם, ולפעמים אף לקחו אותם לחקירה בתחנת המשטרה. וכך בראשית שנות השמונים לא נותרו במרכז העיר אלא כמה ברים פה ושם, שבעליהם הצליחו להחזיק מעמד בפני הגאות הדתית ורדיפות הממשלה. הם עשו זאת בשתי דרכים: בהסוואה ובמתן שוחד, עד כי לא נותר במרכז בר אחד המכריז על קיומו ככזה. בשלטים נקראו מקומות אלה מסעדות או בתי קפה. בעלי הברים והחנויות לממכר משקאות חריפים צבעו את חלונותיהם בצבע כהה, כדי שאי-אפשר יהיה לראות דרכם את המתרחש בפנים, או הציגו בחזיתות עסקיהם מפיות נייר או סחורות אחרות שאינן מסגירות את פעילותם האמתית. נאסר כליל על לקוח כלשהו לשתות משקה חריף על המדרכה מול הבר או אפילו ליד חלון המשקיף על הרחוב. אמצעי זהירות חמורים ננקטו אחרי שהוצתו כמה חנויות לממכר משקאות חריפים על ידי צעירים מהזרם הדתי, ובה בעת בעלי הברים

המעטים שנותרו התחייבו לשלם בקביעות סכומי שוחד גדולים לקציני הבולשת שבאזורם, כדי שאלה ירשו להם להמשיך בעסקיהם. והיות שמכירת המשקאות המקומיים הזולים לא הכניסה סכומים שאפשרו להם לשלם את השוחד, הם הוכרחו למצוא "דרך אחרת" להגדיל את הכנסתם, וכך החלו חלק מהם, כמו בבר קאיירו, בר מידו ובר פוסי-קאט שבאזור עימאד אלדין, לעודד את הפריצות על יד העסקת זונות להגשת המשקאות, וכדי להכפיל את רווחיהם, החלו אחרים, כמו בבר האלגיאן שברחוב אלאנתקחאנה ובבר ג'מייקה שברחוב שריף, לייצר משקאות במבשלות שכר פרימיטיביות במקום לקנות אותם. משקאות גרועים אלה היו סכנה לבריאות ולעתים גרמו לפגעים חמורים, שהמפורסם שבהם היה מה שקרה לצייר צעיר שאבד לו מאור עיניו אחרי שתיית ברנדי מקולקל בבר האלגיאן, ובעקבות כך הוציאה התביעה הכללית צו סגירה לבר, אבל בעליו הצליח אחר כך לשוב ולפתוח אותו בדרכים הידועות. כך חדלו הברים הקטנים שנותרו במרכז העיר להיות מקומות בילוי זולים ונקיים. הם הפכו למאורות, שבהן התאורה והאוורור גרועים, והמבקרים בהם הם לרוב אנשים ריקים ומפוקפקים. כמובן, יש יוצאים מן הכלל למה שנאמר, כדוגמת בר מקסים שבסמטת המעבר בין רחוב קצר אלניל לרחוב סלימאן פאשה, או בר שה-נו שמתחת לבית יעקוביאן.

שה-נו Chez nous הוא צירוף מילים צרפתי שפירושו "אצלנו". המקום נמצא כמה מדרגות מתחת למפלס הרחוב, והאור שבו חיוור גם בשעות היום בגלל הווילונות העבים המחפים על חלונותיו. הדלפק הארוך שבפאתו השמאלית, שולחנות העץ הטבעי הצבועים בצבע כהה והצמודים זה לזה כמו ספסלים, הפנסים העתיקים בסגנון וינאי, תבליטי העץ והברונזה התלויים על הקירות והאותיות הלטיניות שעל מפות הנייר המכסות את השולחנות - כל אלה משווים למקום אופי של פאב אנגלי. בקיץ ברגע שאתה עוזב מאחוריך את רחוב סלימאן פאשה על הרעש, החום והדוחק שבו, נכנס לבר ויושב ללגום בירה קרה במקום השקט, הממוזג היטב והמואר באור קלוש נעים, מיד אתה חש כאילו "מצאת מחבוא" מפני חיי היום-יום. התחושה של פרטיות היא המייחדת את בר שה-נו, שבראשיתו נודע כמקום מפגש של הומוסקסואלים (כך צוין בכמה וכמה מדריכי טיולים מערביים). בעל הבר עזיז, המכונה

"האנגלי" (הוא זכה בכינוי זה הודות לגון עורו הבהיר, שערו הבלונדיני ועיניו התכולות), הוא עצמו הומו, ומספרים עליו שהיה בן זוגו של היווני הזקן, הבעלים הקודמים של הבר, וזה התאהב בו והוריש לו את הבר לפני מותו. על פי שמועות עזיז זה מארגן מסיבות פריצות, שבהן הוא מספק לתיירים ערבים צעירים למשכב. פריצות זו מכניסה לו רווחים עצומים, ומהם הוא מפריש לשוחד סכומי כסף גדולים שמשחררים אותו מהטרדות המשטרה. עזיז הוא בעל הופעה מרשימה וחלקלקה, ובצל חסותו והשגחתו נפגשים ההומואים בבר שה-נו, קושרים ביניהם קשרי ידידות ומשתחררים מהלחצים החברתיים המונעים מהם לחשוף בציבור את נטיותיהם המיניות. המבקרים במקומות המפגש להומואים, כמו אלה המבקרים במחששות ובמאורות הקלפנים, באים מכל מעמדות החברה והם בני כל הגילאים. אפשר למצוא ביניהם בעלי מלאכה ובעלי מקצועות חופשיים, צעירים וזקנים, ומה שמאחד את כולם הוא הסטייה המינית. הסוטים הללו, כמו הפורצים והכייסים וכל הקבוצות העוברות על החוק או על המוסכמות, ממציאים לעצמם שפה מיוחדת המאפשרת להם לתקשר ביניהם גם כשהם נמצאים בין בני אדם רגילים, בלי שאלה יבינו מה הם אומרים. ההומו הפסיבי נקרא בפיהם "קודיאנה" ונותנים לו שם של בת המוכר רק להם, כגון סועאד ופאטמה וכדומה, ואילו ההומו האקטיבי נקרא "בורגול", ואם הוא גבר פשוט ובור הוא נקרא "בורגול יבש". ההזדווגות ההומוסקסואלית נקראת "וסלה". הם מתוודעים זה לזה ומשוחחים ביניהם בקודים סודיים בעזרת תנועות הידיים, כך למשל אם אחד מהם לוחץ על ידו של השני ובו בזמן מלטף באצבעו את מרפקו, הוא מסמן לו שהוא חושק בו; ואם הוא מקרב את שתי אצבעות ידיו זו לזו ומחכך אותן זו בזו תוך כדי דיבור, הוא מזמין בכך את בן שיחו ל"וסלה"; ואם הוא מצביע על לבו באצבע אחת, הוא מתכוון לומר שבן שיחו כבש את לבו. עזיז האנגלי אמנם דואג לרווחתם ולהנאתם של באי שה-נו, אך בה בעת אין הוא מרשה להם להגיע בבר שלו למגע פיזי כלשהו ביניהם. עם התקדמות הלילה והפרזת באי המקום בשתייה, קולותיהם גוברים ונכנסים זה בתוך זה, כי אז משתלט עליהם הרצון לדבר, כפי שזה קורה בכל הברים, אלא שאצל השיכורים שבשה-נו גובר גם החשק והם מתחילים להחליף ביניהם דברי עגבים ובדיחות גסות, וקורה גם שמישהו מושיט את אצבעו כדי ללטף את גוף ידידו; או אז האנגלי מתערב מיד ומשתמש בכל האמצעים שלרשותו כדי לאכוף את הסדר, החל בלחישה מנומסת וכלה באיום לסלק את האורח המעורר מהומות, ולעתים די

קרובות הוא מאדים מכעס, מוכיח קשות את הסוטה שחשקו משתולל בתוכו ומתרה בו:

"שמע... כבד את עצמך כל עוד אתה יושב אצלי, ואם חברך מוצא חן בעיניך קום ולך איתו, אבל אוי לך אם תיגע בו כאן".

קפדנותו של האנגלי לא באה כמובן מתוך דאגה יתרה לטוהר המידות, אלא מתוך חישובים של רווח והפסד, כי קציני הבולשת מרבים לבקר בבר. אמנם הם שולחים מבטים חטופים מרחוק ואינם מטרידים את האורחים בכלל, כמובן ה ודות לסכומי השוחד הגדולים שהאנגלי מעתיר עליהם, אך אם הם רואים מעשה מגונה בבר, הם מקימים רעש גדול, כי זאת הזדמנות פז בשבילם "לשדוד" את עזיז ולאלצו לשלם יותר.

לפני חצות נפתחה דלת הבר וחאתם רשיד הופיע עם צעיר בשנות העשרים לחייו, שחום עור, לבוש בגדים פשוטים, מגולח למשעי ומסופר כדרך החיילים. הנוכחים בבר היו כבר שיכורים, וצעקותיהם ושירתם הרמות מילאו את חלל הבר, אך ברגע שנכנס חאתם השתתקה המולתם, והם הפנו אליו את מבטיהם ביראה כלשהי. הם ידעו שהוא "קודיאנה", אך מחיצה טבעית גבוהה מנעה מהם התעלמות מגינוני הכבוד כלפיו, ואפילו החצופים ביותר התייחסו אליו בכבוד מסיבות רבות: חאתם רשיד הוא עיתונאי ידוע והעורך הראשי של העיתון לה-קייר LE CAIRE היוצא בצרפתית, והוא אריסטוקרט שורשי, שאמו צרפתייה ואביו ד"ר חסן רשיד משפטן מפורסם והיה דיקן הפקולטה למשפטים בשנות החמישים. נוסף לכל הנאמר חאתם הוא הומו "שמרן", אם אפשר לומר כך: התנהגותו אינה המונית - הוא אינו מתאפר ואינו מענטז בצורה מגרה כמו שעושים "קודיאנות" רבים. בהתנהגותו ובהופעתו הוא תמיד משלב בכישרון רב בין אלגנטיות עדינה ובין התנהגות נשית. חליפתו הלילה למשל אדומה כהה כעין היין, וסביב צווארו הדק כרוך צעיף צהוב, רובו תחוב מתחת לחולצה משי טבעי דקיקה, שקצות צווארונה הרחב נופלים על ז'קט חליפתו. באלגנטיות שלו ובגזרתו הנאה ותווי פניו הצרפתיים העדינים הוא יכול היה להיראות ככוכב קולנוע זוהר, אלמלא הקמטים שחייו הסוערים הותירו על פניו, והקדרות הדוחה, הנואשת והמסתורית שתמיד אופפת את פני ההומוסקסואלים. עזיז האנגלי ניגש אליו וקידם את פניו בברכה, וחאתם לחץ את ידו בידידות, הצביע בתנועה קלילה על

חברו הצעיר ואמר:

"ידידי עבד רבו... שוטר בביטחון המרכזי".

"אהלן וסהלן!"

כך אמר בחיוך כשהוא בוחן בעיניו את גופו השרירי של הצעיר. הוא הוביל את שני האורחים לשולחן שקט בחלקו האחורי של הבר, ורשם את הזמנתם: כוס ג'ין וטוניק לחאתם ובקבוק בירה תוצרת חוץ לעבד רבו, וגם כמה מתאבנים חמים. סקרנותם של אורחי הבר כלפי שני הידידים פגה אט-אט, והם שבו לשיחותיהם הקולניות ולצחוקם הצווחני. בעיני המסתכל נראו שני הידידים כאילו הם מנהלים ביניהם ויכוח ארוך ומתיש: חאתם מדבר בקול נמוך, מביט בידידו ומנסה לשכנעו, ואילו עבד רבו מאזין בלא חמדה ומשיב בחריפות; חאתם שותק רגע בהרכנת ראש ושוב חוזר למאמצי השכנוע. השיחה נמשכה ככה כחצי שעה, ובתוך כך שני הידידים שתו שני בקבוקים ושלוש כוסות, ולבסוף נשען חאתם על גב מושבו ושלח לעבד רבו מבט חודר:

" זו דעתך סופית?"

עבד רבו, שניכרה עליו השפעת הבירה ששתה, השיב בקול רם:

"כן!"

"עבדה, בוא אתי הלילה ומחר בבוקר נדבר".

"לא!"

"עבדה, בבקשה!"

"לא!"

"טוב... אפשר לדבר בשקט? אל תתרגז!" הגיב חאתם בלחישה מתפנקת, ונגע באצבעותיו ביד ידידו הגדולה הפרושה על השולחן. הפצרותיו הציקו לעבדה, והוא משך את ידו, נאנח ואמר בחוסר סבלנות: "אמרתי לך שאני לא יכול ללון אצלך. בשבוע שעבר איחרתי שלוש פעמים בגללך. הקצין יעמיד אותי למשפט משמעתי."

"אל תדאג! מצאתי מישהו שיכול לדבר עם הקצין".

"אוף!" פלט עבד רבו בקוצר רוח והדף בידו את בקבוק הבירה, וזה נפל בחבטה מהדהדת. הוא קם ממקומו, זרק מבט זועם אל חאתם ומיהר אל היציאה. חאתם הוציא כמה שטרות מארנקו, הניח אותם על השולחן ורץ אחרי ידידו. דממה השתררה בבר לכמה דקות, ולאחר מכן הופרחו באוויר הערות השיכורים:

"תשמעו, הבורגול מתפנק".

"חבל על מי שאוהב ולא משיג דבר".

"אוי לי ממך, יא לוסי, אוי לי ממחסלת פלוסי (כספי)".

כל הנוכחים פרצו בצחוק גס ובשירה קולנית ונלהבת, עד כי עזיז האנגלי נאלץ להתערב כדי להשיב את הסדר על כנו.

כמו מרבית המצרים הבאים מן הכפר, מוחמד אלסייד, עוזר השף של מועדון המכוניות, היה חולה בילהרציה כרונית, שחוללה בגופו דלקות ואי-ספיקת כבד ואלה גרמו את מותו בטרם הגיע לגיל חמישים. בות'יינה, בתו הבכירה, זוכרת אותו יום רמדאן, שבו אכלה המשפחה את ארוחת הפסקת הצום בדירת הגג בת שני החדרים הקטנים וחדר השירותים. אביה קם כדי להתפלל מעריב, ופתאום נשמע קול חבטה של גוף כבד נופל על הרצפה. בות'יינה זוכרת את זעקתה קורעת הלב של אמה: "אבא שלכם, רוצו!". כולם רצו אליו - בות'יינה, סווסן, פאתן ומוסטפא הקטן. האב היה מוטל בגלימתו הלבנה בלי נוע, ופניו עטו צבע כחול עמום. כשהגיע רופא הסהר האדום, שהיה צעיר ומבולבל, בדק אותו במהירות ופלט את הידיעה המעציבה, עלו זעקות הבנות, והאם החלה לטפוח על פניה כה חזק עד כי נפלה ארצה. בות'יינה הייתה אז תלמידה בבית הספר למסחר, והיו לה חלומות לעתיד ורוד ולא היה לה צל של ספק שיעלה בידה לממשם: היא תסיים את לימודיה ותינשא לאהובה טאהא אלשאד'לי בתום לימודיו באקדמיה לקציני שוטרים, והם יגורו בדירה גדולה, כיאה למעמדם ורחוקה מהגג, ויסתפקו בהולדת בן ובת בלבד כדי שיוכלו לתת להם חינוך טוב. הייתה ביניהם הסכמה על הכול, אלא שאביה מת פתאום, והמשפחה מצאה את עצמה בתום תקופת האבל בחוסר כול. גמלת האב הייתה קטנה ולא הספיקה להוצאות הלימודים, לאוכל, לביגוד ולשכר הדירה. האם השתנתה מהר. היא לא פשטה את בגדי האבל, רזתה, גופה יבש, ופניה לבשו ארשת של קפדנות חמורה וגברית, המאפיינת את האלמנות העניות. אט-אט היא איבדה את אורך רוחה והרבתה לריב עם בנותיה. אפילו מוסטפא הקטן לא ניצל ממכותיה וקללותיה. אחרי כל מריבה כזו היא הייתה נתקפת בבכי ומתמסרת לו זמן רב. עם הזמן חדלו לעלות בה געגועים עזים לבעלה המת כפי שעלו בה בימים הראשונים, אדרבה, היא החלה לדבר עליו במעין מרירות ואכזבה, כאילו בכוונה הוא עזב אותה לנפשה במצוקתה. היא החלה להיעלם מהבית יומיים או שלושה בשבוע. היא הייתה יוצאת בבוקר

ושבה בסוף היום סחוטה, שתקנית ופזורת נפש, ונושאת עמה שקים של תערובת של אוכל מבושל (אורז, ירקות וחתיכות קטנות של בשר ועוף), מחממת אותו ומגישה אותו לילדיה. ביום שבות'יינה סיימה את לימודיה וקיבלה את הדיפלומה היא חיכתה עד רדת הלילה, וכשר כולם ישנו היא יצאה איתה אל הגג. זה היה ליל קיץ חם, והיו שם כמה גברים שעישנו נרגילה ודיברו, וכמה נשים ישבו באוויר הצח שהיה להן מפלט מהחום השורר בחדרי הברזל הקטנים. היא בירכה אותן, משכה את בתה בידה לפינה רחוקה ליד המעקה. בות'יינה זוכרת את מראה המכוניות והאורות ברחוב סלימאן שנראו באותו לילה מהגג, וזוכרת גם את פני אמה הקודרות, את מבטיה הקפדניים והבוחנים ואת קולה הצרוד המוזר כשסיפרה לה על המצוקה שבעלה השאיר אחריו ועמה היא היא נאלצת להתמודד לבדה. היא עובדת בבית של אנשים טובים באלזמאליכ, והיא שמרה את העניין בסוד שלא ייוודע לאנשים שהיא עובדת כעוזרת בית, כדי שלא ייפגעו סיכויי נישואיהן של בות'יינה ואחיותיה בעתיד. האם ביקשה מבתה לחפש עבודה החל מיום המחרת. בות'יינה לא אמרה דבר. היא סבה לעבר אמה התבוננה בפניה לרגע וחשה אהבה עזה כלפיה. היא אימצה אותה אל לבה ונשקה לה, ואז חשה שפני אמה התייבשו ואיבדו את רכותן, וגופה מדיף ריח חדש ומוזר, ריח של זיעה מעורבת באבק הנודף מגופן של עוזרות בית.

כבר למחרת פתחה בות'יינה במאמצים מרוכזים בחיפוש עבודה, ובמשך שנה החליפה מקומות רבים: עוזרת במשרד של עורך דין, עוזרת למעצבת שער נשים ועוזרת לרופא שיניים. היא עזבה את כל העבודות הללו מאותה סיבה, כשאותו סיפור חוזר על עצמו: תחילה קבלת פנים חמימה, ואחר כך התעניינות נלהבת, גינוני חיבה, מתנות ומענקי כסף קטנים, ורמזים. היא מצדה דוחה את המחוות הללו בעדינות כדי שלא לאבד את משרתה, אך המעסיק לוחץ ולוחץ עד שמגיע המעמד האחרון שהיא כה חוששת ממנו ושונאת. זה תמיד קורה: כשהמשרד ריק ממבקרים הגבר הגדול נושק לה בכוח, או נדחק אליה או מתחיל לפתוח את מכנסיו כדי להעמיד אותה לפני עובדה, והיא מרחיקה אותו מעליה, מאיימת עליו שתצעק ותגרום לשערורייה, ואז הוא חושף את פניו הנקמניות ומסלק אותה מהעבודה אחרי שהוא לועג לה ומכנה אותה "אישה מוסרית ירוקה" או לחילופין הוא מעמיד פנים שהוא סתם התכוון לבחון את אופייה, והוא אוהב אותה כמו את הבת שלו, אלא שאחרי שעוברת סכנת השערורייה הוא מחפש הזדמנות ומפטר אותה בתואנה זו או אחרת. במשך השנה

הזו למדה בות'יינה דברים רבים. היא למדה למשל שיש לה גזרה נאה ומגרה, וכן כי עיניה הדבשיות הגדולות, שפתיה הבשרניות, חזה הדשן, עכוזה העגול והרוטט ומותניה הרכים - היא למדה שכל אלה הם נתונים חשובים ביחסים עם בני אדם, והשתכנעה שכל הגברים, ולא משנה מה מכובד מראם ומה גבוה מעמדם, הם חלשים לגמרי לפני אישה יפה, וזה דחף אותה לעשות ניסיונות מרושעים ומשעשעים. למשל אם היא פוגשת גבר זקן ומכובד, מתחשק לה לנסות אותו. היא מדברת בקול ספוג רוך, מתנועעת ענוגות, רוכנת קלות לעברו, מבליטה את חזה השופע, ואז היא נהנית לראות את הגבר המכובד נמס, קולו רוטט, ועיניו מצטעפות מרוב תשוקה. הימשכות הגברים אליה מילאה אותה תענוג שהיה בו מעין נקמה בהם ושמחה לאידם. באותה שנה היא שמה לב שאמה השתנתה לגמרי, וכל אימת שהיא סיפרה לה שעזבה את עבודתה בשל הטרדת מעסיקיה הגברים, קיבלה אמה את הידיעה בשתיקה של מורת רוח, ופעם אחת, לאחר שהדבר חזר על עצמו פעמים רבות, היא קמה לעזוב את החדר ואמרה לבות'יינה : אחיך ואחיותייך זקוקים לכל גרוש שאת משתכרת, וצעירה פיקחת יודעת לשמור על עצמה ועל עבודתה". משפט זה גרם לבות'יינה עוגמת נפש ומבוכה, והיא שאלה את עצמה: "איך אשמר ממעסיק הפותח את מכנסיו?" מבוכתה נמשכה שבועות ארוכים עד שהופיעה פיפי, בתו של סאבר הגהצן ושכנתה על הגג, שידעה שהיא מחפשת עבודה, והציעה לה עבודה כמוכרת בבית המסחר שנן לבגדים, וכשבות'יינה סיפרה לה על בעייתה עם מעסיקיה הקודמים, היא נאנחה עמוקות, טפחה בידה על חזה, והטיחה בפני בות'יינה בצעקה ובנימה של גינוי: "תגידי לי, בות'יינה, את מטומטמת?" והטעימה שיותר מ-90% מהמעסיקים מתנהגים כך עם העובדות שלהם, ועובדת שמסרבת מפוטרת, ובמקומה באות מאות שמסכימות. כשניסתה בות'יינה להתקומם שאלה אותה פיפי בלעג:

"גברתי בוגרת אוניברסיטה אמריקנית במנהל עסקים? לקבצנים ברחוב יש דיפלומה כמו זאת שיש לך!"

פיפי הסבירה לה שהתאמת עצמה לרצונות המעסיק, "בגבולות", נחשבת לפיקחות, וכן שהמציאות היא דבר אחד ומה שהיא רואה בסרטים המצריים הוא דבר אחר, והכריזה שהיא מכירה הרבה בנות שעבדו שנים רבות בבית המסחר של שנן, והן נענו לדרישותיו של האדון טלאל, בעל בית המסחר, "בגבולות", והן היום נשים נשואות מאושרות, שיש להן ילדים ובתים ובעלים מכובדים שאוהבים אותן מאוד. "ולמה

ללכת רחוק?" כך שאלה פיפי והביאה את עצמה לדוגמה. היא עובדת כבר שנתיים באותו מקום ומקבלת משכורת של מאה לירות מצריות, אבל היא מרוויחה פי שלושה ממשכורתה "בפיקחותה", חוץ מהמתנות, ובכל זאת היא שומרת על עצמה, היא עדיין בתולה, ומי שפוגע, אפילו ברמז, בשמה הטוב היא מכניסה את אצבעותיה לתוך עיניו. אלפי גברים רוצים להתחתן איתה דווקא. היא מרוויחה יפה עכשיו וחוסכת לנדוניה שלה.

למחרת הלכה בות'יינה עם פיפי אל האדון טלאל, וראתה שהוא גבר שעבר את גיל ארבעים, שמן ומקריח, גון פניו בהיר, עיניו תכולות, אפו פחוס ושפמו שחור, עבה ומשתפל משני עברי פיו. טלאל לא היה גבר נאה כלל, ולבות'יינה נודע שהוא הבן היחיד לצד בנותיו של החאג' שנן, שבא מסוריה למצרים בימי האיחוד בין שתיהן, השתקע שם ופתח את בית המסחר הזה, וכשהזדקן הוא העביר את ניהול העסק לבנו היחיד. נודע לה גם שטלאל נשוי לאישה מצרייה יפה שילדה לו שני ילדים, ואף על פי כן תשוקתו לנשים לא ידעה שובעה. טלאל ובות'יינה לחצו ידיים. הוא לחץ את ידה בחוזקה ולא התיק את עיניו מחזה וסקר את כל גופה בשעה שדיבר איתה, ובתוך דקות ספורות היא התקבלה לעבודה. כעבור זמן קצר לימדה אותה פיפי כיצד עליה לנהוג - לטפח את עצמה, לצבוע את ציפורני ידיה ורגליה, לחשוף טפח מחזה ולהצר את שמלותיה כדי להבליט את אחוריה. היה עליה לפתוח את בית המסחר בבוקר, לשטוף את רצפתו יחד עם עמיתותיה בעבודה, ואחר כך להתקין את הופעתה ולעמוד בפתח בית המסחר (דרך ידועה למשוך לקוחות בכל חנויות ההלבשה). כשנכנס לקוח היא הייתה צריכה להתייחס אליו באדיבות, למלא את מבוקשו ולשכנע אותו לקנות כמה שיותר סחורה, ובתמורה הייתה מקבלת חצי אחוז מסכום הקנייה. וכמובן, היא הייתה צריכה להתעלם מכל ההטרדות מצד הלקוח, ויהיו נבזיות כאשר יהיו. כל הדברים הללו היו קשורים לעבודה. אשר לעניין האחר, האדון טלאל התחיל בו ביום השלישי לעבודתה. הייתה שעת ערב ובית המסחר היה ריק מלקוחות. טלאל ביקש ממנה להתלוות אליו אל המחסן כדי להראות לה את סוגי הסחורה. היא הלכה אחריו בלי להוציא הגה מפיה. היא לכסנה מבט חטוף אל פיפי ויתר הבנות וראתה צל חיוך על פניהן. המחסן היה בעצם דירה גדולה בקומת הקרקע של הבניין השכן לבית הקפה "אמריקן" ברחוב סלימאן פאשה. הוא הכניס אותה וסגר את הדלת אחריהם. היא הביטה סביבה וראתה שהמקום לח והתאורה והאוורור בו גרועים, והוא

גדוש סחורה בתוך קופסאות שנדחסו בצפיפות והגיעו עד התקרה. היא ידעה מה עומד לקרות והתכוננה לכך בדרכה אל המחסן. היא נזכרה בדברי אמה: "אחיך ואחיותייך זקוקים לכל גרוש, וצעירה פיקחת יודעת לשמור על עצמה ועל מקום עבודתה". כשהתקרב אליה טלאל היא הוצפה ברגשות עזים וסותרים: החלטה לנצל את ההזדמנות הניתנת לה, פחד שכה הלחיץ אותה עד כי עצר את נשימתה ועורר בה תחושה של בחילה, וסקרנות טורדת לדעת כיצד ינהג בה טלאל: האם יפתח במזמוטי אהבה ויאמר לה שהוא אוהב אותה למשל או ינסה ישר לנשק אותה? היא קיבלה מיד את התשובה לתהייתה. הוא התנפל עליה מאחור, לחץ אותה אל חיקו בלפיתה מכאיבה, מישש ונגע בלי לומר מילה. הוא היה אלים ונחפז לספק את תשוקתו, וכל העניין הסתיים בתוך שתי דקות. הוא ראה שטינף את שמלתה, ולחש על אוזנה כשהוא מתנשף: "המקלחת בקצה המסדרון, מצד ימין". בשעה שהיא שטפה את שמלתה במים היא חשבה שכל העסק היה פשוט משציפתה, משהו הדומה להיצמדותו של גבר אל גופה באוטובוס - דבר הקורה לעתים קרובות. היא נזכרה בעצתה של פיפי באשר למה שהיא צריכה לעשות אחרי המפגש, וחזרה אל טלאל ואמרה לו בנימה שהשתדלה שתהיה עדינה ומגרה עד כמה שאפשר: "אני זקוקה לעשרים לירות מצריות". טלאל הביט בה לרגע, כאילו ציפה לבקשתה, תחב מיד את ידו לתוך כיסו, נתן לה שטר מקופל, ואמר לה בנימה עניינית: "לא, מספיק עשר לירות מצריות, ותחזרי לבית המסחר ברגע שתתייבש שמלתך". הוא יצא וסגר אחריו את הדלת.

פעם אחת עולה עשר לירות מצריות, וטלאל מבקש אותה פעמיים בשבוע ולפעמים שלוש. פיפי לימדה אותה איך להתפעל מדי פעם משמלה בבית המסחר, וללחוץ על טלאל לתת לה אותה במתנה. כך היא התחילה להרוויח ולהתלבש יפה. אמה הייתה מרוצה ממנה וחשה בנוח לקחת ממנה את הכסף שהיא מביאה לה. היא הייתה תוחבת אותו לתוך חזה ומברכת אותה, וכשבירכה אותה הייתה בות'יינה חשה ברצון עז ומרושע לתת לאמה רמזים עבים בדבר יחסיה עם טלאל, אך האם הייתה מתעלמת מרמזיה ובות'יינה מחדדת אותם עוד, עד שהתעלמותה של אמה הייתה לגמרי גלויה לעין, ובות'יינה הייתה חשה סיפוק שהצליחה להסיר את המסכה המזויפת מעל פניה של אמה ולהבהיר לה שהיא

שותפה לה בפשע. ימים עברו ופגישותיה עם טלאל במחסן החלו להותיר בנפשה סימנים שלא תיארה אותם לעצמה. היא הרגישה באי-יכולת להתפלל את תפילת הבוקר (התפילה היחידה שהיא נהגה להתפלל), כי בתוך תוכה התביישה לפגוש את "אלוהינו", וחשה שהיא טמאה גם אם היא מרבה להתרחץ ולהיטהר. סיוטים טרפו את לילותיה והקפיצו אותה משנתה, וכל כולה מזועזעת ועצובה. יום אחד היא עלתה יחד עם אמה לקבר חוסיין, וברגע שהן נכנסו לאולם המצבה האפוף קטורת ואורות, היא חשה בנוכחות איתנה ונסתרת הממלאת את הלב, ופרצה פתאום בבכי גדול וממושך.

היא לא יכלה לסגת עכשיו אך גם לא יכלה לשאת את תחושת החטא, לכן בחרה להילחם בה בנחישות. היא נזכרה בפנים של אמה בשעה שהודיעה לה שהיא עובדת כעוזרת בית, ובראשה עלו וצפו דברי פיפי על העולם ועל מהלך העניינים בו. לעתים קרובות היא הייתה מתבוננת בפני הלקוחות העשירות בלבושן האלגנטי ושואלת את עצמה בסקרנות רבה ומרושעת: אני תוהה כמה פעמים התמסרה אישה זו לגברים עד שהגיעה לעושר זה?" התקוממותה הנחושה נגד תחושת החטא הולידה אצלה מרירות ואכזריות. היא חדלה להאמין באנשים או לנסות להבינם ולחפש תירוצים בעבורם. לא פעם היא חשבה (וביקשה סליחה לאחר מכן) שאללה רצה בנפילתה, ואילו רצה משהו אחר בשבילה הוא היה בורא אותה עשירה או היה דוחה את מות אביה בכמה שנים (וכמה קל בשבילו לעשות כך!). אט-אט היא הקיפה גם את אהובה טאהא ברצון הנקם שלה והסתננה ללבה תחושה מוזרה שהיא הרבה יותר חזקה ממנו, שהיא בשלה ומבינה את העולם, ואילו הוא סתם צעיר חולמני ותמים. סבלנותה פקעה פעם למשמע הדברים האופטימיים שלו בנוגע לעתיד, והפטירה כלפיו ברוגז ובלעג:

"אתה, יא עבד אלחלים חאפז, הצעיר העני והחרוץ... אתה חושב שבמאבקך תוכל לממש את התקוות שלך..."

טאהא לא יכול להבין מה גרם למרירות הזאת, ולעגה לו עורר בו רוגז וגרם למריבות ביניהם. כשביקש ממנה פעם לעזוב את העבודה אצל טלאל בגלל שמו הרע, היא נתנה בו מבט מתגרה ואמרה:

"מה שתגיד, אדוני! רק תן לי את המאתיים וחמישים לירות מצריות שאני מרוויחה מטלאל, ואני מתחייבת שלא אחשוף את הפנים שלי בפני מישהו חוץ ממך".

הוא הישיר מבט אליה לרגע, כאילו לא הבין מה היא אמרה, ואחר

כך התפרץ בחמת זעם ודחף אותה בכתפה. היא צעקה, קיללה אותו והשליכה לעברו את טבעת הכסף שקנה לה פעם. בתוך תוכה התאוותה לנתק את הקשר שלה עמו, כדי להשתחרר מאותו רגש אשמה מכאיב המייסר אותה כל אימת שהיא רואה אותו, אך בה בעת לא מצאה עוז בנפשה לעזוב אותו אחת ולתמיד. היא אהבה אותו והייתה להם היסטוריה משותפת ארוכה ומלאה ברגעים יפים. כשהיא הייתה רואה אותו עצוב או מודאג היא הייתה שוכחת את הכול ומציפה אותו באהבת אמת שופעת, כאילו היא הייתה אמו, וגם כאשר החריפו המריבות ביניהם, היא סלחה לו ושבה אליו. לא נעדרו מחייהם רגעי ידידות נדירים ומופלאים, אך עד מהרה שב והתעורר ביניהם הרוגז. ביום המבחן של טאהא היא ייסרה את עצמה כל היום בשל התאכזרותה כלפיו בבוקר. הוא היה זקוק למילת עידוד ממנה בלכתו למבחן שידעה שהוא חיכה לו שנים רבות. מה אכזרית היא הייתה! מה היה קורה לה אילו הייתה מעודדת אותו במילה ובחיוך או נשארת איתו עוד קצת? בסיום עבודתה היא מצאה את עצמה ממהרת לפגוש אותו. היא הלכה לכיכר אלתווופיקייה, התיישבה על גדר הגן וחיכתה לו, כפי שנהגו להיפגש כל ערב. הלילה ירד והכיכר המתה עוברים ושבים ורוכלים. בשבתה לבדה היא הייתה חשופה להתגרויות, אך המשיכה לחכות לו קרוב למחצית השעה והוא לא בא. היא חשבה שהוא בוודאי כועס עליה משום שדחתה אותו. היא עזבה את המקום והלכה אל חדרו על הגג. הדלת הייתה פתוחה, ואמו ישבה שם לבדה. סימני דאגה הצטיירו על פניה הזקנות. היא חיבקה אותה ונשקה לה, הושיבה אותה לידה על הספה ואמרה:

"אני מאוד מפחדת, יא בות'יינה... טאהא יצא למבחן בבוקר ועדיין לא חזר. אלוהים ישמור, בתי".

אלמלא גילו המתקדם וימי הסבל שהטביעו את חותמם על פניו, היה החאג' מוחמד עזאם נראה ככוכב קולנוע או כמלך עטור כתר בהופעתו הגאה ובשלוותו האיתנה, באלגנטיות שלו ובעושרו, בלחייו הוורודות מרוב בריאות ובעור פניו החלק והמבריק הודות למיומנותם של מומחי המכון ליופי לגותייה שבשכונת המהנדסים, שם הוא מבקר פעם בשבוע. יש לו יותר ממאה חליפות מפוארות ביותר, וכל יום הוא לובש חליפה אחרת ומתאים לה עניבה מרהיבה, ונועל נעליים אלגנטיות תוצרת חוץ. כל

יום, בשעות הבוקר המאוחרות, מתנהלת ברחוב סלימאן פאשה מכונית המרצדס האדומה שלו בדרכה מאמריקן, והוא במושב האחורי שלה שקוע בהעברת חרוזי הענבר של מחרוזת התפילה, שאין הוא מניחה מידו. הוא מתחיל את יומו בביקור בשני בתי המסחר הגדולים להלבשה שבבעלותו, שאחד מהם ניצב מול האמריקן והשני בקומת המסחר שבבית יעקוביאן, שם נמצאים משרדו ושתי חנויות תצוגה למכוניות. בנוסף לכך יש לו כמה חנויות לחלקי חילוף למכוניות ברחוב ידוע, רכוש דלא ניידי רב במרכז העיר, ובניינים אחרים הנמצאים בתהליך בנייה, שעוד מעט יתרוממו לגובה רב ויישאו את השם "עזאם, קבלנות". המכונית נוסעת ועוצרת ליד כל בית מסחר שלו, והעובדים מתקבצים סביבו, מברכים אותו בחמימות והוא משיב להם במחוות יד כה רפה שבקושי אפשר להבחין בה, ומיד ניגש אל המכונית מנהל העבודה או הפועל הוותיק ביותר, מרכין את ראשו כלפי החאג' ומוסר לו דין וחשבון על מצב העניינים או מתייעץ איתו בדבר כלשהו. החאג' מאזין בתשומת לב ובראש מורכן, מקמט את גבותיו העבותות, מחשק את שפתיו, מסתכל רחוק בעיניו הקטנות, האפורות ותמיד מעט אדומות בהשפעת החשיש, כאילו הוא עוקב אחרי משהו באופק, ואחר כך הוא מדבר, קולו צרוד, נעימתו החלטית ומילותיו מעטות. הוא אינו סובל פטפטת וארכנות, ויש כאלה שאומרים שבחיבתו לשתיקה הוא, האדם הדתי ושומר המצוות, מתנהג לפי דבר הנביא: "אם מישהו מכם ירצה לדבר, שיפתח את פיו בטוב או שישתוק". בעצם הוא, בעושרו הרב ובהשפעתו העצומה, אינו נדרש לדבר הרבה, כי לרוב מילתו קובעת ומחייבת ביצוע. נוסף על כל אלה, ניסיונו הרב בחיים מאפשר לו להבין עניין במבט אחד. המיליונר הזקן שעבר את גיל השישים היה לפני שלושים שנה סתם טוראי משוחרר שעקר ממחוז סוהאג' לקהיר כדי למצוא פרנסה, והבאים בשנים שברחוב סלימאן פאשה זוכרים אותו יושב על הארץ בסמטת האמריקן, לבוש גלימה וחזייה וחבוש מצנפת, ולפניו תיבת עץ קטנה לצורכי עבודתו כמצחצח נעליים, ובמשך תקופה מסוימת הוא עבד כשרת בחנות הספרים בביק. אחר כך הוא נעלם למשך יותר מעשרים שנה, ופתאום שב והופיע כאדם עשיר. החאג' עזאם אמר שהוא עבד באמירויות המפרץ, אך האנשים לא האמינו לו, והפיצו שמועה שהוא נדון למאסר על סחר בסמים. יש גם כאלה הטוענים שהוא עדיין מעורב בסחר סמים, ומוצאים תימוכין לטענתם בעושרו המופרז ההולך וגדל בלי יחס בינו לבין המכירות בבתי העסק שלו והרווחים מהחברות שלו, וזה לדבריהם מעיד שעיסוקיו המסחריים אינם אלא כיסוי להלבנת

הון. אך בין אם יש אמת בשמועות ובין אם לא, החאג' עזאם נעשה בלי ספק האדם החשוב ביותר ברחוב סלימאן פאשה, ואנשים פונים אליו לפתרון בעיותיהם וליישוב מחלוקות ביניהם. השפעתו גדלה והתבססה לאחרונה עם הצטרפותו למפלגה הלאומית, והתמנותו של חמדי, צעיר בניו, למשרת סגן התובע הכללי. לחאג' עזאם יש תאווה בלתי מרוסנת לרכוש נכסי דלא ניידי דווקא במרכז העיר, ובכך הוא כאילו מכריז על מצבו החדש באותו אזור שפעם נודע בו כאדם חסר כול.

ולפני קרוב לשנתיים...

התעורר החאג' עזאם משנת הלילהכדי להתפלל את תפילת שחרית כהרגלו, ומצא להפתעתו שהלבנים שלו רטובים. הוא נחרד, והדבר הראשון שעלה בדעתו היה שהוא חולה, אבל כשנכנס לחדר האמבטיה כדי להתרחץ הוא נוכח לדעת שהוא נרטב מקרי לילה. הוא נזכר בצורה מעורפלת ורחוקה בדמותה של אישה עירומה שראה בחלום. הוא הופתע מתופעה זו משום שהוא זקן שעבר את שנת השישים שלו. העניין נשכח ממנו במשך היום העמוס בעבודה, אבל חוויה זו חזרה כמה פעמים, והוא החל להתרחץ יום-יום לפני תפילת שחרית כדי להיטהר מהחטא שדבק בו. אבל לא היה בכך די, כי הוא תפס את עצמו פעמים רבות כשהוא מגניב מבט אל גופן של העובדות במחיצתו, ואחדות מהן הבינו אינסטקטיבית שהוא רדוף תאווה, והחלו להתגנדר בלכתן בנוכחותו ולהתחנחן בדיבורן על מנת לפתותו עד כי הוא נאלץ לגעור בהן יותר מפעם אחת.

התשוקה הפתאומית הבלתי נשלטת של החאג' עזאם הטרידה מאוד את מנוחתו, ראשית, מפני שהיא אינה הולמת את גילו, ושנית, מפני שכל ימי חייו הוא הלך בדרך הישר, והוא האמין שלכתו בדרך זו והתרחקותו ממה שמכעיס את אללה הן הסיבה העיקרית להצלחתו. הוא לא שתה משקאות חריפים בכלל, ואשר לעישון חשיש, חכמי הלכה רבים הטעימו שזהו רק דבר שנוא אך אינו טמא או אסור ואינו מטריף את הדעת, ובניגוד למשקאות חריפים אינו מוביל את האדם להתנהגות מגונה או פושעת. אדרבה, עישון זה מרגיע את עצביו של המעשן, מביא אותו לידי שיקול דעת ומחדד את שכלו. הוא אף פעם לא נאף, והוא שמר על תומתו על ידי נישואים מוקדמים, כפי שנהוג אצל אנשי מצרים עילית. במשך חייו הארוכים הוא ראה גברים עשירים שהתמסרו לתאוותיהם והפסידו הון רב.

החאג' סיפר בסוד לכמה ידידים זקנים על בעיית חשקו, ואלה הרגיעו אותו באומרם שזאת תופעה חולפת שבמהרה תיעלם אחת ולתמיד. "זוהי

התפרצות אנרגיה הבאה מתוך אהבת החיים", צחק ואמר לו ידידו החאג' כאמל, סוחר מלט. אבל בחלוף הימים גבר החשק והפך לנטל כבד על עצביו, וגרם למריבות עם החאג'ה סאלחה, אשתו הצעירה ממנו בכמה שנים. מרץ העלומים הבלתי צפוי שלו הפתיע אותה ועד מהרה הדריך את מנוחתה כי לא יכלה להשביע את יצרו. היא נזפה בו יותר מפעם באומרה שילדיהם כבר גברים ולזוג זקנים כמוהם יאה לנהוג במתינות מעוררת כבוד. כך לא נותר לחאג' אלא להביא את העניין לפני שיח' אלסמאן, איש ההלכה הידוע ונשיא אגודת הצדקה האסלאמית. החאג' לא החליט בשום עניין חשוב הקשור לעבודתו או לחייו בלי להתייעץ באלסמאן, והפקיד בידו עשרות אלפי לירות מצריות כדי שיוציא אותם לפי הבנתו למטרות צדקה, חוץ ממתנות יקרות ערך שהוא הרעיף עליו, כל אימת שסיים בהצלחה עסקה, הודות לברכותיו ואיחוליו. בתום תפילת יום שישי ושיעור הדת השבועי ששיח' אלסמאן לימד במסגד השלום בעיר נצר, ביקש החאג' עזאם להיפגש איתו ביחידות ושטח לפניו את בעייתו. השיח' האזין לגבריו בשקט, ובסיימו השיב לו בלהט שיש בו שמץ של כעס:

"ישתבח אללה, יא חאג', למה אתה מעיק על עצמך כשאללה נוהג איתך בנדיבות? למה לך לפתוח את הדלת לשטן ולחטוא? עליך לשמור על עצמך מפני הרע, הנה אללה מתיר לך לשאת יותר מאישה אחת בתנאי שתתייחס אל שתיהן בהגינות. שים את מבטחך באללה, ומהר לעשות את המותר לפני שתסתבך באסור".

"אני אדם מבוגר ואני חושש מדברי הבריות עליי אם אתחתן".

"בן אדם, לולא הכרתי את הגינותך ויראת השמים שלך, הייתי חושד בך. בן אדם, ממה צריך לפחד יותר, מדברי הבריות או מכעסו של אללה ירום ויתעלה? האם תאסור מה שאללה מתיר? אתה גבר בעל יכולת, בריא וחושק באישה. התחתן ונהג בשתי נשותיך בהגינות. אללה אוהב שמה שהוא מרשה מתקבל כדבר מותר. החאג' היסס ארוכות ואולי העמיד פנים שהוא מהסס, והשיח' אלסמאן המשיך במאמציו עד ששכנע אותו, ואפילו לקח על עצמו לשכנע את שלושת בניו: פאוזי, קדרי וחמדי, סגן התובע, ועזאם הודה לו על כך. השניים האחרונים קיבלו בתמיהה את רצונו של אביהם לשאת אישה שנייה, אך בכל זאת נתנו את הסכמתם, ואילו על פאוזי, הבן הבכור ויד ימינו של אביו בעבודה, ניכר שהסתייג מכוונת אביו גם אם לא התנגד לה, ולבסוף אמר באי-רצון:

"אם אין מנוס מנישואיו של החאג', אנחנו צריכים לבחור היטב, כדי שלא יסתבך עם בת בליעל שתמרר לו את חייו".

הרעיון התקבל אם כן, והחל החיפוש אחר אישה מתאימה. החאג' ציווה על מכריו הנאמנים לחפש לו אישה הגונה, ובמשך כמה חודשים הוא ראה מועמדות רבות, אבל הוא, בניסיונו הרב, סירב לקבל את מי שמצא בה פגם: זאת יפהפייה אבל חצופה וגסה ואינו נותן בה אמון שתשמור על כבודו, וזאת קטנה ומפונקת שתוגיע אותו בדרישותיה, והשלישית חמדנית ורודפת בצע, וכך דחה החאג' מועמדות רבות עד שפגש את סועאד ג'אבר, הזבנית בבית המסחר האנו שבאלכסנדריה. היא הייתה גרושה ולה בן אחד, וברגע שראה אותה היא כבשה את לבו: אישה בהירת עור, מלאה, יפה ועוטה חיג'אב (רעלה); שערה שחור רך וארוך, וקווצות ממנו ניבטות מתחת לחיג'אב, עיניה שחורות, גדולות ומקסימות, שפתיה מלאות ומגרות, אישה מסודרת המטפחת כל פרט בגופה בתשומת לב מרשימה כדרכן של נשות אלכסנדריה, ציפורני הידיים והרגליים עשויות ומצוחצחות אם כי אינן משוחות בלכה (כדי שהלכה לא תטמא את מי הטהרה), ידיה רעננות, ענוגות ומרוחות במשחה, ואפילו עקביה נקיים לחלוטין, ועורם עדין, לא מחורץ וורדרד מרוב שפשופו באבן. סועאד הותירה רושם מלבב ומגרה בלבו של החאג', ומה שמצא חן בעיניו במיוחד הייתה אותה שפלות רוח שהעוני והחיים הקשים הטביעו בה. הוא חשב שאין במהלך כל חייה פגם כלשהו: היא התחתנה עם צבע, וזה העמיד לה בן, עזב אותה לנפשה, נסע לעיראק, והיא לא שמעה ממנו יותר, ובית הדין ביטל את נישואיה מחשש שתיפול טרף לפיתויים. החאג' שלח בסתר מישהו שיתחקה אחריה במקום עבודתה ומגוריה, וכל מי ששליחו שאל עליה הפליג בשבחים ומחמאות. עזאם התפלל לאללה שיראה לו את הדרך הטובה, ובחלומו הוא ראה את סועאד ג'אבר מהממת (היא הופיעה בו כאישה לבושה בצניעות ולא עירומה וזולה כאותן הנשים שהיה רואה בחלומותיו בדרך כלל). על כן, שם החאג' את מבטחו באללה וביקר את משפחת סועאד בסידי בישר, ישב עם אחיה הגדול חמידו, שיש לו בית קפה באלמנשייה, והם הגיעו לידי הסכמה על הכול. כדרכו בניהול משא ומתן ועריכת הסכמים היה החאג' עזאם ברור, גלוי לב ומילתו אחת ולא יותר. הוא נשא את סועאד ג'אבר לפי התנאים האלה:

סועאד תבוא אליו ותחיה איתו בקהיר. היא תשאיר את תאמר, בנה הקטן, אצל אמה באלכסנדריה, אך היא יכולה לבקר אותו ככל שהנסיבות יאפשרו זאת.

הוא יקנה לה מתנת נישואים בעשרת אלפים לירות מצריות וישלם

מוהר בגובה עשרים אלף לירות מצריות, בתנאי שהוא לא ישלם יותר מחמשת אלפים לירות מצריות בעת גירושים.

הנישואים יישמרו בסוד, וברור יהיה היטב שבמקרה שייוודע הדבר לחאג'ה סאלחה, אשתו הראשונה, הוא ייאלץ לגרש את סועאד מיד.

הוא יתחתן לפי הלכת אללה ושליחו, אבל הוא אינו רוצה להעמיד בנים בכלל.

על התנאי האחרון עמד החאג' עזאם בתוקף. הוא הסביר לחמידו בצורה הברורה ביותר שלא גילו ולא הנסיבות יאפשרו לו להיות אב לתינוק בעת שכזאת, ובמקרה שסועאד תהרה הוא יראה בכך עילה לביטול ההסכם ביניהם מיד.

"מה יש לך?"

הם היו במיטה, סועאד בכתונת לילה תכולה החושפת את חזה השופע ואת ירכיה וזרועותיה הצחות, והחאג' עזאם שרוע על גבו לידה בגלימתו הלבנה. זאת הייתה שעתם. כל יום אחרי תפילת מנחה הוא היה עולה אל הדירה המפוארת שקנה למענה בקומה השביעית. הם היו אוכלים יחד את ארוחת הצהריים, שוכבים עד לפנות לערב ונפרדים זה מזה עד למחרת. זה היה הסידור היחידי שהיה מאפשר לו לראות אותה בלי שזה יזעזע את חייו עם משפחתו. אבל ביום זה, שלא כהרגלו, הוא היה מותש ומודאג. עניין אחד טרד את מוחו כל היום, והוא התעייף, וחש בכאב ראש ובבחילה בגלל כמה סיגריות שגלגל ועישן אחרי האוכל. בתוך תוכו הוא ייחל שסועאד תניח לו ותיתן לו לישון מעט, אבל היא הושיטה את ידיה, החזיקה את ראשו בין שתי כפותיה העדינות המדיפות בושם נעים, התבוננה בו ארוכות בעיניה היפות, ולחשה:

"מה יש לך, אהוביי?"

הוא חייך ומלמל:

"בעיות רבות בעבודה".

"תודה לאל על בריאותך. זה הדבר החשוב ביותר."

"תודה לאל."

"בחיי אללה כל העולם אינו שווה רגע אחד של דאגה."

"אמת."

"ספר לי, מה מציק לך?"

"חסרות לך בעיות?"

"תתבייש לך! יש לי משהו יותר חשוב ממך?"

החאג' חייך והביט בה בהכרת תודה, אחר הוא התקרב אליה והטביע נשיקה בלחייה. הוא הסיט מעט את ראשו ואמר בנימה רצינית:

"בעזרת אללה... אני מתכוון להעמיד את עצמי לבחירות למועצת העם".

"מועצת העם?"

"כן."

היא נבוכה מעט כי לא ציפתה לשמוע דבר כזה, אבל היא התעשתה מהר, וחיוך של אושר זרח על פניה, והיא אמרה בקלילות:

"שיהיו לך אלפי ימים טובים! אשמיע יללות שמחה או מה?"

"שאלוהים יעזור ואצליח".

"בעזרת אללה!"

"את יודעת, סועאד, מה יהיה אם אכנס למועצה? אגלגל מיליונים."

"בטח תיכנס... ימצאו יותר טובים ממך?"

היא שרבבה את שפתיה, ומיללה מילות חיבוב כאילו היא מדברת אל תינוקת:

"אבל אני מפחדת, יפתי. אם יראו אותך בטלוויזיה, ואת יפה כמו הירח, ירצו לחטוף אותך ממני".

החאג' פרץ בצחוק, והיא התקרבה אליו בגופה החם, הלוהט, ושלחה את ידה, יד אישה מנוסה, וליטפה אותו מתון-מתון, ליטוף ארוך ומתמשך שבסוף נתן את פריו, ובראותה אותו משולהב היא פרצה בצחוק מופקר. הוא מיהר לפשוט את גלימתו, וברוב חפזונו נתקע ראשו במפתח צווארונה.

כאילו אתה רואה סרט בבית קולנוע. אתה שקוע בו ומתרגש, ובסוף עולים האורות ואתה שב אל המציאות. אתה יוצא מבית הקולנוע, ורוח צוננת נושבת על פניך ברחוב ההומה מכוניות והולכי רגל, וכל דבר נראה בגודלו הטבעי, ואתה נזכר שהכול היה סרט ותו לא, סתם משחק.

כך עלו וצפו במחשבתו של טאהא אלשאד'לי אירועי אותו יום: המבחן, המסדרון הארוך המרופד שטיח אדום סמיך ורך, החדר הגדול שתקרתו גבוהה, שולחן הכתיבה הגדול הדומה בשל גובהו לכס משפט, הכיסא

הנמוך המרופד עור שהוא ישב עליו, שלושת הקצינים עבי הבשר הרופס במדיהם הלבנים, בכפתורי הנחושת המבריקים, בסימני הדרגה ואותות ההצטיינות הנוצצים על חזיהם. הקצין יושב הראש הקביל אותו בבדל חיוך מאולץ, ורמז אל חבר הוועדה הקירח שמימינו, שזרועותיו היו מונחות על השולחן, לפתוח בשאלות. השניים האחרים בחנו אותו בקפדנות, שקלו כל מילה שיצאה מפיו ועקבו אחרי כל הבעה שהסתמנה על פניו. השאלות היו כפי שציפה להן, כי חבריו הקצינים כבר הבהירו לו ששאלות חברי הוועדה הן שאלות מוכרות, כי הם חוזרים עליהן בכל מבחן, וכל המבחן דבר פורמלי הוא ותו לא, ומטרתו להרחיק את האלמנטים הקיצוניים המדווחים על ידי כוחות הביטחון או לוודא שיתקבלו לשירות רק אלה שיש להם פרוטקציה. טאהא כבר שינן לעצמו את השאלות הצפויות ואת התשובות "הטיפוסיות", והוא השיב עליהן בבטחה ובשקט. הוא אמר שסיכום ציוניו מאפשר לו להתקבל לפקולטות טובות, אבל הוא מעדיף את האקדמיה לקציני משטרה, כדי לשרת את מולדתו כקצין משטרה. הוא הדגיש שתפקיד השוטר איננו רק ביטחוני, אלא גם חברתי והומניטרי, ונתן דוגמאות לביסוס טענתו. אחר כך הוא דיבר על הביטחון המסכל, הגדיר את מהותו וציין את דרכי פעולתו. הקצין יושב הראש הניד בראשו פעמיים כאומר שהוא מרוצה מהתשובות, ואז בפעם הראשונה הקצין פנה אליו ושאל אותו מה יעשה אם יישלח לעצור פושע ובשעת מעשה מתברר לו שהפושע היה ידיד שלו בימי ילדותו. טאהא ציפה לשאלה הזאת וכבר הכין את התשובה עליה, אך הוא העמיד פנים שהוא חושב מעט, כדי להעצים את הרושם על הבוחנים, ואמר:

"אדוני, התפקיד איננו מתחשב בידידים או בקרובי משפחה. השוטר, כמוהו כחייל בשדה הקרב, ממלא את תפקידו בלי להתחשב בכל שיקול אחר, וזאת למען אללה והמולדת".

יושב הראש הניד בראשו לאות ששמע תשובה ברורה. דממה התשררה לקראת סיום המבחן. טאהא ציפה שיושב הראש יודיע על סיום הריאיון, אלא שהלה עיין פתאום בנייר שלפניו, וכאילו גילה בו משהו. הוא הרים את הנייר קמעה כדי לוודא שהוא הבין מה שקרא, ושאל את טאהא בלי להישיר מבט אל עיניו:

"מה המקצוע של אבא שלך?"

"פקיד, אדוני".

כך כתב בטופס הבקשה להתקבל לאקדמיה לקציני משטרה, ושילם שוחד של מאה לירות מצריות לשיח' השכונה כדי שיאשר זאת.

יושב הראש עיין שוב בטופס ושאל:

"פקיד... או שוער בבניין מגורים?"

טאהא שתק רגע, ואחר כך אמר בקול נמוך:

"אבא שלי שוער בבניין מגורים, אדוני".

הקצין חייך ונראה כחוכך בדעתו, הרכין את ראשו אל הניירות, אחר כך הרים אותו, ועל פניו אותו חיוך ואמר:

"תודה, בני. אתה יכול ללכת".

האם הפטירה אנחה ואמרה: "ואולם יש אשר תמאסו בדבר-מה אף כי טוב הוא לכם".

בות'יינה צעקה ברוגזה: "ומה זה קצין משטרה? הקצינים מכבידים על הלב יותר מכל מצוקה. אשמח מאוד אם תהיה פקיד ממשלתי ותקבל גרושים בתמורה..."

טאהא הסתובב כל היום ברחובות עד שהיה תשוש לגמרי, וחזר אל הגג. הוא ישב על הספה, ראשו מורכן, ועדיין לבוש אותה חליפה שלבש בבוקר, שבינתיים איבדה את כל זוהרה: היא נראתה מדובללת, זולה ועלובה. אמו ניסתה לעודד את רוחו:

"בני, העולם נראה לך מסובך יותר ממה שהוא באמת. לפניך פתוחות פקולטות רבות וטובות מהאקדמיה לקציני משטרה".

הוא נותר שחוח ושותק. בשבילו העניין היה גדול יותר ממה שאמרה אמו. אחרי שהות קלה הלכה אמו למטבח והשאירה אותו עם בות'יינה, וזו קמה ממקומה והתיישבה לידו על הספה. היא התקרבה אליו ולחשה בקול רווי רוך:

"אל תהיה עצוב, יא טאהא!"

קולה הרעיד את נפשו, והוא זעק מרה:

"אני עצוב בגלל המאמצים שעשיתי לשווא. לו היו מלכתחילה מתנים את הקבלה במקצוע מסוים של האב, הייתי יודע. היו צריכים לומר שבני שוערים לא מתקבלים. ומה עוד? כל זה אסור לפי החוק. שאלתי עורך דין והוא אמר לי שאם אתבע אותם לדין אזכה בתביעתי".

"לא תביעה ולא כלום. אתה רוצה לדעת מה אני חושבת? אתה, עם ציוניך, תוכל להתקבל לפקולטה הטובה ביותר באוניברסיטה, ולסיים את לימודיך בהצטיינות, ואז תוכל לנסוע לאיזו מדינה ערבית, תרוויח

קצת כסף ותחזור הנה כמו מלך".

הוא הביט בה ארוכות ושוב הרכין את ראשו. היא המשיכה:

"תראה, טאהא! נכון, אני צעירה ממך בשנה, אבל עבדתי והעבודה לימדה אותי משהו. המדינה הזאת היא לא שלנו, יא טאהא. זאת המדינה של מי שיש לו כסף. לו היו לך עשרים אלף לירות מצריות והיית נותן אותם שוחד, אף אחד לא היה שואל מה המקצוע של אבא שלך. תרוויח כסף ותשיג כל מה שאתה רוצה, אבל אם תישאר עני אתה פשוט תידרס".

"אני לא יכול לשתוק להם. אני חייב להתלונן עליהם."

בות'יינה צחקה צחוק מר:

"תתלונן נגד מי ואצל מי? תקשיב למה שאני אומרת, ושלא תשגה בחלומות. אתה תהיה חרוץ, תשיג תעודה ולא תשוב הנה אלא כאדם עשיר, ואם לא תחזור זה בכלל יהיה יותר טוב".

"אז את חושבת שאני צריך לנסוע לאיזו מדינה ערבית?"

"בטח."

"ואת תסעי איתי?"

שאלה זו הפתיעה אותה, והיא מלמלה משהו בלי להישיר מבט אל עיניו:

"בעזרת האל".

אבל הוא אמר ברוח נכאה:

"את השתנית ביחס שלך אליי, אני יודע".

היא ראתה מריבה חדשה באופק, לכן היא קמה ואמרה:

"אתה מותש כעת. לך לישון ומחר נדבר".

היא הלכה אבל הוא לא נרדם. הוא נשאר ער, שקוע בהרהורים. הוא נזכר מאה פעמים בפרצופו של יושב ראש הוועדה בשעה שדיבר לאטו ואמר לו כמתענג על השפלתו: "אבא שלך שוער בבניין מגורים, בני". שוער! איזו מילה מוזרה שלא עלתה על דעתו ולא ציפה לשמוע אותה שם כלל וכלל! מילה שהייתה כל חייו. הוא חי אותה שנים ארוכות, סבל את כובדה, נלחם בה בחירוף נפש כדי להשתחרר ממנה, התאמץ כדי לחדור דרך חור האקדמיה לקציני שוטרים אל חיים ראויים ומכובדים, אבל המילה "שוער" חיכתה לו בסוף המרוץ הקשה וקלקלה את הכול ברגע האחרון. למה לא סיפרו לו כבר בהתחלה? למה עיכב אותו הקצין עד הסוף והביע את התפעלותו מתשובותיו, וברגע האחרון כיוון אליו את דקירת המוות... "הסתלק מעל פניי, יא בן שוער! בן שוער יהיה קצין? נו, באמת!!"

טאהא התהלך אילך ואילך בחדרו וגמר אומר לעשות מעשה. הוא אמר לעצמו שלא ייתכן שישפילו אותו כך והוא ישתוק. לא ייתכן שכל מאמציו ירדו לטמיון ברגע אחד. אט-אט הוא החל לדמיין תמונות נקם אגדתיות: למשל הוא ראה את עצמו נואם באוזני הקצינים שישבו בוועדה, אומר דברים מרגשים על שוויון ההזדמנויות, האמת והצדק שציוו אללה ושליחו, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, ומוכיח אותם עד שהם מתרככים, מתחרטים על מעשם, מבקשים את סליחתו ומקבלים אותו לאקדמיה לקציני שוטרים. ובתמונה אחרת הוא ראה את עצמו מחזיק בצווארונו של הקצין יושב הראש וצועק בפניו: "מה אכפת לך מה המקצוע של אבא? מה אתה? רמאי ומקבל שוחד!" ואחר כך הוא מכניס לו מכות אגרוף נמרצות, שמפילות אותו מדמם ארצה. זאת הייתה דרכו לתאר לעצמו מצבים כאלה כשהוא נתקל בקשיים שלא יכול להתגבר עליהם, אבל הפעם תמונות הנקם, גם אם הן חזקות, לא הרוו את צימאונו, והוא נותר שרוי בדיכאון עמוק בשל אותה השפלה שספג עד אשר צף ועלה במוחו רעיון שהאיץ בו להתיישב ליד שולחן הכתיבה הקטן שלו, להוציא עט ודף נייר ולכתוב בראשו באותיות גדולות: "בשם אללה ירום ויתעלה, תלונה לכבוד נשיא הרפובליקה..." פה הוא נעצר לרגע, הסיג את ראשו לאחור, חש בשביעות רצון מתפארת המילים וחשיבותן, ושיקע את עצמו בכתיבה.

המילים טובות לתיאור מקרי העצב והשמחות הרגילים, אבל רגעי האושר העילאי שזכי אלדסוקי חווה עם אהובתו רבאב אין העט יכול לתאר. חרף המקרה המעציב לא ישכח זכי בק את רבאב היפה, את הפנים החומות-אדמדמות המקסימות שלה, את עיניה השחורות הגדולות, את שפתיה הארגמניות והבשרניות. לעד הוא יזכור את דמותה עת התירה את שערה והוא גלש על גבה. היא ישבה מולו, לגמה ויסקי ופלירטטה איתו בקולה המגרה, ואחר כך ביקשה רשות ללכת לחדר הרחצה וחזרה לבושה כתונת לילה קצרצרה, פתוחה ומגלה את חמודותיה. בזיכרונו נחרתו חיוכה המתחנחן כשהיא שואלת אותו "איפה שוכבים?" והעונג העצום שגופה הרענן והחמים העניק לו. זכי בק זכר את כל פרטי האהבה הנפלאה, ופתאום התבלבלה התמונה בראשו, נעלמה והשאירה אחריה ריק אפלולי, כאב ראש מפלח ותחושת בחילה. הדבר האחרון שהוא זכר

הוא קול נמוך כלחש נחש ובעקבותיו ריח חריף שעלה בנחיריו, ובאותו רגע בחנה אותו רבאב במבט מסתורי כאילו ציפתה למשהו. מה שקרה אחר כך זכי בק לא זכר. הוא התעורר בקושי, פטישים כבדים הולמים בראשו, והנה אבסחרון עומד לידו וכולו מזועזע. הוא לחש פעם אחר פעם:

"אתה חולה. אקרא לרופא?"

זכי הניד בקושי את ראשו הכבד, ועשה מאמצים עילאיים לאסוף את פזורי עשתונותיו. הוא חשב שישן הרבה ורצה לדעת מה השעה, הסתכל על ידו ולא מצא את שעון הזהב שלו עליה, וגם לא מצא את ארנקו שהניחו על השולחן שליד מיטתו. עתה היה ברור לו שנפל קורבן למעשה גנבה, ואט-אט החל למנות את הפסדיו:

נוסף לשעון הזהב ולחמש מאות לירות מצריות שהיו בארנקו אבד לו גם סט של עטי זהב "קרוס" בקופסתם, שעדיין לא השתמש בהם, משקפי שמש "בירסול". אבל האסון הגדול היה היעלמותה של טבעת היהלום השייכת לאחותו הבכירה דוולת אלדסוקי.

"נשדדתי, יא אבסחרון. רבאב שדדה אותי."

כך אמר זכי בק כשהוא ישוב חצי עירום על קצה המיטה שאך לפני זמן קצר הייתה ערסל לאהבה. באותו רגע, בלבניו, בגופו המצומק ובפיו הריק והקפוץ (הוא הוציא את שיניו התותבות מפיו כדי שיוכל לנשק את אהובתו), הוא דמה לשחקן קומי עלוב הנח בין שני חלקים של המופע שלו. הוא הניח את ראשו בין שתי כפות ידיו וחש אומלל עד מאוד. אבסחרון, כולו נרגש מהאירוע החמור ועצבני כמו כלב סגור, נקש בקביו על הרצפה וצעד בחדר אנה ואנה, ואחר כך נרכן אל אדוניו, התנשף ואמר:

"אדוני, אתה רוצה להודיע למשטרה על הנבלה הזאת?"

זכי חשב מעט, הניד בראשו בשלילה ולא אמר דבר. אבסחרון קרב אליו עוד יותר ולחש:

"אדוני, היא השקתה אותך משהו או זילפה משהו על הפנים שלך?"

זכי אלדסוקי רתח מזעם לשמע השאלה הזאת. הוא המטיר קללות על ראשו של אבסחרון המסכן, אבל בכל זאת נעזר בו בסוף כדי לקום ולהתלבש. הוא החליט ללכת.

חצות. כל בתי העסק כבר סגרו את דלתותיהם, וזכי גרר את רגליו כשהוא מתנדנד מכאב ראש ומעייפות. אט-אט הצטבר וגאה בנפשו זעם אדיר. הוא נזכר במאמצים שעשה ובכסף הרב שהוציא כדי להשיג את רבאב, ובחפצים היקרים שהיא גנבה. איך זה קרה לו? הוא זכי אלדסוקי

הנכבד, שובה לבבות הנשים ומאהבן של נסיכות - אותו רימתה זונה עלובה ושדדה אותו! אולי היא נמצאת כעת עם אהובה ונותנת לו במתנה את משקפי השמש ועטי הזהב, ושניהם צוחקים על הפתי הזקן שנפל בפח. ומה שהרגיז אותו עוד יותר הוא שלא יכול להתלונן במשטרה מחשש לשערורייה, שהדיה בהכרח יגיעו לאחותו דוולת. הוא גם לא יכול להתלונן על רבאב בבר קיירו, היכן שהיא עובדת, כי הוא ידע בוודאות שבעל הבר וכל העובדים שם הם פושעים מועדים, ומאוד יכול להיות שהגנבה נעשתה בשליחותם. מכל מקום אין סיכוי שהם יצדדו בו נגד רבאב, ומאוד ייתכן שהם אף יכו אותו כפי שבמו עיניו ראה אותם עושים ללקוחות מעוררי מהומות. למרות הקושי והכאב לא נותר לו אלא לשכוח את כל מה שאירע לו, אך דאגה גדולה רבצה על לבו בגלל גנבת הטבעת של אחותו דוולת. הוא האשים את עצמו: למה השאיר את הטבעת במשרדו ולא מיהר להחזיר אותה לאחותו אחרי שקיבל אותה מתוקנת מהצורף באבאזיאן. מה יעשה עכשיו? הוא אינו יכול לקנות לה טבעת חדשה, וגם אם הוא יכול, דוולת מיד תבחין בהבדל, משום שהיא מכירה את תכשיטיה כשם שהיא מכירה את ילדיה. הוא פחד מהפגישה עם דוולת יותר מכל דבר אחר, וכשהגיע לביתו בסמטת בהלר, הוא נעצר בהיסוס, ועלה על דעתו ללון אצל אחד מחבריו. הוא כמעט עשה כך, אך השעה המאוחרת ועייפותו דחקו בו לעלות, והוא עלה.

"איפה היית, כבוד הבק?"

במילים אלה קיבלה אותו אחותו כשנכנס לדירה. היא ישבה בסלון על הספה מול הדלת וחיכתה לו, שערה הצבוע בצבע ערמוני נתון במסרקי סלסול, פניה הקמוטות מרוחות בשכבה עבה של תכשירי איפור, ובזווית פיה הייתה תלויה סיגריה בפומית זהב. היא הייתה לבושה חלוק בית כחול שכיסה את גופה המצומק ונעולה נעלי בית בצורת ארנב לבן, ועסקה בסריגת דבר-מה מצמר בזוג מחטי סריגה, שנעו אוטומטית, מהר ובלי הפסקה, כאילו היו מנותקות מגופה. היא הייתה מסוגלת, מתוך הרגל, לעשן, לסרוג ולדבר בעת ובעונה אחת.

"ערב טוב !" פלט זכי וניסה לחמוק לחדרו מיד, אבל דוולת פתחה בהתקפה וצרחה לעברו:

"מה אתה חושב לך? אתה גר בבית מלון? קצת נימוס, אחי, קצת

נימוס! אני כבר שלוש שעות מחכה לך, הולכת מהדלת לחלון ומהחלון לדלת. עוד מעט הייתי מתקשרת למשטרה. חשבתי שקרה לך משהו. זה לא בסדר. אני חולה... אתה רוצה להרוג אותי? אלוהים, רחם עליי! אלוהים, קח אותי ותהיה לי מנוחה".

זאת הייתה מעין יריית פתיחה למריבה גדולה שעשויה להימשך עד הבוקר. זכי אמר בדרכו אל חדרו:

"דוולת, אני מצטער. אני הרוס. אני הולך לישון עכשיו ובעזרת אללה אספר לך מחר בבוקר מה קרה".

אבל דוולת הבחינה בניסיונו להימלט. היא הניחה את הסריגה מידיה, זינקה לקראתו וצווחה בקולי קולות:

"הרוס ממה, שתהיה לי בריא? מהנשים שאתה מרחרח סביבן כמו כלב? תיזהר, יא שיח'! אתה יכול למות כל רגע. וכשתעמוד לפני אלוהים, מה תגיד לו?"

עם צעקה אחרונה זו דחפה אותו דוולת בגבו כה חזק עד כי הוא התנודד מעט, אך הוא אזר כוח והצליח לחמוק לתוך חדרו חרף התנגדותה הנמרצת של דוולת, נעל את הדלת אחריו ותחב את המפתח לכיסו. דוולת צרחה וטלטלה את ידית הדלת כדי לפתוח אותה, אך זכי חש שניצל. הוא אמר לעצמו שעוד מעט יימאס לה והיא תלך לה. הוא השתרע בבגדיו על המיטה, עייף ועצוב. הוא שחזר בראשו את אירועי היום ומלמל בצרפתית: "איזה יום אומלל!" אחר כך הוא חשב על דוולת ושאל את עצמו: "איך הפכה אחותי החביבה לזקנה המאוסה והמרושעת הזאת?" היא מבוגרת ממנו בשלוש שנים בלבד, והוא עדיין זוכר אותה כילדה עדינה ויפה בתלבושת האחידה של בית הספר "מייר דה דיו" בשני צבעיה, צהוב וכחול, לומדת בעל פה שירי חיות של לה פונטן, ובערבי הקיץ בסלון ביתם הישן בשכונת אלזמאלק מנגנת על הפסנתר (שהפאשה מכר אותו אחרי ההפיכה). נגינתה הייתה כה נהדרת, שמדאם שדיד, המורה למוזיקה, דיברה עם הפאשה על האפשרות להגשת מועמדותה לתחרות החובבים הבין-לאומית בפריז, אבל הפאשה לא נתן את הסכמתו לכך. בבוא הזמן נישאה דוולת לסרן חסן שווכת הטייס, וילדה בן ובת (האני ודינה). וכשפרצה ההפיכה הוצא שווכת לגמלאות בשל קשריו ההדוקים עם משפחת המלוכה, ומת פתאום בגיל ארבעים וחמש. דוולת נישאה פעמיים אחריו ולא היו לה ילדים מהנישואים הללו, שהיו נישואים כושלים והנחילו לה מרירות, עצבנות והתמכרות לעישון. בתה גדלה והתחתנה והיגרה לקנדה, וכשבנה סיים את לימודיו בבית הספר לרפואה

היא ניהלה איתו קרב איתנים כדי למנוע ממנו להגר. היא בכתה וצרחה והתחננה אל כל קרוביה שינסו לשכנע אותו להישאר איתה, אך הרופא הצעיר, כמרבית בני גילו, שנא את מצב העניינים במצרים עד כדי ייאוש, והחליט להגר. הוא הציע לאמו להתלוות אליו, אך היא סירבה ונשארה לבדה. היא השכירה את דירתה בגארדן סיטי כדירה מרוהטת, ועברה לגור עם זכי במרכז העיר. וכבר מהיום הראשון לא חדלו שני הזקנים מלריב ולהתקוטט כאילו היו אויבים. זכי היה כבר רגיל לחיי עצמאות וחופש, וקשה היה לו לשתף מישהו בחייו, לשמור על מועדי הארוחות והשינה, ולהודיע לדוולת שהוא יוצא לבילוי לילה. נוכחותה לא אפשרה לו לארח את אהובותיו בביתו. ומה שהעיק עליו ביותר היה התערבותה הבוטה בענייניו האינטימיים ביותר וניסיונה להשתלט על חייו. אשר לדוולת עצמה, היא סבלה מבדידות ודכדוך, ואחרי כישלונה בנישואיה ועזיבת ילדיה לעת זקנתה הציקה לה המחשבה שהיא תסיים את חייה בלי הישגים כלשהם. מה שהקניט אותה במיוחד הוא שזכי לא נראה ישיש תשוש המחכה למותו. הוא עדיין מתבשם ומתגנדר ורודף נשים, עומד לפני המראה ומיטיב את לבושו, מצחקק ומפזם. העובדה שהוא נראה מאושר ובמצב רוח טוב הציקה לה עד מאוד, והיא לא מצאה מנוח אלא כאשר התגרתה בו והצליפה בו בלשונה. היא הייתה תוקפת אותו על שיגיונותיו ועל התנהגותו כנער שובב, לא מתוך הסתייגות מוסרית, אלא מפני שלהיטותו אחרי סגנון חייו נגדה את תחושת הייאוש שלה. התקוממותה נגדו דמתה לקצפם של מנחמים אבלים על אדם שפורץ בצחוק בשעת הלוויה. בין שני הזקנים היה גם כל מה שמלווה את הזקנה - שעמום, חוסר סבלנות, עקשנות - וכל מה שנוצר מקרבה יתרה בין שני בני אדם: האחד תופס את השירותים שעה ארוכה בשעה שהאחר נזקק להם, האחד רואה את פרצופו הקודר של האחר בשעת היקיצה, האחד זקוק לשקט בשעה שהאחר אינו חדל לדבר. מטרידה סתם הימצאותו של מישהו אחר שאינו עוזב אותך יומם ולילה, נועץ בך מבטים, פולש לפרטיותך, דורש בעצתך, יושב אל שולחן האוכל איתך, מרגיז אותך בחריקת שיניו בשעת הגריסה, ואפילו שקשוק הסכו"ם בצלחות מוציא אותך משלוותך.

זכי נשאר שעה ארוכה שרוע על מיטתו, סוקר את אירועי היום אחד לאחד, עד שאט-אט נאחז בחבלי שינה. אך יומו הרע לא הסתיים. הוא שמע, בין תנומה ליקיצה, את קרקוש המפתח הרזרבי במנעול הדלת (דוולת ידעה היכן למצוא את המפתח). היא פתחה את הדלת, התקרבה

אליו, עיניה קרועות לרווחה מזעם, ואמרה בקול רועד מסערת רוחה:
"איפה הטבעת, יא זכי?"

... וכך אתה רואה, כבוד הנשיא, שאני בנכם, טאהא אלשאד'לי, הייתי קורבן של התעמרות וקיפוח מטעמו של כבוד הקצין יושב ראש ועדת הבחינה באקדמיה לקציני שוטרים. שליחו של אללה, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, אמר ב"חדית' " האמת שלו:

"[אללה] השמיד את אלה שקדמו לכם. אם בעל ייחוס מביניהם גנב הניחו לו, ואם עני גנב הענישו אותו על פי ההלכה [אלשריעה]... חי אללה, אילו פאטמה בת מוחמד הייתה גונבת הייתי כורת את ידה..."

צדק שליחו של אללה.

כבוד הנשיא,

עבדתי קשה ושקדתי עד שהשגתי ממוצע של 89 במגמה ההומניסטית, ובעזרת אללה הצלחתי בכל בחינות האקדמיה לקציני שוטרים. האם זה צודק, כבוד הנשיא, שלא אתקבל לשירות המשטרה רק בגלל שאבי ההגון והעני עובד כשוער בבית מגורים? האם אין השמירה על בנייני מגורים עבודה מכובדת והגונה, כבוד הנשיא? אני מבקש מכם, כבוד הנשיא, להתייחס לתלונה זו כאב רחמן שאינו מסכים שאחד מבניו יקופח. עתידי, כבוד הנשיא, תלוי בהחלטה שלכם, ואני בעזרת אללה, ירום הודו, בטוח שייעשה איתי צדק בעזרתכם הנדיבה.

הלוואי שישמור אתכם אללה אוצר לאסלאם ולמוסלמים

בנכם הנאמן,

טאהא מוחמד אלשאד'לי

ת"ז 19578, קצר אלניל

כתובת: בית יעקוביאן, רח' טלעת חרב 34, קהיר

כמו מפקד צבא מנצח הנכנס במצעד ניצחון לעיר שכבש אחרי קרב מר הופיע מלאכ ח'לה, כולו אושר וגאווה, על גג הבית כדי לקבל את חדרו החדש. הוא היה לבוש חליפתו הכחולה הפשוטה, שהיה שומר לאירועים מיוחדים. סביב צווארו היה תלוי סרט מידה ארוך (בשבילו הוא היה

כמו סימן דרגה לקצין וסטתוסקופ לרופא), שהעיד על מקצועו כתופר חולצות. יחד איתו באו באותו בוקר כמה בעלי מקצוע להכין את החדר לעבודה: מסגר, חשמלאי, שרברב וכמה נערים עוזרים.

מלאכ מלמל את תפילת ההודיה לבתולה ולישו הגואל, והושיט את ידו כדי לפתוח את החדר בפעם הראשונה. האוויר בפנים היה עבש כי החדר היה נעול שנה שלמה, מאז מותו של עטייה מוכר העיתונים, שהשאיר אחריו כמה חפצים בחדר, ומלאכ ציווה על הנערים לאסוף אותם ולהכניסם לקופסת קרטון. וכעת... הוא פתח את החלון וקרני השמש שטפו את החדר, והוא עמד במרכזו ונתן לעובדים הוראות מפורטות של מה שהם צריכים לעשות. מדי פעם נעצר אחד מדרי הגג וצפה מתוך סקרנות חטטנית במתרחש שם. חלקם הציצו והלכו, ואחרים בירכו את מלאכ על החדר החדש, לחצו את ידו ואיחלו לו הצלחה. אבל לא כל הדיירים היו עדינים. בתוך פחות מחצי שעה נפוצה הידיעה, ועד מהרה הופיעו ליד דלת החדר שני גברים שלא קידמו את הדייר החדש בברכה כלל וכלל: האדון חאמד חוואס ועלי אלסוואק. הראשון פקיד ברשות הלאומית לתברואה. המנהל שלו כעס עליו והעביר אותו מאלמנצורה, שם הוא גר, לקהיר. הוא שכר חדר על הגג וחי בו לבדו. כבר שנה שלמה הוא מנסה לבטל את העברתו השרירותית ולחזור לעירו. הוא היה אמן בניסוח תלונות רשמיות, ומצא הנאה עצומה בבחירת נושא התלונה, ניסוחה בלשון צחה, העתקתה בכתב יד מסודר וקריא ושקידה על המעקב אחריה עד הסוף, גם אם זה תבע ממנו מאמץ גדול, כי הוא ראה את עצמו אחראי במידת-מה על ביצוע נאות בכל השירותים הציבוריים, בכל אזור בו הוא התגורר או עבר. הוא תמיד מצא זמן להסתובב יום-יום במנהלת השכונה, במנהלת המחוז ובמשטרת השירותים הציבוריים. שם הוא הגיש את תלונותיו נגד רוכלים ועקב אחריהן בשקידה וריכוז. אלה למדו לעמוד ברחוב הרחק ממקום מגוריו, אבל הוא סבר שתפקידו הוא לרדוף אחר העבריינים הללו ולהגיש נגדם תלונה אחרי תלונה, בלי לאות, עד שתתעורר משטרת השירותים הציבוריים, תעצור אותם לבסוף ותחרים את מרכולתם. או אז צפה האדון חאמד במחזה בתחושת נחת מביצוע תפקידו במלואו. אשר לעלי אלסוואק, הוא היה שתיין מכור, רווק שעבר את גיל החמישים ועבד כנהג בחברת תרופות. בסיום יום עבודתו הוא היה ניגש לבר עראבי, שם הוא היה אוכל את ארוחת הצהריים שלו ושותה עד חצות. בדידותו והמשקאות החריפים הגרועים שהתרגל לשתותם השפיעו עליו עד כדי הפיכתו לאדם גס, רע-מזג ושוחר ריב ומדון, ואין

הוא מוותר על שום קטטה שמספקת פורקן לאנרגיה התוקפנית שלו.

האדון חוואס התקרב אל מלאכ, בירך אותו לשלום והחל לדבר בנימוס יתר. הוא אמר:

"יא אחי, בקשר לחדר הזה, האם יש לך הסכם עם בעל הנכס שמתיר לך להשתמש בו כמקום מסחרי?"

"בטח שיש לי", אמר מלאכ בהתלהבות, והוציא מתוך תיק העור הקטן שלו העתק מההסכם החתום על יד פיכרי אלשהיד ועל ידו. חאמד לקח את ההסכם, הרכיב את משקפיו, בחן אותו בעיון, הושיט אותו חזרה למלאכ ואמר בשקט:

"הסכם כזה בטל ומבוטל".

"בטל ומבוטל!" חזר מלאכ בחרדה.

"בטח שבטל. הגג, על פי החוק, הוא רכוש ציבורי לשימושם של הדיירים, ואסור להשכיר מקום ציבורי למטרת מסחר."

מלאכ לא הבין את דברי חאמד. הוא נעץ בו מבט זועף, אך חאמד המשיך לדבר בביטחון:

"עניין זה לא יסתיים בפנייה לבית המשפט לערעורים... ההסכם בטל ומבוטל ואסור לך להשתמש בחדר".

"טוב, אבל כולכם גרים על הגג, אז למה אני לא?"

"אנחנו משתמשים בחדרים כדי לגור בהם וזה חוקי, אבל אתה רוצה להשתמש בחדר למטרת מסחר, וזה לא חוקי, ואנחנו לא יכולים להרשות את זה."

"אז זהו... לך להתלונן נגד מי שנתן לי את ההסכם."

"בטח שלא... החוק באופן עקרוני אוסר עליך להשתמש בחדר, ואנחנו הדיירים הנפגעים חייבים למנוע ממך מלהשתמש בו."

"מה זה אומר?"

"זה אומר שתיקח את הרגליים ותלך... יותר טוב כך... בצורה ידידותית", אמר עלי אלסוואק בקולו הצרוד ונתן במלאכ מבט מתגרה. הוא הניח את ידו על כתפו של מלאכ במחווה ברורה של איום, והוסיף:

"שמע, קפיטן... הגג הוא הרכוש של משפחות מכובדות... לא יכול להיות שפתאום תבוא ותפתח בית מלאכה שבו הפועלים והלקוחות ילטשו עיניים אל הנשים הנכנסות ויוצאות. מבין או לא?"

מלאכ חש ברצינות המעמד והשיב מהר:

"כבוד הפאשה, לכל הפועלים אצלי הכשרה מעולה, השבח לאללה, וכולם מנומסים ונבונים, ובכלל, אני מתחייב שאיש לא יפגע בנשים

ובדיירי הגג האחרים".

"תשמע, בלי הרבה זיבולים! תאסוף את הכלים והסחורה שלך ותצא!"

"יא אללה! מה קרה? מה זה פה, חוליגניות או מה?"

"כן, מותק של אמא שלך, כן, חוליגניות."

כך אמר עלי אלסוואק, משך את מלאכ מצווארונו והכניס לו סטירה כהכרזה להתחלת התגרה. הוא היה רגיל להתחיל בקטטות בקלות רבה, כאילו מדובר בעניין שגרתי או בעיסוק בתחביב. הוא התחיל במהלומה מכוונת היטב אל ראשו של מלאכ, אחריה תקע שני אגרופים בבטנו וסיים במכה מצלצלת על אפו שהגירה חוט של דם על פניו. מלאכ ניסה להתנגד וכיוון מכת אגרוף "סמלית" אל פני יריבו, אך הוא החטיא והחל לצרוח ולמחות, ובתוך כך הוא ספג שוב ושוב מכות נמרצות. מהומת אלוהים קמה על הגג, והפועלים החלו להסתנן ולברוח מחשש הסתבכות בבעיות. אנשים רבים נאספו מכל עבר כדי לצפות במהומה, ופתאום הופיע אבסחרון על הגג והחל לצרוח, ליילל ולקרוא לעזרה, אך הקטטה נמשכה עד שהצליח עלי אלסוואק לגרש את מלאכ מהחדר. אשר לאדון חאמד חוואס, מיד עם פרוץ הקטטה הוא עזב את הגג והזעיק את המשטרה מהטלפון של קיוסק הסיגריות שמול הבית. עד מהרה הופיע קצין משטרה צעיר בלוויית כמה שוטרים ובלשים, והם עצרו את כל המשתתפים בקטטה - מלאכ, חניכיו, אבסחרון ועלי אלסוואק. חאמד חוואס ניגש אל הקצין, בירך אותו באדיבות ואמר:

"אדוני הפאשה בטח מכיר את החוק. האדם הזה", בהצביעו על מלאכ, "רוצה לפתוח עסק על הגג, והגג הוא מקום ציבורי, ואסור להשתמש במקום ציבורי למטרת מסחר. אדוני בטח יודע שזו עברה של גזל רכוש, שהעונש עליה מאסר עד שלוש שנים".

"אתה עורך דין?" שאל הקצין את אדון חאמד, וזה ענה לו בביטחון:

"לא, אדוני הפאשה, אני חאמד חוואס, סגן מנהל מחלקת הפיקוח של סניף אלמנצורה של הרשות הלאומית לתברואה. כמו כן, אני אחד הדיירים הנפגעים מהפקעת זכותם על המקום הציבורי, על הגג. אדוני הפאשה, איך יכול בעל הבית להשכיר את הגג למטרה מסחרית? זוהי פגיעה צועקת לשמים במקום הציבורי השייך לדיירים. אולי ישכיר גם את המעלית או את הכניסה לבית?! מה זה, הפקרות כאן, או מה?!"

כך זרק אדון חאמד את שאלותיו בזו אחר זו בדרמטיות, והסתכל על הדיירים המוסתים שהתאספו, וגם הם זעו ונעו בעצבנות ומלמלו דברי

מחאה. הקצין הצעיר נבוך. הוא הרהר רגע ואמר בתיעוב: "טוב, יאללה, כולכם להתחנה!"

ד"ר חסן רשיד היה מגדולי המשפטנים במצרים והעולם הערבי, וכמו טאהא חוסיין, עלי בדווי, זכי נגיב מחמוד ואחרים, הוא היה אחד המשכילים הגדולים שסיימו את לימודיהם במערב וחזרו לארצם כדי ליישם בדייקנות באוניברסיטה המצרית את מה שלמדו שם. לגבי דידם של כל אלה, המילים "מערב" ו"קדמה" היו מילים נרדפות כמעט, על החיוב והשלילה שבהן. כולם קידשו את הערכים הגדולים של המערב: דמוקרטיה, חירות, צדק, שקדנות ושוויון. הם התעלמו ממורשת האומה, ובזו למנהגיה ולמסורתה, שבעבורם הם היו כבלים הקושרים אותנו להוויה של פיגור, וחשו שחובתנו היא להתנער מהם כדי להגשים את התחייה הלאומית.

בימי לימודיו בפריז הכיר ד"ר רשיד את ג'נט הצרפתייה והתאהב בה. הוא הביא אותה למצרים, נשא אותה לאישה והוליד את חאתם, בנם היחיד. המשפחה ניהלה אורח חיים מערבי על כל פרטיו ודקדוקיו. חאתם אינו זוכר שאביו התפלל אי-פעם או צם. המקטרת לא משה מפיו, והיין הצרפתי נמצא על שולחנו דרך קבע. התקליטים החדישים ביותר שיצאו בפריז נשמעו בבית, והצרפתית הייתה שפת הדיבור בו רוב הזמן, וכמנהג אנשי המערב כל עניין בחייהם נעשה לפי תכנון ומועד. אפילו לפגישות עם חברים ולכתיבת מכתבים אישיים ייעד ד"ר רשיד שעות קבועות בשבוע. האמת היא שבנוסף ליכולותיו השכליות היוצאות מן הכלל הייתה לו אנרגיה מדהימה לעבודה ממושכת. בתוך שני עשורים הוא הצליח לבצע קפיצה ממשית בלימוד המשפט האזרחי במצרים. לימים דרך כוכבו בשדה המשפט והוא התמנה לדיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת קהיר, והארגון הבין-לאומי למשפט בפריז הכריז עליו כאחד ממאת המשפטנים הבולטים ביותר בעולם. ומאחר שהוא היה תמיד שקוע במחקריו ובהרצאותיו, ומשום שגם אשתו ג'נט, שהייתה מתרגמת בשגרירות צרפת, הייתה כל הזמן עסוקה בעבודתה, היה חאתם בנם שרוי בילדותו בעצב ובבדידות. ושלא ככל הילדים, אהב חאתם את ימי הלימודים ושנא את חופשת הקיץ הארוכה, שבילה לבדו בלי חברים לשחק איתם. ביחד עם הבדידות הכואבת הייתה לו תחושה של זרות

ובלבול שכלי, שילדי בני הזוגות המעורבים סובלים ממנה. חאתם היה מבלה זמן רב עם המשרתים, ופעמים רבות היו הוריו, העסוקים תמיד, שולחים אותו בלוויית אחד המשרתים למועדון אלג'זירה או לקולנוע. מבין כל המשרתים הרבים שהיו בבית אהב חאתם את אידריס המלצר במעילו הלבן הרחב וחגורתו האדומה הרחבה ותרבושו הארוך. אידריס זה היה גבה קומה, חסון ודק גזרה, פניו שחומות ויפות, עיניו מבריקות ומעידות על פיקחות, וחיוכו הזוהר חושף טורי שיניים לבנות שוות. הוא התרגל לשבת עם חאתם בחדרו הגדול המשקיף על רחוב סלימאן פאשה, לשחק איתו, לספר לו משלי חיות, לשיר לו שירים עממיים נובים ולהסביר לו את תוכנם. קולו היה רוטט ועיניו בורקות בדמעותיהן כשהיה מספר לו על אמו, על אחיו ועל כפרו, שהוא הורחק ממנו כשהיה ילד קטן והוכנס לעבודה כמשרת בבתים. חאתם אהב את אידריס, והם היו מבלים יחד שעות ארוכות מדי יום ביומו, והקשרים ביניהם היו כה אמיצים עד כי אידריס החל לנשק את חאתם על פניו וצווארו וללחוש באוזניו: "אתה יפה... אני אוהב אותך..." לא פחד חאתם ולא חש סלידה ממנו, אדרבה, חום נשימותיו על גופו ריגש אותו באופן טמיר. הנשיקות ביניהם נמשכו עד שיום אחד ביקש ממנו אידריס להתפשט. חאתם היה אז בן תשע, והוא התבייש וחש מבוכה, אך לבסוף הוא נעתר להפצרותיו של ידידו. גופו הלבן הרך של הילד כה ריגש את הנובי, עד כי הוא נאנק מתענוג ולחש דברים בלשון הנובית, שמן הסתם הילד לא הבינם. אידריס היה צעיר ותשוקתו הייתה עזה, ואף על פי כן הוא חדר לגופו של חאתם בעדינות, וביקש ממנו לומר לו אם הוא חש כאב כלשהו. דרך פעולה זו כה הצליחה, שגם עכשיו, כשחאתם מעלה אל תודעתו את החוויה המוזרה והעדינה שחווה בפעם הראשונה באותו יום, הוא אינו זוכר שחש אז כאב. אחרי שגמר אידריס הוא סובב את חאתם ונשק לו בחום על שפתיו, ואחר הביט לתוך עיניו ולחש:

"אני עשיתי מה שעשיתי כי אני אוהב אותך. אם אתה אוהב אותי אל תספר לאף אחד מה שקרה בינינו. אם תספר להם, ייתנו לך מכות ויפטרו אותי, ואולי יכניס אותי אבא שלך לבית הסוהר או יהרוג אותי, ואז לעולם לא תראה אותי ".

היחסים בין חאתם לאידריס נמשכו שנים, עד שמת ד"ר רשיד פתאום מעבודה מאומצת מדי, ואלמנתו נאלצה לוותר על הרבה משרתים בגלל אי-יכולתה לעמוד בהוצאות, ואידריס עזב את הבית ולא נודע עליו דבר יותר. השפעת עזיבתו על חאתם הייתה גדולה והתבטאה בין היתר

בצניחת ציוניו בבית הספר התיכון באותה שנה. אחר כך הוא שקע בחייו הסוטים והסוערים, ולפני שנתיים מתה אמו, והוא השתחרר מהכבלים האחרונים על תענוגותיו. הוא ירש הכנסה קבועה המאפשרת לו חיי רווחה, נוסף למשכורתו הסבירה מעבודתו בעיתון. הוא עיצב מחדש את דירתו הגדולה בבית יעקוביאן, שינה את אופייה המסורתי ההולם חיי משפחה יציבים, והפך אותה למעין משכן של אמן בוהמי. הוא יכול עתה לארח את מאהביו במיטתו לימים ואף לחודשים. הוא כבר הכיר גברים רבים ונפרד מהם מסיבות שונות, אך תאוות החטא הטמירה שלו נותרה תמיד קשורה לאידריס המלצר, וכמו שגבר מחפש בנשים את תמונת אהובתו הראשונה שהתענג איתה בפעם הראשונה, כך חיפש חאתם בכל הגברים את אידריס, הזכר הפרימיטיבי הגס שהציביליזציה לא עידנה אותו, הזכר הצעיר, המוצק והמחוספס. הוא לא חדל לחשוב עליו, ולעתים קרובות היה משחזר בכמיהה צורבת את תחושתו דאז כשהוא השתרע על בטנו על רצפת החדר, כמו היה ארנב קטן הנכנע לגורלו, והשיט את עיניו על העיטורים הפרסיים הארוגים בשטיח, בשעה שגופו החסון החם של אידריס המיס וסחט אותו. מוזר היה שפגישותיהם המיניות הרבות התקיימו תמיד על רצפת החדר, ומעולם הם לא עלו על מיטה, בעיקר משום שאידריס, שתמיד ראה את עצמו כמשרת פחות ערך, לא מצא עוז בנפשו להשתמש במיטת אדוניו אפילו בשעה שהוא שוכב עמו.

באחד הלילות, לפני כמה חודשים, השתכר חאתם ותקפה אותו תשוקה עזה, והוא ירד אל מרכז העיר בשעה עשר. זאת היא שעת החלפת המשמרות של הפטרולים של המשטרה במרכז העיר. כל ההומוסקסואלים יודעים זאת, והם באים למרכז כדי למצוא לעצמם "בן זוג" מבין השוטרים לאותו לילה. חאתם סקר את השוטרים הפשוטים העומדים לסיים את משמרתם וראה את עבד רבו, הדומה מאוד לאידריס, העלה אותו אל מכוניתו, נתן לו כסף והחל לפלרטט איתו עד שהצליח לפתותו. אולם פעמים רבות אחרי אותו לילה עשה עבד רבו מאמצים גדולים להיחלץ מהקשר עם חאתם. חאתם ידע מתוך ניסיונו הרב ביחסי המין הסוטים, שאצל "בורגול" מתחיל, כמו עבד רבו, מתפתח רגש אשמה עז, ובתוך זמן קצר הוא הופך למרירות ומשטמה כלפי ה"קודיאנה" המפתה אותו. אבל חאתם ידע גם שבהתנסות באהבה ההומוסקסואלית היחסים האלה הופכים אט-אט, בזכות החזרה עליהם והתענוג שהם מעניקים, לתשוקה מושרשת אצל הבורגול, גם אם הוא שנא אותם וסלד מהם בהתחלה. כך היטלטלו היחסים בין חאתם לעבד רבו בין קשר לניתוק, ואמש עזב

עבדה את בר שה-נו בניסיון להימלט מחאתם, אלא שחאתם השיג אותו ושידל אותו עד שהוא התרצה והתלווה אליו אל דירתו. שם הם שתו בקבוק שלם של יין צרפתי חזק לפני ששכבו. עם בוקר השתרע חאתם באמבטיה ברפיון איברים והתמסר לזרזיפי המים החמים הקולחים מהטוש, שהיו על בשרו כמו צבאות מענגים של נמלים. הוא חייך והעלה בזיכרונו את הלילה הלוהט עם עבדה, שבו היין עורר את תשוקתו של הבורגול, והוא סחט את גופו פעם אחר פעם. חאתם עמד מול הראי, התנגב, ניקה את מבושיו בתשומת לב, מרח אותם במשחה ריחנית, עטה חלוק קשמיר ורוד ויצא אל חדר השינה. שם הוא התבונן בעבדה הישן, בפניו השחומות, בשפתיו הבשרניות, באפו הפחוס כשל כושי, ובגבותיו העבות שנסכו על פניו הבעה תקיפה. הוא גהר עליו ונשק לו, ועבד רבו פקח את עיניו בלאות.

"בוקר טוב! Bon jour!" לחש חאתם באוזנו בעדינות. הוא חייך לעבדה שהתנער מעט ונשען על גב המיטה, ובתוך כך נחשף חזהו השחרחר הרחב המכוסה יער של שער עבות. חאתם העתיר עליו עוד נשיקות, אבל עבדה הרחיק את פניו בידו, הרכין ראשו ופלט מרה, כמו מיילל:

"יא חאתם בק, אני בצרות. מחר יעמיד אותי הקצין למשפט".

"אוי, עוד פעם, עבדה? עוד פעם הקצין. אמרתי לך שאין מה לדאוג. יש לי 'ואסטה' (פרוטקציה), יש לי מישהו שידבר איתו. אלוף חשוב מאוד במשרד הביטחון."

"עד שאתה תדבר עם האלוף אני אהיה זרוק בבית הסוהר, ואשתי ובני יחיו כטפילים על אחרים. אני רוצה לסיים את שירותי כמה שיותר מהר. אם אלך לכלא, זה הסוף של אשתי ובני."

חאתם נתן בו מבט מלטף, חייך, ניגש לאטו אל תיק היד הקטן שלו והוציא שטר של מאה לירות מצריות ונתן לו:

"קח. תשלח את זה לאשתך ולבנך. בשבילך אני אמלא כל מה שיבקשו. מחר אפגש עם האלוף, קרוב משפחתי, ונדבר עם הקצין שלך. רק בחייך, אל תיקח ללב, יא עבדה".

עבד רבו הרכין את ראשו ומלמל דברי תודה. חאתם התקרב אליו עד שגופיהם נדבקו זה בזה, נגע בשפתיו העבות ואמר לעצמו בצרפתית: "איזה בוקר יפה!"

האזרח טאהא מוחמד אלשאד'לי
בית יעקוביאן
רח' טלעת חרב 34
קהיר

ברכת שלום,

בנדון קובלנתכם שהגשתם לנשיא הרפובליקה בדבר דחיית בקשתכם להתקבל לאקדמיה לקציני משטרה, אנו מודיעים לכם שאחרי בדיקת העניין עם האדון האלוף מנהל האקדמיה לקציני משטרה, התברר לנו שאין בסיס לקובלנה.
נאחל לכם הצלחה.

בכבוד רב
האלוף חסן באזרעה
מנהל משרד קבילות האזרחים
נשיאות הרפובליקה

השכנים כבר התרגלו לשמוע את קולות המריבות בין זכי אלדסוקי לבין אחותו דוולת. מריבות כאלה היו פורצות לעתים קרובות, וחדלו לעורר תמיהה או סקרנות, אך הפעם הייתה המריבה כמו התפוצצות מזעזעת - צרחות, גידופים נאלחים ותגרות ידיים. הקולות הצורמים והרמים הגיעו לאוזניהם של הדיירים והם פתחו את הדלתות ויצאו החוצה מרוב סקרנות, ואחדים מהם היו מוכנים להתערב. דוולת צרחה בזעם:

"איבדת את טבעת היהלום? יא מלוכלך!"

"תכבדי את עצמך, יא דוולת."

"בטח נתת אותה לזונה אחת מהחברות שלך."

"אני אומר לך תכבדי את עצמך."

"אני אישה מכובדת על אפך ועל חמתך. אתה בזוי ונלעג. תצא מהבית שלי, יא כלב, יא מסניף!"

"זאת הדירה שלי", צעק זכי בקול שניכרה בו עייפות.

"לא, חביבי, זה הבית של אבא שלי, הפאשה הנכבד שטימאת אותו במעשים המלוכלכים שלך."

בעקבות מילים אלה נשמעו צלצולים של סטירות וקולות מאבק. דלת הדירה נפתחה, ודוולת דחפה את זכי החוצה תוך כדי צעקות:

"תצא החוצה! לא רוצה לראות את הפרצוף שלך יותר. אתה מבין? החוצה!"

זכי בק עמד בפתח בדרכו החוצה, וראה את התקהלות השכנים. הוא פנה אחורה ואמר:

"טוב, דוולת, אני יוצא".

היא טרקה בכוח את הדלת, והוא שמע את קרקוש המפתח במנעול. השכנים ניגשו אליו ואמרו שמה שקורה בינו לבין אחותו אינו יאה להם, ויהיו אשר יהיו חילוקי הדעות ביניהם -- בושה לאנשים מכובדים כמוהם להתקוטט כך. זכי בק נד בראשו, חייך בעצב ומיהר להסתלק מהמקום, אך לפני שנכנס למעלית הוא אמר בידידות כמבקש סליחה משכניו:

"אני מצטער שהטרדנו אתכם, יא ג'מאעה (חבריה). זו סתם אי-הבנה, ואינשאללה הכול יסתיים בטוב".

הסיפורים הרבים החוזרים ונשנים על אודות כמאל אלפולי מדגישים שהוא היה בן למשפחה ענייה ביותר בכפר שיבין אלקום, במחוז אלמנופייה. חרף עוניו הוא היה מוכשר ושאפתן ביותר, וסיים את התיכון בשנת 1955 ודורג במקום גבוה בדירוג בין מסיימי התיכון בארץ. עם היכנסו לפקולטה למשפטים הוא התחיל בפעילות פוליטית. הוא הצטרף אל כל ארגוני השלטון לפי הסדר: תנועת השחרור והאיחוד הלאומי, האיחוד הסוציאליסטי, הארגון החלוצי, מפלגת המרכז, מפלגת מצרים, ואחרונה אחרונה חביבה המפלגה הלאומית. ועם כל המעברים הללו הוא היה תמיד בין הנלהבים ביותר לעקרונות מפלגת השלטון באותה עת והקולני ביותר בתמיכתו במנהיגיה. בעידן עבד אלנאצר הוא הרצה וחיבר ספרים שבהם טען שההיסטוריה מחייבת את המעבר לחברה סוציאליסטית, וכשהמדינה הפכה לקפיטליסטית הוא נעשה מגדולי התומכים בהפרטה ובכלכלה החופשית, וניהל במועצת העם מערכה נמרצת נגד מצדדי הסקטור הציבורי והמאמינים בעקרונות האוניברסליות בכלל. הוא אולי אחד הפוליטיקאים המצרים המעטים שהצליחו לשמור על מושבם בבית מועצת העם במשך יותר משלושים שנה ברציפות. אמנם נכון שבמצרים תמיד מזייפים את הבחירות לטובת

המפלגה השלטת, אבל גם נכון לומר שאלפולי ניחן בכישרון פוליטי אמתי שהיה, אפילו במשטר דמוקרטי, מאפשר לו להתמנות למשרות הגבוהות ביותר. אולם כישרון אמתי זה סטה, הושחת והסתבך בשקרים, בצביעות ובתככים, כפי שזה קורה להרבה כישרונות במצרים, וכך השם כמאל אלפולי התקשר בתודעתם של המצרים לשחיתות וצביעות. הוא עלה בסולם התפקידים המפלגתיים עד שנעשה המזכיר הכללי של המפלגה הלאומית והיה למוציא ומביא בבחירות במצרים כולה. הוא מכניס לרשימת המועמדים את מי שהוא רוצה ומסלק ממנה את מי שאינו רוצה ומנצח על זיוף הבחירות מאלכסנדריה עד אסוואן. הוא מקבל מהמועמדים שוחד בסכומים גדולים בתמורה לזיוף הבחירות לטובתם, ובו בזמן הוא מסווה את השחיתויות האלה בתחבולות שונות ומשונות. הוא דוגל בעיקרון "תן לי ואתן לך", שירותים בתמורה להטבות המזרימות מיליונים לכיסיהם של גדולי הפוליטיקאים; ובה בעת, הוא אוסף דוחות ומסמכים סודיים כראיות לשחיתות פוליטיקאים ואחרים המחזיקים במשרות אחראיות במדינה; הוא שומר אותם ומשתמש בהם לסחיטתם או לחיסולם בשעת הצורך. בכל הכינוסים, בין אם במועצת העם ובין אם במפלגה הלאומית, כל הנוכחים שותקים כשאלפולי מדבר, ודי במבט חד אחד מצדו להטיל אימה על בעל עמדה כלשהו. בהקשר זה יש מקרים מפורסמים שבהם הוא חיסל בעלי מעמד קבל עם ועדה, מפני שהם דיברו בצורה שלא נעמה לאוזניו. דוגמה בולטת לכך היא המערכה המהממת שהוא ניהל לפני כמה שנים לטובת בעלי השפעה נגד ד"ר אלע'מראווי, נגיד הבנק המרכזי, וזו הסתיימה בפיטורי הנגיד. דוגמה יותר קרובה היא מקרהו של שר ההקדש המוסלמי, שנהנה מפופולריות מסוימת שנטעה בלבו את האשליה שהוא בעל השפעה ומעמדו איתן. בכינוס הוועדה הפוליטית של המפלגה תקף השר בעוצמה את השחיתות הפוליטית במפלגה ודרש לטהר אותה מהמושחתים וממפיקי הרווחים ולהדיח אותם ממשרותיהם. אלפולי אותת לשר לסיים את דבריו, אבל זה התעלם ממנו והמשיך לפרוס את טיעוניו, ואז הפסיק אותו אלפולי בגסות, פנה אל כל הנוכחים ואמר בדרמטיות:

"אוהו! מה אתה מספר, כבוד השר? אם אתה כל כך נחוש להילחם בשחיתות, תתחיל בעצמך, יא אחי. אתה לווית עשרים מיליון לירות מצריות מבנק הפיתוח, וזה חמש שנים שאתה מסרב להחזיר את ההלוואה. דרך אגב, ראשי הבנק שוקלים להגיש תביעה נגדך ולעשות לך פדיחה".

פני השר החווירו באחת, והוא השתתק והתיישב לקול הערות הנוכחים וצחוקם.

דברים אלה היו ידועים היטב לחאג' עזאם, ועל כן ברגע שהחליט להציג את מועמדותו בבחירות למועצת העם, הוא ביקש פגישה עם כמאל אלפולי. זה דחה את תשובתו במשך שבועות, אך לבסוף קבע לו מועד לפגישה במשרדו של בנו, העו"ד יאסר אלפולי, ברחוב שיהאב שבשכונת המהנדסים. אחרי תפילת יום שישי הלך החאג' עזאם בלוויית בנו פאוזי למקום הפגישה. לא היה איש במשרד מלבד אנשי האבטחה, כמאל אלפולי ובנו יאסר. עזאם ואלפולי התחבקו והחליפו ביניהם דברי ברכה ונימוסים וכמה הלצות, והם נראו כשני ידידים משכבר הימים, שיש ביניהם קשרי חיבה, הבנה והערכה הדדית. אחרי שיחת הקדמה ארוכה ומפותלת, פתח עזאם בנושא הפגישה, דיבר על אהבתו לבריות ועל רצונו לשרת אותן, וציטט כמה מאמרות הנביא על אודות הגמול שנופל בחלקו של מי ששוקד על מילוי בקשותיהם של מוסלמים. אלפולי האזין לו והניד את ראשו כמאשר את דבריו, עד שעזאם הגיע לנקודה המכריעה ואמר: "על כן ביקשתי את אללה שינחה אותי, שמתי את מבטחי בו והחלטתי להגיש בעזרתו את מועמדותי בבחירות הבאות באזור הבחירה שלי, קצר אלניל, ואני תקווה שהמפלגה הלאומית תאשר את מועמדותי, ואני עומד לרשותך בכל דבר ועניין, יא כמאל בק".

אלפולי העמיד פנים שהוא שוקל בכובד ראש את דברי עזאם, אף על פי שהוא ציפה לדברים שאמר בן שיחו. הוא היה משאיר על כל רואיו רשמים סותרים: פיקחותו, מהירות מחשבתו, ונוכחותו הכובשת מחד גיסא, ומאידך גיסא, גופו השמן, כרסו הנשפכת, עניבתו הפתוחה קצת דרך קבע, צבעי בגדיו ההמוניים שאין ביניהם התאמה, שערו הצבוע בחוסר טעם, פניו המלאות והגסות, מבטיו השחצניים, התוקפניים והנכלוליים, דיבורו ההמוני המלווה במחוות ידיים ואצבעות, במשיכת כתפיים ובתנועות בטן - כל אלה שיוו לו מראה מגוחך כלשהו (כאילו הוא מבצע תפקיד היתולי לפני צופים) ומותיר בנפש רואיו תחושה של זולות ומיאוס. הוא ביקש מעוזריו נייר ועט ולמשך רגעים ארוכים שקע בסרטוט, עד כי החאג' עזאם חשב שמשהו לא בסדר, אך אלפולי סיים את סרטוטו והפנה את הדף אל עזאם, וזה הופתע לראות משהו הדומה

לארנב גדול. עזאם הסתכל בסרטוט כמה רגעים ואחר כך אמר בנימה ידידותית:

"אני לא מבין למה אתה מתכוון, אדוני".

אלפולי השיב ללא שהייה:

"אתה רוצה להבטיח לעצמך הצלחה בבחירות, ושאלת מה נדרש ממך ואני סרטטתי לך מה נדרש ממך".

"ארנב שלם?! מיליון לירות מצריות, יא כמאל בק? זה הרבה מאוד."

עזאם ציפה שיידרש לשלם סכום כזה, אך העדיף לעמוד על המיקח, אולי ושמא ...

אלפולי אמר:

"שמע יא חאג'! אתה מאמין באללה?"

למשמע השאלה הגיבו כל הנוכחים: "אין אלוהים מבלעדי אללה".

אלפולי המשיך:

"באזורי בחירה פחות חשובים מקצר אלניל אני מקבל מיליון וחצי-שני מיליון לירות מצריות. הנה יאסר בני לפניך. הוא יגיד לך. אבל חי אללה הגדול, אני אוהב אותך, יא חאג', ואני רוצה שתהיה איתנו במועצת העם... ועוד משהו, הרי אני לא לוקח את כל הסכום לעצמי. אני בלדר, לוקח ממך ומעביר לאחרים, אתה יודע יותר טוב מכולם!"

החאג' עזאם העמיד פנים שהוא מודאג קצת. הוא שאל:

"זאת אומרת אם אני אשלם את הסכום הזה מובטח לי להיבחר, בעזרת אללה?"

"בושה, יא חאג'! אתה מדבר עם כמאל אלפולי. ניסיון פרלמנטרי של 30 שנה. אין מועמד שייבחר במצרים בלי רצוננו בכך, בעזרת אללה."

" שמעתי על הרבה אנשים רבי עוצמה המתכוונים להגיש את מועמדותם בקצר אלניל."

"אל תדאג. אם אנחנו מגיעים להסכמה. בברכת אללה, אתה תיבחר בקצר אלניל גם אם יתמודד נגדך השד הכחול. זה המגרש שלי, יא חאג'."

אלפולי צחק, הסיג את גבו לאחור, ליטף את כרסו הגדולה ואמר ביוהרה:

"האנשים התמימים מבינים שאנחנו מזייפים את הבחירות. תמיד. כל הסיפור הוא שאנחנו מכירים היטב את נפשו של העם המצרי. אלוהים ברא את המצרים בצל ממשלה. אף מצרי לא יכול להמרות את פי הממשלה שלו. יש עמים שמתקוממים ומורדים בממשלתם, אבל המצרי מרכין את

ראשו כל חייו כדי לאכול לחם. זה כתוב בהיסטוריה. העם המצרי נשלט ביתר קלות מכל עם אחר בעולם. ברגע שאתה מגיע לשלטון, המצרים נכנעים לך ומתרפסים לפניך, ואתה יכול לעשות בהם כרצונך. כל מפלגה שנמצאת בשלטון ונכנסת לבחירות מנצחת בהן, כי המצרי חייב לתמוך בממשלה. אלוהים ברא אותו כך".

עזאם העמיד פנים שהוא נבוך ואינו משתכנע מדברי אלפולי. הוא שאל אותו על סדרי התשלום והלה אמר בפשטות:

"הו, יא חאג'! אם תשלם במזומן אני מקבל את הכסף, ואם תשלם בצ'ק תרשום אותו לטובת העו"ד יאסר אלפולי, ותחתום איתו על הסכם כאילו הוא מייצג אותך במשפט כלשהו. אתה יודע, כמובן, שכל זה הליך פורמלי בלבד".

החאג' עזאם הרהר לרגע, ואחר כך הוציא את פנקס הצ'קים ואמר תוך כדי פתיחת עט הזהב שלו:

"טוב, שיהיה בברכת אללה. אכתוב צ'ק על מחצית הסכום, ואחרי ההצלחה, בעזרת אללה, אשלם את שאר הסכום".

"לא, חביבי, בושה. ככה אתה מרגיז אותי. דבר ככה עם תלמידים. הסדר אצלי הוא: שלם ותקבל. שלם את כל הסכום, ואני אברך אותך על זכייתך במושב במועצה ואקרא איתך את סורת הפתיחה [מהקוראן] מיד."

זאת הייתה העמידה האחרונה של עזאם על המיקח, וכשכשלה השלים עם העובדה וכתב צ'ק על סך מיליון לירות מצריות. הוא בדק אותו היטב כהרגלו והגישו לאלפולי, וזה לקח אותו ומסרו לבנו. פניו של אלפולי עטו הבעת שמחה, והוא אמר בעליצות:

"מברוכ, יא חאג'. בוא נקרא את סורת הפתיחה. אני מאחל שאללה בנדיבותו יצליח את דרכנו, וההסכם מוכן אצל יאסר".

הארבעה, עזאם, אלפולי ושני בניהם, עצמו את עיניהם, פתחו את ידיהם המושטות לפנים במחווה של תחנונים, והחלו לדקלם בלחש את פסוקי סורת הפתיחה.

החאג' עזאם שילם את הסכום העצום לאלפולי ותיאר לעצמו שבחירתו מובטחת, אלא שזה לא היה כל כך קל. בקצר אלניל ניהלו מסע בחירות יותר מאיש עסקים אחד, וכולם רצו לזכות במנדט הפועלים במועצת העם. מתחרהו הרציני ביותר של החאג' עזאם היה אבו חמידה, בעליה

של רשת חנויות ההלבשה "שביעות רצון ואור" המפורסמת. וכמו שבטבע הקטבים הדומים דוחים זה את זה, מקורה של היריבות העזה בין החאג' עזאם לחאג' אבו חמידה היה נעוץ בדמיון הרב שביניהם בכמה וכמה עניינים. כמו החאג' עזאם, החל החאג' אבו חמידה את דרכו כפועל פשוט בנמל פורט סעיד, ועושרו גדל והתעצם במשך פחות מעשרים שנה, והוא נעשה אחד מגדולי המיליונרים במצרים. שמו של אבו חמידה נודע ברבים לראשונה לפני כמה שנים כשהוא פתח את רשת חנויותיו בקהיר ובאלכסנדריה, והציף את הטלוויזיה והעיתונים במודעות, שבהן הוא התחייב להעניק לכל אישה כמה שמלות צנועות חדשות וכמה רעלות צבעוניות אם היא תחליט להקפיד על כיסוי ראשה המתחייב מההלכה האסלאמית, ולמסור את בגדי הגנדור המשומשים שלה להנהלת בית העסק כאות לרצינות כוונותיה. אנשים הופתעו אז מהפנייה המוזרה הזו, וההפתעה גדלה עוד יותר כאשר חנויות "שביעות רצון ואור" אכן קיבלו מעשרות נשים את בגדיהן הישנים ובתמורה העניקו להן חינם אין כסף בגדים אסלאמיים חדשים ויקרים. המטרה הנעלה של אותו מבצע לא הפריעה לכמה נשים הנוהגות לעטות חיג'אב, שרצו לזכות בבגדים חינם, להעמיד פנים שהן לא השתמשו בחיג'אב עד אז, ולהביא לבתי המסחר של אבו חמידה בגדי גנדור שאינם שייכים להן, כדי לקבל בגדים חדשים במקומם. חנויות "שביעות רצון ואור" הבחינו במעשי מרמה אלה, והפיצו מודעות בכל מקום, שהזהירו את הנשים שירמו שייענשו על פי דין, כי בהסכם שהאישה חותמת עליו כשהיא מתחייבת לעטות חיג'אב יש סעיף האומר שהיא צפויה לעונש אם יוכח שהיא משקרת. וחרף מעשי המרמה האלה נחל מבצע זה הצלחה יוצאת מן הכלל, ואלפי נשים מוסלמיות שלא נהגו לעטות חיג'אב החלו לעשות זאת. בעיתונים הופיעו כתבות דוקומנטריות (תמורת תשלום) הדנות במבצע, שבהן הצהיר החאג' אבו חמידה שהוא נדר להוציא סכום כסף גדול למטרה טובה אך ורק כדי לעשות את רצון אללה, ירום ויתעלה, ושאחרי שהתייעץ עם חכמי הדת הגיע למסקנה שהדרך הטובה ביותר לעשות את רצון אללה היא לעזור למוסלמיות לשמור על צניעותן כצעד ראשון לקראת דבקות מלאה בהלכות האסלאם. כשהוא נשאל כמה זה עולה לו לחלק אלפי פריטי בגדים צנועים חדשים חינם אין כסף, הוא סירב לנקוב בסכום והדגיש שהוא עושה זאת בציפייה לגמול מאת אללה, ירום ויתעלה. אין ספק שהודות למבצע החיג'אב יצא שמו של אבו חמידה לתהילה, והוא הפך לאחד מכוכבי החברה במצרים, אולם באותו זמן רווחו שמועות עקשניות,

שאבו חמידה הוא מגדולי הסוחרים בהירואין, וכי פועלו לעידוד האדיקות בדת האסלאם אינה אלא כיסוי להלבנת הון, ושהשוחד שהוא משלם לבעלי השררה מגן עליו ממעצר. אבו חמידה עשה מאמצים גדולים כדי לזכות במועמדות המפלגה הלאומית באזור קצר אלניל, וכשהמפלגה הציגה את מועמדותו של החאג' עזאם, הוא רתח מזעם והשתדל רבות אצל מנהיגיה, אך כל מאמציו היו לשווא, כי מילתו של אלפולי הייתה על העליונה. וכשאחד מהפעילים המרכזיים במפלגה שמע את תלונתו נגד אלפולי, הוא חייך ואמר:

"תשמע, יא אבו חמידה, אתה יודע שאני אוהב אותך ורוצה את טובתך. כדאי לך להיזהר מאלפולי ולא להסתכסך עמו. אם לא תיכנס למועצת העם הפעם, לפניך עוד הזדמנויות רבות ואינשאללה תצליח עתיד. לעולם אל תסתכסך עם אלפולי, כי יש לו מהלכים למעלה והוא מגיע הרבה יותר גבוה ממה שאתה מתאר לעצמך. הוא איש מזימות ומאוד ערמומי, ואם הוא יכעס עליך הוא יעשה לך כאלה צרות שאתה אפילו לא יכול להעלות על דעתך".

אבל אבו חמידה לא נסוג, אלא החליט להתמודד ברשימה עצמאית, והציף את אזור הבחירה של קצר אלניל במאות מודעות הנושאות את תמונתו, שמו וסמל הרשימה שלו (כיסא). בכל לילה הוא כינס את תומכיו באוהלי בחירות גדולים שהקים במרכז העיר, ותקף בפני קהל שומעיו את החאג' עזאם ורמז בדבריו על הדרכים הלא חוקיות שבהן צבר את עושרו, ועל להיטותו אחרי תאוות הגוף (רמז לנישואיו החדשים). החאג' עזאם זעם על רמיזות אלה, והלך אל אלפולי ושאל ישירות:

"איזו תועלת יש בהצגת מועמדותי מטעם המפלגה, אם המפלגה אינה יכולה למנוע את ההכפשות המוטחות בי קבל עם ועדה?"

אלפולי הניד את ראשו והבטיח לו שיהיה בסדר. למחרת הוא פרסם הודעה בעמודים הראשונים של כל העיתונים לאמור: "למפלגה הלאומית יש מועמד אחד בכל אזור בחירות, וחובה על כל חברי המפלגה לעמוד בכל כוחם מאחורי מועמדה. זאת ועוד, כל חבר מפלגה המציג את מועמדותו נגד המועמד של המפלגה ייתבע לדין במוסדות המפלגה ויסולק ממנה אחרי הבחירות".

ההצהרה הזאת הייתה מכוונת בבירור נגד אבו חמידה, אך האיום לא הרתיע אותו, והוא המשיך במערכה האגרסיבית נגד עזאם. אוהלי הבחירות הוקמו יום-יום, ומאות מתנות חולקו לתושבי אזור הבחירה. שני הצדדים התחרו ביניהם בגיוס תומכים בכל הדרכים, ויום-יום פרצו

בין תומכיהם התכתשויות אלימות שהסתיימו בנפגעים רבים. המשטרה שמרה על ניטרליות, היות ששני המתחרים היו בעלי מעמד והשפעה. היא הייתה מגיעה לרוב אחרי גמר ההתכתשויות או שהייתה עוצרת באופן סמלי כמה מהמתקוטטים, וברגע שהגיעו אל תחנת המשטרה הם שוחררו בלא חקירה.

שמה של הפקולטה לכלכלה ומדעי המדינה נקשר משום מה באלגנטיות וברווחה, וכשהיו שואלים את הסטודנטים שלה באיזו פקולטה הם לומדים, הם היו אומרים את שמה בביטחון ואדישות: "כלכלה ומדעי המדינה", כאילו רצו לומר: "אכן אנחנו על הגובה". איש אינו יודע את סוד ההילה האופפת את הפקולטה. ייתכן שהקמתה זמן רב אחרי כל שאר הפקולטות היא שהעניקה לה ייחוד; או, על פי המסופר, מפני שהממשלה הקימה אותה במיוחד כדי שבתו של המנהיג עבד אלנאצר תוכל ללמוד בה; או אולי מפני שהסטודנטים של מדעי המדינה נמצאים במגע יום-יומי הדוק עם ההתרחשויות בעולם, דבר המשפיע על דרך החשיבה וההתנהגות שלהם; או, אחרון אחרון חביב, מפני שפקולטה זו הייתה במשך תקופה ארוכה כרטיס כניסה בטוח לעבודה במשרד החוץ. ההצטרפות של בני המעמד הגבוה לפקולטה זו הייתה צעד ראשון ומהטיח לקראת השתבצותם בסגל הדיפלומטי. ואולם דבר מזה לא חלף בראשו של טאהא אלשאד'לי כשסימן את הפקולטה הזאת כבחירה ראשונה שלו מבין כל שאר הפקולטות. תקוותו להתקבל לאקדמיה לקציני משטרה אבדה לעד, והוא רצה לנצל את הצטיינותו בלימודים בדרך הטובה ביותר. זה הכול. ביום הלימודים הראשון, כשהוא עבר מתחת לשעון האוניברסיטה ושמע את תקתוק הדקות המפורסם שלו, הציפו אותו רגשות של התרוממות רוח ויראת כבוד. וכשהוא נכנס לאמפיתאטרון אפף אותו זמזום רועש של מאות סטודנטים המפטפטים ביחד, מחליפים ביניהם הלצות וצוחקים בקול רם. הוא חש אז שהוא דל מאוד בתוך ההמון הרב הזה, שדמה בעיניו לחיה אגדית בעלת אלף ראשים שעיניהם נופנות אליו ובוחנות אותו. הוא מצא את עצמו עולה במדרגות אל השורה העליונה של האמפיתאטרון, כדי להתרחק אל מקום שממנו יוכל להיות רואה ואינו נראה. בצאתו מביתו, לבוש מכנסי ג'ינס וחולצת טי לבנה, הוא סבר שהוא נראה אלגנטי, אך אחרי שראה

את עמיתיו הסטודנטים הוא נוכח לדעת שבגדיו אינם יאים כלל וכלל, ומכנסיו הם סתם חיקוי גרוע ועלוב למכנסי הג'ינס "האמתיים". הוא החליט לשכנע את אביו לקנות לו ולו ערכה אחת מ"אלמהנדסים" או מ"אלזמאליכ" במקום מחנויות "שביעות רצון ואור", שם הוא קונה את בגדיו הזולים. ובינו לבין עצמו החליט שלא להתוודע לאף אחד, כי ההתוודעות גוררת החלפת פרטים אישיים. עלול לקרות, למשל, בשעה שיעמוד עם עמיתיו, וביניהם בנות, שמישהו ישאל אותו מה מקצועו של אביו. מה הוא יגיד אז? מחשבה מוזרה הטרידה אותו: יכול להיות שבין הסטודנטים היושבים באמפיתאטרון נמצא בנם של אחד מדיירי בית יעקוביאן, ויכול להיות גם שהוא, טאהא, פעם קנה לאותו דייר סיגריות, או שטף את מכוניתו. הוא תיאר לעצמו שבנו הבלתי ידוע של אותו דייר יגלה פתאום שאחד מעמיתיו בפקולטה הוא בנו של השוער, ומה יקרה אז? הוא שקע במחשבות כאלה, וההרצאות עברו בזו אחר זו עד שנשמע המואזין קורא לתפילת הצהריים. כמה סטודנטים הלכו להתפלל במסגד הפקולטה, והוא הלך בעקבותיהם. הוא שם לב, ברוב נחת, שהם דלפונים כמוהו, ורובם ככולם נראו כפריים במקורם. כך הוא מצא עוז בנפשו לשאול אחד מהם בגמר התפילה:

"אתה סטודנט של השנה הראשונה"?

"כן".

"מה שמך?"

"ח'אלד עבד אלרחים, מאסיוט, ואתה, איך קוראים לך?"

"טאהא אלשאד'לי, מפה, מקהיר".

זאת הייתה ההיכרות הראשונה שלו עם מישהו, והאמת היא, שכמו שהשמן נפרד מהמים ומהווה שכבה מעליהם, כך נבדלו העשירים מהעניים, והתהוו קבוצות סגורות רבות מבין מסיימי בתי הספר לשפות ובעלי מכוניות פרטיות ולובשי בגדים מיובאים מארצות חוץ ומעשני סיגריות יבוא, ואליהם נמשכו הבנות היפות והאלגנטיות ביותר. ולעומתם, דבקו העניים אלה באלה כמו עכברים מפוחדים ודיברו ביניהם בלחש מחוסר ביטחון, ובתוך פחות מחודש הכיר טאהא את כל הסטודנטים שבקבוצת המתפללים במסגד, והקרוב ביותר אל לבו היה ח'אלד עבד אלרחים. ח'אלד זה היה צעיר קצר קומה, גופו מצומק ויבש כקנה, גון עורו שחום כהה. הוא הרכיב משקפיים זולים, שמסגרתם השחורה השרתה על פניו ארשת רצינית, ובבגדיו הצנועים הלא אופנתיים הוא דמה למורה חדש בבית ספר עממי. טאהא אהב אותו אולי משום שהיה עני כמוהו, או

בעצם עני ממנו (העידו על כך הגרביים המטולאים שנחשפו תמיד בשעת התפילה). הוא אהב אותו גם משום שהיה אדוק בדתו. בשעת תפילה הוא עמד במחווה של נוכחות בפני אללה במלוא מובן המילה, ידיו משולבות על חזהו, ראשו מורכן בשפלות רוח מלאה בפני בוראו, עד כי מי שראה אותו אז היה עלול לחשוב שדבר לא יטה אותו מתפילתו אף לרגע קט, אף לא דלקה או יריות אקדח בסביבתו. טאהא איווה בכל מאודו להגיע לדרגת אמונתו של ח'אלד ואהבתו לאסלאם. הידידות ביניהם התהדקה והעמיקה עד כדי החלפת סודות ביניהם בגילוי לב גמור, ושניהם גינו את קלות הדעת של כמה סטודנטים עשירים והתרחקותם מהדת האמתית ואת גנדרנותן של כמה בנות המגיעות למכללה כאילו הן באות למסיבת ריקודים. ח'אלד הכיר את ידידו טאהא לכמה חברים מהאוניברסיטה, כולם עניים, בני כפר, טובים ואדוקים בדתם. טאהא החל לבקר אותם כל יום חמישי בערב, להתפלל איתם את תפילת הערב, לשבת איתם עד מאוחר בלילה, ולהעביר איתם את הזמן בשיחה ובוויכוחים. האמת היא שהוא מצא תועלת רבה בוויכוחים אלה, ובפעם הראשונה הבין שהחברה המצרית היא חברה השייכת ברוחה לתקופה הטרום אסלאמית ולא לתקופה האסלאמית, כי השליט מתעלם מחוקת אללה, ואיסורי אללה מופרים בפרהסיה, וחוק המדינה מתיר שתיית משקאות חריפים, עיסוק בזנות והלוואה בריבית. הוא גם עמד על מהותו של הקומוניזם השולל את הדת, ועל הפשעים האיומים שמשטרו של עבד אלנאצר ביצע נגד האחים המוסלמים. טאהא קרא עם חבריו ספרים של אבו אלאעלא אלמוודודי, סייד קוטב, יוסוף אלקרדאווי ואבו חאמד אלע'זאלי, ואחרי כמה שבועות הגיע הלילה, שבתום מפגש רעים מהנה קמו ידידיו להיפרד ממנו, וליד הדלת הפתיע אותו ח'אלד עבד אלרחים בשאלה:

"איפה אתה מתפלל את תפילת יום שישי?"

"במסגד קטן ליד הבית."

ח'אלד החליף מבטים עם ידידיו ואמר בנימה נעימה:

"שמע, טאהא, החלטתי לזכות במצווה דרכך. חכה לי מחר בשעה עשר בכיכר אלתחריר מול בית הקפה עלי באבא. נתפלל יחד במסגד אונס בן מאליכ, ובעזרת אללה אציג אותך לפני כבוד השיח' שאכר".

שעתיים תמימות לפני הקריאה לתפילת יום שישי מסגד אונס בן מאליכ כבר היה מלא במתפללים. כולם היו סטודנטים מוסלמים, חלקם היו לבושים בגדים אירופיים, אך רובם היו בלבוש פקיסטני: גלימה לבנה או כחולה המגיעה למטה מן הברכיים, ומתחתיה מכנסיים באותו צבע. הם היו חבושים מצנפות לבנות ששוליהן השתלשלו מאחורי העורף. כל אלה היו אוהבי השיח' מוחמד שאכר ותומכיו, והם תמיד מקדימים אל המסגד בימי שישי כדי להבטיח לעצמם מקום ישיבה לפני שיתמלא המסגד בהמון מתפללים, ומעבירים את הזמן בשיחות רעים, בקריאה בקוראן ובדיונים בענייני דת. מספר המתפללים היה כה רב, שהאחראים על המסגד הוציאו החוצה עשרות שטיחים ופרשו אותם ברחבה שמול המסגד, שגם היא התמלאה לגמרי במתפללים, ותנועת כלי הרכב נעצרה שם לחלוטין. הזמזום הרב שבא מהגלריה העליונה במסגד המוסתרת מעיני הגברים, העזרה הנפרדת המיועדת לסטודנטיות, העיד שגם היא הייתה מלאה עד אפס מקום. מיקרופון המסגד נפתח בצרימה חדה, אך עד מהרה הצטלל הקול שבקע ממנו, ואחד הסטודנטים החל לדקלם בהטעמה פסוקים מהקוראן בקול ערב וספוג כולו יראת האל, והסטודנטים האזינו לו בכל נפשם ובכל מאודם. האווירה הייתה נשגבת, אמתית ונקייה, והמחזה שנשא אופי אגדי, מחוספס וסגפני העלו את ימי ראשית האסלאם בדמיונו של הקהל, ופתאום הוא פרץ בהצהרת אמונתו שאין אל מבלעדי אללה ושאללה גדול. הסטודנטים עמדו ונדחקו כדי ללחוץ את ידו של השיח' שאכר שהגיע סוף-סוף. השיח' הוא גבר בן חמישים, בעל קומה בינונית, זקן דליל צבוע בחינה, פנים שאינן נעדרות יופי ועיניים גדולות, דבשיות ומרשימות. כמו הסטודנטים, הוא היה לבוש בבגדים מוסלמיים מסורתיים ועטוף בגלימה שחורה. הוא הכיר את הסטודנטים הסובבים אותו, ולחץ את ידיהם, חיבק אותם ושאלם לשלומם, לפיכך עבר זמן רב עד שהוא עלה על דוכן הדרשן (אלמנבר), הוציא קיסם מכיסו, חצץ את שיניו ואמר: "בשם אללה הרחמן והרחום". קריאת "אללהו אכבר" שבה הגיב הקהל זעזעה את כותלי המסגד, ואז החווה השיח' בידו ומיד השתררה דממה דקה מן הדקה במסגד. השיח' החל את דרשתו (החוטבה) בדברי הודיה ושבח לאללה, והמשיך:

"בניי ובנותיי האהובים!

"אני רוצה שכל אחד מכם ישאל את עצמו כמה שנים חי האדם בעולם הזה. והתשובה היא: תוחלת חיי האדם היא במקרה הטוב ביותר אינה עולה על שבעים שנה. ואם אנחנו חושבים על תקופה זו אנחנו מגיעים

למסקנה שהיא קצרה ביותר. אדם עלול לחלות או ליפול קורבן בתאונה כלשהי בכל רגע. אם תחקרו את קורות ידידיכם או מכריכם תמצאו שיותר מאדם אחד מת בדמי ימיו, וכן שכלל וכלל לא עלה על דעתם של כל אלה שמתו בדמי ימיהם שימותו בצעירותם. ואם נמשיך ונהרהר בעניין זה, נמצא שלפני האדם עומדות בעולם הזה שתי אפשרויות בחירה ואין שלישית. האחת היא שהוא ישים את כל מעייניו בחייו הקצרים והחולפים, העלולים להגיע לקצם בכל רגע ובאורח בלתי צפוי, ואז הוא ידמה לאדם המקים לעצמו בית יפה ומפואר על חול הים - בית העלול בכל רגע להיסחף בגל אדיר שיהרוס אותו בקלות, וזוהי הבחירה הכושלת. והבחירה השנייה היא הבחירה המתבקשת מאלוהינו והמחייבת שהמוסלם יחיה את חייו ויתייחס אליהם כאל שלב קצר וחולף בחיי הרוח הנצחיים. מי שחי כך זוכה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, ויהיה תמיד מאושר נפשית ורוחנית ואמיץ שאין בלבו אלא יראת אלוהינו, ירום ויתהלל. המאמין באללה בלבב שלם אינו ירא את המוות, כי בשבילו אין זה סוף הקיום, כפי שהחומרניים מאמינים, כי אם רק מעבר הרוח מהגוף החולף לחיי הנצח. האמונה הכנה הזאת היא שאפשרה לכמה מאות המוסלמים הראשונים לנצח גייסות של הקיסרויות הגדולות דאז, כמו קיסרויות פרס וביזנטיון. אותם מוסלמים פשוטים הצליחו להניף את דגל האסלאם בכל חלקי העולם בכוח אמונתם ואהבת האמת שלהם ונכונותם למות למען אללה, והבוז העמוק שלהם לתענוגות החיים החולפים. אללה הטיל עלינו את הג'יהאד למען העלאת דברו. הג'יהאד הוא מצווה אסלאמית, כמוה כמו התפילה והצום. ולא זו בלבד אלא שהג'יהאד הוא המצווה החשובה מכל המצוות יחד, אולם השליטים המושחתים הלהוטים אחרי הממון והתענוגות ששלטו בעולם האסלאם בתקופות ההתנוונות עשו במתכוון, בעזרת חכמי הדת הצבועים שלהם, לסלק את הג'יהאד מבין מצוות האסלאם, משום שהם הבינו כי בסופו של דבר דבקותם של הבריות בג'יהאד תכוון נגדם ותוריד אותם מכס מלכותם. בשלילת הג'יהאד הם רוקנו את האסלאם ממשמעותו האמתית, ודתנו הגדולה הפכה לאוסף של טקסים ריקים מתוכן, שהמוסלם מקיים כמו היו משחקי ספורט, סתם תנועות גוף בלי נשמה. כשהמוסלמים נטשו את הג'יהאד הם הפכו לעבדים החומדים את העולם הזה, פוחדים מהמוות, מוגי לב שנוצחו והושפלו על ידי אויביהם, ואללה הנחיל להם מפלה ועוני, כי הם הפרו את התחייבותם לו, ירום ויתעלה.

"בניי ובנותיי האהובים!

"שליטינו טוענים שהם נוהגים לפי חוקת האסלאם, ובו בזמן הם מצהירים שהם שולטים בנו בדרך דמוקרטית. אללה יודע שהם משקרים גם בזה וגם בזה. שכן חוקת האסלאם מושעית בארצנו מוכת האסונות, וסדרי השלטון בה מתנהלים לפי החוק הצרפתי החילוני המתיר שתייה לשוכרה, זנות וקיום יחסי מין סוטים כל עוד הם נעשים בהסכמת שני הצדדים. יתר על כן, למדינה שלנו יש הכנסות ממשחקי קלפים ומכירת משקאות חריפים, והיא מעניקה מכספים אסורים אלה משכורות למוסלמים, ומביאה בכך את קללת האיסור על ראשם ומסלקת את הברכה מחייהם. המדינה הדמוקרטית כביכול עוסקת בזיוף הבחירות, במעצר אנשים חפים מפשע ובעינויים, כדי שהכנופיה השלטת תשמור על כס שלטונה לעולם ועד. הם משקרים ומשקרים ומשקרים ורוצים שאנחנו נאמין לשקרים המתועבים שלהם. הננו אומרים את דברנו בקול רם וברור: איננו רוצים את מדינתנו סוציאליסטית או דמוקרטית. אנחנו רוצים אותה מדינה אסלאמית. אנחנו נשקוד ונקריב את נפשנו ואת כל היקר לנו כדי שמצרים תשוב להיות מדינה אסלאמית. האסלאם והדמוקרטיה הם שני הפכים שאינם יכולים כלל לדור בכפיפה אחת. איך יכולים המים לדור עם האש או האור עם החושך? דמוקרטיה פירושה שאנשים שולטים בעצמם על עצמם, והאסלאם אינו מכיר אלא בשלטון אללה. הם רוצים להעמיד את חוקת אללה לדיון במועצת העם, כדי שחברי המועצה הנכבדים יקבעו אם טוב ללכת בחוקת אללה או לא. 'נוראות הן המילים היוצאות מפיהם; רק שקר הם בודים'. חוקת האמת שתרום ותתעלה אינה נתונה לעיון ולוויכוח, אלא מציתים לה ופועלים לפיה מיד ובתוקף, על אפם ועל חמתם של השונאים. בואו, בניי, נשכין את אללה בלב כולנו. אנחנו, בהתקהלותנו הברוכה הזאת, נתחייב לפניו, ירום ויתעלה, שנהיה נאמנים לדתו, שנתאמץ למענו בכל חלקיק מישותנו ונקריב את חיינו, כאילו היו קלי ערך, כדי שיהיה דברו מעל לכול".

התשואות וקריאות "אללהו אכבר" עלו והדהדו בכל פינות המסגד וזעזעו את אמות הספים. השיח' החריש והרכין את ראשו לזמן קצר, עד ששוב השתררה דממה, ואז המשיך:

"בניי!

"תפקיד המוסלמים הצעירים היום הוא להעמיד שוב את רעיון הג'יהאד על כנו ולהחזיר אותו לראשם ולבם של המוסלמים. זה בדיוק מה שמפחיד את אמריקה, ישראל ושליטינו הבוגדים. הם רועדים מאימה לנוכח ההתעוררות האסלאמית הגדולה, שהולכת ומתגברת ומתחזקת

מדי יום ביומו בארצנו. מספר קטן של מוג'אהידין של חיזבאללה הצליחו להביס את אמריקה העצומה ואת ישראל הבלתי מנוצחת, ואילו גייסות עבד אלנאצר המרובים ניגפו משום שנלחמו בשדות העולם ושכחו את הדת".

התלהמותו של השיח' הגיעה לשיא והוא הרעים בקולו: "ג'יהאד, ג'יהאד, ג'יהאד! אתם נכדי אבו בכר ועומר וח'אלד וסעד. תקוותו של האסלאם תלויה בכם היום, כפי שהייתה תלויה בסביכם הגדולים. ג'אהדו למען אללה, עשו כמעשה עלי אבן אבי טאלב, שיישא חסד מאת אללה, ותנו גט משולש לעולם הזה. אללה מצפה מכם שתמלאו אחרי הברית שלו אתכם. החזיקו מעמד, ואל תיסוגו כמנוצחים. מיליוני מוסלמים שהכיבוש הציוני משפיל אותם ומחלל את כבודם קוראים לכם להחזיר להם את כבודם האבוד. הו צעירי האסלאם! הציונים שותים לשוכרה וזונים בחצר מסגד אלאקצא שלכם. ומה אתם עושים?"

התרגשותם של הסטודנטים גברה, ואחד מהם יצא מהשורה הראשונה, פנה אל הקהל והריע בקול סדוק מרוב התרגשות: "אסלאמייה אסלאמייה... לא מזרחית ולא מערבית". מאות גרונות החרו החזיקו אחריו, וכל הסטודנטים החלו לשיר את שיר הג'יהאד בקול אחד חזק ואדיר כרעם, ועשרות צהלולים נשמעו מעזרת הסטודנטיות, וקולו של השיח' שאכר הגיע לשיא התלהבותו: "חי אללה, אני רואה שמקום זה טהור ומבורך ומוקף מלאכים. חי אללה, אני רואה יחד אתכם את מדינת האסלאם קמה לתחייה, חזקה ונישאה, ואני רואה את אויבי האומה רועדים מאיתנות אמונתכם, וחיי שליטינו הבוגדים ומשרתי המערב נושא הצלב יגיעו לקצם על ידיכם הטהורות והמיטהרות בעזרת אללה".

הוא החל בתפילה. מאות סטודנטים עמדו שורות שורות אחריו, ובקולו הנעים והמרגש הוא דקלם פסוקים מסורת בית עמרם:

"בשם אלוהים הרחמן והרחום,

"הם אשר לא קמו להילחם ואמרו על אחיהם, אילו היו שומעים בקולנו לא היו נהרגים. אמור להם, הדפו אפוא את המוות מעליכם, אם אמת בפיכם. אל תחשוב כי הנהרגים לשם אלוהים מתים המה. לא, כי חיים הם, ואצל אלוהים פרנסתם. הם שמחים בברכה אשר הרעיף אלוהים עליהם, ויגילו באלה אשר טרם חברו להם ונותרו מאחור, ביודעם כי לא ייפול פחד עליהם ולא יצטערו. הם שמחים בחסד אלוהים ובברכתו, ובכך שאלוהים לא יגרע משכר המאמינים, אשר נענו לקריאת אלוהים ושליחו, לאחר שכבר נפצעו, שכר כביר שמור לעושי הטוב וליראים אשר בהם,

אשר אמרו להם האנשים, הנה נקבצו האנשים להילחם בכם, על כן גורו מפניהם. ואולם הדבר רק הוסיף להם אמונה, ואמרו, דיינו באלוהים, ומה טוב להיסמך עליו. לבסוף שבו בחסד אלוהים וברכתו, ולא אונה להם כל רע, הם ביקשו להפיק רצון מלפני ריבונם, ואלוהים הוא מרעיף הברכה הכבירה".

אחרי התפילה נדחקו הסטודנטים ללחוץ את ידו של השיח', ואחר כך התיישבו בקבוצות של ארבעה בחצר המסגד כדי להתוודע זה לזה, לקרוא את הקוראן בהטעמה, וללמוד בחברותא. מאחורי הדוכן עשה השיח' שאכר את דרכו בצעדים מדודים לעבר דלת קטנה נמוכה הנפתחת למשרדו, שהיה מלא עד אפס מקום סטודנטים שביקשו לפגוש אותו מסיבות שונות ומשונות. הנוכחים נדחקו לעברו, חיבקו אותו, ואחדים מהם ביקשו לנשק את ידו, אבל הוא משך אותה אליו בנחרצות, התיישב מוכן ומזומן להאזין בעניין לבעיה של כל סטודנט, ולנהל איתו שיחה בלחש. לבסוף לא נותרו בחדר אלא סטודנטים אחדים, וביניהם ח'אלד עבד אלרחים וטאהא. אלה היו המקורבים ביותר לשיח'. הוא החווה לאחד מהם, והלה קם ונעל את הדלת. סטודנט בעל גוף, גבה קומה ובעל זקן ארוך פתח את השיחה, ואמר לשיח' בקול רם ונלהב:

"אדוננו, זאת לא הייתה התגרות במשטרה. הם פגעו בנו. הם פרצו לבתי חברינו ועצרו אותם בלא עוול בכפם. כל מה שאני אומר הוא שצריך למחות בצורה כלשהי: שביתת שבת או הפגנה כדי לשחרר את אחינו העצורים".

ח'אלד הצביע על הסטודנט בעל הגוף ולחש על אוזנו של טאהא:

"האח טאהר... מפקד אלג'מאעה אלאסלאמייה באוניברסיטת קהיר כולה... סטודנט לרפואה בשנה האחרונה ללימודיו".

השיח' האזין לדברי הצעיר, הרהר מעט, ואמר בנעימה מאופקת ובחיוך שלא מש מפניו:

" לא טוב להתגרות במשטרה ולדחוף אותה לפעול נגדנו בעת שכזאת. השלטון הסתבך בהצטרפותו אל האמריקנים והציונים בקריאה לשחרור כוויית. בעוד ימים מעטים תתחיל בהנהגת אמריקה מלחמת רשע וכפירה, שבה יהרגו המוסלמים המצרים את אחיהם בעיראק, ואז, בעזרת אללה, יתקומם העם במצרים בהנהגת התנועה האסלאמית נגד הממשלה. אני

מניח שעכשיו אתה מבין, בני. הבולשת מתגרה בנו כדי שנגיב וניתן להם תירוץ להנחית מכת מחץ על המוסלמים. האם לא שמת לב שבדרשתי היום הסתפקתי בדיבורים כלליים, ולא הזכרתי במפורש את המלחמה הצפויה? אילו הייתי תוקף את הצטרפות מצרים אל הברית, מחר היו סוגרים את המסגד. אני זקוק למסגד, כדי שאוכל לגייס את הצעירים נגד המלחמה עם פתיחתה. לא, בני, אין זה מן התבונה לאפשר להם זאת. תן להם להרוג את אחינו המוסלמים בעיראק בהנהגת הכופרים והציונים, ותראה בעצמך מה שנעשה אז, בעזרת אללה".

"ומי אומר לך שיניחו לנו עד פרוץ המלחמה? מניין לך ביטחון זה? היום עצרו עשרים חברים מהנהגת התנועה האסלאמית, ומחר יעצרו את השאר אם לא נתנגד להם."

כך ענה הצעיר נמרצות. דממה ומתיחות השתררו בחלל החדר. השיח' נתן בצעיר מבט שבו מעט תוכחה, ואמר באותה נימה מאופקת:

"אני מתפלל לאלוהים שיום אחד תיפטר ממזגך הסוער הזה, בני. המאמין האמתי הוא מי ששולט בעצמו בשעת כעסו, כפי שלימד אותנו נביאנו האהוב ובחיר האלוהים, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום. אני יודע שאהבתך לאחיך וקנאותך לדתך מעוררים בך את הכעס הזה. שתתקרר דעתך, בני, ואני נשבע באללה הכול-יכול שנכה את שלטון הכופרים הזה מכת מוות בזמן המתאים, בעזרת אללה".

השיח' השתתק לרגע, הביט בצעיר ארוכות ואחר כך הוסיף בנימה פסקנית:

"זאת מילתי האחרונה. אני אעשה את כל המאמצים, בעזרת אללה, כדי לשחרר את העצורים. לנו יש, תודה אל, ידידים בכל מקום. אשר לשביתת השבת ולהפגנה, אני מתנגד לכך בשלב זה".

הצעיר החריש וניכר עליו שהשתתק באי-רצון. הוא ביקש רשות ללכת, לחץ את ידי הנוכחים, וכשהגיע אל השיח' הוא התכופף ונישק אותו על ראשו פעמיים, כמנסה למחות את רושם הפולמוס. השיח' הגיב בחיוך של חיבה ובטפיחה ידידותית על כתפו. אחר כך התפזרו הסטודנטים בזה אחר זה, ולא נותרו בחדר אלא טאהא וח'אלד עבד אלרחים, וזה ניגש אל השיח' ואמר:

"אדוננו, הנה האח טאהא אלשאד'לי, עמיתי בפקולטה לכלכלה ומדעי המדינה, שסיפרתי לך עליו".

השיח' פנה אליו במאור פנים ואמר:

"אהלן, אהלן. מה שלומך, בני? שמעתי עליך רבות מפי ידידך ח'אלד".

קרב עז התלקח בתחנת המשטרה.

חאמד אלחוואס האשים בדוח הרשמי את מלאכ חלה בפלישה אל החדר בכוח, וביקש שיועמד לדין. לעומתו, צירף מלאכ אל הדוח העתק מהסכם השכירות לחדר, ועמד על כך שיוכן דוח אחר. הוא האשים את חאמד אלחוואס ועלי אלסוואק בתקיפתו באלימות, וביקש להישלח לבדיקה רפואית כדי לאמת את הפגיעות שספג. הוא נשלח עם שוטר אל בית החולים אחמד מאהר, וחזר ובידו אישור רפואי שצורף לדוח. עלי אלסוואק דחה את טענת התקיפה מכול וכול, והאשים את מלאכ כי העמיד פנים שנפגע.

זה היה הקרב המשפטי. אך במלחמה שהתנהלה במישור העקרוני-מוסרי כולם לקחו חלק, כל אחד בדרכו שלו. חאמד חוואס לא חדל לרגע להביא עוד ועוד הוכחות משפטיות על זכותם של דיירי הגג לשמור עליו כעל מקום ציבורי, בהסתמך על פסקי דין של בית המשפט הגבוה לערעורים. ובינתיים נשמעו יללותיו של אבסחרון. הוא התחנן אל הקצין וחשף - כהרגלו ברגעי מצוקה - את רגלו הקטועה וזעק:

"רחמים, אדוני הפאשה. כל מה שאנחנו רוצים הוא רק לאכול לחם והנה באים אנשים ומכים אותנו ומבקשים לסלק אותנו".

אשר למלאכ, ביצועיו בתחנות המשטרה היו מיוחדים במינם. הוא מזמן הגיע למסקנה שקציני המשטרה מעריכים כל אזרח לפי שלושה קריטריונים: מראהו, מקצועו ודרך דיבורו. ובהתאם לאותם קריטריונים יכובד האזרח או יושפל ויוכה. והיות שהחליפה העממית הפשוטה של מלאכ לא יכלה ליצור כל רושם מיוחד על הקצינים, והיות שמקצועו כתופר חולצות גם הוא אינו מעניק לו כבוד גדול, לא נותר לו אלא להשתמש בכישרון הדיבור שלו. ועל כן הוא סיגל לעצמו הרגל, שבהיכנסו לתחנת משטרה מסיבה כלשהי, הוא מיד נוהג כמנהג איש עסקים מטופל במשימות חשובות המחייבות טיפול מהיר, ומעמיד פנים שהוא מאוד מוטרד מעיכובו בצורה זו, ומדבר אל הקצינים בשפה קרובה אל הפוצחה (הערבית הספרותית-קלאסית), דבר הגורם להם להסס לזלזל בו. הוא היה מצהיר משהו וצועק כלפי הקצין:

"אדוני יודע זאת ואני יודע זאת, וגם הבק מפקד התחנה יודע זאת, ואף מפכ"ל המשטרה יודע זאת".

השימוש בפוצחה ואזכור המפכ"ל (כאילו היה איש שקל ליצור איתו

קשר) היוו סגנון יעיל שגרם לקצינים לסגת באי-רצון מנטייתם להשפיל את מלאכ. והנה הם, אבסחרון ומלאכ וחאמד חוואס עומדים לפני הקצין ואינם חדלים לצעוק, ומאחוריהם עומד עלי אלסוואק, כנגן קונטרבס ותיק ומנוסה, המכיר את תפקידו בתזמורת, חוזר בלי הרף בקולו העמוק הצרוד על אותו משפט:

"אדוני הפאשה, על הגג חיות נשים ומשפחות, ולא נוכל להרשות לפועלים שלו לפגוע בכבוד המשפחות שלנו, אדוני הפאשה".

הקצין נתקף ברוגז רב, ולולא חשש מהתוצאות, הוא היה מצווה על שוטריו להלקות את כולם. אבל הוא חתם בסוף על הדוח והעביר אותו לתביעה, והמתקוטטים עשו את לילם בחדר המעצר עד למחרת. בבוקר נתן בא-כוחה של התביעה את החלטתו שמלאכ ימשיך להחזיק בחדר, "ועל הנפגעים מהחלטה זו לפנות אל בית המשפט".

כך שב מלאכ אל הגג כמנצח, ושם תיווכו כמה אנשים טובים בינו לבין עלי אלסוואק וחאמד חוואס (שהעמיד פנים שהשלים עם יריבו, אך לא חדל מלהגיש תלונות נגד מלאכ ולעקוב אחרי הטיפול בהן). אולם החלטת התביעה הייתה נקודת מוצא טובה בשביל מלאכ, ובתוך שבוע אחד הוא שינה לגמרי את מראה החדר. הוא סגר את הדלת הנפתחת אל הגג ופתח דלת גדולה אל האכסדרה הפנימית, ושם הוא תלה שלט פלסטיק גדול המכריז באותיות ערביות ולטיניות "חולצות מלאכ". בפנים הוא העמיד שולחן גזירה ארוך וכמה כיסאות ללקוחות. על הקיר הוא תלה תמונה גדולה של הבתולה ותצלום של כתבה מהניו יורק טיימס, שכותרתה: "מלאכ חלה, חייט מצרי גדול", ובה מספר העיתונאי האמריקני לאורך עמוד שלם על מיומנותו של בעל המלאכה מלאכ בתפירת חולצות. באמצע העמוד תמונה גדולה של מלאכ, סרט המדידה סביב עורפו, והוא עסוק בגזירת חתיכת בד, ומעמיד פנים שאינו שם לב שמישהו מצלם אותו. למי ששואל אותו על אותה כתבה הוא מספר שאדם בעל נתינות זרה (ואחר כך מתברר שהוא כתבו של הניו יורק טיימס בקהיר) בא אליו יום אחד להזמין אצלו כמה חולצות, ולמחרת הופתע מלאכ לראות אותו אדם אצלו, מלווה בכמה צלמים בעלי נתינות זרה, שהכינו את הכתבה עליו ברוב התפעלות ממיומנותו בגזירה. מלאכ מספר את הסיפור הזה בנימה מאופקת כלאחר-יד ומגניב מבטים אל שומעיו, ואם הוא נוכח שהם משועממים או מטילים ספק בדבריו, הוא עובר לנושא אחר (כאילו לא דובר על כך כלל), אבל אם הוא מבחין בסימנים ששומעיו מאמינים לסיפורו הוא ממשיך ומטעים שהחוואג'ה הפציר בו להתלוות

אליו לאמריקה, כדי לעבוד שם כתופר חולצות ובתמורה הבטיח לו שכר, שהוא, מלאכ, יקבע אותו, אבל הוא כמובן דחה את ההצעה כי הוא שונא לחיות בנכר. הוא מסיים את דבריו באומרו בגאווה ובבטחה:

"זה דבר ידוע, בכל המדינות בחוץ לארץ מחפשים תופרי חולצות זריזי ידיים".

האמת מאחורי כל הסיפור הזה היא שהצלם בסיוני שבכיכר אלעתבה מסוגל "לתפור" לכל אדם כתבה על מיומנותו, בכל עיתון לפי בחירתו. מחיר כתבה בעיתון ערבי הוא עשר לירות מצריות, ובעיתון חוץ - עשרים לירות מצריות. כל מה שעל בסיוני לעשות הוא להדפיס את שם העיתון הנבחר ולהכין תצלום, כי יש לו כתבות מוכנות שבהן הכתב מספר על דבר מפתיע שהוא גילה ברחובות קהיר על אודות בית מלאכה של התופר הגאון פלוני, או על בית העסק הגדול של אלמוני. הוא מסדר בצורה מסוימת את כל הדברים האלה במכונת צילום, ומקבל תמונה שנראית כאילו היא באמת לקוחה מעיתון.

אבל מה עושה מלאכ חלה בבית מלאכתו החדש? הוא כמובן גוזר חולצות, אך הגזירה אינה ממלאת אלא חלק קטן בפעילותו היום-יומית, מפני שהוא עוסק בכל מה שאפשר לעשות בו כסף: חלפנות, מסחר במשקאות חריפים מוברחים, תיווך בקרקעות ובדירות מרוהטות, שידוך לשיח'ים ערבים כלות צעירות, שמתווכים מספקים לו מכפרים מסוימים באלגיזה ואלפיום, הסעת פועלים לאמירויות המפרץ תמורת משכורות של חודשיים, ועוד כהנה וכהנה.

פעילות מסועפת זו חייבה אותו לשקוד על איסוף ידיעות על כל מיני אנשים ולהתחקות אחרי סודותיהם הכמוסים ביותר, מפני שהוא עשוי לעשות עסק עם כל אדם שבא איתו במגע, וידיעה קטנה ככל שתהיה עשויה ברגע מסוים להיות בעלת חשיבות מכרעת בסגירת עסקה לטובתו. בכל יום, משעות לפני הצהריים המוקדמות ועד השעה עשר בערב, נכנסים לבית מלאכתו אנשים שונים ומשונים: לקוחות עניים, שיח'ים ערבים, מתווכים וסוכנים למיניהם, צעירות המחפשות עבודה כעוזרות בית, סוחרים קטנים, וכיוצא באלה. עם כל אלה מלאכ מדבר, צועק עליהם, צוחק ומשתעשע איתם, כועס עליהם, רב איתם, נשבע לשקר מאה פעמים וסוגר עסקאות. בהתנהגותו זו הוא דומה לשחקן בהצגה הנהנה מביצוע תפקידו, שעשה עליו חזרות רבות עד שהוא שולט בו שליטה מוחלטת.

מלאכ היה רואה את בות'יינה אלסייד פעמיים ביום, בלכתה לעבודה ובשובה הביתה. מהרגע הראשון שנחו עיניו עליה היא משכה את תשומת לבו, בזכות יופייה וגופה המגרה. הייתה לו גם תחושה שקשה לתארה סמדויק, שאמרה לו כי הבעת הרצינות שעל פניה מזויפת משהו, והיא אינה כה הגונה כפי שהיא מנסה להיראות. הוא אסף עליה ידיעות וידע את הכול. הוא החל לברך אותה ולשאול אותה על שלום אמה, וגם לשאול אותה אם בעל החנות שנן לבגדים שבה היא עובדת מעוניין במשלוח חולצות במחיר מצוין (דמי העמילות מובטחים כמובן). אט-אט הוא החל לדבר איתה על שלל נושאים: מזג האוויר, השכנים, נישואים... האמת היא שדעתה של בות'יינה לא הייתה נוחה ממנו בכלל, אך היא לא יכלה לעצור אותו, כי הוא שכן שלה והיא הייתה עוברת על ידו כל יום, וכן מפני שהוא דיבר איתה בנימוס, והיא לא מצאה עילה לפגוע בו. בעצם לא הייתה לה בררה אלא לדבר איתו, בעיקר מפני שהיה משהו בהתנהגותו, איזה מבט חודרני-חושפני, שהכניע אותה. הוא היה מדבר איתה בנושא כלשהו ובקולו ובמבטיו היה כאילו משדר לה מסר האומר לה: "אל תעמידי פנים שאת הגונה, כי אני יודע הכול". מסר אילם זה התבהר והתחזק יותר ויותר, עד כי היא שאלה את עצמה אם טלאל חשף את סוד היחסים איתה. מלאכ החל להתקרב אליה עד שיום אחד הוא פתאום לטש מבט ממושך וחקרני בחזה השופע ובגופה הענוג ושאל אותה בחוצפה: "כמה משלם לך טלאל שנן כל חודש?"

היא הוצפה כעס ואמרה לעצמה שהפעם היא תבלום אותו בתקיפות, אבל בסוף היא מצאה את עצמה מסיטה את מבטה מעיניו ואומרת:

"250 לירות מצריות".

קולה נשמע כחרחור מוזר, כאילו לא היא דיברה. מלאכ צחק, התקרב אליה ואמר, מפתח את התקפתו:

"את אישה טיפשה. אלה גרושים. תשמעי. אני אסדר לך עבודה בשכר של 600 לירות מצריות לחודש. אל תעני לי עכשיו. תחשבי. לא למהר. יום-יומיים ותחזרי אליי".

בבר "מקסים" תופס זכי אלדסוקי נינוחות נעימה.

הוא אך חוצה את כיכר סלימאן פאשה, נכנס לסמטה הקטנה שממול למועדון המכוניות, מסיט בידו את דלת העץ הקטנה שצוהרי זכוכית קבועים בה ועובר את הכניסה - הוא חש כאילו מנהרת זמן קסומה מובילה אותו אל שנות החמישים היפות. לעיניו נגלים קירות גבוהים בוהקים בלובנם, ציורים מקוריים של אמנים גדולים תלויים על הקירות, אור רך בוקע ממנורות צדדיות נאות, שולחנות מכוסים במפות לבנות בוהקות, ועליהם ערוכים לפי הנוהג הצרפתי צלחות, מפיות מקופלות, כפות, מזלגות, סכינים וגביעי זכוכית מכל הגדלים. הכניסה לשירותים מוסתרת בווילון כחול גדול. בקצה הבר יש דלפק קטן יפה, ולשמאלו פסנתר ישן שמנגנת בו בעלת הבר לידידיה. הכול במקסים נושא את חותם העבר המהודר, כגון מכוניות הרולס-רויס הישנות, הכפפות הארוכות הלבנות של הנשים, כובעיהן המקושטים בנוצות, הגרמפון על האפרכסת ומחטי הזהב שלו, ותצלומי השחור-לבן הישנים הנתונים במסגרות עץ כהות, שאנו תולים בחדר המגורים, שוכחים אותם ומדי פעם מסתכלים עליהם בכיסופים ובתוגה. בעלת הבר היא קריסטין ניקולאס, יווניה שעברה את גיל השישים שלה בכמה שנים. היא נולדה וחיה במצרים, מיטיבה לצייר, לנגן בפסנתר ובכינור ולשיר בכישרון רב. היא התחתנה כמה פעמים וחיה חיים סוערים ועליזים. קשריה עם זכי בק התחילו בשנות החמישים באהבה לוהטת שכבתה עם הזמן והתחלפה בידידות איתנה ועמוקה. עניינים מעניינים שונים היו מסיחים את דעתו של זכי מקריסטין לחודשים ארוכים, אך כשהיה נתון במצוקה הוא היה הולך אליה ותמיד מוצא אותה מחכה לו, מוכנה להקשיב קשב רב למה שמציק לו, ומייעצת לו בנאמנות וברוך של אם. והיום ברגע שראתה אותו נכנס היא הצהילה את פניה לקראתו, חיבקה אותו ונשקה לו על שתי לחייו. אחר כך היא אחזה בכתפיו, הסיטה את ראשה לאחור, לרגע בחנה אותו בעיני התכלת שלה, ואמרה:

"ידידי, אתה נראה מודאג".

חיוך עצוב הצטייר על פניו של זכי. הוא רצה לומר משהו אך שתק.

קריסטין הנידה

את ראשה כמו מבינה. היא הזמינה אותו לשבת ליד שולחנו המועדף ליד הפסנתר, והזמינה בשבילו בקבוק יין רוזה ומתאבנים קרים. כמו שפרח מיובש שומר על מקצת מריחו הישן, כך שמרה קריסטין על שאריות מיופייה שאבד: גזרתה דקה ומוצקה, שערה צבוע למשעי

ומסורק לאחור, והאיפור השקט מעניק לפניה הקמוטות חותם של אנינות טעם ומכובדות. כשהיא צוחקת פניה משדרות רוך וסלחנות כמו הייתה סבתא טובה, ולפעמים אותו פיתוי משכבר הימים שב ומזדהר לרגע וכבה מיד. קריסטין טעמה את היין כפי שנימוסי השולחן מחייבים, ואחר כך רמזה אל המלצר הנובי הזקן למזוג שני גביעים מלאים. זכי לגם מהיין, ועם הלגימות הוא סיפר לה מה שקרה. היא האזינה בעניין רב, ואחר כך אמרה בנימה של תוכחה, כשהיא הוגה את האותיות הצרפתיות בדרכה המוזיקלית העדינה:

"זכי, אתה מגזים. זאת מריבה שגרתית".

"דוולת גירשה אותי מהבית."

"התנהגות קלת דעת מרוב כעס. יום או יומיים והיא תתנצל. דוולת עצבנית אבל יש לה לב טוב. ואל תשכח שאתה איבדת את הטבעת היקרה שלה, וכל אישה בעולם הייתה מגרשת אותך מהבית אילו איבדת את תכשיטיה."

קריסטין אמרה את דברה בעליצות, וזכי שתק ארוכות, ואחר כך אמר בקול רווי עצב:

"דוולת כבר מזמן מתכננת לסלק אותי מהדירה, ומצאה תירוץ באובדן הטבעת. הצעתי לקנות לה טבעת חדשה, אבל היא דחתה את ההצעה".

"אני לא מבינה."

"דוולת רוצה להשתלט על הדירה."

"למה?"

"ידידתי היקרה, אינני דתי כפי שידוע לך, ויש דברים שאני לא חושב עליהם, כמו הירושה וחלוקת העיזבון."

קריסטין הסתכלה עליו כמבקשת הבהרה, והוא המשיך להסביר תוך כדי מזיגת גביע יין חדש:

"אני לא התחתנתי ואין לי ילדים, וכשאמות דוולת וילדיה יירשו את כל רכושי. היא רוצה להבטיח את הכול לילדיה כבר עכשיו. אמש היא אמרה בשעת המריבה: 'אני לא ארשה לך לבזבז את זכותנו'. תארי לעצמך. ככה, בצורה הברורה ביותר. היא חושבת שכל רכושי שייך לילדיה, כאילו אני רק אפוטרופוס על רכושי. היא רוצה לרשת אותי לפני מותי. עכשיו את מבינה?"

"זכי, לא, אני לא מבינה", היא צעקה. היה נראה שהיא משחקת קצת. זכי ניסה לדבר, אך היא הפסיקה אותו:

"לא יכול להיות שדוולת חושבת כך".

"אחרי כל החיים הארוכים שחיית את עדיין תמימה. למה את מופתעת מקיומו של הרוע? את חושבת כמו תינוקות, מתארת לעצמך שכל הטובים הם חייכנים ומסבירי פנים, וכל הרעים הם מכוערים ובעלי גבות עבות ופרועות. החיים מסובכים יותר ממה שאת חושבת, והרוע נמצא באנשים הטובים והקרובים ביותר אלינו".

"פילוסוף יקר שלי, אתה מגזים. תקשיב, אנחנו נתערב על בקבוק גדול של בלאק לייבל. אני אתקשר לדוולת הלילה ואשלים ביניכם, ותדע לך שאחייב אותך לקנות את הבקבוק, ואוי לך אם תחזור בך ולא תמלא את התחייבותך!"

זכי עזב את בר מקסים והחל להסתובב במרכז העיר בלא מטרה. הוא חזר למשרדו, ואבסחרון הקביל את פניו בהבעה של צער ההולמת את הנסיבות שהיו ידועות לו. הוא הכין לו משקה ומתאבנים מהר ובחמימות, כמנחם אותו בכך. זכי ישב במרפסת ושתה. עדיין הייתה לו תקווה שדוולת תשלים איתו. הוא חשב ש בסופו של דבר היא אחותו ולא ייתכן שתרצה להזיק לו. חצי שעה עברה, והנה צלצל הטלפון. קריסטין נשמעה נבוכה:

"זכי, התקשרתי לדוולת. אני מצטערת. היא באמת השתגעה, והיא נחושה בהחלטתה לסלק אותך מהדירה. היא אמרה שהיא החליפה את המנעול ומחר היא תשלח לך את בגדיך. תאר לעצמך שהיא מדברת על נקיטת צעדים משפטיים נגדך!"

"אילו צעדים משפטיים?" שאל זכי וחש מחנק בגרונו.

"היא אמרה כך בלי לפרט, אבל אתה, זכי, תיזהר, אתה יכול לצפות לכל דבר מצדה."

למחרת הופיע אבסחרון בלוויית נער מהרחוב שנשא מזוודה גדולה ובה שלחה דוולת את כל בגדיו של זכי. ואחר כך הגיעו בזה אחר זה זימונים מתחנת המשטרה, שם הגישה דוולת כמה תצהירים במטרה להוכיח את בעלותה על הדירה, ורשמה הערת אזהרה נגד זכי כדי שלא יעז להתנכל לה. כמה ידידים ניסו להשכין שלום בין האח לאחות, אבל דוולת דחתה את ניסיונות התיווך. זכי צלצל אליה כמה פעמים אך היא ניתקה את הקשר. בסוף הוא התייעץ עם עורך דין, והלה הודיע לו שמצבו אינו רע ואינו מצוין, מפני שהדירה שכורה בשם אביו, וזכותה של דוולת להתגורר בה, אבל הוא הוסיף שייסורי המשפט ארוכים, וההתנהלות הנכונה

במקרה זה היא להשתמש באלימות, ואם כי יש להצטער על כך, על זכי לשכור כמה בריונים כדי שיגרשו את דוולת מהדירה ויחסמו את חזרתה אליה, ושהיא כבר תפנה לערכאות. זוהי הדרך היחידה לפתרון סכסוכים כאלה. זכי קיבל את דעתו של עורך הדין והציע שבריונים יפרצו את דלת הדירה ויחליפו את המנעול כשדוולת תלך לבנק כהרגלה. הוא הדגיש בפני עורך הדין שלא השוער ולא אף אחד מהדיירים ימנע ממנו לבצע את התכנית הזאת. הוא דיבר בהתלהבות וברצינות, אבל בתוך תוכו ידע היטב שלא יעשה כדבר הזה - לא ישכור בריונים, לא יסלק את דוולת ולא ינהל משפט נגדה. הוא פשוט לא יכול לעשות זאת. האם הוא פוחד ממנה? אולי. הוא מעולם לא התעמת איתה, הוא תמיד נסוג מפניה, כי בטבעו הוא אינו לוחם. מאז ילדותו הוא לא אהב מריבות ובעיות. הוא התרחק מהן בכל מחיר. זאת ועוד, הוא לא יסלק אותה כי אחותו היא. וגם אילו קיבל את הדירה בחזרה והשליך את דוולת לרחוב הוא לא היה מאושר. ההתגוששות איתה מסיבה לו צער, כי אינו יכול לראותה כאדם רע מזג, תעשה אשר תעשה. הוא לא יכול לשכוח את תמונתה הישנה שאהב, כה עדינה וביישנית הייתה, וכמה השתנתה! הוא עצוב על שיחסיו עם אחותו היחידה הידרדרו עד כדי כך. הוא הרהר במה שעשתה לו ותהה מניין לה אכזריות זו. איך היה לה כל כך קל לסלק אותו בנוכחות השכנים? איך היה לה קל לשבת מול קצין המשטרה ולהגיש תלונה נגד אחיה? האם היא לא חשבה אפילו פעם אחת שהוא אחיה, שהוא מעולם לא עשה לה רע, ואין הוא ראוי ליחס כזה? יתר על כן, האם שווה שאדם יאבד את קרוביו בגלל כמה פריטי רכוש? אמנם מחיר הקרקעות שקיבל חזרה מהרפורמה האגררית הוכפל ושולש, אבל דוולת וילדיה יירשו את כולן אחרי מותו בין כה וכה, אז למה כל הסכסוך הזה וההתבזות הזאת? זכי חש בעצב הולך ומעמיק, ומטיל את צלו השחור על חייו. שנתו נדדה לילות שלמים, והוא ישב עד שחר במרפסת, שתה, עישן והרהר באירועי העבר, ולפעמים אפילו חשב שהוא נולד ביש מזל. יום הולדתו מלכתחילה לא בישר טובות, ואילו היה נולד חמישים שנה לפני כן, חייו יכלו להיות אחרים לגמרי. אילו נכשלה המהפכה, ואילו הזדרז המלך פארוק ועצר את הקצינים החופשיים ששמותיהם היו ידועים לו, המהפכה לא הייתה מתרחשת, וזכי היה חי את החיים שהיה ראוי להם באמת. זכי בק, בנו של עבד אלעאל פאשה אלדסוקי, היה בוודאי מתמנה לשר, ואולי אפילו לראש הממשלה. הוא באמת היה חי חיים טובים מאוד שהוא ראוי להם במקום כל ההתחבטויות וההשפלות שהיו מנת חלקו: זונה שודדת אותו,

אחותו מגרשת אותו ועושה לו בושות לפני השכנים, ולבסוף הוא נאלץ ללון במשרדו עם אבסחרון. האם כל אלה הם תוצאה של מזל רע או אולי של פגם באישיותו שתמיד מביא אותו לידי החלטות מוטעות? מדוע המשיך לחיות במצרים אחרי המהפכה? היה ביכולתו לנסוע לצרפת ולהתחיל בחיים חדשים כפי שעשו רבים מבני המשפחות הנכובדות. הוא בוודאי היה מגיע שם למעמד נישא כפי שעשו ידידים פחותים ממנו בכול. אבל הוא נשאר במצרים והחל אט-אט להסתגל למצבו המידרדר עד שהגיע לשפל המדרגה. ועוד משהו, למה לא התחתן? כשהיה צעיר רצו בו נשים רבות, יפות ועשירות, אך הוא תמיד דחה את רעיון הנישואים עד שאבדה ההזדמנות. אילו היה מתחתן, יכלו להיות לו היום ילדים גדולים שהיו דואגים לו ונכדים שהיה אוהב אותם ומשחק איתם. אילו היה לו רק ילד אחד, לא הייתה דוולת עושה לו מה שעשתה לו. אילו היה מתחתן לא היה אפוף בדידות כואבת ומאכלת, ולא היה נתקף באותה הרגשה שחורה המבשרת על התקרבות המוות כל אימת שהוא שומע על מותו של אחד מידידיו ומעוררת בו את השאלה הסתומה הרודפת אותו כל לילה כשהוא עולה על יצועו: מתי יבוא המוות, ואיך? הוא נזכר בידיד שלו שניבא את המוות שלו עצמו. הם ישבו במרפסת המשרד, וידידו הפנה אליו מבט סתום, ככה פתאום, כאילו ראה משהו באופק, ואמר בשקט:

"מותי קרוב, יא זכי. אני מריח את ריחו המוזר של המוות".

ולא עברו אלא ימים אחדים והידיד באמת מת. מקרה זה עורר בו את השאלות (כשהוא כואב ומתוסכל): האם יש למוות ריח מסוים שעוטף את האדם בסוף ימיו, ואז הוא חש בקצו הקרב? ואיך הוא הקץ? האם המוות הוא כמו שינה ארוכה שהאדם אינו מתעורר ממנה לעולם? או שמא יש תחייה, שכר ועונש כפי שהדתיים מאמינים? האם יענה אותו אללה אחרי המוות? אמנם הוא אינו שומר מצוות, אינו צם ואינו מתפלל, אבל הוא לא הזיק לאיש בכל ימי חייו, לא רימה, לא גנב, לא נישל איש מזכויותיו, לא התחמק מעזרה לעניים, וחוץ מהשתייה והרדיפה אחרי נשים הוא אינו סבור שחטא במובנה האמתי של המילה. הרהורים מדכאים אלה לא נתנו לו מנוח במשך ימים ארוכים. הוא התגורר כבר קרוב לשלושה שבועות במשרדו, שלושה שבועות מלאים דאגה וכאב, אך אלה הסתיימו בוקר אחד בהפתעה נעימה, שהשכיחה את כאבו, כמו שלילה ארוך מסתלק ברגע קסם אחד. זכי תמיד יזכור את המחזה הנעים המלווה במוזיקה עליזה, הוא ישוב להעלות אותו בזיכרונו עוד פעם ועוד פעם. הוא ישב במרפסת לוגם את קפה הבוקר ומעשן ומשקיף על הרחוב

ההומה כשאבסחרון הופיע, מתנדנד על קביו, ועל פניו, בשונה מהמבט המתחנן הרגיל, נסוך חיוך מסתורי וממזרי:

"אדוני, לי ולאחי מלאכ יש עניין..."

"איזה עניין?"

"אדוני, העניין הוא כזה..."

"דבר, חמור! רק אתה חסר לי! איזה עניין?"

אבסחרון התכופף ולחש על אוזנו:

"יש לנו מזכירה בשביל אדוני. צעירה הגונה. סלח לנו על ההפרעה. בנסיבות רעות אלה אתה זקוק למזכירה שתטפל בך, אדוני".

דברי אבסחרון עוררו בזכי עניין והוא תלה בו מבט עמוק ובוחן, כמו קיבל מסר מקודד או הבין את תוכנו של משפט שנאמר בשפת סתרים, והוא השיב מיד:

"למה לא? אראה אותה!"

אבסחרון שתק, כמו התפתה לענות קצת את אדוניו, ואחר כך דיבר לאט:

"כלומר אדוני רוצה לראות אותה?"

הבק הניד בראשו מהר והעמיד פנים שהוא מסתכל על הרחוב כדי להסתיר את התרגשותו. וכמו שקוסם מגלה את סוד פעלוליו בסוף המשחק, פנה אבסחרון, התרחק, מדדה על קביו הנוקשים על הרצפה, נעלם כעשר דקות וחזר. זכי לא ישכח את הרגע שראה אותה בפעם הראשונה. היא הייתה לבושה שמלה לבנה עם פרחים ירוקים גדולים, מהודקת לגופה ומדגישה את חיטוביה, ומשרווליה הקצרים בלטו זרועותיה השמנמנות, הרכות. אבסחרון משך אותה בידה ואמר:

"הגברת בות'יינה אלסייד. אביה המנוח היה אדם טוב, והוא גר איתנו כאן על הגג, רחמי אללה עליו. בשבילי ובשביל מלאכ הוא היה יותר מאח".

בותיינה התקרבה, מטופפת לאטה, חייכה ופניה זרחו ושבו את לבו של זכי, ואמרה:

"בוקר טוב, אדוני הבק".

מי שהכיר את טאהא אלשאד'לי בעבר מתקשה להכיר אותו עכשיו. הוא השתנה תכלית שינוי, כמו החליף את זהותו הקודמת בזהות חדשה, וזה

לא רק משום שהחליף את לבושו האירופי בלבוש מוסלמי, וגם לא בגלל הזקן שהקנה לו הדרת כבוד ורצינות של גבר מבוגר יותר, ואפילו לא בגלל חדר התפילה הקטן שהקים סמוך למעלית בכניסה לבית, שבו משמשים כמואזינים הוא וסטודנט מזוקן הלומד בפקולטה להנדסה ומתגורר בקומה החמישית. כל אלה הם שינויים חיצוניים, אבל בתוכו קמה רוח חדשה, איתנה ונמרצת. הוא החל להתהלך, לשבת ולדבר עם דיירי הבית באופן חדש. חלפו עברו אחת ולתמיד ההתבטלות, היראה והכניעות בפני הבריות. הוא כעת בוטח בעצמו בעומדו לפניהם, שווה-נפש כלפיהם ואינו מוכן לקבל מהם גערה או השפלה כלשהן. הוא חדל להתעניין בשטרות הקטנים שהיו מעניקים לו ואז הוא היה חוסך אותם וקונה בהם את צרכיו. ראשית, בגלל אמונתו האיתנה שאללה יעניק לו פרנסה, ושנית, מפני שהשיח' שאכר עשה אותו שותף במסחר בספרי דת: הוא מבצע שליחויות בזמנו הפנוי, ובתמורה הוא מקבל הכנסה סבירה. כעת הוא מאמן את עצמו לאהוב או לשנוא את הבריות לפי אמונתם בחוקת אללה או התכחשותם לה. הוא למד מהשיח' שבני האדם הם בזויים וקלי ערך מכדי להתייחס אליהם על פי תכונותיהם הגשמיות, ויש לבסס את יחסנו אליהם בהתאם למחויבותם לחוקת אללה. וכך הוא החל לראות הרבה דברים בעין אחרת. לפנים הוא אהב כמה דיירים משום שהיו טובים כלפיו ונהגו להעניק לו תשרים נדיבים, ואילו עכשיו הוא שונא אותם משום שאינם מתפללים, וכמה מהם אף שותים משקאות חריפים. הוא כל כך אוהב את חבריו שבג'אמעה האסלאמייה עד כי הוא מוכן להקריב את עצמו למענם. כל קני המידה הארציים הקודמים שלו התמוטטו, כמו ש בניין ישן מלא סדקים קורס, ואת מקומם תפסו קני מידה אסלאמיים ולפיהם הוא מודד את הבריות והדברים. כוח האמונה נעור לתחייה בלבו, והעניק לו ישות חדשה שאינה יודעת פחד או רע. הוא אינו פוחד מהמוות, ואינו ירא מאיש, יהיו מעמדו וכוח השפעתו אשר יהיו. הוא ירא רק את הפרת מצוות אללה וזעמו של אללה בשל כך. כל השינויים הללו שהתחוללו בנפשו אירעו קודם כול הודות לאללה ירום ויתעלה, ואחר כך בזכות השיח' שאכר, שכל פגישה איתו מחזקת את אמונתו באללה ומעמיקה את דבקותו בתורת האסלאם. טאהא אוהב אותו וקשור אליו ונעשה אחד המקורבים אליו, עד כי השיח' הרשה לו לבקר אותו בביתו בכל עת שיחפוץ בכך. זה היה מעמד של ידיד נפש שהשיח' העניק רק לנאמניו. אך דבר אחד נותר כשהיה בלבו של טאהא, והוא אהבתו לבות'יינה. הוא ניסה להכפיף את רגשותיו כלפיה לדרך חשיבתו החדשה,

אך הוא נכשל. הוא גם ניסה לשכנע אותה לדבוק בחוקת אללה ולנהוג לפיה. הוא נתן לה את הספר "החיג'אב לפני החשבון", לחץ עליה לקרוא אותו, ודחק בה עד שניאותה ללכת איתו למסגד אונס בן מאליכ. היא האזינה איתו לדרשתו של השיח' שאכר, אבל, להפתעתו ולצערו, היא לא התרשמה ממנה, ואף אמרה בבירור שהייתה משעממת, וזה כמובן גרם למריבה ביניהם. הם הרבו לריב כל אימת שנפגשו. היא הייתה מקניטה אותו עד שהיה פורץ ריב ביניהם, והוא היה כועס, נפרד ממנה ומחליט לנתק את הקשר איתה אחת ולתמיד. הוא היה נזכר בחיוך השקט הנסוך על פניו של השיח' כל אימת שהוא סיפר לו עליה, ובדברו: "בני, אתה לא תוכל להראות למי שאתה אוהב את דרך הישר, אבל אללה יכול". אמירה זו הייתה מהדהדת בראשו והוא היה גומר בדעתו שלא יראה אותה יותר, אך היה חוזר בו אחרי כמה ימים, חש בצער גדול ומשתוקק לראות אותה שוב. וכל אימת שהיה משלים איתה אחרי מריבה, היא הייתה מתנכרת לו יותר.

היום הוא לא הלך לאוניברסיטה, משום שרצה לראות אותה. הוא חיכה לה בכניסה לבניין, ראה אותה יוצאת בבוקר, והקדים אותה באומרו:

"בוקר טוב, בות'יינה. אני רוצה להגיד לך מילה אם תרשי לי".

"לא פנויה", השיבה בקרירות. היא התעלמה ממנו, עשתה כמה צעדים, אך הוא לא שלט בעצמו ומשך אותה בידה. היא התנגדה לרגע, אך מיד נכנעה ולחשה באימה:

"עזוב את ידי, אל תעשה לי פדיחה".

הם הלכו יחדיו בין העוברים ושבים, שקטים ומתוחים, עד שהגיעו למקומם המועדף בכיכר אלתוופיקייה, וברגע שהתיישבו היא התפרצה בכעס:

"מה אתה רוצה ממני? כל יום בעיה?"

מוזר היה שסערת רוחו התפוגגה פתאום כלא הייתה כלל. הוא השתהה רגע, ואחר כך דיבר בקול שהוא התאמץ לשוות לו נימה רגועה. הוא אמר כמתחנן:

"אני מבקש ממך, בות'יינה, שלא תכעסי עליי".

"אני שואלת אותך מה אתה רוצה?"

"אני רוצה לאמת ידיעה ששמעתי."

"שמעת נכון."

"מה זאת אומרת?"

"זאת אומרת שכל מה ששמעת אמת הוא", התגרתה בו והרחיקה לכת

עד הסוף.

"את עזבת את העבודה אצל טלאל?"

"עזבתי את העבודה אצל טלאל, ועכשיו אני עובדת אצל זכי אלדסוקי. זאת בושה או זה אסור, אדוני השיח'?"

הוא אמר בקול חלש:

"לזכי אלדסוקי יש שם רע".

"כן, שמעתי, ובעיקר ביחס לנשים, אבל הוא משלם לי 600 מאות לירות מצריות כל חודש. והיות שאני מפרנסת משפחה, ומשום שאתה לא יכול לשאת בהוצאות הלימודים והאוכל והשתייה של המשפחה, אין לך מה לומר בעניין זה."

"בות'יינה, תיראי את אללה! את אדם טוב. אוי לך אם תעוררי את כעסו של אלוהינו. תעשי את הטוב, והפרנסה עליו."

"נכון, הפרנסה על אללה, אבל אנחנו לא מצליחים לאכול."

"אני יכול לחפש לך עבודה מכובדת."

"חביבי, תחפש לעצמך. אני מרגישה בנוח בעבודה שלי."

"ככה?"

"כן, ככה. יש לך עוד משהו?" שאלה בלעג, רותחת מזעם.

היא קמה, נעמדה מולו, היטיבה את תסרוקתה והתכוננה להיפרד:

"תשמע, טאהא! אני אתחיל מהסוף. הסיפור בינינו נגמר. כל אחד ילך לדרכו. אין צורך להתראות שוב. בבקשה!"

היא חייכה במסתוריות, ואמרה כשהיא מתרחקת:

"אתה מזוקן ואדוק ואני חשופה ולובשת שמלות קצרות. כפי שאנחנו נראים, אנחנו פשוט לא מתאימים".

השיח' שאכר גר בדירה קטנה וצנועה בבית דו-קומתי בנוי מלבנים אדומות בשכונה צפופה בדאר אלסלאם. בדירה שני חדרי שינה וחדר מגורים, ובהם מתגוררים השיח' שאכר, אשתו ושבעה ילדים קטנים בגילים שונים. השיח' קבע לסטודנטים הבאים לבקר אותו סימן זיהוי: שלוש נקישות לא רצופות. טאהא אלשאד'לי הקיש על הדלת, ושמע את קולו של השיח': "תיכף!" הוא גם שמע תנועה בפנים - תנועת הנשים הנכנסות לחדר המרוחק מהכניסה - וצעדיו האטיים והכבדים של השיח' והמהומו. השיח' פתח את הדלת ואמר:

"בשם אללה הרחמן והרחום... טאהא! ברוך בואך, בני!"

"אני מצטער אם אני מטריד אותך, אבל אני רוצה לדבר איתך קצת."

"בוא, תיכנס. לא הלכת לאוניברסיטה היום?"

טאהא התיישב על הספה שליד החלון וסיפר את מה שקרה לו עם בות'יינה. הוא סיפר את הכול ותיאר את רגשותיו, והשיח', האזין לו תוך כדי גלגול החרוזים שבמחרוזת התפילה שלו. השיחה נפסקה לכמה רגעים והשיח' קם להביא את מגש התה, ואחר כך המשיך להאזין עד שטאהא סיים את דברו. הוא הרהר זמן-מה, ואחר כך אמר:

"בני, דת האסלאם אינה מטילה איסור על אהבה כל עוד היא חוקית ואינה מובילה להפרת מצוות. אדרבא, בחיר הבורא והאציל ביצוריו, תנוח עליו תפילת אללה ושלומו, אהב את הגברת עאישה, וסיפר על כך ב"אלחדית'" שכל חכמי הדת מאשרים את נכונותו. הבעיה היא בבחירת האישה הראויה לאהבתך. ומה תכונותיה של אישה כזאת? שליחו של אללה, תנוח עליו תפילת אללה ושלומו, אמר: 'נושאים אישה בגלל יופייה, רכושה ואדיקותה. תמצא לעצמך אישה אדוקה, ושיהיה לך בהצלחה'. שליחו של אללה צדק. החינוך האסלאמי הנכון הוא המונע ממך מלהסתבך בבעיה דומה לזו שאתה נתון בה כעת. אתה וכל בני גילך לא קיבלתם חינוך אסלאמי, מפני שגדלתם במדינה חילונית וקיבלתם חינוך חילוני והתרגלתם לחשוב בדרך רחוקה מהדת. אתם חזרתם לאסלאם בלבכם, אבל ייקח זמן לשכלכם כדי להיפטר מהחילוניות ולהתמסר לאסלאם בלבב שלם. למד, כפי שכבר אמרתי לך פעמים רבות, לאהוב מה שטוב בעיני אללה ולשנוא מה ששנוא על אללה. ובלי זה לא יהיה האסלאם שלך שלם. המועקה שאתה סובל ממנה עתה היא אך תוצאה טבעית מהתרחקותך מאללה, אפילו אם זה קרה רק פעם אחת בחייך. אילו שאלת את עצמך בתחילת אהבתך לחברתך זו אם היא מוסלמית אדוקה... אילו התנית את קשריך איתה במחויבותה לאסלאם, לא היית מגיע למה שהגעת אליו עכשיו".

השיח' מזג שני ספלי תה והגיש אחד מהם לטאהא, הניח את הקומקום על מגש המתכת שצבעו המקורי אבד לו, לגם מהתה ואמר בלא חיפזון:

"אללה יודע כמה אני אוהב אותך, בני, וכמה אני שונא את בואך עצוב אל השיח' שלך, והוא משמיע באוזניך הרצאה במקום לנחם אותך, אבל אני נשבע באללה שאני נותן לך עצת אמת: טאהא, שכח את הצעירה, כי היא סרה מדרך הישר, ואתה צעיר מאמין ואדוק בדתך וראוי שתהיה לך צעירה מוסלמית כמוך. תשתדל לשכוח אותה ותיעזר בתפילה ובקריאת

הקוראן. אמנם יהיה לך קשה בהתחלה, אבל עם הזמן יוקל לך, בעזרת אללה. מה, שכחת את דתך, יא טאהא? מה עם הג'יהאד, יא טאהא? מה עם חובתך כלפי האסלאם והמוסלמים? אמש פרצה המלחמה המלוכלכת, ושליטינו נגררו למערכה נגד המוסלמים הנתונים בשליטת הכופרים. חובת כל המוסלמים הצעירים להתקומם נגד השלטון הכופר הזה. האם תרצה, יא טאהא, לעמוד מן הצד ולהימנע מתמיכה במוסלמים הנהרגים באלפיהם מדי יום, ולהתעסק עם צעירה תועה שנטשה אותך ושקעה במעשה תועבה? בתחיית המתים לא ישאל אותך אללה, ירום ויתעלה, על בות'יינה, אלא יתבע ממך דין וחשבון על מה שעשית למען האסלאם. מה תגיד לו ביום ההתקהלות הגדולה?"

טאהא הרכין את ראשו ונראה עליו שהיה נסער. הוא אמר בצער ובבושה:

"כבר נשבעתי באללה יותר מפעם אחת שאשכח אותה, אבל לצערי אני תמיד שב ומהרהר בה".

"השטן שבנפשך לא ייכנע בקלות ולא תגיע ליראת הבורא בבת אחת. ג'יהאד הנפש, יא טאהא, הוא הג'יהאד הגדול ביותר, כפי שכינה אותו שליחו של אללה, תפילת אללה עליו ושלומו."

"מה אעשה, אדוני?"

"אתה חייב להתפלל ולקרוא את הקוראן. תשקוד על כך, בני, עד שאללה יעורר את לבך. אני מבקש ממך, יא טאהא, להתחייב שלא תראה את הצעירה יותר, יהיו הנסיבות אשר יהיו."

טאהא הביט בשיח' ושתק.

"זה חוזה בינינו, יא טאהא, ואני בטוח שלא תפר אותו, בעזרת אללה."

השיח' קם, פתח את מגירת שולחן הכתיבה הישן, והוציא ממנו תמונות שנגזרו מעיתוני חוץ, הניח אותן בחיקו של טאהא, ואמר:

"תסתכל בתמונות האלה. תתבונן בהן היטב. אלה הם אחיך המוסלמים בעיראק שפצצות מטוסי בני הברית קרעו את גופיהם לגזרים. הבט איך נקרעו לגזרים, וביניהם ילדים ונשים. ככה עושים למוסלמים ולילדיהם, ושליטינו הבוגדים משתפים פעולה עם הכופרים בפשעיהם".

השיח' הרים תמונה, והציג אותה מול עיני טאהא, ואמר:

"התבונן בפניה של הילדה העיראקית הזאת שהפצצות האמריקניות קרעו אותה לגזרים. האם אינך מחויב לילדה החפה מפשע כמו שאתה מחויב לאמך ולאחותך? מה אתה עושה לעזרתה? האם נותר בלבך מקום לצער על ידידתך התועה?"

תמונת הילדה שהושחתו פניה הייתה מכאיבה ביותר. טאהא אמר במר לבו:

"ילדי המוסלמים נשחטים באופן המכוער ביותר, והטלוויזיה המצרית מגייסת את חכמי האזהר הגדולים ביותר, כדי שהם יאשרו שעמדת הממשלה המצרית נכונה היא על פי ההלכה האסלאמית. הם טוענים שהאסלאם מאשר את הברית עם אמריקה במלחמתה בעיראק".

בפעם הראשונה ניכר על השיח' שהוא מתרגש, וקולו עולה:

"אלה חכמי דת צבועים ופורקי עול שמים. הם חכמי דת של השליטים וחטאם כלפי אללה גדול. האסלאם אינו מרשה לנו כלל וכלל לתת יד לכופרים בהריגת מוסלמים, תהיה הסיבה אשר תהיה. האסמכתות לכך שבהלכה המוסלמית מוכרות לכל סטודנט להלכה בשנת לימודיו הראשונה".

טאהא הניד בראשו לאות אמונתו בדברי השיח', וזה אמר כאילו נזכר:

"תשמע, מחר, בעזרת אללה, מארגנים אחיך הפגנה גדולה באוניברסיטה. אני מבקש ממך שלא תיעדר ממנה".

הוא שתק קמעה, ואחר כך המשיך:

"אינני יכול להוביל את ההפגנה בעצמי, אבל אחיכם טאהר יהיה המפקד שלכם מחר, בעזרת אללה. ההתכנסות תתקיים אחרי תפילת הצהריים מול אולם החגיגות והטקסים".

טאהא הניד בראשו וקם ללכת, אלא שהשיח' עיכב אותו. הוא נכנס פנימה ויצא אחרי זמן קצר, מחייך, והגיש לטאהא ספרון:

"זוהי 'האמנה של העבודה האסלאמית'. אני רוצה שתקרא אותה בעיון, ואחר כך

נדון בה. הספרון הזה ישכיח ממך, בעזרת אללה, את כל המחשבות הרעות המפתות אותך".

הבהמות נשחטו ביום שישי בבוקר. שלושה עגלים שמנים עשו את הלילה ליד המעלית שבכניסה לבית יעקוביאן, וכשעלתה קריאת המואזין עם שחר עטו עליהם חמישה קצבים, עקדו אותם ושחטו אותם. הם עבדו חמש שעות כדי לפשוט את עורם, לחתוך את בשרם ולהכניס את הנתחים לתוך שקים המיועדים לחלוקה. עם סיום התפילה התמלא רחוב סלימאן פאשה המוני אדם, וסיעות סיעות נהרו אל בית המסחר של עזאם. כולם

היו עניים: קבצנים, שוטרים, נערים יחפים, נשים בשחור שנושאות את ילדיהן הקטנים על ידיהן או גוררות אותם אחריהן - כולם באו לקבל את חלקם מבשר הקורבנות שנתרמו על ידי החאג' עזאם לרגל ניצחונו בבחירות. פאוזי, בנו בכורו של החאג' עזאם, לבוש גלבייה לבנה, עמד ליד הדלת הראשית והחל להשליך את שקי הבשר אל הנזקקים, שנדחקו ונדחפו בכוח עד כדי התכתשויות שהיו בהן נפגעים. עובדי בית המסחר נאלצו להסתדר בשורה ולהצליף בנדחפים בחגורות כדי להרחיק אותם מחלונות הראווה לפני שאלה יישברו מלחץ גופם. כל אותה עת ישב החאג' עזאם בקדמת בית המסחר לבוש חליפה כחולה אלגנטית, חולצה לבנה ועניבה אדומה שעליה הדפסים, ופניו שפעו עליצות. תוצאות הבחירות פורסמו באופן רשמי ביום חמישי בערב, ושמו של עזאם הופיע ברשימת המנצחים כנציג הפועלים ממחוז קצר אלניל במועצת העם. ניצחונו היה מוחץ על יריבו אבו חמידה, שזכה בקולות מעטים מאוד -- אלפולי עשה במתכוון שהפסדו של אבו חמידה יהיה מצלצל, כדי שהתוצאה תהיה לקח לכל מי שיעז להפר את הוראותיו בעתיד. החאג' עזאם היה שטוף רגשות תודה אמתית ועמוקה לאללה, ירום ויתעלה, שהעתיר עליו מחסדו וזיכה אותו בניצחון כה ברור. הוא סגד בתפילות ההודיה שלו יותר מעשרים פעם מאז שהגיעה אליו הידיעה, הורה לשחוט את העגלים, ולרגל האירוע נתן בסתר יותר מעשרים אלף לירות מצריות למשפחות עניות שהוא בעצמו מכלכל, הפקיד עוד עשרים אלף בידי השיח' אלסמאן כדי שיוציא אותם למטרות צדקה, והעניק לו אישית עשרים אלף לירות זהב לרגל האירוע. ועוד רגש פיעם בקרבו כשחשב על סועאד ותיאר לעצמו איך לחגוג איתה את ניצחונו המהמם הערב. הוא העלה בדמיונו את חיטובי גופה הרך והחמים, וחש שהוא אוהב אותה באמת. הוא אמר לעצמו ששליח אללה, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, אכן צדק בהתייחסותו האופטימית אל הנשים. יש נשים מבורכות באמת, שברגע שנושא אותן גבר הן משפיעות עליו כל טוב, וסועאד היא אחת מאלה. היא הביאה לו הצלחה וברכה. הנה הוא זוכה ונכנס למועצת העם. אמת, מה נפלאים מעשיו של האל! כעת הוא מייצג במועצת העם את תושבי אזור קצר אלניל - אותם אנשים שפעם היו מבקשים ממנו לצחצח את נעליהם, מביטים עליו מלמעלה ונותנים לו גרושים ברוב חסדם. הוא, כבוד חבר מועצת העם, נהנה כיום מחסינות חוקית שמגנה עליו מהתנכלות גורם כלשהו בלי הסכמת המועצה. מהיום והלאה תופיע תמונתו בעיתונים ובטלוויזיה, והוא ייפגש עם השרים וילחץ את ידיהם

כשווה בין שווים. כעת הוא לא רק איש עסקים עשיר, אלא גם אחד מאנשי השלטון, ועליו להתנהג עם האחרים בהתאם. מהיום הוא יתחיל במעש הגדול שיקפיץ אותו אל רמת הענקים. הצעד הבא יביא אותו אל הפסגה, והוא יהיה אחד מחמשת או ששת האנשים הגדולים במדינה כולה. ואם הוא יצליח בתוכניותיו בעסקים, הוא יעבור ממעמד של מיליונר למעמד של מיליארדר, ואולי הוא יהיה העשיר ביותר במצרים כולה ואף יתמנה לראש הממשלה. כן, כן, ראשות הממשלה! למה לא? אם אללה רוצה אין דבר בלתי אפשרי. האם הוא בכלל חשב על חברות במועצת העם? הכסף מסלק את כל המכשולים ומקרב כל רחוק, ומי יודע? ייתכן שתתממש שאיפתו לראשות הממשלה כמו שהתממש רצונו להיות חבר במועצת העם. הוא המשיך בהזיותיו עד ששמע את קריאת המואזין לתפילת מנחה, ומילא כהרגלו את תפקיד האימאם בנוכחות העובדים במקום, ובתוך כך הוסטה מחשבתו אל סועאד יותר מפעם אחת (הוא ביקש את סליחת אללה על כך). עם סיום התפילה ואמירת דברי השבח לאללה הוא קם ועשה את דרכו מהר אל בית יעקוביאן, ועלה במעלית לקומה השביעית. באיזו תשוקה בוערת, משולחת רסן ומענגת הוא סובב את המפתח במנעול! הוא ראה את סועאד מולו, כמו שציפה לראות אותה תמיד, מחכה בחלוקה האדום המבליט את חמודותיה המזדקרות לעין, ובבושם החודר לאפו ומדגדג את חושיו. היא פסעה לקראתו מעדנות, ואהבתו השתלהבה בשומעו את רחש פסיעותיה ואת רשרוש חלוקה על הרצפה. היא עטפה אותו בזרועותיה, ליטפה את אוזנו בשפתיה, ולחשה: "ברכות, חביבי, אלפי ברכות!"

ברגעים נדירים ויוצאים מן הכלל מתגלה סועאד ג'אבר כפי שהיא באמת, ובעיניה מבט חטוף וחושף את פרצופה האמתי, בדיוק כמו ששחקן פושט את בגדי המשחק, מסיר את האיפור מפניו בסיום תפקידו על הבמה וחוזר אל עצמו. אותו מבט רציני, המתעורר אט-אט וחוזר ורואה משהו בתקיפות ועיקשות, מופיע פתאום בעיניה של סועאד. זה יכול לקרות בכל עת שהיא, בין אם זה בשעה שהיא סועדת עם החאג', או משוחחת איתו או אפילו כשהיא שוכבת במיטה לידו, מתהפכת בחיקו ומנסה לעורר את גבריותו הנבולה. אותו נצנוץ מופיע בעיניה ומעיד שמחשבותיה הכמוסות אינן מניחות לה אפילו ברגעי ההתעלסות. היא מופתעת מיכולתה החדשה

להעמיד פנים ולשחק תפקידים שקריים. בעבר היא לא ידעה לשקר כלל וכלל. במשך כל חייה לשונה הביעה בדיוק את מה שהיא חשבה, אז מניין לה יכולת המשחק הזו? היא משחקת בכישרון רב את תפקיד הרעיה האוהבת, הרחומה והמקנאת. בשליטתה המוחלטת ברגשותיה היא נעשתה כאחד השחקנים המקצועיים. היא בוכה, צוחקת או כועסת ברגע שהיא מחליטה לעשות זאת. היא משחקת תפקיד במחזה כעת, תפקיד האישה הנפעמת מגבריותו של בעלה, מתמסרת לו ונותנת לו לעשות בגופה ככל שגודל אונו מתאווה לעשות, היא עוצמת את עיניה, נאנחת וגונחת בשעה שכל מה שהיא חשה בו הוא חיכוך ותו לא, סתם חיכוך בין שני גופים עירומים, חיכוך קר ומציק. הכרתה החדה, תמיד ערה ברקע, מתבוננת בגופו המדולדל של החאג', גוף שתש כוחו, והתגלתה חולשתו חודש אחד אחרי הנישואים שלהם. היא נמנעת מלהסתכל על עורו החיוור, הזקן והקמוט, על השער הקצרצר והקלוש הפזור על חזהו ועל פטמותיו הקטנות הכהות. היא נגעלת כשהיא נוגעת בגופו, כמו היא מחזיקה בידה לטאה או צפרדע דביקה ומבחילה, ותמיד זוכרת את גופו התמיר והמוצק של מסעוד בעלה הראשון, שאיתו אכן ידעה מה זאת אהבה. הימים ההם היו ימים יפים, והיא מחייכת בזוכרה כמה היא אהבה אותו וכמה נכספה תמיד לבואו. גופה היה בוער ממגע ידיו ומהבל נשימתו החמה על צווארה וחזה. היא הייתה שוכבת איתו בלהט ושוקעת לתוך עלפון חושים מרוב תענוג, וכשהייתה מקיצה מעלפונה היא הייתה מתכסה בושה, מסיטה את ראשה הרחק ממנו ולזמן-מה נמנעת מלהסתכל עליו. הוא היה מתפקע אז מצחוק ואומר בקולו החזק וצרוד משהו:

"אוהו! מה קרה לך, ילדונת? מתביישת? אנחנו עושים מעשה מגונה? זה לפי חוקת אלוהינו, טיפשה שכמותך!"

מה יפה הייתה אותה תקופה, ומה רחוקה היא! היא אהבה את בעלה, וכל משאלת לבה בעולם הזה הייתה לחיות יחד איתו ולגדל את ילדם. חי אללה הגדול, היא לא ביקשה כסף ולא היו לה דרישות כלל. היא הייתה מאושרת בדירתם הקטנה ליד מסילת הברזל, ובכל יום הייתה מכבסת, מבשלת, מכינה אוכל לתאמר ושוטפת את הרצפה. לאחר מכן היא הייתה מתקלחת ומתאפרת ומחכה למסעוד בתום יום עבודתו. בשבילה הבית היה רחב ידיים, נקי ומואר כארמון. וכשמסעוד הודיע לה שהשיג עבודה בעיראק, היא התנגדה נמרצות ורבה איתו ולא נתנה לו לשכב איתה ימים על ימים, כדי לשכנעו לשנות את החלטתו לנסוע. היא צרחה עליו:

"תיסע לארץ זרה ותשאיר אותנו לבד?"

"שנה-שנתיים ואחזור עם קצת כסף."

"כולם אומרים כך ולא חוזרים בכלל."

"מה, טוב לך לחיות בעוני? אנחנו חיים מהיד אל הפה. את רוצה שנבקש הלוואות כל ימי חיינו?"

"לאט-לאט הקטן יגדל."

"לא בארצנו. אצלנו הכול הפוך: הגדול יגדל עוד יותר והקטן יקטן. הכסף מביא כסף, והעוני מביא עוני."

הוא דיבר בשקט כמי שכבר הגיע להחלטה. כמה היא מצטערת היום שנכנעה לו לבסוף. אילו הייתה מתמידה בכעסה ועוזבת את הבית, הוא היה נכנע ולא נוסע. הוא אהב אותה ולא יכול לסבול את התרחקותה ממנו, אך היא נכנעה בקלות רבה מדי ונתנה לו לנסוע. הכול הוא עניין של מזל. מסעוד נסע ולא שב. היא בטוחה שהוא מת במלחמה ונקבר שם, והוכרז עליו כנעדר. כך קרה להרבה משפחות שהיא מכירה באלכסנדריה. לא ייתכן שמסעוד נטש אותה ואת בנו. פשוט לא יכול להיות. הוא בוודאי מת. הוא הלך לאללה ועזב אותה לבדה בעצבונה. תם העידן של האהבה, הרגשות היוקדים האמתיים, הביישנות והימים היפים. היא התאבלה, ורעבה כדי לגדל את בנה. הגברים שונים זה מזה בפרצופם ובלבושם, אך מבטם אחד הוא: הם הפשיטו אותה, פגעו בכבודה והבטיחו לה את הכול אם היא אך תיעתר להם. היא התנגדה בחירוף נפש, לא היה לה קל, והיא חששה שתותש יום אחד ותיכנע. העבודה בבית המסחר האנו הייתה קשה, השכר נמוך, ההוצאות על הילד גדלו והמשא היה כבד עליה כהר. כל קרובי משפחתה - אפילו חמידו אחיה - היו או עניים כמוה וסומכים על אללה או נבלים, שאיחלו לה כל טוב והבטיחו לעזור לה אך התחמקו מלהלוות לה כסף בתירוצים מתירוצים שונים. היא חיה שנים קשות עד כי כמעט באה לידי כפירה. היא חשה יותר מפעם אחת שכוחה כשל וכמעט הידרדרה לזנות מרוב ייאוש ומחסור. כשהחאג' עזאם ביקש את ידה לפי חוקת אללה ושליחו היא שקלה את העניין בכובד ראש, וידעה שבהסכמתה היא מוסרת את גופה לחאג' תמורת ההוצאות על בנה. היא לא נגעה במוהר שעזאם נתן לה, אלא הפקידה בבנק על שם תאמר את כל הסכום, שבמשך עשר שנים ישולש. תמה תקופת הרגשות, והעסקה כעת היא נתינת משהו תמורת קבלת משהו לפי הסכמה הדדית: היא תשכב עם הזקן הזה כל יום שעתיים, תשאיר את בנה באלכסנדריה ותקבל את התמורה לכך בכסף. אמנם היא נקרעת בגעגועיה לתאמר, לא פעם היא מגששת ומחפשת אותו לידה במיטה בלילה ובאכזבתה

בוכה בכי תמרורים. ובוקר אחד כשעברה ליד בית ספר יסודי וראתה את הילדים בתלבושת האחידה שלהם, היא נזכרה בו ובכתה, ובמשך ימים אחר כך הייתה אכולת צער וגעגועים. היא דימתה שהיא נושאת את גופו הקטן מהמיטה, רוחצת את פניו בחדר הרחצה, מלבישה אותו את בגדי בית הספר, מכינה לו את ארוחת הבוקר, משדלת אותו לשתות את ספל החלב עד תום, ויורדת איתו לרחוב, ואחר כך הם עולים על האוטובוס לבית הספר. היכן הוא עכשיו? כמה היא מרחמת עליו! הוא בודד ורחוק, והיא בעיר הגדולה הזאת, העיר הקרה והמאוסה שהיא אינה מכירה בה איש. היא חיה לבדה בדירה גדולה ששום דבר בה אינו שייך לה. היא מסתתרת מבני אדם כאילו היא גנבת או זונה. תפקידה היחידי הוא לשכב עם הישיש הזה המעיק על נשימתה ברובצו עליה מדי יום בגופו הנבול והמותש ובעורו החלק הדוחה למגע. הוא אינו מתיר לה לנסוע לתאמר, וכשהיא מזכירה אותו נעכרות פניו כאילו הוא מקנא. היא כמהה לבנה בכל רגע, מתאווה לראותו, לחבקו בכוח, להריחו, ללטף את שערו השחור הרך. אילו רק יכלה להביאו לקהיר לחיות איתה. החאג' עזאם לא יסכים לכך, הלוא הוא התנה מהתחלה שהיא תעזוב את בנה, ואמר לה בצורה ברורה: "אני נושא אותך בלבד, בלי ילדים. הסכמנו?" היא מעלה בדמיונה את פניו הקרות האכזריות באותו מעמד, ושונאת אותו בכל נפשה ובכל מאודה, אך היא שבה ומשכנעת את עצמה שהיא עושה את מה שהיא עושה לטובת תאמר ולמען עתידו. מה יעזור לו לחיות בחיק אמו, כששניהם מקבצים מהקרובים והרחוקים? היא צריכה להודות לעזאם ולא לשנוא אותו. לפחות הוא נשא אותה כדת וכדין וקיבל על עצמו לשאת בכל הוצאותיה. השיקול המעשי הישיר הוא הקובע את קשריה עם החאג'. יש לו זכות על גופה על פי ההסכם החוקי. יש לו זכות לבוא אליה בכל עת וצורה שיחפוץ, והיא צריכה להיות מוכנה תמיד, מחכה לו כל יום, מאופרת ומבושמת למענו. זכותו שלא לחוש בקרירות מצדה, וזכותו שלא תזכיר לו ולו ברמז את חולשתו ואין-אונו במיטה. היא נוהגת איתו בעורמה שרכשה באופן אינסטינקטיבי, והיא מונעת ממנו כל מבוכה. היא נאנקת, שורטת את גבו בציפורניה, מעמידה פנים שהיא מגיעה לאורגזמה, מחבקת את גופו הרפה ומניחה את ראשה על חזהו כמעולפת חושים מרוב עונג, ואחר כך היא פוקחת את עיניה, מלטפת את חזהו ולוחשת בקול רך:

"דרך אגב, איפה מתנת הצלחתך בבחירות?"

"מתנה? בשמחה ובראצון רב, מתנה מכובדת."

"שתהיה בריא וישמור אותך האל, חביבי. תראה. אני רוצה לשאול אותך שאלה ותענה לי בכנות".

החאג' השעין את גבו אל מסעד המיטה, הביט בה בסקרנות, כשידו מונחת על כתפה העירום.

"אתה אוהב אותי?" שאלה.

"מאוד, יא סועאד. אלוהים יודע כמה אני אוהב אותך."

"זאת אומרת אם אבקש דבר-מה, תעשה אותו למעני?"

"בטח."

"טוב, תזכור מה שאמרת."

הוא הסתכל עליה כמהסס, אבל היא החליטה שלא תגלה את מבוקשה באותו לילה. היא אמרה:

"אני אגיד לך משהו חשוב, בשבוע הבא, אינשאללה".

"לא, תגידי עכשיו."

"לא, חביבי. אני רוצה להיות בטוחה קודם."

החאג' צחק ואמר:

"זאת חידה?"

היא נשקה לו, ולחשה בקול מגרה:

"כן, חידה".

ההומוסקסואלים מצטיינים בדרך כלל במקצועות המבוססים על קשר עם אנשים, כגון, יחסי ציבור, משחק, תיווך ועריכת דין. אומרים שסוד הצלחתם במקצועות אלה הוא היותם משוחררים מבושה, שבגללה אחרים מאבדים הזדמנויות להצלחה. כמו כן, אורח חייהם יוצא הדופן המלא התנסויות וקשרי אנוש מגוונים ובלתי שגרתיים מעניק להם הבנה טובה יותר בטבע האדם ויכולת גדולה יותר להשפיע על בני אנוש. הם גם מצטיינים במקצועות שבהם הטעם והדמיון הם מרכיבים מרכזיים, כגון עיצוב תפאורה ועיצוב בגדים. דבר ידוע הוא שהטובים שבמעצבי האופנה בעולם הם חריגים מינית, אולי משום שנטייתם המינית הכפולה מאפשרת להם לעצב אופנה מרגשת הן לגברים והן לנשים. ייתכן שבין מכריו של חאתם רשיד יש דעות שונות עליו, אבל כולם מסכימים שיש לו טעם טוב וכישרון מולד בבחירת הצבעים והבגדים, מן הסתם גם אלה שהוא לובש בפגישותיו עם אהוביו בחדר השינה. הוא מתרחק מההופעה

הנשית ההמונית המציינת הומואים רבים. הוא אינו משתמש באבקות איפור, אינו עוטה כותנות לילה נשיות ואינו מתקשט בחזה מלאכותי, אך בניסיונו הרב הוא מצליח להבליט במיומנות את יופיו הנשי. הוא לובש על גופו העירום גלימות שקופות ורקומות בצבעים יפים, הוא מתגלח חלק-חלק, הוא מושח את גבותיו במידה, מאפר קלות את עיניו בפוך ומסרק את שערו הרך לאחור או משאיר קווצות פה ושם על מצחו. באיפורו הוא משתדל להידמות לצעיר היפה של עידנים קודמים, ובאותו טעם מעודן שלו הוא קנה לידידו עבדה בגדים חדשים: מכנסיים צמודים לגוף המבליטים את שריריו התפוחים, גופיות בצבעים בהירים כדי להאיר את פניו השחומות, וחולצות בעלות צווארונים רחבים המבליטות את שרירי צווארו והשער הצפוף של חזהו. חאתם היה נדיב עם עבדה. הוא נתן לו הרבה כסף, וזה שלח אותו למשפחתו. הוא צייד אותו בהמלצה למפקד יחידתו, וכך השתפר היחס אליו וניתנו לו חופשות תכופות, שאת כולן הוא בילה עם חאתם, כאילו היו זוג נשוי בירח דבש. הם היו אוכלים במסעדות המפוארות ביותר, מבקרים בבתי הקולנוע, יוצאים יחד למסעות קניות והולכים מאוחר בלילה למיטה ביחד, ואחרי שמשביעים עונג את גופיהם הם היו נרדמים מחובקים לאורו החיוור של נר. לפעמים הם היו משוחחים ארוכות עד אור הבוקר. חאתם לעולם לא ישכח אותם רגעים מלאי העדנה. הוא היה חש שרווה אהבה ונצמד כילד קטן מפוחד אל גופו החזק של עבדה, מהדק כחתול את אפו לעורו השחום המחוספס, ומספר על כל מיני דברים: על ילדותו, אביו, אמו הצרפתייה, אידריס מאהבו הראשון. מפליא הדבר שעבדה, חרף גילו הצעיר ובורותו, הבין את רגשותיו של חאתם, ונעתר יותר ליחסים ביניהם. נעלמה כלא הייתה אותה דחייה ראשונה, ואת מקומה תפסה ערגה רוויית אשמה לתענוג. והיו שם הכסף, הכבוד, הבגדים החדשים, האוכל המשובח, ומקומות הבילוי המעולים שמעולם לא חלם עבדה שכף רגלו תדרוך בהם. ובלילה, בשובו עם חאתם, נעים היה לעבדה לעבור בהופעתו האלגנטית על פני שוטרי הביטחון המרכזי ולברך אותם מרחוק, כאילו היה מוכיח לעצמו, גם אם לזמן-מה, שהוא שונה מהעניים האומללים שבמשך שעות ארוכות עומדים בשמש ובקור בלא מטרה ובלי תכלית. שני הידידים ראו ימים רבים של הנאה צרופה, והנה הגיע יום ההולדת של עבדה. עבדה הבהיר לחאתם שאינו מייחס חשיבות למועד זה, כי האנשים במצרים עילית חוגגים רק חתונות ובריתות, אבל חאתם התעקש לחגוג את יום הולדתו של עבדה. הוא לקח אותו במכוניתו, חייך ואמר:

"אני מכין לך הפתעה הלילה".

"איזו הפתעה?"

"חכה. עוד מעט תדע", מלמל חאתם, ובשובבות ילדותית נסע לכיוון שונה מהרגיל. הוא נהג לאורך דרך צלאח סאלם, נכנס לעיר נצר, והגיע לרחוב צדדי קטן. בתי העסק שם היו סגורים, והרחוב היה שרוי באפלולית. חאתם הגיע אל קיוסק מתכת שצבעו החדש הבריק באפלה. שניהם יצאו מהמכונית ונעמדו ליד הקיוסק. עבדה שמע צליל מתכתי, וראה את חאתם מוציא שרשרת של מפתחות קטנים ומושיט אותה לו באומרו בקול מלטף:

"בבקשה! יום הולדת שמח! Joyeux Anniversaire. אני מאחל לך לחיות ולהאריך ימים. זאת מתנתי לך. אני מקווה שתמצא חן בעיניך".

"אני לא מבין כלום."

חאתם פרץ בצחוק צוהל, ואמר:

"אוי, יא בן מצרים עילית. אתה סתום? הקיוסק הזה שלך הוא. הפעלתי פרוטקציה גדולה והשגתי לך את הקיוסק הזה מהעירייה. כשתסיים את שירותך במשטרה, קנה סחורה ותעמוד כאן ותמכור".

הוא התקרב אליו, ולחש על אוזנו:

"כך, חביבי, תוכל לעבוד ולהרוויח ולכלכל את משפחתך. וחוץ מזה אתה תישאר איתי לאורך ימים".

עבדה צווח וצחק וחיבק את חאתם ומלמל דברי תודה. זה היה לילה יפה. הם אכלו ארוחת ערב במסעדת דגים בשכונת המהנדסים, ועבדה לבדו אכל קרוב לקילו חסילונים (שרימפס) באורז, ושניהם שתו ביחד שני בקבוקי יין שווייצרי. הארוחה עלתה יותר משבע מאות לירות מצריות, וחאתם שילם בעבורה בכרטיס אשראי. וכשהם הגיעו סוף סוף באותו לילה למיטה חאתם כמעט בכה מרוב תענוג. הוא חש שהוא מרחף בעננים ואיווה בכל מאודו שהזמן יעצור מלכת. הם כהרגלם נשארו דבוקים זה לזה במיטה אחרי מעשה האהבה כשהצללים של אורו הקלוש של הנר הארוך ריקדו על קיר הטפט הפרחוני שמולם. חאתם דיבר ארוכות על רגשותיו כלפי עבדה, אך זה נשאר דומם ומביט נכחו. פניו עטו רצינות פתאומית, וחאתם שאל אותו בדאגה:

"מה יש לך, עבדה?"

...

"מה יש לך?"

"אני מפחד, יא חאתם."

הוא אמר את מילתו באטיות ובקול עמוק.

"ממה אתה מפחד?"

"מאלוהינו ירום ויתעלה."

"מה אתה אומר?"

"אלוהינו ירום ויתעלה. אני פוחד שיעניש אותנו על מה שאנחנו עושים."

חאתם שתק והביט בו בחשכה. העניין נראה לו מוזר. הדבר האחרון שציפה לו הוא לשוחח עם אהובו על הדת.

"איך אתה מדבר, יא עבדה?"

"יא בק, כל ימי חיי ידעתי את אלוהינו, ובכפר שלנו קראו לי השיח' עבד רבו, עבד אלוהיו. תמיד התפללתי במסגד, צמתי ברמדאן, ומילאתי את כל חובותיי הדתיות עד שהכרתי אותך, ומאז השתניתי."

"אתה רוצה להתפלל, יא עבדה? תתפלל."

"איך אתפלל ואני שותה משקאות חריפים ושוכב איתך כל לילה. אני חושש שאלוהינו כועס עליי ויעניש אותי".

"זאת אומרת, אלוהינו יעניש אותנו בגלל שאנחנו אוהבים זה את זה?"

"אלוהינו אוסר עלינו אהבה כזאת. האהבה הזאת חטא גדול היא. אצלנו בכפר היה אימאם ששמו דראווי, אדם טוב וירא אללה, רחמי אללה עליו. הוא היה אומר לנו בדרשת יום שישי: 'אני מזהיר אתכם ממשכב זכר, כי זה חטא גדול שמרעיש את כס אלוהינו הרחמן מרוב כעס'."

חאתם התקשה להבליג. הוא קם מהמיטה, ובפניו היפות ובגלימתו השקופה המכסה את גופו העירום נראה כאישה יפה כועסת. הוא הצית סיגריה, וצרח פתאום:

"יא עבדה, אני באמת לא יודע מה לעשות איתך. אני לא יודע לעשות בשבילך יותר ממה שעשיתי. אני אוהב אותך, חושב עליך כל הזמן, ותמיד משתדל לגרום לך אושר, ואתה, במקום להודות לי... אתה ממרר לי את החיים ככה".

עבדה לא שינה את תנוחתו. הוא שכב דומם, מבטו נעוץ בתקרה וידיו מתחת לראשו. חאתם סיים את עישון הסיגריה ומזג לעצמו כוסית ויסקי ושתה את הכול בבת אחת, ואחר כך התיישב ליד עבדה ואמר בשקט:

"שמע, חביבי, אלוהינו גדול ולבו רחב ולא כמו שאומרים השיח'ים הבורים שבכפר שלכם. יש הרבה אנשים שמתפללים וצמים, אך הם גונבים ופוגעים בזולתם. את אלה יעניש אלוהינו. אני בטוח שאלוהינו יסלח לנו כי אנחנו לא פוגעים באחרים. אנחנו רק אוהבים זה את זה. בחייך, יא

עבדה, אל תמרר את חיינו. הלילה אנחנו חוגגים את יום ההולדת שלך ואנחנו אמורים לשמוח".

זה קרה ביום ראשון בערב. כבר עברו שבועיים מתחילת עבודתה החדשה של בות'יינה, וזכי אלדסוקי הכין בתוך כך את כל הצעדים המקדימים. הוא הטיל עליה כמה תפקידים, כגון הכנת רשימה חדשה של שיחות טלפון שיש לעשות, תשלום חשבון החשמל והכנסת סדר במסמכים ישנים, ואחר כך החל לספר לה על עצמו, על תחושת הבדידות שלו ולפעמים על חרטתו העמוקה שלא התחתן. הוא התלונן על אחותו ואמר שהתנהגותה הגרועה איתו העציבה אותו מאוד. הוא שאל אותה על משפחתה ועל אחיה ואחיותיה הצעירים ממנה. ובין לבין פלירטט איתה, שיבח את תסרוקתה המבליטה את יפי פניה ואת שמלתה האלגנטית ההולמת אותה ולטש את עיניו בגופה. הוא דמה לשחקן ביליארד זריז המגלגל במכותיו את הכדורים בביטחון ובשיקול דעת. והיא בתורה קלטה את רמיזותיו בחיוך המביע הבנה. היה לה ברור מהפער הגדול בין שכרה הגבוה ובין עבודתה קלת הערך איזה תפקיד הוא מצפה ממנה לשחק. חילופי הרמזים ביניהם נמשכו כמה ימים עד שפעם, בשעה שהתכוננה להסתלק, אמר לה:

"אני מאוד מרוצה ממך, יא בות'יינה. אני רוצה שנישאר ביחד לתמיד."

"איך שאתה רוצה."

היא כיוונה בכך לסלול לו את הדרך. הוא החזיק בידה ושאל:

"אם אבקש ממך דבר-מה תעשי את מבוקשי?"

"אם אני יכולה, כן."

הוא הרים את ידה אל פיו ונשק לה כדי להטעים את כוונתו. הוא לחש:

"בואי מחר אחרי הצהריים כדי שנרגיש בנוח."

למחרת שהתה בות'יינה שעה ארוכה בחדר הרחצה, תולשת מגופה את השער המיותר, משפשפת את עקביה באבן, מורחת את עור ידיה וגופה במשחות, ובתוך כך חשבה על מה שעשוי לקרות. היא שיערה שהקרבה הגופנית עם גבר זקן כמו זכי אלדסוקי תהיה מוזרה ואולי אף מעניינת במידה מסוימת. היא נזכרה שכשלפעמים התקרבה אליו היא הריחה בנוסף לריח הסיגר החריף ריח שנדף מבגדיו, ריח אחר, עבש ולא עדין שהזכיר לה את הריח שחדר לאפה כשהייתה ילדה קטנה בשעה שהייתה מתחבאת בארון העץ הישן של בגדי אמה. היא גם חשה באהדה כלפיו משום שהוא גבר מנומס שמתייחס אליה בעדינות. הוא באמת מסכן, כי הוא חי ערירי בגילו, בלי אישה ובלי ילדים. בערב היא הלכה אליו, ומצאה אותו יושב לבדו במשרד ומחכה לה, כי הוא שחרר את אבסחרון מוקדם באותו יום. לפניו עמדו בקבוק ויסקי, כוסית וכלי לקרח. עיניו היו אדומות כלשהו, וריח האלכוהול מילא את החדר. הוא קם וקיבל אותה בסבר פנים יפות, ואחר כך התיישב שוב, רוקן את שארית המשקה אל פיו, ואמר בעצב:

"את יודעת מה קרה?"

"אני מקווה שהכול בסדר."

"דוולת הגישה תביעת עיקול."

"מה זאת אומרת?"

"זאת אומרת שהיא דרשה מבית המשפט לאסור עליי לעשות ברכושי כרצוני."

"אלוהים ישמור! למה?"

"כדי לרשת אותי בעודני חי."

הוא דיבר במרירות ומזג לעצמו עוד כוסית. בות'יינה חשה אמפטיה כלפיו.

"הרבה פעמים קורה שאחיות כועסות, אבל אף פעם אין חמתן בוערת בהן עד כדי גרימת נזק לאחיהן אן לאחיותיהן."

"נדמה לך... דוולת לא רואה לפניה אלא את הכסף."

"אולי אדוני ידבר איתה?"

זכי הניע בראשו כאומר "זה לא יעזור". הוא אמר כדי לשנות את מהלך השיחה:

"תשתי איתי?"

"לא, תודה."

"אף פעם לא שתית?"

"אף פעם."

"תנסי כוסית אחת. הטעם מר בהתחלה, אבל אחר כך מקבלים מצב רוח טוב."

"תודה."

"חבל! השתייה מענגת מאוד. האירופים יודעים את ערכה של השתייה יותר מאיתנו."

"שמתי לב שאדוני חי בדיוק כמו האירופים."

הוא חייך והתבונן בפניה בחיבה ורוך, כמו הייתה ילדה המיטיבה להתבטא. הוא אמר:

"אני מבקש ממך שלא תגידי 'אדוני'. אמנם אני זקן, אבל אין צורך שתמיד תזכירי לי שאני זקן. זה נכון, אני התרועעתי עם אירופים. התחנכתי בבתי ספר צרפתיים, ורוב ידידיי היו אירופים. חייתי שנים רבות בפריז ושם למדתי. אני מכיר את פריז בדיוק כמו את מצרים".

"אומרים שפריז יפה."

"יפה? כל העולם נמצא בפריז."

"אז למה לא התגוררת שם?"

"זה סיפור ארוך."

"ספר לי. יש משהו שרודף אחרינו? יש לנו זמן."

היא צחקה כדי להקל עליו, וגם הוא צחק בפעם הראשונה. היא התקרבה אליו, ושאלה אותו בידידות:

"תגיד את האמת. למה לא חיית בצרפת?"

"הייתי צריך לעשות הרבה דברים בחיי, ולא עשיתי."

"למה?"

"לא יודע. כשהייתי צעיר כמוך היה נדמה לי שכל מה שאני עושה הוא בשליטתי. תמיד תכננתי את חיי והייתי בטוח בכל צעדיי. אבל עם השנים למדתי שבעצם לאדם כמעט שאין שליטה על מהלך חייו. הגורל שולט בכול."

הוא חש שעצב מחלחל בו. הוא נאנח, חייך ושאל אותה:

"את רוצה לנסוע?"

"בטח."

"לאן?"

"לכל מקום רחוק מהמקום המחורבן הזה."

"את שונאת את מצרים?"

"בטח."

"איך זה יכול להיות? יש מישהו ששונא את ארצו?"

"אני לא מוצאת בה דבר אחד טוב שמחבב אותה עליי."

היא אמרה זאת והסיטה את פניה הצדה. זכי ענה בהתלהבות:

"אדם צריך לאהוב את ארצו, כי ארצו כמוה כאמו. האם יש מישהו ששונא את אמו?"

"הדברים האלה נשמעים טוב בשירים ובסרטים. יא זכי בק, הבריות פה מסכנים."

"העוני אינו מונע את אהבת המולדת. רוב מנהיגי מצרים הפטריוטיים היו פעם עניים."

"כך היה בזמנכם. לאנשים של היום נמאס לגמרי."

"איזה אנשים?"

"כל האנשים, הבנות שהיו איתי בבית הספר למסחר, למשל. כולן רוצות להסתלק מכאן בדרך כלשהי."

"עד כדי כך?"

"בטח."

"מי שלא טוב לו במולדתו, לא טוב לו עם אף אחד."

המשפט הזה נפלט מפיו של זכי, והוא קלט שזה לא לרוחה של בות'יינה. הוא חייך כדי לרכך את רושם דבריו עליה, אלא שהיא הזדקפה, ואמרה במרירות:

"אתה לא מבין כי מצבך טוב. אבל אילו היית מחכה שעתיים בתחנת האוטובוס, או נוסע בשלושה אמצעי תחבורה, ומתבזה כל יום עד שאתה מגיע הביתה; אילו ביתך היה מתמוטט והממשלה הייתה משכנת אותך ואת משפחתך באוהל ברחוב; אילו קצין משטרה היה מקלל ומכה אותך רק משום שאתה נוסע במיניבוס בלילה; אילו היית מסתובב כל היום בין בתי העסק ומחפש עבודה ולא מוצא כלום; אילו היית אדם בעל הופעה נאה ומלומד ובכיסך לירה מצרית אחד בלבד, ולפעמים גם זה לא; אילו היית מתנסה בכל זה היית מבין למה אנחנו שונאים את מצרים".

דממה כבדה השתררה ביניהם, וזכי החליט לשנות את הנושא.

הוא קם מכיסאו, ניגש אל הרשמקול, ואמר בנימה קלילה:

"אני אשמיע לך את הקול היפה ביותר בעולם... זמרת צרפתייה שקוראים לה אדית פיאף, הזמרת החשובה ביותר בתולדות צרפת. שמעת עליה?"

"אני בכלל לא יודעת צרפתית."

זכי החווה בידו כאומר שאין זה חשוב, ולחץ על כפתור ההפעלה. נשמעה מוזיקה לריקודים המנוגנת בפסנתר, וקולה של פיאף עלה רם, צלול וקולח. זכי הניד את ראשו לפי קצב המנגינה. הוא אמר:

"השיר הזה מזכיר לי ימים יפים."

"מה אומרות המילים?"

"היא מספרת על אישה שעמדה בתוך המון אדם. אנשים הדפו אותה בכוח לעבר מישהו שלא ראתה מעולם. תחושה נעימה התעוררה בה והיא איוותה להישאר איתו כל חייה, אך ההמון דחף אותה הרחק ממנו, ולבסוף

היא מצאה את עצמה לבדה והאיש שאהבה נעלם אחת ולתמיד."

"חבל!"

"השיר כמובן רומז למשהו: אתה יכול לחיות את רוב שנותיך בלי לפגוש את האדם המתאים, אבל ברגע שאתה לבסוף פוגש אותו הוא נעלם."

הם עמדו ליד שולחן הכתיבה, והוא החל להתקרב אליה. הוא הניח את ידיו על לחייה, וריח של דבר-מה ישן, ריח לא נעים פשט בנחיריה. הוא התבונן בעיניה, ושאל:

"אהבת את השיר?"

"יפה."

"את יודעת, בות'יינה, אני באמת הייתי זקוק לפגוש אישה כמוך."

"--------"

"העיניים שלך יפות."

"תודה."

היא לחשה את תודתה ופניה השתלהבו. היא נתנה לו להתקרב אליה יותר עד ששפתיו נגעו בפניה, ואז הוא עטף אותה בזרועותיו, ומיד היא חשה בטעמו הצורב של הוויסקי בפיה.

מהבוקר החלה מחאת הסטודנטים ברוב הפקולטות, הם הפסיקו את הלימודים וסגרו את אולמות ההרצאות ויצאו להתגודד בהמוניהם, מדקלמים סמאות ונושאים שלטים בגנות מלחמת המפרץ. כשהגיעה שעת תפילת הצהריים הסתדרו כחמשת אלפי סטודנטים וסטודנטיות להתפלל ברחבה שמול אולם הטקסים, הסטודנטים בשורות הראשונות והסטודנטיות מאחריהם. טאהר, מפקד אלג'מאעה האסלאמייה באוניברסיטה, מילא את תפקיד האימאם. הציבור התפלל את "תפילת הנעדר" לעילוי נשמת השהידים המוסלמים בעיראק, ובסיום התפילה עלה טאהר אל המדרגה העליונה שמול האולם, עמד שם בגלבייה הלבנה שלו ובזקנו השחור מעורר הכבוד, והשמיע את קולו הרם במיקרופון:

"אחים! באנו היום כדי להפסיק את רצח אחינו המוסלמים בעיראק. האומה האסלאמית שלנו עדיין לא מתה כפי שהיו רוצים אויבינו. שליחו של אללה, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, אמר בחדית' האמת שלו: 'הברכה תהיה שורה על אומתי עד יום הדין'. הבה נאמר את דברנו בקול רם וברור, כדי שישמעו אותו כל אלה ששילבו את ידיהם בידי

אויבינו הטמאות ומגואלות בדם המוסלמים. צעירי האסלאם! אנחנו מדברים כאן בשעה שטילי הכופרים הורסים את עיראק האחות. הם מתפארים שהם כתשו את בגדד כתוש היטב והפכו אותה לעיי חורבות. הם אומרים שהם החזירו את בגדד לתקופת האבן אחרי שהרסו כליל את תחנות החשמל והמים. עכשיו, בכל רגע נופלים שהידים עיראקים, הפצצות האמריקניות פושטות את עורם, והאסון הגיע לשיאו בכניעת שליטינו לפקודות אמריקה וישראל. במקום שיכוונו גייסות האסלאם את נשקם אל הציונים האונסים את פלסטין ומטנפים את מסגד אלאקצא נתנו שליטינו פקודות לחיילים המצרים להרוג את אחיהם המוסלמים בעיראק. אחיי המוסלמים! הרימו את קולכם בדברי אמת, אמרו אותם בקול רם וברור, כדי שישמעו אותו אלה שמכרו את דם המוסלמים והפקידו בבנקים של שווייץ את עושרם שצברו בדרכי חמס".

הסמאות נשמעו מכל עבר. סטודנטים שנישאו על כתפיים הפריחו אותן, ואלפי גרונות חזרו עליהן בהתלהבות יתרה:

"אסלאמית, אסלאמית! לא מזרחית ולא מערבית!"

"ח'ייבר, ח'ייבר, יהודים! חילות מוחמד שבים!"

"שליטינו המרושעים, בכמה מכרתם את דם המוסלמים?"

טאהר הרים את ידו וכולם השתתקו. הוא נשא את קולו המהדהד בזעם: "אמש שידרו כל תחנות הטלוויזיה את תמונתו של חייל אמריקני שמתכונן לירות טיל כדי להרוג את קרובינו בעיראק. אתם יודעים מה כתב החזיר האמריקני על הטיל לפני שירה אותו? הוא כתב:... 'ברחשי הכבוד שלי לאללה'... מוסלמים! הם עושים צחוק מאלוהיכם, ומה אתם עושים? הם הורגים אתכם, משאירים את נשותיכם בחיים ולועגים לאלוהיכם, ירום ויתעלה. האם ירדו כבודכם וגבריותכם לשפל מדרגה כזה? ג'יהאד! ג'יהאד! ג'יהאד! שכולם ישמעו את קולנו רם וברור. לא למלחמה המלוכלכת הזאת! לא לרצח מוסלם בידי מוסלם! חי אללה, מות נמות לפני שאומת האסלאם תהיה מאכל תאווה בפי אויבינו! לא נהיה נעליים לאמריקנים, שינעלו אותנו ויחלצו אותנו כאשר יאבו ובכל עת שירצו".

טאהר הריע בקול מקוטע מרוב התרגשות: "אללהו אכבר! אללהו אכבר! הלאה הציונות! מוות לאמריקה! מוסלמית, מוסלמית!"

הסטודנטים נשאו את טאהר על כתפיהם, וגוש האנשים הענק התחיל לזוז לכיוון השער הראשי של האוניברסיטה. כוונת המפגינים הייתה לצאת אל הרחוב כדי שאנשים נוספים יצטרפו להפגנה, אבל כוחות

הביטחון המרכזי חיכו להם מול שער האוניברסיטה, וברגע שיצאו הסטודנטים אל הרחבה שלפני השער תקפו אותם השוטרים החמושים באלות ומצוידים בקסדות ומגינים, והחלו להפליא בהם את מכותיהם. צעקות הסטודנטיות עלו וסטודנטים רבים נפגעו ונפלו על האספלט מתבוססים בדמם. אך הסטודנטים המשיכו לצאת בהמוניהם מהשער, ורבים מהם הצליחו לברוח ולרוץ הרחק מהשוטרים שרדפו אחריהם. הם הצליחו לחצות את כיכר האוניברסיטה ולהתקבץ מחדש ליד הגשר. יחידות נוספות מכוחות הביטחון המרכזי התנפלו עליהם, אך הם שעטו במאותיהם לכיוון שגרירות ישראל. ממתחם השגרירות יצאו שוטרים רבים של הכוחות המיוחדים ותקפו את הסטודנטים בגז מדמיע, ותחת מעטה העשן שאפף את הסביבה כולה נשמעו קולות ירי רב.

טאהא השתתף בהפגנות כל היום וברגע האחרון הצליח להימלט כאשר התחילו כוחות הביטחון לעצור את הסטודנטים מול שגרירות ישראל. וכמוסכם הלך טאהא אל בית הקפה אוברז' שבכיכר אלסיידה זיינב, ושם נפגש עם כמה חברים. בין אלה היה טאהר שסקר את אירועי היום, ואחר כך אמר בקול רווי עצב:

"הפושעים השתמשו בפצצות גז מדמיע כמסך הסוואה, ואחר כך ירו אש חיה על הסטודנטים. אחיכם ח'אלד חרבי מהפקולטה למשפטים זכה להיות שהיד. הוא הקריב את עצמו, ואנחנו מתפללים שאללה יכפר לו על עוונותיו, יעטוף אותו ברחמיו ויזכהו לשבת בסתר כנפיו בגן עדן, אינשאללה".

רגשות יראה ויגון הציפו את הנוכחים בשעה שקראו את סורת הפתיחה לעילוי נשמתו של השהיד. אחר כך הסביר להם האח טאהר את התפקידים שעליהם למלא למחרת היום: להתקשר לסוכנויות התקשורת הזרות כדי להדגיש את מות השהיד ח'אלד חרבי, לבקר אצל משפחות העצורים ולארגן הפגנות חדשות שיתחילו במקום שבו כוחות הביטחון אינם מצפים שיתארגנו הפגנות. המשימה שהוטלה על טאהא הייתה להכין כרזות קיר ולהדביק אותן בבוקר על קירות הפקולטה. לשם כך הוא קנה כמה עטי צבע וכמה גיליונות קרטון, הסתגר בחדרו על הגג ושקע בעבודה. הוא אפילו לא ירד לבית התפילה הקטן, והתפלל מעריב ולילה לבדו. הוא ערך עשר כרזות של טקסט וציור וסיים את העבודה

אחרי חצות. הוא חש בעייפות גדולה ואמר לעצמו שיש לו אך מעט שעות של שינה, כי הוא צריך להגיע לפקולטה לפני שבע בבוקר. הוא התפלל את תפילת הלילה וסגד פעמיים כנדרש, כיבה את האור והשתרע על צדו הימני וחזר על תפילת הבקשה שהיה רגיל להתפלל לפני השינה: "אלוהיי! הפניתי את פניי אליך, והשענתי את גבי עליך, והפקדתי את ענייני בידיך, ברצון ויראה. אין מפלט ואין מנוס מפניך אלא אליך. אלוהיי, אני מאמין בספרך אשר הורדת ובנביאך אשר שלחת". הוא שקע בשינה עמוקה, ואחרי זמן-מה הוא הרגיש שהוא חולם. הוא התעורר לשמע בליל של קולות, פקח את עיניו והבחין בדמויות נעות בחשכת החדר, ופתאום נדלק האור והוא ראה שלושה גברים חסונים ניצבים מעליו ליד מיטתו. אחד מהם ניגש אליו וסטר לו בחוזקה על פניו, ואחר כך אחז בראשו והפנה אותו בתנועה אלימה ימינה. טאהא ראה מולו קצין צעיר, וזה שאל אותו בלעג:

"אתה טאהא אלשאד'ליז?"

טאהא לא ענה, והבלשים הנחיתו מהלומות נמרצות על ראשו ופניו. הקצין חזר על שאלתו, וטאהא ענה חרש: "כן".

הקצין חייך כמתגרה ואמר:

"אתה חושב את עצמך מנהיג, יא בן זונה..."

זה היה האות. המהלומות שבו וניחתו על טאהא, ומוזר היה שהוא לא צרח ולא הגן על פניו בידיו. פניו היו קפואות מרוב הפתעה, והוא לא גילה כל התנגדות למכותיהם של הבלשים, שלפתו אותו וגררו אותו אל מחוץ לחדר.

מבין עשרות הלקוחות הממלאים את אולם המסעדה המזרחית שבמלון שרתון אלג'זירה, אתה לא יכול למצוא יותר מכמה אזרחים פשוטים. אלה מביאים את ארוסותיהם או את נשותיהם וילדיהם ביום חופשה כדי שיאכלו יחד מנת קבאב טעים, אך רוב באי המסעדה הם מעילית החברה: אנשי עסקים מכובדים, שרים ומנהלי מחוזות מכהנים או לשעבר. הם באים למסעדה כדי לסעוד את לבם ולהיפגש עם ידידיהם או עמיתיהם הרחק מעיני עיתונאים וסקרנים טורדנים. על כן המשטרה מגבירה את השמירה על המקום, בנוסף לשומרים האישיים הנלווים אל כל אישיות חשובה. מסעדת הקבאב של שרתון משחקת כיום אותו תפקיד שמועדון

המכוניות המלכותי שיחק במשך שנים בפוליטיקה שלפני המהפכה. מהלכים פוליטיים והסכמי חוק רבים שהשפיעו רבות על חייהם של מיליוני מצרים הוכנו וסוכמו ליד השולחנות העמוסים במסעדת הקבאב של שרתון. ההבדל בין מועדון המכוניות ובין מסעדת הקבאב משקף במדויק את ההבדל בין השליטים שלפני המהפכה ואלה שלאחריה. לשרים האריסטוקרטים של העידן הקודם, על פי חינוכם ומנהגיהם המערביים, מועדון המכוניות התאים בדיוק. שם, הם ובנות זוגם בשמלות ערב חושפניות, היו מבלים שעות רבות כל ערב בשתיית ויסקי ובמשחק פוקר או ברידג'. לעומת זה, לשליטי העידן הנוכחי ולעושי דברם, על מוצאם העממי, היאחזותם הקפדנית לכאורה בדת, ולהיטותם אחר האוכל הטעים, מתאימה מסעדת הקבאב במלון שרתון. שם הם אוכלים את מיטב הקבאב, הכופתאות והיונים הממולאות, שותים הרבה תה ומעשנים נרגילה מפוטמת בטבק ממותק, שהוכנסה למסעדה בעקבות דרישתם. ובשעה שהם אוכלים, שותים ומעשנים הם משוחחים על ענייני כספים ועסקים. כמאל אלפולי ביקש לפגוש את החאג' עזאם במסעדת הקבאב של שרתון, ועזאם הגיע למקום בלוויית בנו פאוזי לפני הזמן שנקבע, ושניהם ישבו, עישנו נרגילה ושתו תה עד שהגיע כמאל אלפולי עם בנו יאסר ושלושה מאבטחים. המאבטחים סקרו את המקום, ואחד מהם לחש משהו על אוזנו של אלפולי, וזה הנהן בראשו לאות הסכמה ואמר לחאג' אחרי שחיבק אותו בחמימות:

"סליחה, יא חאג'. חייבים לעבור למקום אחר. המאבטחים מתנגדים לישיבתנו כאן, כי המקום חשוף מדי".

החאג' נענה לבקשתו מיד, והוא ובנו קמו עם אלפולי וכולם ניגשו אל שולחן ליד המזרקה שבקצה האולם. הם ישבו שם ואנשי האבטחה התיישבו אל שולחן במרחק ניכר מהם, שאפשר להם לשמור עליהם אך לא לשמוע מה שנאמר ביניהם. השיחה התחילה בדברים כלליים: שאלות על הבריאות והילדים ועל תלונה שגרתית על העבודה המתישה וגודל האחריות, ולבסוף אמר אלפולי לחאג' בנימה ידידותית:

"דרך אגב, התקפתך על פרסומות התועבה בטלוויזיה מצוינת ועושה רושם גדול על הבריות".

"זה הודות לך, יא כמאל בק. הרעיון היה שלך".

"מטרתי הייתה שהציבור יכיר אותך כנציג חדש במועצה, ותודה לאל, כל העיתונים כתבו עליך".

"שאלוהים יאפשר לנו להשיב לך כגמולך."

"חס ושלום, יא חאג'. אתה אח יקר, ואלוהים יודע זאת".

"אתה סבור, יא כמאל בק, שבטלוויזיה ייענו להתקפתי ויפסלו את הפרסומות הנתעבות?"

אלפולי צרח בהתלהבות "פרלמנטרית":

"הם ייענו, וייענו בעל כורחם. אני אמרתי לשר ההסברה בישיבת הלשכה המדינית של המפלגה שלא ייתכן שהמהתלה הזאת תימשך, וכי תפקידנו הוא להגן על מוסר המשפחה בארצנו. מי יסכים שבתו או אחותו תצפה בתמונות של ריקודים ושל גברים המתנהגים כנשים בטלוויזיה? ואיפה? במצרים ארץ אלאזהר".

"אני תוהה איפה הוריהן של הבנות המופיעות מעורטלות בטלוויזיה. איפה אביה של הבת, איפה אחיה שמרשים לה להופיע בצורה נתעבת כזאת?"

"אני לא יודע לאן נעלם רגש הכבוד. מי שמרשה לאשתו ולבנות שלו להתערטל כך, הוא סרסור. שליחו של אללה, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, קילל את הסרסורים."

החאג' עזאם הנהן, וכולו יראת שמים:

"סופו של הסרסור בגיהינום, רע ומר יהיה גורלו, אלוהים ישמור!"

כל השיחה הזו הייתה מעין הקדמה, מישוש דופק והשחזת יכולות, כמו תרגילי החימום שעוסקים בהם שחקני כדורגל לפני תחילת התחרות. עתה התפוגגה יראת הכבוד והאווירה התחממה. כמאל אלפולי הטה את ראשו קדימה, והעלה על פניו חיוך מלא רמזים, בשעה שהעביר בין אצבעותיו הלוך ושוב את הפייה שבקצה צינורית הנרגילה:

"דרך אגב, שכחתי לברך אותך".

"שהאל יברך אותך, על מה?"

"על השגת הסוכנות של מכוניות טאסו היפניות."

"אה!" אמר עזאם בקול רפה. עיניו נצצו בערנות פתאומית. הוא הרכין את ראשו ולקח שחטה אטית מהנרגילה, כדי לתת לעצמו שהות לחשוב. לבסוף הוא אמר, כשהוא בורר כל מילה בקפידה:

"אבל זה עדיין לא סוכם, יא כמאל בק. אני עדיין מנהל משא ומתן לקבל את הסוכנות והיפנים עסוקים בחקירות על אודותיי. ייתכן שיאשרו את הפקדת הסוכנות בידי וייתכן שלא. תתפלל לאללה למעני ולמען שליחו".

אלפולי פרץ בצחוק רם, הכה בידיו על ברכי החאג', ואמר בנימה ידידותית:

"בנאדם, יא זקן! עלינא? לא אדוני, אתה כבר קיבלת את הסוכנות השבוע. אתה קיבלת פקס בנדון ביום חמישי. מה תגיד על זה?"

עזאם הסתכל עליו בלי להוציא הגה. אלפולי המשיך ברצינות:

"תראה, יא חאג' עזאם, שמי כמאל אלפולי. אני מדבר ישר כמו חרב (הוא סימן סימן של ישרות). המילה שלי אחת ולא יותר. אני חושב שכבר ניסית אותי".

"שאללה יתמיד בחסדו!"

"אני אתחיל מהסוף. הסוכנות הזאת תניב לך יותר משלוש מאות מיליון כל שנה. אללה יודע שאני מאחל לך כל טוב, אבל נגיסה כזאת יותר מדי גדולה בשבילך."

"מה זאת אומרת?" שאל עזאם בחדות, ואלפולי נתן בו מבט קשוח והסביר:

"זאת אומרת, זה לא בסדר שאתה תאכל את זה לבד. אנחנו רוצים רבע".

"רבע ממה?"

"רבע מהרווחים".

"מי זה אתם?"

"אדון, אתה באמת שואל? בנאדם, אתה בן הארץ הזאת ומתמצא בכול!"

"מה כוונתך?"

"כוונתי לומר לך שאני מדבר בשמו של האדם הגדול. האדם הגדול רוצה להיות שותף בסוכנות ולקבל רבע מהרווחים. ואתה יודע! כשהאדם הגדול דורש הוא מקבל."

"הצרות באות בצרורות."

כך היה החאג' עזאם חוזר ואומר כשהיה נזכר באותו יום. הוא עזב את שרתון קרוב לשעה עשר בערב, אחרי שהסכים לדרישתו של כמאל אלפולי. לא היה מנוס מכך, כי הוא ידע מה כוחו של האדם הגדול, אם כי לא פג רוגזו על עצם הרעיון שהוא צריך לתת לו רבע מרווחיו. פרויקט גדול שעבד וטרח והוציא עליו מיליונים, והנה בא האדם הגדול ותובע רבע מהרווחים בלי לנקוף אצבע. נוכלות ובריונות! כך סיכם לעצמו בחרונו. הוא החליט למצוא דרך למנוע את הגזל הזה. וכשהמכונית עשתה את

דרכה לביתו בשכונת המהנדסים, פנה החאג' עזאם אל בנו פאוזי ואמר:

"תיכנס הביתה ותודיע לאמא שלך שאני אלון מחוץ לבית הלילה. אני חייב להתקשר לכמה אנשים בעניין אלפולי".

פאוזי נד בראשו בלי לומר מילה, ירד ליד הבית אחרי שנשק ליד אביו, וזה טפח על כתפו ואמר:

"מחר ניפגש במשרד מוקדם בבוקר, אינשאללה".

החאג' עזאם נשכב על מושב המכונית והתרווח בנוחות. הוא ביקש מהנהג להסיעו לבית יעקוביאן. הוא לא ראה את סועאד כבר כמה ימים, כי היה טרוד בעניין הסוכנות היפנית. הוא חייך כשתיאר לעצמו את גודל הפתעתה בבואו אליה. היכן תהיה, ומה היא עושה לבדה? כמה השתוקק לבילוי לילה איתה, לילה שבו הוא ישתחרר מהדאגה, ויתעורר למחרת רגוע ושלו. עלה על דעתו לצלצל אליה מהמכונית כדי שתתכונן לפגוש אותו, אבל הוא העדיף להפתיע אותה ולראות כיצד תקביל את פניו. ואכן הוא שילח את הנהג ועלה אל הדירה, סובב בשקט את המפתח בחור המנעול ונכנס אל הסלון. הוא שמע קול מכיוון הסלון, הוא התקרב לשם אט-אט, ורואה אותה שוכבת על הספה. היא הייתה לבושה פיג'מה אדומה, שערותיה תלתלי-תלתלים, וצפתה בטלוויזיה. ברגע שראתה אותו היא צווחה משמחה, קפצה ממקומה, חיבקה אותו וטענה כלפיו:

"ככה, יא חאג'?! לפחות היית מצלצל אליי ואז הייתי מסתדרת. אולי בעצם רצית לראות אותי פרועה".

"את כמו הירח", לחש החאג', לפת אותה בזרועותיו ואימץ אותה אל חזהו. היא חשה בתאוותו כמדקרת כאב, הרתיעה את ראשה לאחור, ואמרה בנימה מופקרת תוך כדי נסותה להשתחרר מחיבוקו:

"אוהו, יא חאג'! הכול אצלך נעשה בבהילות. חכה, בנאדם, עד שאתרחץ ואכין לך משהו לאכול".

הם בילו את לילם כהרגלם. היא הכינה לו נרגילה, והוא עישן כמה גושים של חשיש עד שהכינה את עצמה בחדר האמבטיה. הוא התפשט, התרחץ ועטה על מערומיו את הגלבייה הלבנה שלו ושכב איתה. הוא היה מאותם גברים המוצאים פורקן מצרותיהם במין, וביצועו באותו לילה היה לוהט ושופע מאי פעם, עד כי היא נשקה לו אחרי שגמר, חיככה את אפה באפו, ואמרה:

"הזקנים הם בעלי החוכמה והניסיון".

היא פרצה בצחוק רם, השעינה את גבה אל המסעד שלמראשות המיטה, ואמרה בבדיחות הדעת:

"יאללה, עכשיו אספר לך את החידה".

"איזו חידה?"

"אוהו, כל כך מהר שכחת? החידה, יא חאג'. הדבר שיוכיח לי שאתה אוהב אותי."

"או נכון, סליחה. ראשי טרוד לגמרי הלילה. יאללה, גברתי, תאמרי לי את החידה".

היא הפנתה את פניה אליו, הביטה בו בדממה כמנסה לנחש מה תהיה תגובתו, ואחר כך העלתה חיוך רחב על פניה:

"ביום שישי הלכתי לרופא."

"רופא? מה קרה?"

"הרגשתי בעייפות."

"שתהיי בריאה."

היא געתה בצחוק:

"לא, זו עייפות משמחת."

"אני לא מבין".

"מברוק, יא חביבי! אני בחודש השני להיריוני."

ליד בית יעקוביאן נעצרה משאית גדולה סגורה כמעט לגמרי, חוץ מכמה צוהרים המכוסים בתיל. השוטרים הובילו את טאהא אלשאד'לי במכות ובבעיטות בנעליהם הכבדות, ולפני שדחפו אותו לתוך הרכב הם קשרו את עיניו היטב ואזקו את ידיו מאחורי גבו. הוא חש שעורו נקרע מלחץ אזיקי הברזל. המשאית הייתה עמוסה לגמרי בעצורים, שלא הפסיקו להפריח ססמאות: "אין אלוהים מבלעדי אללה" ו"אסלאמית, אסלאמית!". בצעקותיהם הם כמו ניסו להתגבר על הפחד והמתח שהם היו שרויים בהם. השוטרים נתנו להם להפריח את ססמאותיהם, והרכב נסע במהירות גדולה, שבגינה לא פעם נפלו העצירים זה על זה. לבסוף הוא נעצר פתאום והעצירים שמעו שער ברזל ישן נפתח, והרכב המשיך לאטו ונעצר אחר כך. הדלת האחורית נפתחה והשוטרים עטו על העצירים בצעקות וקללות. הם התירו את חגורותיהם והצליפו בהם בסטודנטים היוצאים מהרכב. בצעקות הכאב של הסטודנטים התערבבו נביחות כלבי המשטרה שהתנפלו עליהם. טאהא ניסה להתרחק מהכלבים בריצה אולם כלב ענק התנפל עליו, הפיל אותו ארצה ונשך אותו בחזהו ובגרונו. טאהא

התהפך כדי להגן על פניו מניבי הכלב וחשב שלא ייתכן שהשוטרים ייתנו לכלבים להרוג אותם, וגם אם כך יקרה לו הוא יגיע לגן עדן. הוא התאמץ להחזיק מעמד, הגה בינו לבינו פסוקים מהקוראן והעלה בזיכרונו קטעים מנאומי השיח' שאכר. לאחר שכאבו הפיזי הגיע לשיא נוראי טאהא חש כי הכאב החל להתפוגג אט-אט. הכלבים התרחקו מהסטודנטים פתאום כמו קיבלו אות לכך, ואלה נשארו שרועים על הארץ כמה דקות, עד שפתחו השוטרים במתקפה חדשה של מהלומות נמרצות, והובילו אותם אחד-אחד פנימה. טאהא חש שדוחפים אותו לתוך פרוזדור ארוך שבסופו נפתחה דלת, והוא נכנס לחדר גדול אפוף עשן סיגריות. הוא החל להבחין בקולות קצינים מדברים וצוחקים. אחד מהם ניגש אליו, הנחית סטירה הגונה על עורפו וצרח בפניו:

"מה השם שלך, מותק של אמא שלך?"

"טאהא מוחמד אלשאד'לי."

"איך? לא שמעתי."

"טאהא מוחמד אלשאד'לי."

"תרים את קולך, יא בן זונה!"

טאהא חזר על שמו במלוא גרונו, אבל הקצין סטר לו ושאל אותו שוב. הוא חזר על כך שלוש פעמים והתנפל עליו במכות ובעיטות עד שטאהא נפל ארצה. הקימו אותו, ובפעם הראשונה נשמע קול שקט וצרוד המדבר בביטחון ובמתינות. טאהא לעולם לא ישכח את הקול ההוא:

"די, חברה. לא להרביץ לו יותר. הילד הזה נראה חכם ופיקח. בוא, בני, תתקרב אליי".

הם דחפו אותו אל הקצין המדבר. טאהא היה בטוח שהוא מפקדם. הוא ישב ליד שולחן כתיבה.

"מה שמך, חביבי?"

"טאהא מוחמד אלשאד'לי."

הוא התקשה לדבר, וחש בטעמו החריף של הדם בפיו. המפקד אמר:

"יא טאהא, אתה נראה בן אדם טוב וממשפחה טובה. למה אתה גורם לעצמך בעיות? אתה רואה מה קרה לך? וזה כלום. קרה לך משהו רציני עד עכשיו? אתה יודע? השוטרים האלה יכו אותך עד מאוחר בלילה, ואחר כך ילכו הביתה לאכול ולישון, ובמקומם יבואו אחרים שיכו אותך עד הבוקר, ובבוקר יחזרו השוטרים האלה מבתיהם ויכו אותך עד הלילה. כך יהיה לך כל הזמן, ואם תמות ממכות נקבור אותך במקום שבו אתה עומד עכשיו, ולא אכפת לנו. אין לך הכוח שיש לנו. אנחנו הממשלה.

יש לך כוח כמו שיש לממשלה? אתה רואה איזו צרה הבאת על עצמך? תשמע, בני! אתה רוצה להשתחרר עכשיו? אתה רוצה לחזור למשפחה שלך? אבא ואמא שלך דואגים לשלומך".

את המשפט האחרון הוא אמר בנימה היוצרת את הרושם שהוא באמת מוטרד. טאהא חש ברעד עז שטלטל את כל גופו. הוא התאמץ לשלוט בעצמו אך לא הצליח. מפיו יצא קול שדמה לנביחה, והוא התמסר לבכי מר וממושך. הקצין ניגש אליו וטפח על שכמו:

"לא, טאהא, לא. לא, חביבי, אל תבכה. חי אללה, אני מרחם עליך. תשמע, בחור! ספר לנו על הארגון שלך, ואני נשבע בהן צדקי שאשחרר אותך מיד. מה דעתך?"

טאהא השיב בצווחה: "אין לי ארגון".

"אז למה אתה מחזיק באמנת הפעילות האסלאמית?"

"קראתי את החוברת."

"לא, חביבי, זאת חוברת המפרטת את דרכי פעילותו של ארגון. יאללה, טאהא, שאללה יראה לך את דרך הישר. תגיד לי מה התפקיד שלך בארגון?"

"אני לא יודע כלום על התארגנויות."

המהלומות ניתכו עליו מחדש. טאהא שוב חש שכאבו עבר את שיאו האיום ונתפס במוחו כדבר שהוא מחוץ לישותו. הוא שמע את קולו של הקצין שקט כרגיל:

"למה לך כל זה, בני? תספר מה שאתה יודע ותציל את עצמך".

"חי אלוהים, יא פאשה, אני לא יודע כלום."

"אתה חופשי. אתה תישא בתוצאות. תזכור שאני הטוב היחיד פה. אלה מסוגלים לעשות דברים נתעבים. אתה מתכוון לדבר או לא?"

"חי אללה הגדול, אני לא יודע שום דבר."

"זהו זה. אתה חופשי."

מילים אלה היו כמו סיסמה, וברגע שהוציאה הקצין מפיו נחתו על טאהא המהלומות מכל הכיוונים. הם השכיבו אותו על בטנו והושטו כמה ידיים להפשיט אותו. הוא התנגד בכל כוחו אבל הם היו רבים מדי. הם הידקו את גופו אל הרצפה בידיהם וברגליהם, ושתי ידיים גסות מתחו את שני שרירי עכוזו והפרידו ביניהם. הוא חש בגוף קשיח ננעץ בפי הטבעת שלו וקורע את בשרו מבפנים. הוא צרח במלוא גרונו. הוא צרח בכל כוחו עד כי הוא חש שגרונו נקרע.

עם בוא החורף החל עבד רבו בחייו החדשים.

הוא סיים את שירותו בביטחון המרכזי ופשט את מדיו אחת ולתמיד, והחליף אותם בבגדים אירופיים. הוא החל בעבודה החדשה בקיוסק ושלח להביא את אשתו הדייה ובנו התינוק ואאיל ממצרים עילית. הם גרו בחדר על הגג של בית יעקוביאן, שחאתם רשיד שכר בשבילו. בריאותו של עבדה השתפרה והוא עלה במשקל ונראו עליו סימני יציבות. הוא השאיר מאחוריו את חותם הרזון והעליבות של המגויסים. הוא החל לדמות יותר לסוחר קהירי מצליח ושופע ביטחון ופעלתנות, אם כי עדיין ניכרו בו עילגותו הכבדה של מצרים עילית, ציפורניו הארוכות המלוכלכות ושיניו הצהובות מרוב עישון ומאי צחצוחן אחרי האכילה. הוא עשה רווחים מניחים את הדעת ממכירת סיגריות, דברי מתיקה ומשקאות קלים. דיירי הגג קיבלו את עבדה ומשפחתו כמו שמקבלים כל דייר חדש: בסבר פנים יפות מהול בזהירות וסקרנות, אך בנקוף הימים הם אהבו יותר ויותר את הדייה אשתו על גופה התמיר, גלימתה השחורה, עורה הכהה, הקעקוע הכחול עמוק בשיפולי סנטרה, מאכלי מצרים עילית שלה ועילגותה האסוואנית שאהבו לחקות ולצחוק. עבדה אמר לשכניו שהוא עובד כטבח אצל חאתם רשיד, אך הם לא האמינו לו כי סטייתו המינית של חאתם הייתה מוכרת להם, ומפני שעבדה לן אצלו לפחות פעמיים בשבוע. בינם לבינם הם התבדחו על "המאכלים הליליים" שהיה עבדה מכין למעסיקו. הם ידעו את האמת וקיבלו אותה. בדרך כלל הם התייחסו אל ההומוסקסואל בהתאם למידת אהבתם אותו: אם הם שנאו אותו הם קמו עליו בשם המוסר, רבו איתו בצורה מכוערת ומנעו מילדיהם להתקרב אליו. אבל אם אהבו אותו, כפי שאהבו את עבדה, הם סלחו לו והתייחסו אליו כאל אדם מסכן שתעה, והיו חוזרים ואומרים שבסופו של דבר הכול תלוי בגורל, ושלא יקשה על אללה, ירום ויתעלה, להחזיר אותו למוטב. "היו הרבה אנשים גרועים מכך ואללה פתח להם פתח, החזיר אותם למוטב והם נעשו ידידי אללה", כך היו אומרים, ממצמצים בשפתותיהם ומנידים בראשם מתוך אמפטיה. חייו של עבדה התנהלו כמעט בלי קשיים, אבל יחסיו עם אשתו היו מתוחים. אמנם היא נהנתה מחיי הרווחה החדשים שלה, אבל משהו כאוב צרב עמוק בלבה. לפעמים הוא התלקח, ולפעמים כבה ונעלם, אבל הוא תמיד היה שם. כשהיה עבדה שב מלילה עם חאתם הוא היה תמיד מבולבל ועצבני,

מסיט את עיניו מעיניה של אשתו ומוכיח אותה על כל טעות קלה, והיא הייתה מקבלת את כעסו בחיוך עצוב. זה היה מרגיז אותו יותר, והוא היה צועק:

"טיפשה, דברי!"

היא הייתה לוחשת "שאללה יסלח לך", ומתרחקת ממנו עד שיירגע. וכשהיו שוכבים יחד לעתים קרובות היה עבדה הוגה במאהבו חאתם, מרגיש שהיא קוראת את הגיגיו וקובר את מצוקתו בגופה. הוא היה בועל אותה באלימות כמו היה רוצה למנוע ממנה לחשוב, או כמו היה תוקף אותה כעונש על שהיא ידעה שהוא סוטה. וכשהיה גומר הוא היה שוכב על גבו, מצית סיגריה ובוהה אל התקרה. היא הייתה שוכבת לידו, והדבר המעיק היה תלוי ועומד ביניהם בלא יכולת להתעלם ממנו אך גם לא להזכירו ברמז. פעם אחת נכנע עבדה לדחף פנימי לא ברור. הוא התעייף מההליכה סחור-סחור, והדבר הכביד על לבו והוא התאווה בתוך תוכו שיתגלע עימות בין הדייה לבינו במקום כל ההתחמקויות המכאיבות. הלוואי שהייתה מתמרדת ומאשימה אותו במשכב זכר. או אז הוא היה משתחרר מהמשא וחושף לפניה את הכול ואומר לה בפשטות שאינו יכול לוותר על חאתם, כי הוא זקוק לכסף. פתאום הוא אמר לה:

"את יודעת, הדייה, שחאתם בק הוא אדם טוב מאוד".

"....."

"למה את שותקת?"

"מפני שהוא לא טוב ולא נעליים. כל העניין הוא שאתה אדם נאמן, והוא יכול לסמוך עליך בעבודה." זה היה הטיעון שהייתה חוזרת עליו לפני השכנים. היא דיברה בחריפות מפני שהוא פגע בה עמוקות, והעמדת הפנים שלה מנעה ממנה מבוכה. הוא התחרט במקצת על התפרצותו ואמר כמרגיע אותה:

"אישה, יש להודות לו על הטובות שעשה לנו".

"אין טובות. כל אחד עושה לטובת עצמו. אני מבינה ואתה מבין. הלוואי שאללה יפטור אותנו מחאתם ומטרדתו אחת ולתמיד."

דבריה הכבידו עליו והוא מצא מחסה בשתיקה, וברגע שהסתובב אל הקיר תקפו אותה רגשי רחמים עליו. היא התקרבה אליו, אספה את כף ידו בין ידיה, נשקה לה ולחשה בחיבה:

"יא אבו ואאל, שישמור אותך אללה וייתן לך ולנו פרנסה בדרך הישר. משאלתי היא שתצליח לחסוך כמה גרושים שיעזרו לך לפתוח קיוסק משלך, ולא תהיה חייב לאף אחד, לא לחאתם ולא לאדם אחר".

כמו מדינה קולוניאלית גדולה, שאף מלאכ חלה להתפשטות ולשליטה. סוג של כוח פנימי נחוש דחף אותו לנכס לעצמו כל דבר שידו מגיעה אליו, ובכל דרך שהיא, יהיה ערכו אשר יהיה. מיום שהגיע לגג לא חדל מלהתרחב בכל כיוון. הוא התחיל בחדר רחצה קטן עזוב ששטחו מטר רבוע אחד שנמצא מימין לכניסה. ברגע שהבחין בו מלאכ, הוא החל בתהליך ההשתלטות עליו. תחילה הוא הניח ליד פתחו קופסאות קרטון, אחר כך הוא אחסן בתוכו חלק מהן והוא סיים בנעילת דלתו במנעול גדול. את המפתח תחב לכיסו בתואנה שהסחורה בתוך הקופסאות עלולה להיגנב. אחרי השתלטותו על חדר הרחצה הוא השתלט על שטח גדול מהגג ומילא אותו בכמה מכונות גזירה ישנות ומקולקלות, והודיע לדיירים, שכמובן נתקפו חרדה בשל כך, שבקרוב יבוא מישהו לקחת אותן לתיקון, אולם אדם זה דחה כמה פעמים את בואו והודיע למלאכ כל פעם ברגע האחרון ש"חל עיכוב פתאומי" והבטיח שיבוא בעוד "שבוע או שניים" לכל המאוחר כדי לקחת את המכונות. וכך הצליח מלאכ, אחרי דחיות והשהיות חוזרות ונשנות להעמיד את הדיירים לפני עובדה מוגמרת. אשר לחלל הגדול שהיה בקיר הגג, הוא הרחיב אותו, ובתוך פחות משעה הביא שלושה נגרים להתקין לו דלת עץ עם מנעול. גם את המפתח של זה הוא תחב לכיסו, ובכך הוא זכה מההפקר בארון נוסף לאחסון סחורתו. בכל המערכות הללו הוא נהג כפוליטיקאי משופשף, והדף את כעסם והתנגדותם של הדיירים בדרכים מדרכים שונות, החל בתכסיסי הרגעה וכלה בטשטוש נושא המריבה. הוא גם לא נרתע מהתכתשויות אלימות אם היה צורך בכך, אך רק לעתים רחוקות היה צורך בכך. למזלו, האדון חאמד חוואס, אחרי ששלח תלונות כמעט לכל נושאי המשרות הגבוהות במדינה, הצליח סוף-סוף לבטל את העברתו השרירותית לקהיר ושב אל מקום מושבו באלמנצורה, ובכך נפטר מלאכ מיריב עקשן שהיה בוודאי מסכל את תוכניות ההתפשטות שלו על הגג. ואולם הזכיות הקטנות בחדר הרחצה ובארון לא סיפקו את תאוותו לנדל"ן כמו שניצחון בשחמט אינו מספק מצביא גדול. הוא חלם לעשות מכה גדולה שתכניס לו סכום נכבד: חלקת אדמה דשנה שתיפול לידו או דירה שיתמקם בה אחרי מות הדייר שלה. התמקמות בדירה אחרי מות הדייר שלה הוא דבר נפוץ בעיר. כשהדייר, בדרך כלל זקן ערירי בעל אזרחות זרה, מת, משתלט עליה אזרח מצרי שהיה קרוב ביותר אליו בחייו, כגון הגהצן, הטבח או בעלה

של המשרתת. המצרי ממהר להיכנס לדירה, מחליף את המנעולים, שולח לעצמו מכתבים רשומים המוכיחים את מגוריו בה, משיג עדי שקר שיעידו בבית המשפט שהוא התגורר בה עם הזקן כשזה היה עדיין היה בחיים. זאת ועוד הוא שוכר את שירותיו של עורך דין לטפל בתביעתו נגד הבעלים של הדירה. טיפול אטי וממושך, שבסופו נאלץ בעל הדירה לוותר ולהסכים לפשרה עם הפולש בתמורה לסכום שהוא קטן בהרבה מערכה הריאלי של הדירה. מכת מזל כזאת תמיד ליטפה את חלומותיו של מלאכ כלטף רוח קלילה את ענפי העצים. הוא סקר את הדירות בבית יעקוביאן העשויות להיות טרף קל למזימותיו, ומצא שהדירה של זכי אלדסוקי היא הנוחה ביותר להשגה. זוהי דירה שבה שישה חדרי שינה, מלבד סלון ושני חדרי אמבטיה ומרפסת גדולה המשקיפה על רחוב סלימאן פאשה, וזכי זקן ערירי העשוי למות בכל רגע, ואינו יכול להורישה לאיש כי היא דירה שכורה. זאת ועוד, הימצאות אחיו אבסחרון בדירה תקל על מלאכ להשתלט עליה ברגע הקריטי. הוא הפך והפך ברעיון, קיבל עצות משפטיות נרחבות והגיע לכלל תכנית, שעיקרה חוזה שותפות דמה על הדירה בינו לבין זכי. הוא תכנן להחתים את זכי על החוזה ולרשום אותו בטאבו, להסתיר אותו בחייו של זכי ולגלותו מיד לאחר מותו של זה. אז לא תהיה אפשרות לסלקו מהדירה כי חוזה השותפות שבידו יוכיח שהוא שותף לעסקה עם הנפטר. הבעיה שהטרידה את מוחו הייתה איך להחתים את זכי על החוזה, וזה הביא אותו אל הרעיון להשתמש בבות'יינה אלסייד. לזכי אלדסוקי, כידוע לכול, יש חולשה לנשים, ואישה פיקחת יכלה להערים עליו ולהחתים אותו בלי שיהיה מודע על מה הוא חותם. הוא הציע לבות'יינה חמשת אלפים לירות מצריות תמורת חתימתו של זכי. הוא נתן לה יומיים לשקול את הצעתו, ואם כי הוא היה בטוח שתסכים לעסקה, הוא נזהר שלא ליצור רושם שהוא להוט להשיג את הסכמתה. היא אמנם הסכימה כפי שציפה, אבל לפני כן הציגה שאלת הבהרה:

"אם אביא לך את החוזה חתום בידי זכי, מה מבטיח לי שתשלם ליי?"

מלאכ היה מוכן לשאלה והשיב מיד:

"ההסדר הוא כזה: תמסרי ותקבלי. את יכולה להחזיק בחוזה עד שתקבלי את הסכום במלואו".

בות'יינה חייכה:

"אז הסכמנו. אם לא יהיה כסף, לא יהיה חוזה חתום".

"מאה אחוז."

למה הסכימה בות'יינה?

בעצם למה שתסרב? חמשת אלפים לירות מצריות הוא סכום נאה, שבו היא יכולה לקנות לאחיה מה שהם צריכים ולהכין נדוניה לעצמה. ומה עוד שמלאכ ייקח את הדירה רק אחרי מותו של זכי אלדסוקי, שלא ידע על קיום ההסכם בעודו חי ולא ייגרם לו נזק אחרי מותו. וגם אם ייגרם לו נזק, למה שתרחם עליו? הוא בסך הכול זקן חמדן הנוהג כבן תשחורת ומגיע לו מה שיקרה לו. היא כבר חדלה לרחם על אנשים ורגשותיה עטופים בקליפה עבה של אי-איכפתיות. נמאסו עליה תנאי חייה כפי שהם נמאסים על מתבגרים, לא-יוצלחים וסוטים מינית, ואינם מותירים אצלם מקום לאמפתיה כלפי אחרים. היא כבר הצליחה, במאמצים חוזרים ונשנים, להיפטר מייסורי מצפון, וקברה אחת ולתמיד את רגש האשמה שהיה תוקף אותה בכל פעם שהתפשטה לפני טלאל, ניקתה את בגדיה מזוהמתו והושיטה את ידה לקבל עשר לירות מצריות. היא נעשתה יותר מרירה, אמיצה ואכזרית, ולא היה אכפת לה מה שמרכלים עליה תושבי הגג. היא ידעה כה הרבה על הבושות והשערוריות הקשורות אליהם, לכן הצחיקה אותה העמדת הפנים שלהם שכאילו הם מוסריים. אם היא קיימה יחסים עם טלאל היא עשתה זאת משום שהייתה זקוקה לכסף, אבל היא מכירה נשים הגרות על הגג שבוגדות בבעליהן רק לשם התענוג. והיא, בסופו של דבר, עדיין בתולה ויכולה להינשא לכל גבר מכובד ולהשתיק את כל המרננים עליה.

מרגע שהחלה בות'יינה את עבודתה אצל זכי אלדסוקי, היא חיפשה הזדמנות להערים עליו ולהחתים אותו על החוזה, אך לא היה לה קל משום שהוא לא היה זקן נתעב כמו שתיארה אותו לעצמה. אדרבה הוא היה עדין ובן תרבות והתייחס אליה בכבוד, ובמגעה איתו היא לא חשה שהיא מבצעת תפקיד תמורת תשלום כפי שזה היה עם טלאל, שהיה עושה מה שעושה בגופה בלי לומר לה מילה. זכי, לעומת זה, היה רגיש כלפיה, הכיר את משפחתה, ואהב את אחיה הקטנים ואף קנה להם הרבה מתנות יקרות. הוא כיבד את רגשותיה והקשיב בעניין למה שהיא אומרת לו והיה מספר לה סיפורים יפים על ימים עברו. מעשי האהבה במיטה לא עוררו בה תיעוב, כפי שזה היה עם טלאל. הוא היה נוגע בה בעדינות כאילו חושש שמגע אצבעותיו עלול לפגוע בגופה, ומלטף אותה כמו היה מלטף פרח שגם הלחץ המתון ביותר עלול לקרוע את עליו. הוא היה

מרבה לנשק את ידיה. היא מעולם לא חלמה שגבר ינשק את ידיה. בלילה הראשון, כשנגע גופו בגופה היא לחשה ברוך באוזנו תוך כדי חיבוק:

"היזהר! אני בתולה".

הוא צחקק ולחש:

"אני יודע".

הוא נשק לה, והיא חשה שגופה נמס בין זרועותיו. היה קסם בדרכו בהתעלסות, שבה ניסיונו הרב פיצה על אובדן עלומיו. הוא דמה לשחקן ותיק שמיומנותו הגדולה פיצתה על חזותו הלא מרשימה. היא איחלה לעצמה שהגבר שתינשא לו באחד הימים יהיה עדין כמוהו. אך הערצתה לו ההולכת וגוברת הציקה לה במידת- מה, כי היא עוררה בה באותה עת רגש אשמה: הוא עדין כלפיה והיא תבגוד בו ותפגע בו. הגבר הזה המחבב אותה, מפנק אותה ומספר לה את סודות חייו אינו יכול לתאר לעצמו שהיא מתכננת את ההשתלטות על דירתו אחרי מותו. היא מהרהרת בכך ובזה לעצמה ואפילו שונאת את עצמה. יקשה עליה לרמות אותו כמו שקשה לכירורג לנתח את אשתו או את ילדיו. יותר מפעם אחת היא עמדה להשיג את חתימתו על החוזה כשהיה שיכור, אך נסוגה מכך ברגע האחרון. היא פשוט לא יכלה, ואחר כך, למרבה ההפתעה, כעסה מאוד על עצמה בשל התרשלותה במילוי משימתה. האמת היא שרחמיה על זכי הזקן ורגש האשמה מחד גיסא, ורצונה העז להשיג את הכסף מאידך גיסא התנגשו בעוצמה רבה בתוך תוכה, עד שיום אחד היא גייסה את כל כוח רצונה והחליטה להשיג את חתימתו בהזדמנות הקרובה ביותר ולשים קץ לכל העניין.

"לאן את הולכת, בובה?" שאל אותה בבוקר מלאכ בחוצפה, וחסם את דרכה אל המעלית. היא ענתה לו בלי להסתכל עליו:

"לעבודה."

מלאכ פרץ בצחוק רם, ושאל:

"אני רואה שהעבודה מוצאת חן בעינייך".

"זכי בק אדם טוב."

"כל בני האדם טובים. מה עשית בקשר לענייננו?"

"כלום לעת עתה."

"כלומר?"

"עדיין לא הזדמן לי."

מלאכ קימט את גבותיו והסתכל עליה ביותר משמץ של כעס. הוא אחז בידה בכוח, ואמר:

"תשמעי, ילדונת, זה לא משחק. הוא צריך לחתום על החוזה השבוע, את מבינה?"

"בסדר", אמרה וחילצה את ידה מידו, ונכנסה למעלית.

"את שמה לב שכל חליפותיי הן חליפות חורף? בחורף הייתי משתתף כאן במסיבות, ובקיץ הייתי נוסע לאירופה."

הם ישבו במסעדת מקסים אחרי שאכלו ארוחת ערב. הגיעה שעת חצות והמקום התרוקן מלקוחות. בות'יינה הייתה לבושה שמלת תכלת חדשה שחשפה את חלקת גרונה הצח ומפסק שדיה. זכי ישב לידה, לגם ויסקי והראה לה כמה תמונות ישנות, שבהן הוא נראה צעיר יפה תואר, אלגנטי וצוחק. הוא מחזיק בידו כוסית ועומד בתוך חבורה של גברים לבושים חליפות שלמות ונשים יפות בשמלות ערב חושפניות. לידם נראים שולחנות עמוסים במטעמים ובקבוקי יין מעולה. בות'יינה הסתכלה בתמונות, הצביעה על אחת מהן וגעתה בצחוק:

"מה זה? לחליפה הזאת יש צורה משונה מאוד".

הוא פרץ בצחוק רם, השתתק לרגע, ואמר:

"זאת חליפת נשפים. אז הייתה לכל אירוע חליפה מיוחדת המתאימה לו. חליפת הבוקר הייתה שונה מחליפת אחר הצהריים, ושונה כמובן מחליפת נשפים".

"אתה יודע שהייתה לך הופעה נאה, כמו אנוור וג'די."

הוא געה בצחוק, השתתק שוב, ואמר:

"אני ראיתי ימים טובים, יא בות'יינה. אלה היו זמנים אחרים. מצרים הייתה כמו אירופה, כולה סדר והדר, והבריות היו מנומסים ומכובדים, ואיש לא עבר את הגבול בכלל. אני בעצמי הייתי אדם אחר. היו לי מעמד וכסף, כל ידידיי היו ברמה גבוהה, ובלילות הייתי מבלה במועדונים מיוחדים, כמו מועדון המכוניות, מועדון מוחמד עלי ומועדון אלג'זירה. היו ימים. הלילות היו גדושים צחוק, נשפים, שתייה וזמרה. במצרים היו זרים רבים. רוב האנשים במרכז העיר היו בעלי נתינות זרה עד שגירש אותם עבד אלנאצר בשנת 56.

"למה גירש אותם?"

"תחילה הוא גירש את היהודים, ושאר בעלי הנתינות הזרה פחדו והסתלקו. אגב מה דעתך על עבד אלנאצר?"

"אני נולדתי אחרי שהוא מת. אני לא יודעת. יש אנשים שאומרים שהיה גיבור, ואחרים אומרים שהיה פושע."

"עבד אלנאצר היה השליט הגרוע ביותר בתולדות מצרים. הוא הרס לנו את המדינה והנחיל לנו תבוסה ועוני. ההרס שהוא גרם לדמותו של המצרי לא יתוקן עוד שנים ארוכות. עבד אלנאצר לימד את המצרים להיות פחדנים, אופורטוניסטים וצבועים".

"אז למה האנשים אוהבים אותו פה?"

"מי אמר לך שהאנשים אוהבים אותו?"

"הרבה אנשים שאני מכירה אוהבים אותו."

"מי שאוהב את עבד אלנאצר הוא בור או אינטרסנט. הקצינים החופשיים גדלו במשפחות שהן חלאת החברה המצרית, חסרי כול בני חסרי כול. נחאס פאשה היה אדם טוב, דאג לעניים ונתן להם אפשרות ללמוד באקדמיה הצבאית, והתוצאה הייתה שהם חוללו את הפיכת שנת 52. הם שלטו במצרים, שדדו אותה וצברו לעצמם מיליונים. בטח שהם אוהבים את עבד אלנאצר כי הוא ראש הכנופיה."

הוא דיבר במרירות וקולו גבה מרוב התרגשות. הוא חש בכך, בקושי העלה חיוך על פניו, ואמר:

"אבל במה את אשמה שאני משגע לך את השכל עם פוליטיקה. מה דעתך שאשמיע לך משהו יפה? קריסטין, בואי בבקשה Viens s'il te plait".

קריסטין הייתה ישובה אל שולחן העבודה הקטן שלה שליד הבר, משקפי הקריאה לעיניה, והיא עסקה בבדיקת חשבונות. היא עשתה זאת בכוונה כדי להשאיר אותם לבדם. היא התקרבה אליהם וחיוך רחב על פניה. היא אהבה את זכי כל כך, לכן היא חשה בשמחה אמתית כשראתה שהוא מאושר. מלבד זה בות'יינה מאוד מצאה חן בעיניה. זכי, מבוסס, קרא לה בצרפתית והושיט את זרועותיו לעברה:

"קריסטין, נכון שאנחנו ידידים ותיקים?"

"בטח."

"אם כן, את צריכה להיענות מיד לכל מה שאבקש."

קריסטין צחקה:

"זה תלוי במה שאתה מבקש."

"תהיה הבקשה אשר תהיה, את צריכה למלא אותה."

"אחרי ששתית חצי בקבוק ויסקי, כמו שעשית הלילה, אני צריכה להיזהר מבקשותיך."

"אני רוצה שתשירי לנו."

"שאני אשיר? עכשיו? אי-אפשר."

השיחה ביניהם התנהלה כך, כאילו זה היה טקס הכרחי: הוא מבקש ממנה לשיר, היא מנסה להתחמק, הוא אינו מרפה, והיא מוחה, מעלה תירוצים ולבסוף מתרצה. לבסוף, אחרי כמה דקות היא התיישבה ליד הפסנתר והחלה ללטף באצבעותיה את הקלידים ולהשמיע נעימות בודדות. ברגע מסוים היא הרימה פתאום את ראשה, כאילו שמעה בת קול שהיא ציפתה לה, עצמה את עיניה, שרירי פניה נמתחו, והיא החלה לנגן. המוזיקה הדהדה בעוצמה בחלל הבר, וקולה של קריסטין נשמע רם וצלול. היא שרה בכישרון רב את אחד משיריה של אדית פיאף:

"לא, אינני מתחרטת על כלום, על כלום,
לא על הטוב שבא לי ולא על הרע.
הכול לדידי היינו הך.
הצת אש בזיכרונותיי.
איני זקוקה עוד לא ליגוניי ולא לשמחותיי,
השלתי מעליי את העבר.
חזרתי לנקודת האפס כדי להתחיל לאהוב אותך".

בצאתם מהבר אחרי בילוי הערב הם חצו את כיכר סלימאן פאשה בדרכם אל המשרד. זכי היה שיכור לגמרי. בות'יינה הקיפה את מותניו בזרועה כדי לתמוך בו, והוא התחיל לתאר לה בלשון כבדה את הכיכר כפי שהייתה אז לפני שנים. הוא אמר:

"פה היה בר יפה שבעליו היה יווני, ולידו מספרה ומסעדה, ופה היה בית מסחר לבגדי עור. כל המקומות האלו היו מופת לניקיון, וכולם הציגו סחורות מלונדון ופריז".

בות'יינה הקשיבה לו והשגיחה על צעדיו שלא ימעד וייפול ברחוב. הם עשו את דרכם אט-אט עד שהגיעו לבית יעקוביאן. זכי נעצר נכחו וצעק:

"את שמה לב לסגנון הבנייה המרהיב? הבית הזה הוא תמונה מדויקת של בית שראיתי ברובע הלטיני בפריז".

בות'יינה ניסתה לדחוף אותו בעדינות כדי לחצות את הרחוב, אבל הוא המשיך:

"את יודעת, בות'יינה? אני חש שבית יעקוביאן הוא רכושי הפרטי. אני הדייר הוותיק ביותר בו. אני מכיר את ההיסטוריה של כל מטר רבוע שבו. חייתי בו את רוב ימי חיי וראיתי בו את ימיי היפים ביותר. אני חש שגילי הוא כגיל הבית, ובו ביום שייהרס הבית או יקרה לו משהו אני אמות".

לאט לאט ובקושי רב הם חצו את הרחוב, עלו במדרגות והגיעו סוף-סוף אל הדירה. בות'יינה אמרה:

"תנוח על הספה".

הוא הסתכל עליה, חייך אליה והתיישב לאטו. הוא נשם בכבדות וניכר עליו שעשה מאמץ גדול כדי לאסוף את עשתונותיו. בות'יינה אזרה עוז והחליטה להפסיק להסס. היא אמרה בקול רך:

"אני רוצה לבקש ממך משהו, תוכל לעשות אותו בשבילי?"

הוא ניסה לענות לה, אך לא הצליח להוציא הגה מפיו מרוב שיכרותו. הוא בהה נכחו ונאנק. היא חששה שהוא ימות מיד, והיא אספה את כל כוחות נפשה לביצוע משימתה במרץ. היא אמרה:

"אני מבקשת מהבנק הלוואה קטנה, עשרת אלפים לירות מצריות, שאחזיר אותה בתשלומים בתוספת ריבית במשך חמש שנים. אני צריכה ערב לכך. אתה יכול להיות ערב שלי?"

היא הניחה את ידה על שוקו ולחשה בקול ספוג רוך ורועד כלשהו, והוא, חרף היותו שיכור, הצמיד את פיו ללחייה ונשק לה. היא הסיקה מכך שהוא נעתר לבקשתה, וגעתה בשמחה:

"תודה רבה! שישמור אותך אלוהינו!"

היא קמה, הוציאה מהר את הניירות מתיקה והגישה לו עט:

"תחתום כאן, בבקשה!"

היא הכינה מראש בקשה אמתית להלוואה, ובתוך הניירות היא הכניסה את החוזה של מלאכ. זכי התחיל לחתום, והיא החזיקה בידו כדי לתמוך בו, אך הוא נעצר פתאום וניכרה עליו תשישות רבה. הוא מלמל בלשון כבדה:

"אני צריך לשירותים!"

בות'יינה הניחה את הניירות הצדה, הקימה אותו בקושי רב, והוא נשען על זרועה בדרכו אל השירותים. הוא נכנס והיא סגרה אחריו את הדלת ופנתה אחורה כדי לשוב למקומה. וברגע שהגיעה למרכז החדר היא שמעה קול חבטה עז מאחוריה.

באותו לילה הייתה קפטריית גרובי שברחוב עאדלי הומה לקוחות, רובם צעירים מאוהבים שחשו נינוחות נעימה בתאורה הקלושה של הגן המסתירה את פניהם, והם מתנים אהבים בלי הטרדה של אורחים לא קרואים. אל המקום נכנס גבר כבן חמישים, מלא ובעל קומה בינונית, לבוש חליפה כהה רחבה וגדולה ממידותיו וחולצה לבנה שצווארונה פתוח ובלי עניבה. בגדיו לא תאמו את מידותיו ועשו רושם כאילו לא היו שייכים לו. הגבר התיישב ליד שולחן הקרוב לדלת, הזמין ספל קפה, ובלי להוציא הגה מפיו הוא סקר מדי פעם את המקום והציץ בשעונו בדאגה. אחרי כמחצית השעה הגיע למקום צעיר שחרחר, רזה ולבוש בגדי ספורט. הוא ניגש אל הגבר המלא, ושניהם חיבקו זה את זה בחמימות, התיישבו אל השולחן והתחילו לשוחח בקול נמוך.

" ברוך הבא, יא טאהא. תודה לאל שהכול בסדר אצלך. מתי יצאת?"

"לפני שבועיים."

"אתה בטח במעקב. האם עשית מה שאמר לך חסאן כשבאת לכאן?"

"טאהא נד בראשו, והשיח' שאכר המשיך:

"אפשר לבטוח לגמרי באח חסאן. תתקשר אליי דרכו, והוא יודיע לך על מקום הפגישה ומועדה. בדרך כלל נבחר במקומות שאינם מעוררים חשד. מקום זה, למשל, תמיד הומה אדם וחשוך מעט, והוא עונה על דרישותינו. ניפגש גם בגנים ציבוריים, במסעדות ולפעמים גם בברים. אבל... אל תתרגל לשבת בברים."

השיח' שאכר צחק, אבל טאהא שמר על שתיקה. שקט מעיק שרר בין השניים, אך השיח' קטע אותו בנימה מרירה:

"בולשת המדינה מנהלת כעת מלחמה נפשעת נגד כל האסלאמיסטים. מעצרים, עינויים ורצח. הם יורים על אחינו הבלתי מזוינים כאשר הם עוצרים אותם ומאשימים אותם בהתנגדות לשליחי השלטון. הם עורכים ממש טבח מדי יום, והם ישלמו ביום הדין על שפיכת דמם של חפים מפשע. נאלצתי לנטוש את ביתי ולהפסיק להגיע למסגד. שיניתי את חזותי כפי שאתה רואה. דרך אגב, מה דעתך על השיח' שאכר בחזותו האירופית?"

הוא פרץ בצחוק רם כמנסה ליצור אווירה של עליצות, אך לשווא. צל כבד ומייסר עמד ביניהם, ועד מהרה נכנע לו השיח'. הוא נאנח, ביקש מחילה וכפרה מאללה ואמר:

"תתגבר, יא טאהא! אני חש בכאבך ומבין את גודלו, בני. אני רוצה שתדע שכל מה שסבלת מידי הכופרים סבלת למען אללה והוא יגמול לך על כך, בעזרת אללה. ותדע לך גם שגן העדן הוא שכרו של מי שסובל עינויים למען אללה, וכל מה שקרה לך אינו אלא מס קל שהמוג'אהדין משלמים ברצון רב למען הפצת דבר האמת של אללה, ירום ויתעלה. השליטים שלנו מגנים על האינטרסים שלהם ועושרם שהושג בדרכים לא כשרות, ואנחנו מגנים על דת אללה. אנחנו מבקשים את חיי העולם הבא, והם מבקשים את חיי העולם הזה. סחורתם סחורה בזויה ומנחילה להם כישלון, ואילו לנו יש הבטחת אללה להנחיל לנו ניצחון, והוא אינו מפר את הבטחתו לעולם."

טאהא כאילו חיכה לדברו של השיח' כדי לתת פורקן ליגונו. הוא אמר בקול צרוד:

"אדוני, הם השפילו אותי. הם השפילו אותי עד כי אני חש שלכלבי הרחוב יש יותר כבוד משיש לי. נחשפתי לדברים שלא תיארתי שמוסלם מסוגל לעשות כלל וכלל".

"הם אינם מוסלמים אלא כופרים, על פי דעתם של כל חכמי הדת."

"גם אם היו כופרים, האם אין בלבם שמץ של רחמים? האם אין להם בנים ובנות ונשים שהם אוהבים ומרחמים עליהם? אילו הייתי נעצר בישראל, אפילו היהודים לא היו עושים לי מה שהם עשו לי. גם אילו הייתי בוגד באמונתי ובארצי, לא היו מעוללים לי מה שעוללו. אני תוהה איזה פושע היה ראוי לעונש מזעזע כזה. האם המחויבות לחוקת אללה הפכה לפשע גדול? לפעמים היה נדמה לי שמה שקורה בבית המעצר אינו אמתי, אלא חלום בלהות שיתפוגג כשאתעורר. לולא אמונתי באללה, ירום ויתעלה, הייתי מתאבד כדי להינצל מכל העינויים שחוויתי."

עצבות הייתה נסוכה על פניו של השיח' שהוכה באלם. טאהא קפץ את כף ידו והמשיך:

"הם קשרו את עיניי כדי שלא אזהה אותם. אך אני נשבעתי באללה לרדוף אותם עד חורמה. אני אדע מי הם, אחד-אחד, ואנקום בהם".

"אני מייעץ לך, בני, להשליך את החוויה המכאיבה הזאת מאחוריך. אני יודע שזה קשה, אך זהו המעשה הנכון לעשותו במצבך. מה שקרה לך במעצר אינו ייחודי לך. זהו גורלו של כל מי שמכריז על האמת בארצנו מוכת האסון. האחראים על מה שקורה אינם סתם כמה קצינים אלא משטר שלם של כפירה ופשע השולט בנו. אתה צריך לכוון את זעמך אל המשטר כולו ולא אל בני אדם מסוימים. אללה, ירום ויתעלה, אמר

בספרו הגדול: "שליח אלוהים הוא הדוגמה והמופת לכם", אמת דברי אללה הגדול. במכה נלחמו בבחיר אללה, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, השפילו אותו ופגעו בו קשות עד כי הוא התלונן בפני אללה על חוסר האונים שלו ועל השפלתו בידי הבריות, אבל הוא בכל זאת לא ראה בג'יהאד שלו נקמה אישית בכופרים, וכל מעייניו היו נתונים להפצת האמונה באללה, ולבסוף כנחלה דת אללה ניצחון, סלח שליחו של אללה לכל הכופרים ושחרר אותם. אתה צריך ללמוד את השיעור הזה ולנהוג לפיו. כך נהג שליחו של אללה, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, וזו הייתה מידתו התרומית."

"אינני נביא ואינני יכול לשכוח מה שעשו לי הפושעים. מה שקרה לי ירדוף אותי בכל רגע. אינני מסוגל לישון. לא הלכתי לאוניברסיטה מיום ששוחררתי, ואינני חושב שאלך. אני מבלה את ימיי בחדרי, ואינני מדבר עם איש. לפעמים נדמה לי שאני מאבד את שפיותי."

"טאהא, אל תיכנע. אלפי צעירים מוסלמים נעצרו ועונו, אך הם יצאו מהמעצר בהחלטה איתנה יותר להילחם ברשע. מטרתו העיקרית של השלטון בעינוי המוסלמים אינה אך ורק להכאיב להם פיזית, אלא להרוס אותם נפשית כדי שלא יוכלו לפעול כמוג'אהדין. בכניעתך לעצבות אתה עוזר לכופרים להשיג את מטרתם."

השיח' הסתכל על טאהא ארוכות, ואחר כך אחז בידו על השולחן, ושאל:

"מתי אתה חוזר לאוניברסיטה?"

"לעולם לא."

"אבל אתה חייב לחזור. אתה סטודנט חרוץ ומצטיין, ועתיד מזהיר מחכה לך, בעזרת אללה. שים את מבטחך באללה, שכח את מה שקרה לך, ושוב אל לימודיך ואל הפקולטה שלך."

"אי-אפשר. איך אפגש עם אנשים אחרי כל מה שקרה לי?"

טאהא שתק פתאום. פניו התכווצו, והוא פלט אנחה רמה:

"אדוני, הם אנסו אותי!"

"שתוק!"

"אדוני, אנסו אותי עשר פעמים. עשר פעמים."

"אמרתי לך לשתוק," צעק השיח' חריפות, אבל טאהא הכה בידו על השולחן והרעיד את הכוסות שעליו. השיח' קם ממקומו, כולו נחרד, ולחש:

"שלוט בעצמך, יא טאהא. כל האנשים מסתכלים עלינו. עלינו להסתלק

מכאן מיד. שמע, אחכה לך ליד קולנוע מטרו בעוד שעה. היזהר וודא שאיש אינו עוקב אחריך".

במשך שבועיים השתמש החאג' עזאם בכל אמצעי השכנוע, הפיתוי, האיום ואפילו האלימות. הוא ניסה את כל הדרכים עם סועאד, אך היא דחתה נחרצות את רעיון ההפלה. עד מהרה החיים ביניהם הגיעו למבוי סתום. הם לא דיברו ביניהם, לא פלרטטו, לא אכלו מאכלים טעימים, לא עישנו חשיש וגם לא נפגשו במיטה. לא העסיק אותם דבר אלא עניין ההפלה. הוא בא אליה יום-יום, התיישב מולה, דיבר איתה בעדינות ובשקט, עד שאט-אט איבד את השליטה על עצביו והחל להתקוטט עמה.

"היה הסכם בינינו ואת מפרה אותו," הוא צעק.

"תקום ותתלה אותי."

"מהתחלה אמרנו שאסור להרות."

"מי אתה, אלוהים שתתיר ותאסור? עשינו משהו אסור?"

"תנהגי בהיגיון, תצילי אותנו מהתסבוכת הזאת ותשאי חסד מאת אללה."

"לא."

"אגרש אותך."

"גרש."

אמירתו "אגרש אותך" הייתה אמירה מזויפת וריקה מתוכן, כי בתוך תוכו הוא רצה לשמור על קשרי הנישואים איתה, אבל הרעיון שהיא תלד, כשהוא בגיל שלו, היה בלתי אפשרי. וגם אם הוא עצמו יקבל אותו, בניו הגברים לא יקבלו אותו. אם אשתו הראשונה, סאלחה, לא ידעה על נישואיו השניים, איך הוא יסתיר ממנה שהוא מוליד צאצא? כשנואש משכנוע סועאד, הוא עזב אותה ונסע לאלכסנדריה כדי לראות את אחיה חמידו. הוא סיפר לו מה שקרה. חמידו השהה את תגובתו, חכך בדעתו לרגע קט, ואמר:

"תירגע, יא חאג'. שנינו בני הארץ הזאת, ומקובל אצלנו שאסור לפגוע ברגשותיו של הזולת. אמנם אני אחיה, אבל אני לא יכול לדרוש ממנה להכשיל את עצמה. ההפלה אסורה על פי הדין, ואני אדם ירא אללה".

"אבל היה הסכם בינינו, יא חמידו."

"אכן היה הסכם וההסכם הופר. אתה צודק, אדוני. נכנסנו להסכם

בידידות, והבה נצא ממנו בידידות. תן לה מה שמגיע לה על פי דין וגרש אותה."

בעיניו של החאג' נראו פניו של חמידו באותו רגע כפני נבל שקרן ומאוס. היה לו חשק לסטור לו, אבל הוא העדיף לנהוג בחוכמה. הוא נפרד ממנו, כולו אכול זעם, ובדרכו חזרה לקהיר פתאום הבזיק במוחו רעיון. הוא אמר לעצמו:

"לא נשאר לי אלא אדם אחד, ואני בטוח שהוא יציל אותי".

השיח' אלסמאן היה טרוד לגמרי במלחמת המפרץ. הוא ארגן מדי יום הרצאות וכינוסים וכתב מאמרים ארוכים בעיתונים כדי להסביר את צדקת המלחמה לשחרור כוויית על פי דין. הממשלה אירחה אותו פעמים רבות בטלוויזיה וביקשה ממנו לשאת את דרשת יום השישי במסגדים הגדולים ביותר של קהיר. השיח' הציג בפני הבריות את כל הראיות ההלכתיות לצדקת עמדתם של שליטי ערב לקרוא לכוחות האמריקנים לשחרר את כוויית מהכיבוש העיראקי. השיח' עזאם חיפש את השיח' אלסמאן במשך שלושה ימים תמימים, עד שהצליח סוף-סוף לפגוש אותו במשרדו במסגד השלום בעיר נצר. הוא הזדרז ופתח כשהוא מביט בפני אלסמאן בדאגה:

"מה יש לך, אדוני? אתה נראה מותש".

"אכן לא ישנתי כמעט מראשית המלחמה. יש לי כינוסים ופגישות בכל יום, ובעוד כמה ימים אסע לערב הסעודית, בעזרת אללה, כדי להשתתף בכנס חכמי הדת המוסלמים שנקרא בדחיפות."

"לא, אדוני. אתה צריך לשמור על בריאותך."

השיח' נאנח ומלמל:

"כל מה שעשיתי הוא פחות ממה שמוטל עליי לעשות, ואני מבקש מאללה, ירום ויתעלה, שיקבל את פועלי ברצון ויוסיף אותו למאזן זכויותיי".

"אבל אפשר לדחות את הנסיעה לערב הסעודית ולנוח קצת."

"חס וחלילה! לא אתרשל. התקשר אליי השיח' אלע'אמדי, חכם דת רם מעלה, ואין אדם במעלת אללה, על כן אשתתף עם חכמי הדת האחים שם במתן הצהרה שתכה באלם את מעוררי המהומות ותפריך את טיעוניהם בפני הבריות. בהצהרתנו נביא את כל הראיות ההלכתיות

המתירות לבקש את עזרת צבאות המערב להצלת המוסלמים מסדאם חסיין הפושע הכופר."

החאג' עזאם הנהן בראשו לאות אמונתו בצדקת דברי השיח', ואחרי רגע של דממה טפח השיח' על כתפו של עזאם ושאל אותו בידידות:

"ואתה, מה שלומך? אני משער שבאת אליי לבקש עצה".

"אני לא רוצה להוסיף על דאגותיך."

השיח' חייך ושקע בגופו המלא במושב הרך, ואמר:

"דווקא אתה לא יכול לגרום לי דאגה. ספר בבקשה!"

כשהגיעו החאג' עזאם והשיח' אלסמאן אל דירת סועאד בבית יעקוביאן הם מצאו אותה לבושה בבגדי הבית שלה. היא קיבלה את השיח' אלסמאן בסבר פנים מסויג משהו ונכנסה פנימה. היא יצאה אחרי כמה דקות כסויית ראש ובידיה מגש כסף ועליו כוסות של מיץ לימון קר. השיח' לגם מהמשקה, עצם את עיניו בהנאה, כמו מצא את הרגע המתאים לפתוח בעניין. הוא פנה אל עזאם, צחק, ואמר:

"מיץ הלימון מעולה. אשתך עקרת בית מצוינת. אתה צריך להודות לאללה על החסד".

עזאת תפס את קצה החוט, ואמר:

"אלף תודות לאללה, אדוני. סועאד היא עקרת בית ורעיה טובה וכשרה, אבל היא עקשנית ומרגיזה".

"עקשנית?" שאל השיח' כמופתע. הוא פנה אל סועאד, והיא הקדימה אותו ואמרה בנימה רצינית:

"אני מניחה שהחאג' סיפר לך על הבעיה".

"אלוהינו אינו יוצר בעיות בכלל. תשמעי, בתי. את אישה מוסלמית ומחויבת לחוקת אללה. אלוהינו, ישתבח ויתעלה, ציווה על האישה לציית לבעלה בכל ענייני העולם הזה. בחירו, תפילת אללה עליו וברכתו לשלום, אמר בדברי האמת שלו: 'אילו היה ראוי שיצור יסגוד ליצור כמוהו, הייתי מצווה על הרעיה לסגוד לבעלה'. צדק שליחו של אללה."

"האישה צריכה להישמע לבעלה בעניינים שהדת מתירה ולא בעניינים שהדת אוסרת."

"ישמרנו האל מהאיסורים, בתי! אין לציית ליצור כלשהו בעניינים שיש בהם מרי בבורא."

"אז תגיד לו, אדוני. הוא מבקש ממני להפיל."

דממה השתררה לרגע. השיח' אלסמאן חייך, ואמר בקול שקט:

"בתי, את הסכמת איתו מהתחלה שלא תלדי, והחאג' עזאם אדם חשוב ונסיבות חייו אינן מאפשרות דבר כזה".

"גמרנו. שיגרש אותי על פי דין."

"אבל אם יגרש אותך בעודך הרה, יהיה אחראי על הנולד על פי החוק."

"אתה רוצה להגיד לי שאתה מצדיק את ההפלה?"

"חס וחלילה! ההפלה אסורה כמובן, אבל לפי דעתם של חכמי דת מהימנים להיפטר מהוולד בחודשיים הראשונים של ההיריון איננו בעצם הפלה, כי הנשמה מתהווה אצל הוולד בראשית החודש השלישי."

"מי אמר דבר כזה?"

"פתוות מהימנות של גדולי חכמי הדת."

סועאד צחקה בלגלוג, ואמרה במרירות:

"אלה בוודאי חכמי דת אמריקנים."

"דברי עם אדוננו השיח' בנימוס!" געה בה החאג' עזאם. היא נתנה בו מבט זועם ומתגרה:

"כל אחד ידאג לנימוסיו הוא".

השיח' התערב כדי להרגיע את המצב:

"ישמרנו האל מכעסו. יא סועאד, בתי, תישמרי מרע. אינני מביע את דעתי שלי בעניין, חס וחלילה, אלא מביא לפנייך דעה הלכתית נכבדת. יש חכמי דת מהימנים הסבורים שהפלת הוולד לפני החודש השלישי לא נחשבת לרצח, אם היא נעשית מתוך הכרח".

"זאת אומרת אני אחטא והעסק ייחשב למותר? מי אומר זאת? לא אאמין לך, גם אם תישבע בקוראן."

החאג' עזאם קם ממקומו, ניגש אליה, וצעק בזעם:

"אני אומר לך לדבר עם אדוננו השיח' בנימוס".

"אדוננו השיח'? הכול ברור עכשיו. אתה משלם לו כדי לומר שתי מילים מפוקפקות. יעני ההפלה בחודשיים הראשונים מותרת! יא שיח', לא יפה! לאן תברח מאלוהינו?"

השיח' אלסמאן לא ציפה להתקפה הפתאומית הזאת. פניו האפירו, והוא אמר כמזהיר:

"תכבדי את עצמך, בתי, ואל תעברי את הגבול!"

"איזה גבול? לעזאזל עם הגבול! איזה מוקיון אתה, יא שיח'! כמה שילם לך כדי שתבוא איתו?"

"איזו מנוולת! את כלבה בת כלב!" צעק החאג' עזאם, וסטר לה על פניה. היא צווחה ויללה, אבל השיח' תפס אותו והרחיק אותו ממנה. הוא דיבר איתו בלחש, ושניהם הסתלקו וטרקו את הדלת אחריהם.

סועאד רדפה אחריהם בקללות וגידופים. היא רעדה מזעם על דברי השיח' אלסמאן ומסטירת הלחי שקיבלה מעזאם בפעם הראשונה מיום שנשא אותה לאישה. היא המשיכה לחוש בסטירת הלחי וגמרה אומר להתנקם בו. אך בסתר לבה בכל זאת רווח לה על העימות הגלוי שהיה לה איתו. ניתק ביניהם כל חוט שמחייב ומביך אותה. הוא הכה וקילל אותה, ומכאן והלאה היא תביע את הבוז והשנאה שהיא חשה כלפיו בצורה ברורה. האמת היא שיכולתה להתקוטט ולקלל הייתה חידוש בשבילה, כמו פתאום התפרץ הרוע מתוכה. כבר הצטברו אצלה כל הסבל ועוגמת הנפש שהיו מנת חלקה איתו, ועתה הגיע הזמן לבוא איתו חשבון. היא מוכנה עכשיו להרוג אותו או ליהרג לפני שתסכים להפלה. אך אחרי שנרגעה קצת היא שאלה את עצמה למה היא שומרת על היריונה בקנאות כזאת. היא דתייה, כמובן, ואסור לה להפיל, אבל היא גם פוחדת מניתוח ההפלה, כי נשים רבות מתות מכך. כל אלה היו שיקולים נכונים, אך בכל זאת הם היו שיקולים משניים. יצר עז הוא שדחף אותה להילחם בחירוף נפש על היריונה. היא חשה שאם תלד, ישוב אליה כבודה ולחייה תהיה משמעות חדשה ומכובדת. היא לא תהיה עוד אותה אישה ענייה שקנה אותה המיליונר עזאם כדי לבלות איתה שעתיים אחרי הצהריים. היא רוצה להיות רעיה אמתית שאי-אפשר להתעלם ממנה או להשפילה. היא תהיה אם הילד. היא תצא ותיכנס כשהיא נושאת בזרועותיה את בן החאג'. האם היא לא זכאית לכך? היא רעבה וקיבצה, וטעמה את טעם העליבות, ומאה פעמים היא סירבה לשרך את דרכיה, ולבסוף היא הסכימה להעניק את גופה לגבר זקן בגיל אביה; לשאת את כובדו, את קדרותו, את פניו הקמוטות, את שערו הדליל ואת גבריותו הנבולה; להעמיד פנים שגופה כואב מרוב תשוקה והיא באה על סיפוקה; היא הסכימה שתמיד יבוא אליה בסתר ויעזוב אותה, כאילו היו מאהב ואהובה; לישון כל לילה לבדה במיטה קרה בדירה גדולה ומפחידה; להיות מוכרחה להדליק אורות כדי להפיג את עוצמת הבדידות; לבכות יום-יום מתוך געגועים לבנה; וכשמתקרב מועד בואו של עזאם, היא צריכה

להתאפר ולמלא את התפקיד שבעבורו הוא משלם לה. האם לא מגיע לה אחרי כל מסכת ההשפלות להרגיש הזו פעם אחת שהיא רעיה ואם? האם לא מגיע לה ללדת בן חוקי שיירש עושר שיגן עליה אחת ולתמיד מאימת העוני? אללה העניק לה את ההיריון הזה כשכר הוגן על סבלנותה ארוכת הימים, והיא לעולם לא תוותר עליו בשום מחיר. אלה היו מחשבותיה של סועאד. היא נכנסה לחדר הרחצה והתפשטה, וכשהמים החמים זרמו בשפע על גופה העירום הייתה לה תחושה מוזרה וחדשה: גופה, שזמן כה רב טימא אותו עזאם והשפיל אותו, פתאום השתחרר ונעשה רכושה שלה. ידיה, זרועותיה, שוקיה וחזה וכל איבר בגופה נשמו בחופשיות. היא חשה בדופק עדין ויפה בתוך גופה, דופק שיגדל ויתפתח וימלא אותה יום אחר יום, עד שיגיע הזמן לצאת לאוויר העולם תינוק יפה ודומה לה, תינוק שיירש את עושר אביו ויחזיר לה את כבודה ואת המעמד שהיא ראויה לו. היא סיימה את הרחצה, ניגבה את גופה, לבשה את בגדי השינה, התפללה את תפילת הלילה, וישבה במיטתה והחלה לקרוא בקוראן עד שנאחזה בחבלי שינה.

"מי זה?"

היא התעוררה משנתה בשומעה רחשים ורשרושים מחוץ לחדרה. היא חשבה שגנב חדר לדירה ורעדה מפחד. היא החליטה לפתוח את החלון ולקרוא לעזרת השכנים.

"מי שם?" צעקה שוב בקול רם, התיישבה במיטתה בחושך ועשתה אוזנה כאפרכסת, אך הקולות נדמו, ובדירה שררה דממה. היא החליטה לברר בעצמה מה מתרחש שם. היא קמה, אך הפחד שיתק את רגליה, והיא שכנעה את עצמה שכל העניין סתם חשש שווא. היא שבה אל המיטה, כיסתה את ראשה בכרית וניסתה לשוב לשנתה, אך דלת החדר נפתחה פתאום וחבטה בקיר ברעש גדול. התנפלו עליה ארבעה או חמישה אנשים שלא יכלה להבחין בפניהם בחושך, אחד מהם הצמיד את הכרית לפיה והאחרים אחזו בידיה ורגליה. היא ניסתה בכל כוחה להיחלץ מאחיזתם ולצעוק במלוא גרונה. היא נשכה את ידו של הגבר שסתם את פיה, אך התנגדותה הייתה לשווא. הם כפתו אותה היטב ושיתקו אותה לחלוטין. הם היו חזקים ומיומנים. אחד מהם הפשיל את שרוול הפיג'מה שלה, והיא חשה בדקירה בזרועה. גופה נחלש אט-אט, עיניה התערפלו וכל סביבתה התרחקה ונמוגה - כמו בחלום.

העיתון לה-קייר Le Caire נוסד לפני מאה שנים בקהיר, והתמקם באותו בניין ישן ברחוב אלג'לאא שבו הוא ממוקם עד היום, וממשיך להופיע מדי יום בצרפתית למען דוברי לשון זו בקהיר. כשחאתם סיים את לימודיו בפקולטה למדעי הרוח הצליחה אמו הצרפתייה למצוא לו עבודה בעיתון, והוא הוכיח את כישוריו בעיתונאות. הוא עלה מהר בסולם הדרגות עד שבגיל ארבעים וחמש התמנה לעורך ראשי. הוא הכניס שינוי יסודי בעיתון והוסיף מדור בערבית כשירות לקורא הקהירי. בעקבות זאת גדלה התפוצה היומית שלו והגיעה לשלושים אלף עותקים, מספר עצום לעיתונים קטנים. הצלחה זו הייתה תוצאה ישירה וטבעית של שקידתו וכישוריו של חאתם ליצור קשרים פעילים עם חוגים שונים, ויכולתו הרבה לעבוד קשה שירש מאביו. ידוע ששבעים עובדים - פקידים, עיתונאים וצלמים - מועסקים בעיתון בראשותו של חאתם, ונשאלת השאלה: האם הם יודעים על סטייתו המינית? התשובה חיובית, כמובן, כי המצרים מתעניינים בחיים הפרטיים של זולתם, וחופרים ונוברים ומחטטים ללא לאות כדי לגלות את סודותיהם, ואי-אפשר להסתיר עניין כמו סטייה מינית. כל העובדים בעיתון יודעים שהעומד בראשם הוא הומו, ואף על פי שזה מעורר אצלם סלידה ובוז, נשארת סטייתו של חאתם בצל רחוק מדמותו החזקה והמשכנעת בעבודה. הם מודעים לסטייה, אבל הם כלל וכלל לא חשים בה בקשרים היום-יומיים ביניהם לבינו, כי הוא רציני וקפדן, יותר מדי אולי, והוא עושה איתם את רוב שעות היום, והם אינם מבחינים בשום תנועה או פנייה שיכולות להעיד על נטיותיו. ובדרך הטבע לא חסרו מעמדים וולגריים בתקופת כהונתו כעורך. ניקח, למשל, את המקרה של עיתונאי בטלן וכושל, שחאתם רשם כמה דוחות גרועים על עבודתו, כהכנה לסילוקו הסופי מהעיתון. אותו עיתונאי ידע שכוונתו של העורך להעביר אותו מתפקידו, והחליט לנקום בו. הוא ניצל לשם כך את אספת העורכים השבועית וביקש את רשות הדיבור. חאתם נתן לו את הרשות, והלה הפתיע אותו בדברו בנימה מלגלגת:

"אני רוצה להציע שנערוך תחקיר עיתונאי לתופעת הסטייה המינית במצרים".

שקט מתוח השתרר בין הנאספים, והעיתונאי לא הסתיר חיוך שכוונתו להמשיך ולהעליב את חאתם. חאתם שתק, השפיל את עיניו, החליק בידו על שערו, כפי שתמיד הוא מגיב כשהוא מופתע או מתוח, נשען על גב

מושבו, ואמר:

"אינני חושב שנושא זה יעניין את הקוראים".

"ועוד איך! זה יעניין אותם מאוד, כי מספר ההומואים הולך וגדל, ומהם אנשים התופסים משרות של הנהגה בארץ. מחקרים מדעיים מדגישים שהומו אינו כשיר נפשית למעמד של הנהגה באף מוסד, בשל הניוול הנפשי שהסטייה המינית יוצרת."

ההתקפה הייתה אכזרית, מוחצת, ועל כן החליט חאתם להשיב בתקיפות ובלי היסוס:

"צורת חשיבתך השמרנית היא אחת הסיבות לכישלונך כעיתונאי".

"האם הפכה הסטייה להתנהגות פרוגרסיבית?"

"זאת לא הבעיה הלאומית בארצנו. אדוני המלומד, מצרים אינה מפגרת בגלל הסטייה המינית, אלא בגלל השחיתות והדיקטטורה והאי-צדק החברתי. חוץ מזה, הבילוש אחרי החיים הפרטיים של הזולת הוא התנהגות וולגרית שאינה הולמת עיתון ותיק כמו לה-קייר."

העיתונאי ניסה למחות, אך חאתם היסה אותו נמרצות:

"הוויכוח הסתיים. אני מבקש ממך לשתוק, כדי שנוכל לדון בנושאים האחרים".

כך הביס חאתם בכישרונו את יריבו, והראה לכל הנוכחים את עוצמת אישיותו ואת אי-כניעתו לסחיטה. ובמקרה מביך אחר, ואולי יותר וולגרי, התגרה בו עיתונאי שהיה מועסק לתקופת ניסיון. חאתם עמד בין פועלי הדפוס ועקב אחרי הכנת העיתון להדפסה, והנה אותו עיתונאי העמיד פנים שהוא מבקש לברר משהו, התקרב אליו, הצביע על איזשהו נייר על השולחן ונדחק אליו מאחור. חאתם מיד הבין את משמעות התנועה, התרחק ממנו בשקט והמשיך להסתובב בבית הדפוס כאילו לא קרה דבר, אך כשהוא שב למשרדו הוא שלח לקרוא לאותו עיתונאי, וביקש מכל הנוכחים האחרים לצאת מהחדר. הוא השאיר את העיתונאי עומד למשך כמה דקות, המשיך לעיין בניירות שלפניו בלי להזמינו לשבת, ולבסוף נשא את ראשו, הביט בו ארוכות ואז סינן באטיות:

"תקשיב לי טוב, או שתכבד את עצמך או שאתה מסולק מהעיתון מיד. מבין?"

העיתונאי ניסה להעמיד פני מופתע ותמים, אך חאתם, לפני ששב אל ניירותיו, אמר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים:

"זאת אזהרה אחרונה. אין צורך לפרט. זהו זה. השיחה הסתיימה".

חאתם רשיד, אם כן, איננו הומו ותו לא, אלא אדם מוכשר, חרוץ ובעל ניסיון, והודות לכישוריו הוא הגיע לשיא ההצלחה המקצועית. נוסף לכך הוא אדם מלומד ממדרגה ראשונה, ומיטיב לדבר כמה שפות בצורה חופשית מלבד ערבית (צרפתית אנגלית, ספרדית). קריאתו הרחבה והמעמיקה הובילה אותו אל רעיונות הסוציאליזם, ואלו השפיעו עליו רבות. הוא קשר קשרי ידידות עם גדולי הסוציאליסטים במצרים, ובעקבות כך הוא הוזמן בסוף שנות השבעים אל מתקני ביטחון המדינה, שם נחקר ושוחרר אחרי כמה שעות. בתיקו נרשם שהוא "תומך בעיקרונות הסוציאליזם אך אינו חבר בארגון סוציאליסטי". בקיאותו בתורה הסוציאליסטית הכשירה אותו יותר מפעם אחת להיות מועמד לחברות בארגונים הקומוניסטיים המחתרתיים (מפלגת הפועלים והמפלגה הקומוניסטית המצרית), אך עצם היותו הומו הניא את האחראים מלגייס אותו. זאת אישיותו האמתית של חאתם רשיד המוכרת לכול, אך חייו הפרטיים וסטייתו המינית הם כמו תיבה נעולה מלאה משחקים אסורים, מופקרים ומענגים. כל לילה הוא פותח אותה, ונועל אותה לאחר שהוא רווה הנאה, ומנסה לשכוח אותה עד הלילה הבא. הוא ניסה לצמצם את מרחב סטייתו עד למינימום האפשרי, לחיות את יומו כעיתונאי בתפקיד אחראי, ובלילה לשקוע בהנאתו במיטה לכמה שעות. הוא אמר לעצמו שלרוב הגברים בעולם יש מזג המיוחד להם העוזר להם להשתחרר מלחצי היום-יום. הוא הכיר אנשים בעמדות גבוהות ביותר, רופאים, יועצים ופרופסורים, המכורים לשתייה או לחשיש או לנשים או לקלפים, בלי שזה פוגע בהצלחתם או בכבודם. הוא שכנע את עצמו שסטייתו איכשהו דומה להתמכרותם של אלה. רעיון זה קסם לו, נתן מנוחה לנפשו, החזיר לו את האיזון הנפשי והעניק לו כבוד עצמי. מכאן שאיפתו לקשר עם בן זוג קבוע שיאפשר לו לספק את צרכיו בדרך בטוחה. סטייתו ביקשה ביטוי רק עם עלותו על יצועו בלילה. וכשהוא מוצא את עצמו לבדו במיטתו, מדיחה אותו תשוקתו הטורדנית למצבים מבישים. עברו עליו ימים עצובים ומייסרים שבגינם הוא נאלץ להיטנף, להסתובב במאורות הומואים, ולהשפיל את עצמו כאשר התערבב עם טיפוסים מפוקפקים וחלאת אדם כדי למצוא לעצמו מאהב שיספק את צרכיו ללילה אחד בלי לראותו שוב. פעמים רבות הוא נשדד, הושפל ונסחט, ופעם אחת הוא אף הוכה קשות בבית מרחץ ציבורי בשכונת אלחסיין, ושעון הזהב ותיקו נחטפו ממנו. אחרי

לילות מטורפים כאלה היה חאתם רשיד מסתגר בביתו לכמה ימים, אינו רואה אדם ואינו מדבר עם איש, שותה הרבה, מהרהר באורח חייו ונזכר באביו ואמו בזעם ושנאה. הוא היה אומר לעצמו שאילו הקדישו לו הוריו קצת תשומת לב, הוא לא היה מידרדר למצב שהוא נמצא בו, אך הם היו עסוקים בשאפתנותם המקצועית, והקדישו את כל זמנם ומרצם לצבירת ממון ולהשגת תהילה, ואותו הם השאירו למשרתים שהתעללו בגופו. הוא לא האשים את אידריס בכלום, ולא היה לו ספק שהוא אהב אותו באמת ובתמים. אילו רק אביו, ד"ר חסן רשיד, היה פעם קם מקברו, הוא היה משמיע באוזניו מה הוא חושב עליו. הוא היה נעמד מולו, פנים אל פנים, מישיר מבט לעיניו הנוקבות, מודד את קומתו המוצקה והמלאה ולוטש את עיניו אל מקטרתו המרשימה. הוא לא היה פוחד ממנו והיה אומר לו: "אדוני המלומד, אם רצית להקדיש את חייך למשפט האזרחי, למה התחתנת ולמה הולדת אותי? אולי היית באמת גאון במשפט, אבל בוודאי לא ידעת להיות אב אמתי. כמה פעמים נשקת לי בימי חייך? כמה פעמים ישבת לידי ושמעת מה הבעיות שלי? התייחסת אליי תמיד כאל חפץ חן או ציור נדיר שקנית ושכחת אותו, ורק מעת לעת, כשלוח הזמנים העמוס שלך אפשר לך, היית נזכר בו, מסתכל עליו מעט ושוכח אותו שוב". אשר לג'נט אמו, גם אותה הוא היה מעמיד לפני האמת: "את היית סתם ברמנית בבר קטן ברובע הלטיני. היית ענייה וחסרת השכלה, ונישואייך לאבא היו בעבורך מעבר חד למעמד חברתי שלא חלמת עליו, אבל במשך שלושים שנה את בזת לאבא, משום שהוא מצרי ואת צרפתייה. את שיחקת את תפקיד האירופית בת התרבות החיה בקרב ברברים. תמיד סלדת ממצרים ומהמצרים והתייחסת אל כולם בתיעוב ובהנשאות. התרשלותך בטיפול בי הייתה חלק משנאתך למצרים, ואני חושב שבגדת באבא יותר מפעם אחת. בעצם אני בטוח בכך... לפחות עם מיסיו בינאר, מזכיר השגרירות. היית מדברת איתו בטלפון שעות על גבי שעות כשאת שכובה במיטה, מאמצת את השפופרת אל גופך, לוחשת אל תוכה, פנייך מאפירות מתאווה ושולחת אותי לשחק עם המשרתים. בעצם היית זונה שכל גבר בברים של פריז שהיה פותח את ידו היה משיג עשרות כמוך". ברגעים השחורים הללו היה חאתם מתמלא ייאוש, חש שהוא בשפל המדרגה, מתמסר לבכי כתינוק ולפעמים אפילו חושב לשלוח יד בנפשו, אך לא היה בו העוז לכך. לעומת זה מצבו כעת טוב מאי-פעם: קשריו עם עבד רבו נמשכו והתייצבו, הודות להצלחתו לקשור אותו אליו בעזרת הקיוסק והחדר ששכר בשבילו על הגג. בכך הוא הבטיח לעצמו

את המשך סיפוק צרכיו הפיזיים. הוא הפסיק לחלוטין לבקר בבר שה-נו ובמאורות ההומואים האחרות. הוא האיץ בעבדה להשלים את חוק לימודיו כדי שיהיה בן אדם מכובד, משכיל ומסוגל להבין את רגשותיו ודעותיו וראוי לידידותו לתמיד.

"יא עבדה, אתה פיקח ורגיש ומסוגל לשפר את מצבך על ידי חריצות. אתה כרגע מרוויח טוב ומשפחתך מרוצה וחייך יציבים, אבל הכסף אינו עונה על הכול. אתה חייב ללמוד ולהיות אדם מכובד."

זה היה אחרי סיום סיבוב אהבה של בוקר. חאתם ירד מהמיטה כשהוא עירום, התהלך בצעדי ריקוד על קצות בהונותיו, ופניו עטו סימני סיפוק ורעננות, כדרכו אחרי שהוא רווה אהבה. הוא מזג לעצמו כוסית, בשעה שעבדה נותר שרוע על המיטה. עבדה צחק ודיבר בנימה משועשעת:

"למה אני צריך ללמוד?"

"כדי שתהיה מכובד."

"אתה מתכוון לומר שאני לא מכובד עכשיו?"

"מכובד, בהחלט, אבל אתה צריך ללמוד ולקבל תעודה."

"עדות שאין אלוהים מבלעדי אללה?"

עבדה המשיך לצחוק, וחאתם הסתכל עליו ונזף בו:

"אני מדבר ברצינות. אתה צריך ללמוד בחריצות, להשיג תעודת סיום של חטיבת הביניים ותעודת סיום התיכון ולהיכנס לבית ספר גבוה, לבית הספר למשפטים, למשל."

"אחרי שהזקין הלך לכותאב (החדר המוסלמי)."

"לא, עבדה, אסור לך לחשוב כך. אתה בן עשרים וארבע, וכל החיים לפניך."

"הכול תלוי בגורל."

"אנחנו חוזרים לדיבור מפגר! גורלך בעולם נתון בידיך. אילו היה צדק במדינה הזאת, אדם כמוך היה לומד על חשבון המדינה. לימודים, טיפול רפואי ועבודה הם זכויות טבעיות לכל אזרח בעולם, אבל השלטון במצרים משאיר בכוונה את העניים כמוך בורים ועמי ארצות כדי שהוא יוכל לחמוס אותם. שים לב! הממשלה בוחרת את שוטרי הביטחון המרכזי מבין המגויסים העניים והבורים ביותר. אילו היית מלומד, לא היית מסכים לעבוד בתנאים הגרועים ביותר בתמורה לגרושים, בשעה שהאנשים הגדולים גונבים מיליונים מפרנסת העם כל יום."

"ואתה רוצה שאני אמנע את הגדולים מלגנוב, שאנצח את הרב סרן, מפקד המחנה, ואבוא חשבון עם הגדולים."

"הכול תלוי בך באמת. תשקוד ותלמד את עצמך בעצמך. זה הצעד הראשון לקראת השגת הזכויות שלך."

חאתם הסתכל עליו ארוכות והוסיף בחיבה:

"ומי יודע? אולי יום אחד תהיה העורך דין עבד רבו!"

עבדה יצא מהמיטה, התקרב אליו, אחז בכתפיו, ונשק לו על לחייו:

"ומי ישלם את הוצאות הלימוד? ומי יפתח לי משרד כשאסיים את לימודיי?"

געש רגשות פתאום הסעיר את חאתם, והוא פנה אל עבדה ולחש על אוזנו:

"אני, יא חביבי, לא אעזוב אותך לעולם, ולעולם לא אקמץ בהוצאות עליך".

עבדה חיבק אותו ושניהם העתירו זה על זה נשיקות ארוכות ולוהטות, אך קול צעדים קרב אליהם מבחוץ ואחריו נשמעו דפיקות עזות וממושכות על הדלת. חאתם הסתכל על עבדה בדאגה ושניהם מיהרו להתלבש איכשהו. חאתם הקדים את עבדה אל הדלת, ובפנים מוטרדות משהו אך לא נעדרות סימני גאווה, הכין את עצמו למי שהוא עשוי לפגוש ליד הדלת. הוא הסתכל דרך העינית, וקרא בתדהמה:

"עבדה, אישתך פה".

עבדה ניגש מיד אל הדלת, פתח אותה, וצרח בזעם:

"מה קרה, יא הדייה? מה הביא אותך בשעה כזאת? מה את רוצה?"

היא ענתה בילדה והפנתה את מבטה אל התינוק השוכב בזרועותיה:

"מהר, יא עבדה! לילד יש חום גבוה, והוא מקיא כל הזמן. הוא בכה בלי הפסקה כל הלילה. בבקשה יא חאתם, תזמין לנו רופא או שניקח אותו לבית חולים".

כשפתחה בות'יינה את דלת חדר האמבטיה היא מצאה את זכי אלדסוקי שרוע על הרצפה, נטול כוח לזוז ובגדיו מטונפים בקיא. היא רכנה עליו, אחזה בידו ומצאה שהיא קרה כקרח.

"זכי אלדסוקי, אתה חולה?"

הוא מלמל כמה מילים בלתי מובנות ולטש את מבטו בחלל. היא הביאה כיסא, חיבקה אותו והושיבה אותו, ולהפתעתה גילתה שגופו קל עד מאוד. היא פשטה מעליו את בגדיו המטונפים, ורחצה במים חמים את פניו, ידיו

וחזהו. אט-אט הוא התעורר מעט, ובקושי הצליח לעמוד על רגליו וללכת כשהוא נשען עליה. היא הכניסה אותו למיטה, עלתה לחדרה שעל הגג ושבה מהר ובידה ספל גדול של מי נענע מורתחים. זכי שתה אותם ושקע בתנומה עמוקה. היא ישבה על הספה שלידו כל הלילה, בחנה את מצבו מדי פעם, בדקה בידה את חום מצחו והציגה את אצבעה מול אפו כדי להיווכח בסדירות נשימתו. היא נשארה ערה והחליטה להזמין רופא אם יורע מצבו. היא התבוננה בפניו הזקנות, ובפעם הראשונה היא ראתה פנים פשוטות של סתם אדם זקן טוב ושיכור, מצומק, ומעורר רחמים כתינוק. בבוקר היא הכינה לו ארוחת בוקר קלה של חלב פושר. וכשהגיע אבסח'רון והבין מה שקרה, הוא עמד רכון ראש ועצוב מול אדוניו החולה, ואיחל לו וחזר ואיחל בקול רווי תוגה: "תהיה בריא, אדוני, תהיה בריא!"

זכי פקח את עיניו ורמז לו במנוד ראש לצאת. הוא התיישב בקושי, השעין את גבו אל הקיר, אחז בראשו בידיו ומלמל חלושות:

"יש לי כאב ראש נוראי, וכאב בטן איום".

"אתה רוצה שאזמין רופא?"

"לא. יהיה בסדר. שתיתי יותר מדי, זה כבר קרה לי הרבה פעמים. אשתה ספל קפה שחור וארגיש בסדר."

הוא ניסה לעשות רושם של התגברות ואיתנות. היא צחקה, ואמרה:

"תשמע. די! אל תעשה את עצמך גיבור. אתה זקן ובריאותך רופפת. אתה לא יכול להמשיך לשתות ולאחר בנשפים. אתה חייב ללכת לישון מוקדם כמו כל הזקנים בגילך".

זכי חייך, הסתכל עליה בהבעה של הכרת תודה, ואמר:

"תודה, בות'יינה. את טובה ונאמנה. אני לא יודע מה הייתי עושה בלעדייך".

היא חפנה את פניו בכפות ידיה, ונשקה לו על מצחו.

היא נשקה לו פעמים רבות לפני כן, אבל הפעם הייתה לה תחושה אחרת כשנגעה בפניו. כשהיא הצמידה את שפתיה אל מצחו היא חשה שהיא מכירה אותו היטב, וריחו שנעדר עדינות ורעננות ערב לנחיריה. הוא חדל להיות הבק הרחוק ממנה, המספר סיפורים על אודות ימים עברו. הוא גם חדל להיות המאהב, הזכר השונה ממנה תכלית שינוי. להפך, הוא כעת קרוב אליה וכאילו היא מכירה אותו מאז ומתמיד, כאילו הוא אביה או דודה, וכאילו הוא נושא את דמה וריחה. היא ביקשה לאמץ אותו אליה, להקיף את גופו החלש בזרועותיה ולמלא את נחיריה בריחו, שהיא כעת אוהבת. היא חשבה שמה שקורה ביניהם הוא מוזר ומפתיע,

ונזכרה שאך יום קודם לכן היא ניסתה להשיג במרמה את חתימתו. היא בושה בניסיונה, ועלה במוחה הרהור שמעשה התרמית שלה ביום הקודם היה הניסיון האחרון שלה להתנכר לרגשותיה האמתיים כלפיו. בתוך תוכה רצתה לברוח מאהבתה לו, היה נוח לה יותר אילו יכלה לצמצם את קשריה איתו בגבולות המין והכסף: הוא מבקש מין והיא מבקשת כסף. כך תיארה לעצמה עד כה את גבולות קשריה איתו, אך זה עתה היא עברה את הגבולות הללו. כעת היא עומדת לפני תחושותיה האמתיות ומבינה אותן היטב. אילו רק יכלה להישאר איתו לתמיד, הייתה בוטחת בו, מכבדת אותו, מלאת הכרת תודה עמוקה, ובטוחה שהוא יבין כל מה שתאמר לו, תספר לו על חייה, על אביה ואמה, על אהבתה לטאהא שדעכה וגם על קשריה המסואבים עם טלאל בפרטי פרטים בלי לחוש בושה. היא הייתה חשה בנוח לספר את כל הדברים הללו ומסלקת מעליה מעמסה גדולה של זיכרונות. היא הייתה אוהבת את פניו הזקנות כשהוא מקשיב לה בעניין, ומבקש ממנה לפרט ומעיר את הערותיו על דבריה.

רגשותיה כלפיו הלכו והתעצמו עד שהתחוור לה באותו בוקר שהיא אוהבת אותו. היא לא יכלה לתאר את רגשותיה במילה אחרת. זאת לא הייתה אהבה לוהטת כאהבה שהייתה לה עם טאהא. זאת הייתה אהבה אחרת, שקטה, איתנה, אהבה שיש בה נחת, אמון וכבוד. היא אכן אוהבת אותו. כך היא נוכחה לדעת והשליכה מאחורי גבה את היסוסיה אחת ולתמיד והלכה לקראתו במרץ. היא חיה איתו ימים נעימים ומאושרים. היא בילתה איתו את רוב שעות היום וחלק גדול מהלילה, ולפני השינה היא העלתה בזיכרונה את כל מה שקרה ביניהם, חייכה לעצמה והתמלאה ברוך שופע. אך דבר אחד העיק עליה וייסר את מצפונה. היא לא שכחה שחשבה לבגוד בו וזממה להחתים אותו על החוזה שהיה מאפשר למלאכ להשתלט על דירתו. היא תכננה לרכוש את אמונו כדי להזיק לו. האם לא כך קרה? האם לא חישבה לנצל את חוסר הריכוז שלו ולהשיג את חתימתו בשעה שהוא שיכור, ולקבל בתמורה חמשת אלפים לירות מצריות ממלאכ כמחיר לבגידתה? כל אימת שצלצלה מילה זו בראשה היא נזכרה בחיוכו הטוב של זכי, בהתעניינותו ברווחתה ובדאגתו לרגשותיה. היא נזכרה כיצד הוא התייחס אליה תמיד באמון מלא וחשה שהיא מנוולת ובוגדנית, בזה לעצמה ונכנסה למערבולת של ייסורי מצפון. רגשות אלה עינו אותה זמן רב עד שמוקדם בבוקר אחד היא הלכה למלאכ. בית מלאכתו היה פתוח והוא ישב בפתח, ספל תה בחלב בידו, והוא לגם ממנו בניחותא. היא עמדה מולו, בירכה אותו לשלום ומיהרה לשפוך את דברה

לפני שיתפוגג אומץ לבה:

"אדון מלאכ, אני מצטערת. איני יכולה לעשות מה שהסכמנו בינינו".

"לא מבין."

"עניין החתימה שאני אמורה להשיג מזכי בק. אני לא אעשה זאת."

"למה?"

"ככה."

"וזה סופי?"

"כן."

"טוב, גמרנו. תודה."

מלאכ דיבר בשקט וגמע לגימה מהתה שלו. הוא הסיט את פניו ממנה, והיא, כשהסתלקה ממנו, חשה שהשתחררה ממועקה גדולה, אך בכל זאת התפלאה שהוא קיבל את התנצלותה בפשטות. היא ציפתה שיתפרץ בזעם, אך הוא נותר שקט, כאילו ציפה להחלטתה או כאילו זמם דבר-מה. מחשבה זו הדאיגה אותה כמה ימים, אך בסופו של דבר דעכו חששותיה, ובפעם הראשונה היא הצליחה לחוש סיפוק עמוק על שלא בגדה בזכי, ולא נותר לה דבר להסתיר ממנו.

בשמונה בבוקר עלו השיח' שאכר וטאהא אלשאד'לי על רכבת המנהרות הנוסעת לחלוואן. במשך ימים רבים הם ניהלו שיחות ארוכות, שבהן ניסה השיח' לשכנע את טאהא לשכוח מה שאירע ולשוב לחיות את חייו, אך הלה נשאר כה זועם ודורש נקמה עד כי הגיע לא פעם לסף התמוטטות. לבסוף בעקבות ויכוח חריף נזף בו השיח' קשות:

"מה אתה רוצה, אם כן? לא רוצה ללמוד, לא רוצה לעבוד ולא רוצה לראות אף לא אחד מידידיך ואף לא אחד מבני משפחתך. מה אתה רוצה, יא טאהא?"

"אני רוצה לנקום באלה שפגעו בי והשפילו אותי."

"ואיך תזהה אותם? הרי לא ראית את פניהם."

"על פי קולותיהם. אני אבחין בקולותיהם בין מאה קולות. אני מבקש ממך, אדוני, שתגיד לי את שם הקצין שפיקד על עינויי. אמרת לי שאתה יודע את שמו."

השיח' שאכר שתק ושקע בהרהוריו.

"אני מבקש ממך, אדוני. לא תהיה לי מנוחה עד שאדע את שמו."

"אני לא יכול לקבוע את זהותו בדיוק. על העינויים במרתפי ביטחון המדינה משגיחים שניים: הקולונל סאלח רשוואן, והבריגדיר פתחי אלווכיל. שניהם פושעים כופרים שרע ומר יהיה גורלם וסופם יהיה בגיהינום. אבל מה ייתנו לך השמות?"

"אנקום בהם."

"שטויות! אתה רוצה לבלות את שארית חייך בחיפוש אחרי מישהו שלא ראית אותו? זהו מאבק מטורף שמראש נועד לכישלון."

"איאבק עד הסוף."

"אתה חושב שתוכל להילחם לבדך במשטר שלם שיש לו צבא ומשטרה ועשרות של חילות עצומים?"

"דווקא אתה מדבר כך? אתה לימדת אותנו שמוסלם צודק אחד כמוהו כאומה שלמה. האם לא אמר אללה, יתברך ויתעלה: 'מה רבים המחנות הקטנים אשר גברו על מחנות גדולים מהם, כאשר הרשה אלוהים'. אמת דברי אללה הגדול."

"אכן דברי אמת! אבל מאבקך נגד השלטון יעלה לך בחייך. אתה תמות, בני. הם יהרגו אותך בעימות הראשון איתם."

טאהא שתק והתבונן בפני השיח'. אזכור המוות עשה עליו רושם, אבל לבסוף הוא אמר:

"אני עכשיו מת. הרגו אותי בבית המעצר. כשפוגעים בכבודך העצמי וצוחקים... כשנותנים לך שם של אישה ומכריחים אותך להשיב על קריאה ב"שמך החדש"... אתה מוכרח להגיב כך מרוב העינויים. קראו לי פאוזייה. היו מכים אותי כל יום עד שאומר: 'אני אישה ושמי פאוזייה'. אתה רוצה שאשכח את כל זה ואמשיך לחיות כאילו לא קרה דבר?"

הוא דיבר במר לבו, ונשך את שפתו התחתונה. השיח' אמר:

"תשמע, יא טאהא! זאת המילה האחרונה שאומר ובזאת אמלא את חובתי לפני אללה, ישתבח ויתעלה. ההסתבכות עם השלטון הזה פירושה מוות ודאי".

"הפסקתי לפחד מהמוות והתרגלתי לרעיון השהאדה, ואני מאחל לעצמי בכל לבי למות כשהיד ולהיכנס לגן עדן."

דממה השתררה ביניהם. פתאום קם השיח' ממקומו והתקרב אל טאהא, התבונן בפניו ארוכות, ואחר כך אימץ אותו אל לבו, חייך ואמר:

"יברכך אללה, בני. כך עושה האמונה האמתית למאמין. תשמע, שוב עתה לביתך, תכין מזוודה כאילו אתה יוצא לנסיעה, ומחר בבוקר ניפגש ואלווה אותך".

"לאן?"

הוא לחש בחיוך רחב:

"אל תשאל. בצע מה שאני אומר לך, ותדע כל דבר בעתו".

שיחה זו התנהלה ביניהם אתמול, וטאהא הבין שהתנגדותו של השיח' בהתחלה הייתה תחבולה לבדיקת עוצמת נחישותו. ועכשיו הם יושבים זה לצד זה בקרון הרכבת ההומה אדם ושותקים. השיח' מתבונן בנוף דרך החלון וטאהא נועץ את מבטו בנוסעים אך אינו רואה אותם. בראשו התרוצצה שאלה מטרידה: "לאן לוקח אותו השיח'?" הוא אכן בוטח בו, ואף על פי כן נפל עליו מורא והוא חש שהוא עומד לעשות משהו מסוכן ורב משמעות לחייו. רעד קל עבר בו כשהשיח' לחש על אוזנו:

"תתכונן. אנחנו יורדים בתחנה הבאה".

תחנת "טרה אלאסמינט" נקראת על שמה של חברת המלט ששווייצרים יסדו בשנות העשרים. ממשלת המהפכה הלאימה את החברה והגדילה את יכולת הייצור שלה במידה רבה והיום היא נחשבת לאחת מחברות המלט הגדולות ביותר בעולם הערבי. וכמו כל יתר החברות הגדולות גם היא נכנעה למגמת הפתיחות וההפרטה, וחברות זרות קנו מניות רבות שלה. מסילת הרכבת חוצה את השטח השייך לה. מימין למסילה עומדים מבני ההנהלה והתנורים הענקיים, ומשמאל משתרע מדבר רחב ידיים מוקף הרים, שם פזורות מחצבות שבהן מפוצצים בדינמיט סלעים גדולים, והחומר מוסע במשאיות גדולות לשרפה בתנורי המלט.

השיח' שאכר וטאהא ירדו וחצו את התחנה וצעדו לכיוון ההרים. הם הלכו במדבר. השמש הכתה בקרניה היוקדות ואבק רב נישא באוויר העוטף את כל השטח. טאהא חש יובש בגרונו וכאב עמום אך מתמשך בבטנו, ונתקף בחילה ושיעול. השיח' אמר בנימה משועשעת:

"התאזר בסבלנות, יא גיבור. האוויר כאן מזוהם באבק מלט. מחר תתרגל אליו. ובסך הכול עוד מעט נגיע".

הם עצרו ליד תל אבנים קטן וחיכו כמה דקות והנה הגיע לאוזניהם רעש מנוע. משאית גדולה להובלת אבנים נעצרה מולם. הנהג היה צעיר

לבוש בגדי פועלים כחולים, מרופטים ודהויים מרוב שימוש. הוא מיהר ובירך את השיח' לשלום, והלה נתן בו מבט בוחן, ואמר:

"אללה וגן עדן".

הצעיר השיב בחיוך:

"סבלנות וניצחון".

זאת הייתה הסיסמה. השיח' אחז בזרועו של טאהא ושניהם טיפסו לתא הנהג. השלושה שמרו על שתיקה בשעה שהמשאית עשתה את דרכה בדרך ההררית. משאיות אחרות של החברה חלפו על פניהם, ולאחר זמן-מה פנה הנהג אל דרך עפר צדדית צרה, והמשיך לנהוג בה כחצי שעה. טאהא עמד להביע את חששותיו באוזני השיח', אך הוא ראה שהוא שקוע בקריאת הקוראן מספר קטן שבידו. לבסוף נגלו לעיניהם מרחוק מעין מחזות תעתועים מטושטשים, שהלכו והתחדדו אט-אט והנה הם בתי לבנים אדומות קטנים. המשאית נעצרה, וטאהא והשיח' ירדו ממנה. הנהג נפרד מהם בברכה לפני שפנה לאחור והסתלק. המראה היה של רחובות שנבנו בפזיזות וברשלנות. הכול העיד על עוני והזנחה: שלוליות מים בסמטאות העפר, תרנגולות וברווזים מתרוצצים מסביב לבתים, ילדים יחפים משחקים וכמה נשים רעולות פנים יושבות ליד פתחי הבתים. השיח' עשה את דרכו בביטחון כמי שמכיר את המקום, וניגש בלוויית טאהא אל אחד הבתים. הדלת הייתה פתוחה והם נכנסו לחדר רחב ידיים, שהיה ריק מכל ריהוט, חוץ שולחן כתיבה קטן ולוח שחור על הקיר. הרצפה הייתה מכוסה במחצלת צהובה גדולה, ועליה ישבה קבוצה של צעירים מזוקנים ולבושים גלביות לבנות. כולם קמו כאחד כדי להקביל את פני השיח' שאכר, חיבקו אותו ונשקו לו. המבוגר שביניהם היה אחרון המברכים את השיח'. זה היה גבר כבן ארבעים גדול מידות וגבה קומה, ולו זקן שחור ארוך. הוא היה עטוי גלימה ירוקה כהה על הגלבייה הלבנה שלו. צלקת ארוכה נמשכה מעפעף שמאל שלו אל מעלה מצחו, זכר לפצע גדול ישן שלא אפשר לו לעצום את עינו לגמרי. פניו קרנו משמחה למראה השיח' שאכר. הוא אמר בקול צרוד:

"שלום לך. איפה היית, אדוני? שבועיים שלמים חיכינו לבואך".

"יא בלאל, לא יכולתי לבוא בגלל כורח עליון. מה שלומך אתה, ומה שלום האחים?"

"השבח לאל, אנחנו בסדר אינשאללה".

"ומה עם מעשיכם?"

"כפי שקראת בעיתונים, מהצלחה להצלחה, בחסדו של אללה."

השיח' שאכר הקיף את טאהא בזרועו, חייך ואמר לאיש שיחו:

"זה טאהא אלשאד'לי שסיפרתי לך עליו, יא בלאל. הוא דוגמה לצעיר מחויב, אדוק ואמיץ, ואיננו משבחים אדם כפי שמשבחים את אללה."

טאהא ניגש אל האיש ולחץ את ידו. הוא חש באחיזת ידו החזקה, והתבונן בפניו המעוותות בשעה שדברי השיח' הדהדו באוזניו:

"יא טאהא, אני מכיר לך, בעזרת האל, את השיח' בלאל, אחיך לאמונה באללה. זהו מפקד המחנה. פה, אם ירצה האל, תלמד בעזרת השיח' איך להשיג את שלך ולנקום בכל אנשי הרשע".

סועאד התעוררה אך בקושי פקחה את עיניה. היא חשה כאב בטן ובחילה, כאב ראש, ויובש וכאב בגרון. אט-אט היא הבינה שהיא נמצאת בבית חולים. החדר היה רחב ידיים ותקרתו גבוהה, ובאחת מפינותיו היו כיסאות ישנים ושולחן קטן. דלת הכנפיים, על צוהרי הזכוכית העגולים הקבועים בה, דמתה לדלתות חדרי הניתוחים כפי שהם נראו בסרטים המצריים של שנות הארבעים. ליד המיטה עמדה אחות שמנה בעלת אף פחוס. היא רכנה על סועאד, הניחה את ידה על פניה, חייכה ואמרה:

"תודה לאל שאת בריאה ושלמה. זכית בחסדי אללה. היה לך שטף דם".

"שקרנית," צעקה סועאד בקול חנוק ודחפה את האחות רחוק ממנה. "עשיתם לי הפלה בלי הסכמתי. אני אעשה לכם את המוות."

האחות יצאה מהחדר, וסועאד נתקפה בזעם איום. היא החלה לבעוט ולצעוק: "אתם פושעים. אתם עשיתם לי הפלה. תבקשו רחמים מהמשטרה. אני אדאג שכולכם תלכו לבית סוהר".

הדלת נפתחה ורופא צעיר נכנס וניגש אליה. האחות באה אחריו. סועאד צעקה:

"אני הייתי בהיריון, ואתם עשיתם לי הפלה על אף התנגדותי להפסיק את היריוני".

הרופא חייך, אך ניכר עליו שהוא מפוחד ומשקר. הוא דיבר במבוכה:

"לגברתי היה שטף דם. תירגעי כי ההתרגשות תזיק לך".

סועאד התפרצה שוב. היא צווחה, קיללה ובכתה. הרופא והאחות יצאו מהחדר, והדלת נפתחה שוב ונכנסו חמידו אחיה ופאוזי, בנו של החאג' עזאם. חמידו מיהר אליה ונשק לה, והיא חיבקה אותו ומיררה בבכי.

פניו של חמידו התכווצו, והוא קפץ את שפתיו ולא אמר כלום. פאוזי משך בשקט כיסא מפינת החדר והתיישב ליד המיטה. הוא הטה את ראשו לאחור, ודיבר ברצינות כשהוא הוגה כל הברה, כאילו הוא נותן שיעור לילדים קטנים:

"תשמעי, סועאד. הכול תלוי בגורל. החאג' עזאם ואת הסכמתם על משהו ואת הפרת את ההסכם, והמתחיל אשם".

"שאללה ינקום בך ובאבא שלך. אתם פושעים וכלבים בני כלבים."

"תשתקי!" הרעים בקולו בתוקף והזעיף את פניו. הוא נראה קשוח ואכזר. הוא השתתק לרגע, ואחר כך המשיך בדבריו הדידקטיים:

"על אף גסותך החאג' עזאם התייחס אלייך כפי שאללה מצווה. היה לך שטף דם ועמדת למות. הבאנו אותך לבית החולים והרופא נאלץ לבצע הפלה. ניירות בית החולים ניתנים לבדיקה והרופא יעיד. תגיד לה, יא חמידו!"

חמידו השפיל את ראשו ולא אמר כלום. קולו של פאוזי נשמע שוב:

"אבי, החאג' עזאם, ירא אלוהים הוא. הוא נתן לך גט והעניק לך יותר ממה שמגיע לך, ושאלוהינו יפצה אותו על כך. חישבנו את פיצויי הגירושים ודמי המזונות לפי חוקת אללה, והוספנו עליהם, הפקדנו בידי חמידו אחיך צ'ק על סך עשרים אלף לירות מצריות, שילמנו את חשבון בית החולים, ואת כל חפצייך האישיים הוצאנו מהבית והם יישלחו לאלכסנדריה".

דממה עמוקה השתררה בחדר, וסועאד, שרוחה נשברה, החלה לבכות חרישית. פאוזי קם, ובאותו רגע הוא נראה כאדם חזק והחלטי, שכל העניינים בעולם תלויים במוצא פיו. הוא עשה שני צעדים לכיוון הדלת, הסתובב כמו נזכר במשהו, ואמר:

"יא חמידו, תדאג שאחותך תנהג בהיגיון, כי נראה שהשתבשה עליה דעתה. כל הסיפור הוא דף שנהפך. היא קיבלה מה שמגיע לה עד הגרוש האחרון, וכפי שנכנסנו לעסקה בצורה ידידותית אנחנו יוצאים ממנה בצורה ידידותית, אך אם תנסו, אתה ואחותך, לעשות בעיות או לעורר מהומות, נדע איך לטפל בכם. הארץ ארצנו, וידנו מגיעה רחוק, ויש לנו כל הצבעים, ואתם תבחרו בצבע הנראה לכם".

הוא פסע במתינות ויצא מהחדר, והדלת הכפולה רעדה אחריו.

כמו שאדם מנער בשתי אצבעות את האבק שדבק בחזית חליפתו האלגנטית וממשיך בדרכו כאילו לא קרה כלום, כך ניער מעליו החאג' עזאם את סועאד ג'אבר, והצליח להכניע את תשוקתו אליה. מדי פעם היה נזכר בגופה הרך, החם והמענג, והיה עושה מאמץ עצום וכואב כדי לשכוח אותה, ובכוונה מעלה בזיכרונו את פניה התוקפניות והמאוסות שהתגלו במעמדים האחרונים, ומתאר לעצמו את הבעיות והשערוריות שהיה נתקל בהן אילולא גירש אותה. הוא התנחם בכך שנישואיו איתה וכל השעות הנהדרות שבילו יחד לא עלו לו ממון רב. הוא חשב שאפשר לחזור על ניסיונו, כי יש הרבה נשים יפות ועניות, והנישואים מותרים על פי דין, ואיש לא יראה פגם בכך. בכל ההגיגים הללו הוא היה מנסה למחות את דמותה של סועאד מזיכרונו. לפעמים היה מצליח ולפעמים נכשל. הוא שיקע את עצמו בעבודה כדי לשכוח. פתיחת סוכנות טאסו למכוניות נועדה להיערך בעוד כמה ימים, והוא הקים, בעזרת ילדיו פאוזי ומואמין, חדר מבצעים במשרדו, כאילו הוא מנהל מלחמה. הוא פיקח על ההכנות למסיבה גרנדיוזית במלון סמירמיס, והוא בעצמו הזמין את כל המי ומי במצרים, וכולם אכן באו: שרים מכהנים ושרים לשעבר, פקידי ממשלה גבוהים, וגדולי העורכים והכתבים של העיתונים החשובים במדינה. ידידותם של כל אלה עלתה לו בעשרות מכוניות שנתן אותן במתנה או במחירים סמליים. הוא עשה זאת בהסכמת בעלי העניין היפניים, ולפעמים אף ביוזמתם. המסיבה נמשכה עד שעת לילה מאוחרת, והטלוויזיה שידרה חלקים ממנה כפרסומת תמורת תשלום. רוב העיתונים סיקרו את האירוע בהרחבה. הכתב הכלכלי הראשי של עיתון אלאח'באר הציג את פתיחת סוכנות טאסו כצעד פטריוטי אמיץ שעשה איש העסקים המצרי האציל מוחמד עזאם כדי לשבור את המונופול של יצרני המכוניות המערביים, וקרא לכל אנשי העסקים המצרים לבחור בדרך הנכונה הקשה, כפי שעשה החאג' עזאם, למען תקומת מצרים ושלמות כלכלתה. במשך שבועיים תמימים היו עיתוני מצרים מלאים בתמונותיו של החאג' עזאם ובהצהרותיו. תמונת החתימה על ההסכם של קבלת הסוכנות הייתה מרשימה ומיוחדת במינה: החאג' עזאם בגופו עב הבשר, בפניו הוולגריות ובמבטו השועלי הערמומי, ולידו יושב מר ין קי, יושב ראש דירקטוריון חברת טאסו, בקומתו הקטנה, במבטו הישיר ובפניו המעודנות והרציניות. ההבדל בין החזות של שני הגברים כאילו סיכם את ההבדל הגדול בין מה שקורה במצרים ובין מה שקורה ביפן. בחודשים הראשונים הגיע היקף המכירות של הסוכנות לממדים אגדיים,

ומעבר לכל המצופה. הרווחים ניגרו על עזאם כמבול, והוא קיבל אותם בהודיה לחסדו של אללה. סכומי הצדקה שהוא חילק הגיעו לעשרות אלפי לירות מצריות. הצד היפני הגיש לעזאם הצעות נוספות לפתיחת מוסכי שירות בקהיר ובאלכסנדריה. אלה היו מיטב ימיו של החאג' עזאם, אך היה דבר אחד שעכר את רוחו, והוא השתדל בכל כוחו להתעלם ממנו, אך לשווא: אלפולי רדף אחריו וביקש לפגוש אותו, ועזאם ניסה לדחות אותו בתירוצים שונים, אך לבסוף הוא נאלץ לפגוש אותו במלון שרתון, והכין את עצמו לתלאות הממתינות לו.

בעיצומו של היום דמה האולם האפלולי המלא עד אפס מקום לקרון המחלקה השלישית של רכבת הבאה ממצרים עילית. הנשים הנושאות את עולליהן החולים עמדו דחוקות זו לזו. ריח הזיעה היה מחניק. הרצפה והקירות היו מטונפים להחריד. כמה אחים שפיקחו על התור לחדר הבדיקות קיללו את הנשים והדפו אותן בידיהם. קטטות רבות פרצו שם וצעקות והמולה מילאו את חלל האולם. חאתם רשיד, עבדה והדייה, נושאת את תינוקה שלא הפסיק לבכות, הגיעו לשם. הם המתינו זמן-מה עד שחאתם ניגש לאחד האחים וביקש לראות את מנהל בית החולים. האח הסתכל עליו בעקימת אף ואמר שהמנהל אינו במקום. עבדה כמעט פתח בקטטה כשנאמר לו שעליו לחכות בתור. חאתם יצא החוצה וניגש אל הטלפון הציבורי הקרוב ביותר שמצא, וניסה את מזלו בצלצול לכמה מספרים מתוך היומן הקטן שלו שהיה תמיד איתו. בעקבות זאת יצא אליהם סגן מנהל בית החולים וקיבל אותם בכבוד גדול והתנצל על היעדרו של המנהל. סגן המנהל היה גבר כבן ארבעים, בהיר עור, עב בשר ופניו הביעו טוב לב וצניעות. הוא בדק את התינוק בדקדקנות ולבסוף אמר בנימה מודאגת:

"אני מצטער לומר לכם שבאתם מאוחר מדי. מצבו של התינוק קריטי, יש לו חום גבוה והוא סובל מהתייבשות".

הוא רשם את ממצאי הבדיקה והפניה לטיפול ומסר את הניירות לעבדה, שכבר איבד את השליטה על עצביו, הרבה לעשן, לצעוק ולנזוף באשתו. הוא נשא את התינוק בזרועותיו ורץ עם האחות, שהבחינה בהתעניינותו של הרופא הבכיר במקרה, והכניסה את התינוק מיד לטיפול נמרץ, וחיברה את צינורות האינפוזיה אל זרועו הקטנה. פני התינוק היו

חיוורות לגמרי ועיניו היו שקועות בחוריהן. קול בכיו החל להיחלש. כאב כבד ניבט בעיני כל העומדים ליד מיטתו. לשאלתו של עבדה השיבה האחות:

"נדע את תוצאות הטיפול רק בעוד שעתיים לפחות. אלוהים גדול".

שוב השתררה דממה, והדייה החלה לבכות חרש. חאתם לקח את עבדה הצדה, דחף לתוך כיסו כמה שטרות, וטפח על כתפו ואמר:

"קח את הכסף כדי לשלם לבית החולים, ואם תזדקק לעוד משהו, אני מבקש ממך לפנות אליי. אני חייב ללכת לעיתון, ובלילה אני מקווה לשמוע ממך דברים טובים".

"הלוואי שהייתי פוגש אותך מזמן."

"למה?"

"כל מהלך חיי היה משתנה."

"לא מאוחר. תשנה את חייך."

"מה אשנה, יא בות'יינה? אני כבר בן שישים וחמש, וסופי קרוב."

"מי אמר לך? אתה יכול לחיות עוד עשרים-שלושים שנה. אורך החיים בידי אללה."

"הלוואי! כל אדם היה באמת רוצה לחיות עוד עשרים-ושלושים שנה... לפחות."

שניהם צחקו, הוא בקולו הצרוד והיא בציוציה המתנגנים ומתגלגלים. הם השתרעו עירומים על המיטה, והוא חיבק אותה, חש במגע של שערה העבות הרך עם זרועו. הם לגמרי לא היו נבוכים מחשיפת גופיהם, ובילו שעות רבות בעירום מלא. היא הכינה לו קפה, מזגה כוסיות ויסקי בשבילו, ומעת לעת הם שכבו יחד. לפעמים הוא שגל אותה ולרוב הם סתם שכבו זה לצד זה. הוא כיבה את האור והתבונן בפניה באור הרך המתגנב מן החוץ. באותם רגעים הוא התקשה להאמין שהיא יצור אמתי, ונדמה היה לו שאין היא אלא דמיון נפלא, יצור שהגיח ללילה וייעלם עם שחר. הם דיברו וקולה נשמע באפלה עמוק, ערב וחם. היא נעצה את מבטה בתקרה, ושאלה ברצינות:

"מתי ניסע?"

"לאן?"

"הבטחת לי שניסע ביחד."

הוא התבונן בפניה, ושאל:

"את עדיין שונאת את הארץ?"

היא המשיכה להביט בתקרה, והנהנה בראשה.

"אני לא מסוגל להבין את הדור שלכם בכלל. בזמני אהבת המולדת הייתה כמו דת. צעירים רבים מתו במאבק נגד האנגלים."

היא התיישבה ואמרה:

"אתם ארגנתם הפגנות כדי לגרש את האנגלים, והם אמנם יצאו, אבל האם מצב המדינה השתפר?"

"הסיבה להידרדרות המדינה היא שאין כאן דמוקרטיה. אילו הייתה כאן דמוקרטיה אמתית, מצרים הייתה יכולה להיות מעצמה גדולה. אסונה של מצרים הוא הדיקטטורה, והדיקטטורה בהכרח מובילה לעוני, לשחיתות ולכישלון בכל התחומים."

"אתה מדבר גבוהה, ואני חולמת לפי מידתי. אני רוצה לחיות חיים טובים, שתהיה לי משפחה טובה - בעל שיאהב אותי, ילדים שאדאג לגידולם, ובית קטן, יפה ונוח במקום המגורים העלובים שלי על הגג. הייתי רוצה לחיות בארץ נקייה, ארץ שאין בה לכלוך ולא עוני ולא עושק. אתה יודע? אחיה של חברה שלי נכשל שלוש פעמים בבית הספר התיכון הכללי, ואז נסע להולנד, נשא אישה והשתקע שם. הוא אומר לנו שבחוץ לארץ אין עושק או עוני כמו שיש אצלנו. שם כל אחד מקבל את מה שמגיע לו, והבריות מכבדים זה את זה. אפילו אדם המטאטא רחובות מכובד שם. בגלל זה הייתי רוצה לצאת לארץ אחרת, לחיות שם, לעבוד ולזכות בכבוד אמתי, להתפרנס מהעבודה שלי, במקום להיכנס למחסן עם בן אדם כמו טלאל כדי לקבל ממנו עשר לירות מצריות. תאר לעצמך, הוא היה משלם לי עשר לירות מצריות כל פעם, מחיר של שתי קופסאות מרלבורו. אני הייתי טיפשה כמו..."

"את היית זקוקה לכסף והנזקק אינו חושב. בות'יינה אני לא רוצה שתחיי כמו שחיית בעבר. כל מה שקרה לך הוא דף שנהפך, וזהו זה. תחשבי על העתיד. כעת אנחנו חיים ונהנים זה בחברת זה, ואני לא אעזוב אותך לעולם."

דממה השתררה לרגע, ואחר כך המשיך זכי לדבר בעליצות כדי לסלק את העצב:

"בעוד חודשיים לכל היותר אקבל סכום גדול ואז אקח אותך לטיול".

"אתה מדבר ברצינות?"

"ברצינות."

"לאן ניסע?"

"לצרפת."

היא צווחה ומחאה כפיים כמו ילדה, ואחר כך אמרה ברשעות מעושה:

"אבל אתה צריך לעשות מאמץ ולשמור על בריאותך, אחרת לא יהיה לך כוח בשבילי, וזה יהיה סיפור".

כשהיא צוחקת שרירי פניה מתכווצים ואגלי זיעה מבצבצים על מצחה, ואז היא נראית פראית ומוזרה כלשהו, כאילו האושר נחת עליה בהפתעה והיא מחליטה להיאחז בו בכוח כדי שלא יישמט ממנה. זכי חיבק אותה ולחש:

"זהו זה. הסכמנו".

הוא התחיל לנשקה מידיה. הוא נשק לאצבעותיה אחת אחת, עבר לכף ידה, לזרועה, לחזה השופע והרך, וכשהגיע לצווארה הוא הסיט את שערה הסמיך כדי לבלוע את אוזנה הקטנה המקסימה. או אז הוא חש בגופה בוער מתשוקה תחתיו.

רחש דק. רחשוש. זוהי המילה הנכונה. בשעה שזכי הטביע נשיקה לוהטת על שפתיה של בות'יינה, קול נמוך מאוד נשמע פתאום ונדם. הקול שב ונשמע כעבור כמה רגעים כשהם חבוקים זה בזרועות זה, והפעם הוא נשמע ביתר נהירות. דלת החדר הייתה פתוחה, ומחשבה הבזיקה בראשו של זכי: מישהו מסתובב בסלון. הוא עקר את עצמו מהמיטה במערומיו, ובות'יינה הרימה קול צעקה חדה וקפצה מהמיטה כדי לכסות איכשהו את מערומיה. האירועים המבהילים תכפו זה את זה כסיוט. רגעים מזעזעים שזכי ובות'יינה לא ישכחו לעולם. אור עלה בחדר, וקצין משטרה הופיע במדיו, ומאחוריו כמה בלשים. דוולת פסעה כמה פסיעות קדימה ועל פניה חיוך מרושע של שמחה לאיד, ומיד נשמע קולה, רם ומאוס כמוות:

"מהתלה וחרפה! כל יום מביא לו זונה ומבלה את הלילה איתה. די, אחי, עם הביזיון הזה. אסור לך להתנהג כך!"

"תשתקי!" צעק זכי מיד. מבוכתו פגה, אך הוא היה נרגש מאוד. גופו העירום רעד, עיניו תפחו מרוב זעם ובלי משים הוא הושיט את ידו אל מכנסיו ולבש אותם כשהוא צועק על הקצין:

"מה קרה? מה המהתלה הזאת? מי הרשה לך להיכנס למשרד שלי. יש בידך צו מהפרקליטות?"

פניו של הקצין הצעיר העידו מהתחלה על תוקפנות. הוא השיב בקול נמוך ומתגרה:

"אתה מלמד אותי מה לעשות? אני לא צריך צו מהפרקליטות. הגברת היא אחותך וגרה איתך. היא התלוננה במשטרה שאתה מנהל חיי זימה בביתה. היא כבר הוציאה נגדך צו עיקול".

"שטויות! זה משרדי הפרטי, והיא לא מתגוררת איתי."

"אבל היא פתחה את הדלת במפתח שלה והכניסה אותנו."

"גם אם יש לה מפתח, זהו משרדי והוא רשום על שמי."

"את זה תוכיח בחקירה".

"מה להוכיח? אתם מסתבכים בצרות ועוד תשלמו ביוקר על פגיעה בכבודם של בני אדם."

"כבוד הזונות, אתה צודק", צעקה דוולת וזינקה לקראתו בעיניים פעורות לרווחה.

"אמרתי לך לסתום את הפה."

"אתה תסתום את הפה, זנאי זקן."

"גברת, תפסיקי לדבר בבקשה," צעק הקצין. הוא העמיד פנים שהוא זועף כדי להסתיר את נטייתו לטובתה. הוא פנה אל זכי ואמר:

"תשמע, אדוני. אתה אדם מבוגר ואין צורך להתבזות".

"מה אתה בדיוק רוצה?"

" לחקור את העניין ולגבות מכם עדות, כמה מילים."

"איזה עניין? תגיד שאתה משוחד נגדי. האישה-נחש הזאת שיחדה אותך נגדי."

"אתה חסר נימוס לחלוטין. תשמע, אני אומר לך בפעם האחרונה... תן ללילה שלך להסתיים בטוב."

"אתה מאיים עליי? שיחת טלפון אחת ואני אעמיד אותך במקומך."

"ככה? טוב, אני מתנצל בפניך," השיב הקצין בכעס, והוסיף: "בוא, מותק של אמא שלך, אל התחנה, אתה והזונה שלך".

"אני מזהיר אותך שלא תשתמש במילים גסות. אתה תשלם על כך בגדול. אסור לך לעצור אותנו."

"אני אראה לך מה מותר לי ומה לא."

הוא פנה אל הבלשים ואמר: "קחו אותם!"

שתי מילים אלה היו כמילות קוד בשביל הבלשים, ומיד הם התנפלו על זכי ובות'יינה. זכי התנגד, איים ומחא במלוא גרונו, אך הבלשים החזיקו אותו בכוח. אשר לבות'יינה, היא המשיכה לצרוח, לטפוח על פניה ולהתחנן אליהם, אך הם גררו אותה החוצה.

בהתחלה חש טאהא שלא בנוח אך ככל שחלפו הימים הוא התרגל למשטר החמור של המחנה: השכמה לפני עלות השחר, תפילה, קריאת פסוקים מהקוראן, ארוחת בוקר, ושלוש שעות של אימונים קשים ומפרכים -- אימוני כושר ושיעורים בתורת הלחימה. אחר כך היו האחים מתאספים לשיעורים בהלכה, בפירוש הקוראן ובתחומים הקשורים בו ובחדית' (מסורת מוסלמית) - שיעורים מפי השיח' ג'לאל וחכמי דת אחרים. שעות אחרי הצהריים היו מוקדשות לאימונים בנשק. האחים היו עולים על אוטובוס הנושא את השלט "חברת המלט טארה המצרית" ונוסעים לתוך ההרים, ושם היו עוסקים באימוני ירי, בהכנת רימוני יד ובשימוש בהם. קצב הפעילות במחנה היה קדחתני ולא הותיר לטאהא פנאי לחשוב על עניינים אחרים. גם בשעת שיחת הרעים אחרי תפילת הלילה הייתה השיחה הופכת בדרך כלל לוויכוחים בענייני דת, שבהם הם היו מעלים טיעונים הלכתיים על כפירתו של המשטר והחובה להילחם בו ולמיגורו. כשהגיעה שעת השינה היו האחים נפרדים, הנשואים היו הולכים למגורי המשפחות שלרגלי ההר, ואילו הרווקים היו לנים בבניין קטן המיועד להם. רק אז, אחרי כיבוי אורות והשתררות דממה, היה טאהא נשכב על מיטתו בחושך ומעלה בזיכרונו בבהירות את אירועי חייו, ומעין צוהר מאיר היה נפתח לפתע והוא היה רואה דרכו את בות'יינה אלסייד, נתקף געגועים אליה ומחייך לפעמים בהיזכרו בשעות היפות שלהם יחד. אך עד מהרה חמתו הייתה עולה בו בהיזכרו בדמותה במפגש האחרון איתה. היא אמרה לו אז בזלזול: "סיפורנו נגמר, יא טאהא, וכל אחד ילך לדרכו". ופתאום היו תוקפים אותו זיכרונות מעצרו כמהלומות הניתכות על ראשו בזו אחר זו: המכות, ההשפלה, תחושות החולשה, התשישות והשבירה כל אימת שפגעו בצנעת גופו, בכיו, תחנוניו לחוקריו שלא ינעצו את המקל העבה לתוך פי הטבעת שלו, קולו הנמוך המקוטע כשפקדו עליו לומר שהוא אישה או כששאלו אותו לשמו והוא אמר בקול מת: "פאוזייה", וצחוקם אז כאילו היו צופים בסרט היתולי. בכל אלה הוא היה נזכר ומאבד את היכולת להירדם. הוא היה נשאר ער ומחטט בפצעיו. פניו היו מתכווצות בחושך, וקצב נשימתו היה מואץ כאילו הוא רץ. שנאה עזה הייתה תוקפת אותו, והוא לא היה נרגע עד אשר היה נזכר בבירור בקולות הקצינים, ממיין אותם ומאחסן אותם אחד אחד בקפדנות בזיכרונו. הרצון לנקמה מילא את כל ישותו והיה כה עז עד כי כל גופו היה

רועד מעוצמתו, והוא היה מדמיין כיצד הוא יתעלל באלה שעינו אותו וחיללו את כבודו.

צימאונו לנקם שלט בו שלטון בלי מצרים והניע אותו להצטיין באימונים הצבאיים בצורה מעוררת השתאות, וחרף גילו הצעיר יחסית הוא ניצח בהתמודדות פיזית רבים שהיו מבוגרים ממנו. בתוך כמה חודשים הוא גילה יכולת יוצאת מן הכלל בירי ברובים רגילים ובנשק קל אוטומטי וחצי אוטומטי. הוא גם למד להכין רימוני יד בקלות ובצורה מושלמת. התקדמותו המהירה הדהימה את כל האחים, ופעם, כשסיים תרגיל קליעה למטרה שהוא החטיא בו רק פעם אחת מבין עשרים, ניגש אליו השיח' בלאל, טפח על כתפו ואמר, כשהצלקת על גבת עינו זעה כדרכה כשהוא מתרגש:

"שברכת אללה תחול על ראשך, יא טאהא. נעשית אמן בקליעה למטרה".

"ומתי תרשה לי לקחת חלק בג'יהאד?" שאל טאהא באומץ. הוא חיכה להזדמנות לשאול שאלה זאת שהעסיקה אותו. השיח' בלאל שתק רגע, ואחר כך לחש בידידות על אוזנו של טאהא:

"אל תמהר, בני. כל דבר בעתו".

השיח' נפרד מטאהא מהר, כאילו מתוך כוונה לקטוע את השיחה, וטאהא לא היה מאושר מתשובתו הסתומה. הוא היה להוט לנקום במעניו, והוא חשב שהוא מוכן לפעולה, אז למה כל העיכוב הזה? הוא לא היה פחות טוב מעמיתיו שיצאו לפעולות ג'יהאד ושבו למחנה גאים במעשיהם וזכו לקבל את ברכות אחיהם. טאהא הלך יותר מפעם אחת אל השיח' בלאל כדי להאיץ בו לשלוח אותו לפעולות, אלא שהשיח' דחה את בקשותיו בתשובות מעורפלות, עד שטאהא איבד את סבלנותו בפנייתו האחרונה, וצעק בזעם:

"בקרוב, בקרוב! מתי יגיע ה"בקרוב" הזה? אם אתה חושב שאינני מסוגל לג'יהאד, למה אינך אומר לי זאת, כדי שאסתלק מהמחנה?"

חיוך רחב התפשט על פניו של השיח' בלאל, כאילו היה מאושר מהתלהבותו של טאהא. הוא אמר:

"בטח באללה, יא טאהא, ותשמע בשורות טובות, אינשאללה".

ובאמת, לא עבר שבוע וכמה אחים הודיעו לו שהשיח' בלאל מבקש לראות אותו, והוא, מיד אחרי תפילת הצהריים, מיהר אל משרדו של השיח', שאיננו אלא חדר קטן ובו שולחן כתיבה ישן, כמה כיסאות בלים ומחצלת קש. השיח' היה ישוב על המחצלת וקורא בקוראן. הוא היה

שקוע כל כך בקריאתו המוטעמת ולא חש מיד בנוכחותו של טאהא אלא אחרי כמה רגעים. הוא הקביל את פניו בחיוך, וביקש ממנו לשבת לידו.

"שלחתי לקרוא לך בעניין חשוב."

"לפקודתך."

"הפקודה לאללה ולו בלבד. תשמע, החלטנו לחתן אותך," אמר השיח' פתאום וצחק, אבל טאהא לא צחק. פניו השחומות קדרו. הוא אמר בדריכות:

"אני לא מבין".

"להתחתן, בני. אתה לא מבין מה זה להתחתן?"

טאהא השיב בקול נסער:

"לא, אדוני, אני לא מבין. אני מתחנן אליך לאפשר לי לצאת לפעולת ג'יהאד, ואתה מדבר איתי על חתונה. מה, באתי הנה להתחתן? אני לא מבין את זה בכלל, אלא אם כן רצונך לעשות צחוק ממני".

בפעם הראשונה התעוותו פני השיח' מרוב כעס, והרעים בקולו:

"זה לא מתאים לך, יא טאהא, לדבר איתי ככה. אני מבקש ממך לשלוט בעצמך להבא. אני עלול לכעוס עליך. אתה רוצה לנקום במעניך, ואני אומר לך שאתה לא היחידי שסבל עינויים במתקני ביטחון המדינה. הם עינו אלפים מהאחים. אני בעצמי נושא על פניי את תוצאות העינויים כפי שאתה רואה, אבל אני לא מאבד את עשתונותיי וצועק כל יום בפני השיח'ים שלי. אתה חושב שאני מונע ממך לצאת לפעולות ג'יהאד, ואללה יודע שאין הדבר בידי. אין לי סמכות להחליט בעניין הפעולות. בעצם אני יודע עליהם רק ברגעים האחרונים. אני מפקד מחנה, יא טאהא, ואינני המפקד העליון. אינני אלא חבר במועצת אלג'מאעה (אלאסלאמייה). אני מבקש ממך להבין זאת וכך ייטב לך ולי. אינני המחליט, וכל מה שאני יכול לעשות הוא לשלוח את מועמדותך לאחים שבמועצה. כבר הפצרתי בהם בעניינך ושלחתי דוחות רבים על אומץ לבך וההתקדמות שלך באימונים, אבל הם עדיין לא החליטו לשלוח אותך לפעולה. אין זו אשמתי, כפי שאתה רואה, אך אני מאמין, מניסיוני, שבקרוב יטילו עליך משימה, אינשאללה.

טאהא שתק הרכין את ראשו ושתק לכמה שניות, ולבסוף אמר בקול נמוך:

"אני מבקש סליחה, אדוני, על התנהגותי הנרגשת. אללה יודע כמה אני אוהב ומכבד אותך, יא שיח' בלאל".

"אל דאגה, בני," מלמל השיח' בלאל, והמשיך לגלגל את החרוזים של

מחרוזת התפילה שלו. טאהא המשיך את דברו בנימה מפויסת, כמו רצה לסלק את רושם הפולמוס:

"אבל אני בכל זאת רואה את עניין החתונה כדבר מוזר".

"מה מוזר בכך? הנישואים הם אחד מחוקי אללה בבריאתו. הוא קבע חוק זה, ישתבח ויתעלה, לטובת הפרט והחברה באסלאם. אתה צעיר ויש צרכים טבעיים, ובנישואיך יש משום ציות לאללה ולשליחו, ותזכה לגמול בשל כך, אם ירצה אללה. בחיר אללה, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, אמר בחדית' האמת שלו: "מי שמסוגל להזדווג, חייב להתחתן", וציווה עלינו, שאללה יתפלל למענו וידרוש בשלומו, להקל את הנישואים ולזרז אותם, כדי להרחיק את המוסלמים ממעשי תועבה. אנחנו חיים ומתים פה על פי הדרך הברורה של אללה ושליחו, ולא סרים ממנה כמלוא הנימה, בעזרת אללה. אני מצאתי לך אחות כשרה, ואין אדם במעלת אללה."

"אתחתן עם אישה שאני לא מכיר?" פלט טאהא בלי לחשוב. השיח' בלאל חייך ואמר:

"תכיר אותה, בעזרת אללה. היא האחות רדווה אבו אלעלא, דוגמה ומופת לאישה המוסלמית. היא התחתנה עם האח חסן נור אלדין מאסיוט, וכשבוא זכה להיות שהיד, רחמי אללה עליו, היא באה אלינו עם בנה הקטן, כדי לחיות איתנו חיי מוסלמית".

טאהא שתק, אך ניכר עליו שהוא מהסס. השיח' המשיך את דברו:

"חלילה לי לכפות עליך דבר כלשהו. אתה תפגוש את רדווה, תראה את פניה, תדבר איתה כמתחייב מתורת האמת של האסלאם, ואחר כך אתה תקבל את ההחלטה במלוא החופש. אני מבקש ממך, יא טאהא, לקרוא את הספר "הנישואים באסלאם". שחילקנו לכם בשעת השיעור, ועליך לדעת, בני, שנשיאת אלמנת שהיד והטיפול בבנו היתום יכפילו את גמולך, בעזרת אללה".

קרוב לחצות הידרדר מצבו של התינוק. על הצג שבחדר לטיפול נמרץ החלו להופיע סימונים של הפרעות בנשימה ובדופק. קראו לרופאה התורנית, והיא הופיעה מיד וציוותה על האחות לתת לו זריקה לתוך הווריד. מצבו השתפר מעט, אבל אחרי פחות משעה הידרדר מצבו שוב וכעבור זמן קצר הוא מת. האחות פרצה בבכי וכיסתה את פניו הקטנות בסדין ויצאה

מהחדר, וברגע שראתה אותה הדייה היא הרימה קול זעקת כאב מפלחת שהדהדה ברחבי בית החולים. היא כרעה על הרצפה, הליטה את פניה בידיה והחלה להתייפח מרה. פניו של עבד רבו התכווצו, הוא הידק את שיניו בחוזקה עד כדי חריקה, ומעך את קופסת הסיגריות שהייתה בידו וקרע אותה. הטבק התפזר בין אצבעותיו כמו היה עפר. דמעות החלו לזלוג מעיניו, והוא לא הצליח לעצור בעצמו והתמסר כליל לבכי מר. כל הנוכחים במקום בכו: עובדי הניקיון, האחיות, קרובי החולים ואפילו הרופאה הסירה את משקפיה כדי למחות דמעה. עבד רבו והדייה היו צריכים לשמור את גופת הבן בחדר הקירור של בית החולים עד למועד הקבורה בבוקר. היה זה מחזה צובט לב כשהניחו את הגופה הקטנה בין הגופות הגדולות. העובד בחדר הקירור, שהיה אמון על מחזות מוות בשל תפקידו, לא היה יכול להבליג, וחזר, פעם אחר פעם, בקול סדוק ונרגש, על ההצהרות "אין אלוהים מבלעדי אללה" ו"אנחנו לאללה ואליו אנחנו שבים". על מותו של התינוק נודע איכשהו לדיירי הגג בבית יעקוביאן, והם נותרו כל הלילה ערים, וחיכו בדממה ובראשים מורכנים, כמו היו בסוכת אבלים, ואלה שהיו להם רשמקול הפעילו אותו והשמיעו פסוקי קוראן בקול רם שהדהד ברחבי הגג. קרוב לעלות השחר הופיעו על הגג עבד רבו והדייה, סחוטים מכאב ועייפות. דיירי הגג מיהרו אליהם והביעו את תנחומיהם, וגלי הכאב פרצו מחדש. הגברים חיבקו את עבד רבו, לחצו את ידיו בחום, והביעו את השתתפותם הכנה בצערו. אפילו הגבר האלים והתוקפני ביותר, עלי אלסוואק, שריח היין הזול נדף מפיו כרגיל, מירר בבכי כילד תועה. אלשאד'לי הזקן, בקומתו התמירה המצומקת ובשפמו הלבן, קרב אל האב השכול ולחץ את ידו (ביניהם הייתה ידידות מיוחדת), ועבדה אימץ אותו אל לבו, טמן את פניו בגלבייה הלבנה שלו ומלמל בעילגותו הכבדה של מצרים עילית:

"דוד, בני הלך".

הנשים ידעו כיצד לתת ביטוי לאסון: הן פתחו בקול זעקה רמה שפילחה את הדממה, ורבות מהן טפחו בידיהן על לחייהן עד עילפון ונפילה. אט-אט שככו נחשולי העצב, וכפי שברגיל קורה במעמדים כאלה, האיצו הגברים בעבדה לקחת את אשתו ולנוח מעט בחדרם, כי נכון להם יום קשה. בני הזוג נענו בסוף ונכנסו לחדרם, אלא שהאור בו לא כבה עד הבוקר. הם לא ישנו כלל. התפתחה ביניהם שיחה ארוכה וזו הפכה למריבה קשה ומרה, שהדיה נשמעו על הגג. קולה של הדייה נשמע מתגרה ונקמני, ואילו קולו של עבד רבו הלך ונעשה חלש עד שנדם כליל.

למחרת, בגמר טקסי הקבורה והתנחומים, הופתעו דיירי הגג במשאית גדולה שעצרה בלילה ליד דלת הבניין, וראו את עבד רבו עוזר לפועלים להעמיס את רהיטי החדר על המשאית. הדיירים שאלו בדאגה לפשר הדבר, ועבד רבו הודיע להם שהם עוברים לחדר אחר באמבאבה. דכדוך נכר על פניו ונימת דיבורו הייתה יבשה, כך שהם נמנעו מהבעת פליאה או אפילו מלהיפרד ממנו בחום הראוי לנסיבות.

"טעית על ההתחלה."

"חס וחלילה, יא כמאל בק. מילתי מילה, אבל העניין דורש זמן."

הם ישבו במסעדת שרתון, והאווירה הייתה מחושמלת. עזאם פתח בנושא אחר, אך פניו של כמאל האפירו, והוא דיבר בתקיפות:

"אל תנסה להסיח את דעתי מהנושא בדיבורים על עניינים אחרים. אני לא ילד. אתה הסכמת והתחייבת, וחזרת בך. כבר לפני שלושה חודשים נתתי לך את החוזה עם האדם הגדול כדי לחתום עליו, ואתה מושך את הזמן".

"יא כמאל בק, לא יפה להגיד מושך את הזמן. אני חייב להביא את העניין לפני השותף היפני, ואני מחכה להזדמנות מתאימה."

"מה שייך היפני לענייננו? החוזה הוא בינך לבין האדם הגדול על חלוקת הרווחים ביניכם."

"יא פאשה, היפנים צריכים לדעת את הכול, ואם אפעל מאחורי גבם, הם עלולים לבטל את ייפוי הכוח שנתנו לי לייצג אותם כאן."

אלפולי פלט סילון גדול מעשן הנרגילה, הניח את פומית הנרגילה על השולחן, קם פתאום, ואיתו קמו בנו ואנשי האבטחה מהשולחן הסמוך, הוא רכס את הז'קט שלו כהכנה לפרדה מבן שיחו, ואמר נחרצות:

"יא עזאם, אתה משחק באש. אני באמת מתפלא, מפני שאתה אדם פיקח. אתה חייב להבין שמי שהכניס אותך למועצת העם יכול להוציא אותך ממנה".

"אתה מאיים עליי, יא כמאל בק?"

"תבין מה שתרצה להבין."

החאג' עזאם קם, הושיט את זרועו אל כתפו של אלפולי כמנסה לחבק אותו, ואמר:

"יא פאשה, אל תעשה מזה עניין גדול".

"שלום!"

אלפולי פנה כדי ללכת, אך החאג' עזאם נאחז בזרועו, ואמר:

"יא פאשה, הדיבור הוא, כפי שאומרים, 'קח ותן'. אני נשבע שבועה משולשת באלוהים שאני דבק בהתחייבותי".

אלפולי חילץ את זרועו בכעס, אך עזאם התקרב אליו ולחש באוזנו, כמו מתחנן:

"יא כמאל בק, אני מבקש ממך להקשיב לי. אני רוצה לבקש משהו שיוכל להניח את דעתך ודעתי".

אלפולי הביט בו כמבקש הסבר, אך הכעס לא סר מפניו. עזאם המשיך:

"אני מבקש לפגוש את האדם הגדול".

"האדם הגדול אינו פוגש אף אחד."

"יא כמאל בק, אני מבקש ממך לעזור לי. אני מבקש לפגוש את כבוד האדם הגדול,

כדי להסביר לו את המצב לאשורו. אני משביע אותך בידידות שבינינו שלא תדחה את בקשתי."

אלפולי נתן בו מבט חודר וחקרני, כמו תוהה על קנקנו בפעם האחרונה, ואמר בצאתו:

"נראה".

לא היה קל לחאג' עזאם לוותר ככה על רבע מרווחיו מהסוכנות, אך הוא גם לא יכול לדחות את הדרישה במפורש. הוא העריך שלא יתחילו להילחם בו כל עוד יש להם סיכוי, ולו הקטן ביותר, שהוא ישלם. ראשית, הוא ביקש לפגוש את האדם הגדול והוא שב וביקש זאת כדי להרוויח זמן; ושנית, הייתה לו תחושה מעורפלת ביותר שאם הוא יפגוש פנים אל פנים את האדם הגדול, הוא יצליח לשכנעו להפחית את חלקו. ומה עוד, הייתה לו כוונה חשובה: לוודא אם האדם הגדול אכן קיים. ובכלל האם לא ייתכן שאלפולי משתמש בשם האדם הגדול בלי ידיעתו? זאת הייתה אפשרות קלושה אך קיימת. לקח לו כמה שבועות והרבה שיחות טלפון שבהן הוא האיץ באלפולי לקבוע לו מועד לפגישה עם האדם הגדול, ובוקר אחד צלצל הטלפון במשרדו של עזאם והוא שמע את קולה הדקיק של המזכירה:

"החאג' עזאם, שלום לך. כמאל בק רוצה לדבר עם כבודך".

הוא שמע את קולו של אלפולי אומר קצרות:

"מועד הפגישה שלך עם האדם הגדול הוא ביום חמישי בשעה עשר בבוקר. היה מוכן במשרדך, ואנחנו נשלח מכונית להסיע אותך".

דוולת הכינה את תכניתה בקפידה, והצליחה בעזרת פרוטקציה ושוחד לגייס את כל הקצינים לצדה. הם התייחסו אל זכי בשיא הגסות והחוצפה, ומנעו ממנו להשתמש בטלפון, והחליפו ביניהם הערות מזלזלות:

"הוא חושב שהוא ולנטינו".

" אם כן, אתה הזקן השתיין?"

"ייתכן שהמכונה התקלקלה והתחלת לעשות ביד."

הם פרצו בצחוק רם מלווה בכחכוח ושיעול, ודוולת צחקה איתם מתוך חנופה, עידוד ושמחה לאיד. זכי שמר על שתיקה. המחיצה שניסה לשמור עליה מסביבו נפלה, והוא הבין שהתנגדות מצדו תגביר את נבזותם. הוא חש רחמים גדולים כלפי בות'יינה שלא הפסיקה לבכות. הקצין שעצר אותם צחק, ואמר ברשעות:

"מה דעתך, אדון? אתה יודע עכשיו שאללה אלוהי אמת וצדק הוא?"

זכי ענה בקול נמוך:

"אתה מתנהג בניגוד לחוק, ואני אגיש נגדך תלונה".

"אתה עדיין ממשיך בעקשנותך? אתה באמת חצוף וחסר תרבות. תתבייש, בן אדם, אתה גמור. רגל בעולם הזה ורגל בעולם הבא. אדם בגילך אמור לבלות את רוב זמנו במסגד, ולא להיתפס עירום ושוכב על זונה. עוד יש לך חוצפה לדבר?"

בות'יינה ניסתה לבקש רחמים, אך הקצין היסה אותה נמרצות:

"תסתמי את הפה, זונה בת זונה שכמותך! אחרת מיד אלמד אותך לקח".

הם נכנעו כליל וענו על שאלות הקצין. זכי טען שכל התלונה היא מזימה, ודוולת אינה גרה איתו במשרד, והסביר שבות'יינה היא בתו של ידיד, והיא רבה עם משפחתה, והוא אירח אותה במשרדו עד שישלים בינה לבינם. הוא ובות'יינה חתמו על דוח התלונה והחקירה. גם דוולת, המתלוננת, חתמה ויצאה אחרי שהודתה לקצין על מהלך העניינים. זכי בלע את הפגיעה בכבודו, ואחרי כל העלבונות שספג התחנן אל הקצין שייתן לו להשתמש בטלפון, והלה לבסוף נענה לו באי-רצון. זכי התקשר

אל ידיד שלו, שופט בדימוס וזה בא מהר, סימני השינה עדיין ניכרים על פניו, ונכנס למשרדו של מפקד התחנה. המפקד קרא לזכי, ביקש ממנו לשבת, הזמין לו ספל קפה וכיבד אותו בסיגריה (זכי, כמובן, שכח במהומה את קופסת הסיגרים במשרדו). מפקד התחנה הסתכל על זכי, חייך ודיבר בקול שקט:

"בטח... אני מתנצל על כל העלבונות שהוטחו בו על ידי עמיתיי. אבל אתה יודע שהמקרה הוא מקרה של מוסר, מקרה סבוך וקשה, והקצינים פה קנאים למסורת, ותודה לאל, כולנו פה שומרי מצוות".

זכי לא אמר מילה. הוא עישן והתבונן בפני הקצין. השופט התערב:

"הלוואי, יא פאשה, שנוכל לסגור את העניין, ונישאר אסירי תודה לך".

"בקשות כבודך פקודות הן, אלא שלצערי כבר נרשמה התלונה במשטרה, ניתן לה מספר ואי-אפשר לבטלה. אדוני בטח מכיר את הפרוצדורה, וכל מה שנוכל לעשות הוא לשחרר אותו ואת האישה הלילה, ומחר בבוקר הם יתייצבו לפני התביעה, ואני אדבר עם התובע, בעזרת אללה."

זכי ובות'יינה חתמו על התחייבותם להופיע לפני התביעה. כשיצאו מהתחנה לחץ זכי את ידו של ידידו והודה לו. השופט אמר:

"יא זכי בק, אנחנו אחים, ואין צורך להודות לי. דרך אגב, ידיה של אחותך דוולת מגיעות רחוק, וכל הקצינים בכיסה. מפקד התחנה היה יכול לבטל את התלונה מיד, אילו רק רצה בכך".

זכי חייך בעצב, והשופט ניחם אותו באומרו:

"אל תדאג. מחר מוקדם בבוקר אתקשר להנהלה, ואללה יעזור".

זכי הודה לו שוב, והוא ובות'יינה שמו את פעמיהם לבית יעקוביאן. זהרורי בוקר ראשונים החלו להסתנן לרחוב סלימאן פאשה, שהיה כמעט ריק מאדם: היו בו רק כמה עובדי עירייה שטאטאו את הרחוב בעצלתיים, כמה עוברים ושבים מקדימים מסיבה כלשהי, וכאלה ששבו מנשף ארוך. זכי חש עייפות נוראה, סחרחורת ובחילה. הוא כבר לא היה כעוס או נסער. הוא רק חש בבטנו. מוחו היה ריק ומחשבותיו היו פזורות. אט-אט הוא נתקף בצביטות תוגה שרדפו זו את זו כחשרת עננים דוהרים לפני סופה. הוא העלה בראשו מאה פעמים את העלבונות והגידופים שהטיחו בו. לעולם לא יסלח לעצמו על שהוא נשבר ונכנע להם. הוא השווה, כדי להכאיב לעצמו באכזריות, בין הכבוד שהוא ידע כל ימי חייו ובין ההשפלה האיומה שהו ספג בתחנה. הם התייחסו אליו כאילו היה כייס או סרסור. מה שהכאיב לו במיוחד הוא שנכנע להם כליל, וגם אם היו מכים אותו

הוא כבר לא היה מגלה התנגדות. למה הוא נכנע והיה כמו סמרטוט בלוי בידיהם? איך אבד לו כוח רצונו, ואיך ירד כבודו העצמי לשפל מדרגה כזאת? הוא היה צריך להתנגד להם עד הסוף בכל מחיר, אם לא בהגנה על כבודו, לפחות בהגנה על כבודה של בות'יינה, שנרמס כליל. מה היא תגיד עליו עכשיו, ואיך הוא יביט בעיניה אחרי שגילה את אי-יכולתו להגן עליה ולו במילה אחת? הוא הפנה אליה את ראשו. היא הלכה לצדו בשתיקה גמורה, והוא פתאום שמע את עצמו אומר בקול צרוד:

"בואי נאכל ארוחת בוקר באלכסלסיור. את בטח רעבה".

היא לא השיבה במילה אפילו ושמרה על שתיקתה עד שהגיעו למסעדה הגדולה מול בית יעקוביאן. המסעדה הייתה ריקה מסועדים בשעה מוקדמת כזאת. עובדי הניקיון היו עסוקים בשטיפת הרצפה במים וסבון, ורק לקוח אחד, נתין זר, היה ישוב בפינת המסעדה, לוגם קפה וקורא עיתון צרפתי. הם התיישבו זה מול זה אל שולחן סמוך למחיצת הזכוכית שבפינה המשקיפה על צומת הרחובות סלימאן פאשה ועאדלי. הוא הזמין שני ספלי תה ועוגה. דממה כבדה וכואבת שררה ביניהם עד שלגם מספל התה ופתח בדברים באטיות כמגשש אחר דרכו:

"בות'יינה, אני מבקש ממך שלא תהיי מצוברחת. האדם עלול למצוא את עצמו בהרבה מצבים טיפשיים בימי חייו, ועליו למצוא את הכוחות לצאת מהם. קציני המשטרה במצרים כמו כלבים מוכי כלבת הם, ולצערנו יש בידיהם סמכויות כל כך רחבות בגלל חוק מצב החירום".

מה שאמר נשמע טיפשי ולא הלם כלל את המצב. בות'יינה המשיכה להחריש. התה והעוגה היו מונחים לפניה, אבל היא לא נגעה בהם. זכי תפס כמה עצובה היא הייתה. הוא אמר:

"אני רק הייתי רוצה לדעת מניין השיגה דוולת את המפתח של המשרד. היא חרשה את כל המזימה המלוכלכת הזאת כדי להטיל עיקול על רכושי. אבל היא תפסיד במשפט. העורך דין שלי אמר שהיא בלי ספק תפסיד".

הוא נלחם בסערת נפשו בעזרת הפטפוט, ניסה להפוך את המעמד המכאיב לסתם דיבור - הסתברויות והנחות. הוא נקט דרך זו בתקווה שבעזרתה יצליח להוציא את שניהם מהמועקה שרבצה עליהם.

"העורך דין הסביר לי את התנאים המשפטיים להטלת עיקול. העיקול הוא עניין מסובך, ובית המשפט אינו מטיל אותו בקלות. דוולת בבורותה חושבת שהעניין פשוט."

ניסיונו נכשל ובות'יינה המשיכה לשתוק. היא לא הוציאה הגה מפיה, כאילו אבדה לה יכולתה לשמוע ולדבר. זכי רכן לעברה מעבר לשולחן

ולראשונה הוא ראה את חיוורונה, והבחין בעיניה התפוחות ובסריטות הפזורות על פניה וצווארה שהותירה התנגדותה לבלשים. הוא חייך ברוך וחפן את ידיה בידיו, ולחש:

"אם את אוהבת אותי תשכחי את כל העניין המאוס הזה".

הרוך שלו היה מעל ומעבר ליכולתה לשאת, והוא דמה לנגיעה הקלילה שממוטטת הר העומד על סף התפרקות. היא החלה לבכות חרישית:

"המזל לא האיר לי פנים כל חיי, באף עניין..."

טאהא פגש את רדווה בנוכחות האחיות. היא הייתה גלויית פנים, והוא שוחח איתה ארוכות. הוא למד שהיא מבוגרת ממנו בשלוש שנים, והתרשם מידיעתה המעמיקה בדת ומאופן דיבורה השקט והעדין. היא סיפרה לו על עצמה ועל בעלה המנוח, חסן נור אלדין, וכיצד הוא נהרג. היא אמרה:

"התפרסם בעיתונים שהוא ירה בקצינים, והם נאלצו להרוג אותו. אללה יודע שבאותו לילה לא נורתה ירייה אחת מנשקו. הם דפקו על הדלת, וברגע שפתח להם הם ירו בו כמה צרורות והוא מת על המקום - הוא ושלושת אחיו. הם רצחו אותם בכוונה תחילה, ואילו רק רצו הם יכלו לעצור אותם כשהם חיים".

פניו של טאהא עטו ארשת של עצב, והוא העיר במרירות:

"ההוראות האחרונות אומרות שיש להרוג כמה שיותר מוסלמים. קוראים לזה 'מדיניות הירייה ישר אל תוך הלב'. אילו נהג השלטון הכופר באכזריות כזאת עם היהודים, ירושלים הייתה משתחררת מזמן".

רדווה החרישה ודממה כבדה השתררה לכמה רגעים, ואחר כך המשיכה רדווה בשיחה, כמו ביקשה לדבר בכנות על כל קורות חייה:

"אחרי מות בעלי מות שהיד ביקשו הוריי להשיא אותי שוב. הכרתי את החתן המיועד, מהנדס עשיר, חילוני שהפסיק להתפלל. הוריי ניסו לשכנע אותי שהוא ישוב וישמור על המצוות אחרי החתונה, אבל דחיתי את ההצעה. הסברתי להם שמי שהפסיק להתפלל הוא כופר על פי ההלכה האסלאמית, ואסור לו לשאת מוסלמית, אך הם לחצו עליי כל כך עד כי חיי הפכו לגיהינום. הבעיה היא שהוריי עצמם אינם מחויבים למצוות האסלאם. הם אנשים טובים, אך הם עדיין חיים בתקופה הטרום אסלאמית. האמת היא שחששתי לעצמי שמא אתפתה ואתרחק

מאמונתי, וגם רציתי שבני עבד אלרחמן יגדל כמוסלם המציית למצוות אללה, ועל כן התקשרתי לשיח' בלאל וביקשתי ממנו להרשות לי לחיות במחנה".

"ומה עשו הורייך?"

"שלחתי אליהם מישהו להפיג את חששותיהם והבטחתי לבקר אותם, בעזרת אללה, בהזדמנות הקרובה ביותר ולבקש את סליחתם אם פגעתי בהם."

הוא האזין לדבריה וחש שהיא כנה. מצא חן בעיניו המבע הרציני והישר שעל פניה היפות - מבע של ילד המודה בגילוי לב באשמתו. הוא גם שם לב שגזרתה מלאה ונאה וחזה דשן ומוצק (אחר כך הוא חש אשמה וביקש את סליחת אללה על הגיגים אלה). כמה ימים לאחר מכן הזמין אותו השיח' בלאל אל משרדו וקיבל אותו בסבר פנים יפות ובלחיצת יד חמה. הוא נתן בו מבט ארוך והעלה על שפתיו חיוך רב משמעות. הוא אמר בקול עמוק, כממשיך שיחה ביניהם:

"נו, מה דעתך?"

"בקשר למה?"

השיח' פרץ בצחוק רם ואמר:

"אתה לא יודע בקשר למה, יא שיח' טאהא? אדוני, בקשר לרדווה!"

טאהא שתק וחייך במבוכה. השיח' טפח על כתפו, ואמר:

"מברוק, בני!"

ביום חמישי שלאחר מכן, מיד אחרי תפילת הלילה, הקיפו האחים את טאהא ובירכו אותו, ובאותו רגע נשמעו צהלולים מהחדר הפנימי המיועד לנשים. (במשך יומיים עסקו האחיות בהכנת הכלה ובגדי כלולותיה.) כעבור רבע שעה, בתום הברכות והצהלולים, התיישב השיח' בלאל כדי להכין את חוזה הנישואים. רדווה ייפתה את כוחו של האח אבו חמזה, קרוב משפחתה ותושב כפרה, לייצג אותה בטקס. אחים אחרים התנדבו לחתום על החוזה כעדים. השיח' פתח בדברים שגרתיים על אודות הנישואים לפי ההלכה המוסלמית, ואחר כך שילב את ידו של טאהא בידו של חמזה והקריא את נוסח החוזה, ושניהם חזרו אחריו, וכשזה הסתיים, השיח' מלמל:

"אללה! ברך את נישואיהם, הנחה אותם לציית לך והענק להם צאצאים כשרים". הוא הניח את

ידו על ראשו של טאהא, והמשיך: "שתבוא ברכת האל עליך ועל כל אשר לך, ותחיו, אתה ואשתך, חיי שיתוף טובים".

האחים נדחקו אל החתן כדי לחבקו ולברכו. הצהלולים עלו שוב וביתר שאת, והאחיות החלו לשיר ולתופף:

"באנו אליכם, באנו אליכם ברכו אותנו ונברך אתכם
לולא הזהב האדום לא היה טוב בעמקכם
לולא החיטה הזהובה לא השמינו בתולותיכם"

זאת הייתה הפעם הראשונה שטאהא ראה חתונה אסלאמית, והוא התרגש משמחת האחיות ומשירתן ומברכותיהם הנלהבות של האחים. האחיות ליוו את הכלה אל ביתה החדש: חדר גדול אחד הנפתח אל חדר רחצה קטן נפרד בבניין הגדול המיוחד לאחים הנשואים. (במקורו היה הבניין מקום מגוריהם של פועלי המחצבות של חברת המלט בימי השווייצרים. הוא נותר ריק עד שלקחו אותו כמה אסלאמים העובדים בחברה והפכו אותו למחנה סודי של הג'מאעה.) אחרי שיצאו הנשים מהמסגד והשתרר בו שקט, ישבו האחים עם החתן והתפתחה ביניהם שיחה עליזה מתובלת בצחוק. השיח' בלאל קם ואמר:

"קומו אחים".

טאהא ניסה לעכב אותו, אך השיח' צחק ואמר:

"בליל החתונה אסור לבזבז את כוחך בשיחה".

האחים השמיעו כל מיני הערות שנונות כשיצאו מהמסגד. הם נפרדו מטאהא, והוא יצא לבדו מלא חששות. כבר קודם לכן הוא תיאר לעצמו בצורות שונות מה הוא עומד לעשות בליל חתונתו, ולבסוף הוא שם את מבטחו באללה, ונתן לעניינים להתנהל לפי גזירת אללה. מה שהטריד אותו היה חוסר ניסיונו עם נשים, ואילו לאשתו יש ניסיון, ומשום כך הוא חשש שיהיה לו קשה להביא אותה על סיפוקה. השיח' בלאל כאילו קרא את מחשבותיו, והוא נועד איתו ביחידות יום לפני החתונה, ודיבר איתו על החתונה ועל זכויותיה של אשתו על פי ההלכה המוסלמית. הוא הבהיר לו שהמוסלם אינו צריך לחוש מבוכה אם הוא נושא אישה שאיננה בתולה, ואסור לבעלה החדש לראות בנישואיה הקודמים של מוסלמית נקודת חולשה שאפשר לנצלה נגדה. הוא אמר בנימה של לגלוג:

"החילונים מאשימים אותנו בהתחסדות ובקפיאה על השמרים בשעה שהם סובלים מתסביכים רבים מספור. גבר חילוני הנושא אלמנה או גרושה נשאר רדוף זיכרונותיה מבעלה הקודם, והוא עלול להתנהג אליה רע כאילו כדי להעניש אותה על נישואיה הכשרים הקודמים. האסלאם אינו מכיר את התסביכים הנפשיים הללו".

כל הדברים הללו היו מעין רמזים עקיפים שטאהא הבין מהם כיצד עליו

להתנהג עם רדווה. השיח' סקר לפני טאהא מה קורה בין גבר לאישה והסביר לו את הפסוק מסורת הפרה: "נשיכם הן שדה לכם; בואו אל שדכם בדרך שתרצו", והרחיב את הדיבור על הביטוי מהקוראן "הקדימו לעשות למען נפשותיכם", שבו מלמד אללה, ירום ויתעלה, שיש לבוא אל הנשים בדרך אנושית ועדינה.

לשיח' הייתה יכולת לדבר על יחסי מין בפרטי פרטים וברצינות גמורה ומכובדת בלי להביך את שומעו. טאהא למד ממנו הרבה דברים שלא ידע עליהם מאומה, ואהבתו אליו גברה. הוא אמר לעצמו: "אילו היה אבי איתי בכבודו ובעצמו, הוא לא היה עושה יותר מה שעשה השיח' בלאל".

והנה הסתיימו טקסי החתונה, ואחיו הותירו אותו לבדו לפני הרגע המכריע. הוא עלה במדרגות, הקיש על דלת חדרה של כלתו ונכנס. הוא מצא אותה יושבת על קצה המיטה, גלוית ראש. שערה הרך השתלשל על כתפיה, ושחורו על רקע צחור פניה הסמוקות שבה את לבו. לראשונה הוא שם לב לצווארה היפה, לידיה הקטנות ולאצבעותיה הדקות, ולבו הלם בעוצמה. הוא כחכח ואמר ברוב מבוכה:

"שלום עליכם!"

רדווה חייכה, השפילה את עיניה, הסמיקה ולחשה רכות:

"עליכם השלום ורחמי אללה וברכותיו".

הדבר נודע לחאתם רשיד רק למחרת. באותו לילה הוא שהה במשרד העיתון עד שיצאה המהדורה הראשונה, וחזר הביתה מותש בסביבות השעה ארבע לפנות בוקר. הוא אמר לעצמו: "אישן עכשיו ובבוקר אשאל על עבדה". הוא התעורר מאוחר, התקלח, התלבש ושם את פעמיו לבית החולים. אלא שבצאתו מהבית ראה אותו אלשאד'לי והודיע לו קצרות:

"עבד רבו השאיר בשבילך את מפתחות החדר והקיוסק".

"מה?" צעק חאתם מרוב הפתעה.

השוער סיפר לו על מות הילד ועל מה שקרה אחר כך. חאתם הצית סיגריה, התאמץ להיראות מאופק ושאל:

"הוא אמר לך לאן הוא הולך?"

"הוא אמר שיתגורר באמבאבה, וסירב לציין את כתובתו החדשה."

חאתם שב על עקביו ועלה אל הגג. הוא החל לשאול את הדיירים על כתובתו החדשה של עבדה. הוא התאפק לנוכח מבטיהם החצופים

ותשובותיהם התוקפניות (הכרת פניהם אמרה: עזוב את עבדה, ודי לו במה שקרה לו'), אך בסופו של דבר לא למד מהם כלום. לעת ערב הוא חנה מול הקיוסק הנעול למשך שעתיים בתקווה שעבדה שכח משהו וישוב לקחתו בעזרת המפתח הרזרבי שהיה לו. הוא עשה זאת יום אחר יום במשך שלושה ימים, אך עבדה לא הופיע. חאתם לא התייאש והחל לחפש אותו בכל מקום ואצל כל מי שהכיר אותו, אך לשווא. אחרי שבוע של חיפושים ממושכים הוא השתכנע שעבדה אבד לו לעד, והוא נשטף בגל אדיר של עצב וייאוש, ונסחף במערבולת של רגשות: הוא כאב את חסרונו של עבדה - חסרונם של גופו המוצק החם, של טוב לבו וניקיונו, של קולו הצרוד ועילגות מצרים עילית שלו; הוא גם חש רחמים כלפיו ביודעו כמה אהב את בנו, ומה גדול צערו על מותו; והוא היה אכול חרטה על עזיבתו את עבדה בבית החולים באותו יום כשהלך אל מערכת העיתון. הוא אמר לעצמו: "יכולתי לדחות את העבודה ולהישאר איתו במצב הקשה שבן הוא היה. הוא היה זקוק לנוכחותי, אך התבייש לבקש זאת ממני".

ייסורי אהבתו גברו מיום ליום ואפפה אותו תחושה שהוא באמת ביש מזל. עברו עליו שנים רבות של אומללות ועינויי נפש עד שמצא בן זוג נעים ורגיש שאינו מעורר בעיות, וכשמהלך חייו החל להתייצב מת התינוק ועבד רבו נעלם, והוא שוב חייב להתחיל בחיפושים אחר בן זוג. הוא צריך לשוטט ברחובות העיר כל לילה כדי לתפוס שוטר המשרת בביטחון הפנים, וזה עלול להיות נבל שיכה אותו או ישדוד אותו כמו שקרה לו הרבה פעמים בעבר. שוב הוא יחזור אל בר שה-נו, כדי לחפש בורגול, או אל בית המרחץ של ג'יבלאווי בשכונת אלחוסין, כדי למצוא נער שיספק את תשוקתו, ובתמורה יצטרך לסבול את המוניותו וחמדנותו.

מדוע אבד לו עבד רבו, שהוא אהב מאוד ובטח בו ותכנן חיים משותפים איתו? האם באמת היה בלתי אפשרי ליהנות מאהובו זמן רב? אילו האמין באללה, הוא היה סובר שמצוקתו היא עונש אלוהי על משכב זכר, אבל הוא הכיר עשרה הומואים לפחות שנהנים מחיים שקטים ובטוחים עם אהוביהם, אז למה דווקא הוא היה צריך לאבד את עבדה? אט-אט הידרדר מצב רוחו, הוא איבד את תאבונו, החל להפריז בשתייה והפסיק לצאת מביתו. אפילו לעיתון לא הלך כרגיל אלא כשהיה צורך דחוף לכך, ומיד אחרי כן היה חוזר הביתה ונותר ספון שם עם האלם, העצב והזיכרונות. כאן הוא היה יושב עם עבדה, וכאן הוא היה אוכל, וכאן הוא היה מכבה את הסיגריה, וכאן... וכאן היה שוכב לידו, מלטף את גופו השחור ונושק

כל חלק בו ולוחש בקול רועד מרוב תשוקה:

"אתה שלי ורק שלי, יא עבדה. אתה סוסי השחור היפה".

לילות שלמים בילה חאתם כשהוא מעלה זיכרונות כמעלה גרה. הוא העלה בזיכרונו את יחסיו עם עבדה בכל דקה ודקה. בתוך עניני השכרות והייאוש הבזיקה במוחו באחד הלילות מחשבה, חלפה בראשו כברק -- הוא נזכר במשפט שפעם עבדה אמר בבדיחות הדעת:

"בן מצרים עילית לעולם לא יוותר על בני מצרים עילית. שמת לב? לאן שאני הולך אני צריך לשאול על בית קפה של בני מצרים עילית ולשבת שם".

חאתם הסתכל על השעון בדאגה: השעה הייתה אחרי אחת בבוקר. הוא התלבש בזריזות ואחרי חצי שעה הוא היה באמבאבה, שואל את עוברי האורח על בית קפה של בני מצרים עילית, וכעבור עוד חצי שעה מצא את מבוקשו. במרחק הקטן שבין מכוניתו אל הכניסה לבית הקפה הוא חש בזיעה ניגרת על מצחו, ובלבו כמו חדל לדפוק מרוב התרגשות. בית הקפה היה מקום קטן ומלוכלך מאוד. הוא נכנס מהר והחל לסרוק את המקום וכולו מתוח. (מאוחר יותר הוא הרהר ביחס בין תשוקתנו העזה ובין האפשרות לסיפוקה. האם באמת מתממש מה שאנחנו רוצים בכל מאודנו?) כל כולו השתוקק למצוא את עבדה, ואכן הוא מצא אותו. הוא ראה אותו יושב רחוק מהכניסה מעשן טבק ממותק. הוא היה לבוש גלבייה רחבה כהה וחבוש מצנפת גדולה של בני מצרים עילית. באותו רגע הוא נראה בעל גוף והדרת כבוד כמו ענק שחום עור מעולם האגדות והקסמים. הוא גם נראה כאילו חזר לעצמו, לשורשיו, וכאילו פשט יחד עם בגדיו המערביים את כל ההיסטוריה המשנית והמקרית שלו, של ידידותו עם חאתם רשיד. חאתם נעצר דומם לרגע. הוא התבונן בו כמבקש להיות בטוח שהוא הוא במציאות ולא ייעלם לו שוב. ואז הוא פרץ לקראתו וקרא בקול מתנשף, שמשך את תשומת לבם של כל יושבי בית הקפה:

"עבדה, סוף-סוף!"

בלילה הראשון התרחשה הפגישה ביניהם בפשטות וספונטניות, כאילו היא הייתה אשתו זה שנים. הפרח התפתח בין ידיו והוא השקה אותו יותר מפעם אחת עד שרווה. זה הפתיע אותו והוא שאל את עצמו, בהיזכרו בפרטי ליל החתונה: איך הוא הצליח עם רדווה בקלות, הוא שלפני כן לא נגע באישה אף פעם? איך נעלמו כל היסוסיו וחששותיו מכישלון? אולי

משום שרדווה השרתה עליו רוגע או משום שעשה כעצותיו של השיח' בלאל או אולי משום שאשתו עודדה אותו בניסיונה וגילתה לו את הסודות הכמוסים בכישרון ובטוב טעם בלי לנטוש את צניעותה הטבעית כאישה מוסלמית. טאהא הרהר בכל הדברים הללו והגיע למסקנה שנישואיו לאישה הזאת הם ברכה גדולה שהעתיר עליו אללה, ישתבח ויתעלה, מפני שהיא אישה נעימת הליכות, נאמנה וכנה באדיקותה במצוות האסלאם. הוא אהב אותה, והיא העניקה יציבות לחייו הודות להתנהלותה היום-יומית המסודרת. הוא היה עוזב אותה בבוקר, עושה את יומו במחנה, שב הביתה אחרי תפילת הערב ומוצא את החדר נקי ומסודר ואוכל טעים וחם מחכה לו. כמה אהב לשבת איתה ליד השולחן הנמוך ולאכול את ארוחת הערב ביחד! הוא היה מספר לה את קורות היום, והיא הייתה מספרת לו על שיחותיה עם האחיות ומוסרת לו תקציר של מה שקראה בעיתונים, מאחר שהוא לא מצא זמן לקריאתם, והם צוחקים יחד על חידושיו הלשוניים של עבד אלרחמן הקטן ועל מעשי השובבות שלו שלא פסקו אלא כאשר פתאום כבדו שמורות עיניו, ואז הייתה רדווה נושאת אותו אל יצועו שהכינה מראש על רצפת החדר, ושבה כדי לשטוף את הכלים. אחרי כל זה היא הייתה מבקשת רשות ללכת לחדר הרחצה, וטאהא היה מקדים אותה אל מיטת הברזל הישנה, שוכב על גבו ומחכה לה, מבטו נעוץ בתקרת החדר, ולבו עולה על גדותיו בתשוקה עזה, מתוחה ומענגת שכבר הכיר, אהב, וחווה כל לילה בציפייה גדולה. שלהבת חשקו בה, גופה המקסים ורענן אחרי הרחצה במים חמים, עירום כמעט ורק מגבת גדולה מכסה אותו, רגעי השתיקה הנעימה הרוויים כמיהה עזה בעומדה, גבה אליו, מתמרחת מול המראה, המשפטים המבולבלים הריקים מתוכן שהגתה בקול חרישי ורוטט, כדי להסוות את תשוקתה אליו - בכל אלה הייתה משום הזמנה, שהוא לא התמהמה לקבלה. הוא היה מאמץ אליו את גופה התמיר הרך, מדגדג אותו בנשיקותיו ונשימותיו החמות עד שעלתה מתיקותו על גדותיה. הוא היה משחרר פרץ של רגשות בחיקה: צרות נפשו, זיכרונותיו, חלומותיו המנופצים, רצונו לנקום שלא ידע מנוח, שנאתו הפראית למעניו, וכן תשוקות המין היוקדות ומעורפלות ששטפו אותו רבות ועינו אותו בחדרו על הגג - את כל אלה הוא היה משחרר לתוך גופה של רדווה ומגיע אל מנוחת הנפש. עם הזמן הייתה האש דועכת ומפנה את מקומה לאהבה רוגעת ויציבה ששורשיה העמיקו מדי לילה. אחרי מעשה האהבה הוא היה מתבונן בה בהכרת תודה כנה ומטביע נשיקות על ידיה, פניה ושערה. הוא נעשה מומחה במכמני גופה ופרטיו

ושלט היטב בשפתו, ומעשה האהבה נמשך שעות, שבהן היו פניה של רדווה זורחים מתענוג כמה פעמים.

חודשים עברו על חייו החדשים איתה, ובהם טעם את טעם האושר, עד שלילה אחד, שלא כרגיל, נכשל בביצועיו. הוא נבוך ונעצר. דממה השתררה ביניהם. ופתאום הוא קפץ באלימות מהמיטה, והיא רעדה תחתיהם, והוא מיהר והעלה אור. היא אספה את בגדיה וכיסתה על מערומיה, ושאלה בדאגה:

"מה יש לך?"

הוא נותר דומם, התיישב על הספה הכבדות, התכופף והניח את ראשו בין כפות ידיו. פניו התכווצו, כאילו משהו כאב לו. היא מיהרה אליו, כולה אחוזת אימה:

"מה יש לך, יא טאהא?"

דאגתה הכנה נגעה ללבו, והוא מלמל משהו ונאנק עמוקות. הוא דיבר אליה, בלי להישיר את מבטו אל עיניה:

"אני מבקש ממך, יא רדווה, שלא תביני אותי לא נכון. אני בטח מאושר בנישואינו, ומודה לאל אלף פעמים על שהצליח את דרכי והתחתנתי עם אישה טובה כמוך, אבל אני לא הצטרפתי למחנה כדי להתחתן. אני באתי עם השיח' שאכר למטרה מסוימת - הג'יהאד למען אללה. כבר שנה שלמה אני פה, סיימתי את כל סוגי האימונים, ואף על פי כן עד עכשיו לא הטילו עליי משימה כלשהי. אני חושש שאחלש נפשית ככל שהזמן עובר".

הוא דיבר בקול חרישי עצוב, ואחר כך הוא הכה בידו על שוקו וזעק מרה:

"אילו היה מדובר בנישואים, הייתי מתחתן איתך בכל מקום חוץ מהמחנה הזה. אני שואל את עצמי מאה פעמים ביום למה אני נמצא כאן. למה, יא רדווה? אני בטוח שהשיח' בלאל השיא אותי, כדי להרחיק אותי מהג'יהאד".

רדווה חייכה כאם חכמה ומבינה דבר. היא הקיפה את כתפו בזרועה, ואמרה בקול רווי רוך:

"חס וחלילה! סלק מחשבות אלה מראשך מפני שהן לחשי השטן. השיח' בלאל הוא אדם ישר, ואף פעם אינו משקר. אילו העריך שאינך ראוי לג'יהאד הוא היה מסלק אותך מהמחנה. חוץ מזה, הוא לא חיתן אותך עם אישה מושחתת שתסיח את דעתך מאמונתך (וכאן לבש קולה נעימה של תוכחה). אני אשתך, יא טאהא, ואני הראשונה שתאיץ בך

להיות מוג'אהד, והראשונה שתחוש גאווה אם תהיה שהיד, ואני מבקשת מאללה שייתן לי להיות שהידה איתך, אבל מתוך היכרותי עם השהיד חסן המנוח אני יודעת שפעולות צבאיות אינן טיול או משחק, ויש להתחשב בשיקולים מדוקדקים בתכנונן, שרק האחים חברי מועצת אלג'מאעה מתמצאים בהם".

טאהא פתח את פיו כדי לדבר, אלא שהיא הקדימה אותו והניחה את ידה על פיו בעדינות על מנת למנוע אותו מלדבר. היא לחשה:

"סבלנות, יא טאהא, סבלנות! כי אללה עם אלה שיש להם סבלנות".

ביום חמישי בבוקר, בשעה עשר בדיוק, נעצרה מרצדס שחורה ליד בית יעקוביאן, ויצא ממנה גבר אלגנטי בשנות הארבעים לחייו וביקש שיביאו אותו למשרדו של החאג' עזאם. הוא בירך אותו לשלום והציג את עצמו ביוהרה יתרה:

"ג'מאל ברכאת, ממזכירות הפאשה".

עזאם התיישב במכונית לידו, ולאורך כל הדרך הם לא החליפו ביניהם אלא מילות נימוסים בודדות, ובשאר הזמן שקע עזאם באמירת תשבחות לבורא ובתפילה. הוא ידע שהאדם הגדול מתגורר לחופה של תעלת אלמרבוטייה, אך הוא בכלל לא תיאר לעצמו שביתו הוא ארמון כה גדול כמו ארמונות המלך שראה בימי ילדותו. הוא בנוי על גבעה גבוהה ודומה למבצר מוקף בשדות מעובדים ששטחם עולה על ארבע מאות דונם. המכונית עשתה את הדרך שבין השער החיצוני לארמון במשך חצי שעה לערך. היא נסעה בתוך גינות ושדרות ונעצרה ליד שלושה מחסומי ביטחון לצורך בידוק. כל אנשי הביטחון היו גברתנים ולבושים בחליפות מלאות ועניבות דומות זו לזו. על חגורותיהם היו תלויים אקדחים גדולים ובידיהם מכשירים אלקטרוניים דמויי מקלות מזמזמים. בידוק המכונית נעשה בדקדקנות, ובגמר הבדיקה הם ביקשו מעזאם את תעודת הזהות. הם השוו בין התעודה ובין האישור שהגיש להם המזכיר. הבידוק הזה חזר על עצמו שלוש פעמים ובפעם השלישית הציק לעזאם וכמעט שמחה, אך הוא כבש את כעסו והעדיף לשתוק. לבסוף עברה המכונית בדרך רחבה ומפותלת עד שהגיעה לשער הארמון. גם שם הייתה חזרה על פעולות הבידוק שבוצעו באותה דקדקנות. הפעם הם פתחו את תיקו של עזאם, בדקו אותו וביקשו ממנו לעבור דרך דלת אלקטרונית. על פניו של עזאם

נראו סימני תרעומת, והמזכיר התקרב אליו ואמר בחוצפה:

"הבדיקות הביטחוניות הן חובה".

הוא ביקש ממנו לחכות באולם קבלת האורחים ויצא. עזאם חיכה שם שעה ארוכה, ובתוך כך הוא התבונן בעמודי השיש ובעיטורים הפרסיים שעל השטיחים, ובנברשות הקריסטל הגדולות המשתלשלות מהתקרה הגבוהה. המראות גרמו לו למצוקה ולתחושת השפלה. הוא חשב שבהמתנה הארוכה שכפו עליו ובבדיקות הביטחוניות המוגזמות הם התכוונו להשפיל אותו. "הם משפילים אותי ובאותה עת שודדים אותי. הם רוצים לקבל מן המוכן רבע מהרווחים שלי, בלי לומר אפילו מילה אחת של תודה. זו בריונות וגסות רוח." הוא התמלא עלבון וזעם וחשב לוותר על הפגישה הזאת. הוא היה רוצה לקום ולבקש לקרוא למזכיר ולהודיע לו שהוא מבקש להסתלק, ויהיה אשר יהיה, אך הוא ידע בתוך תוכו שזה בלתי אפשרי. גם אילו היו נותנים לו להמתין עד הבוקר, הוא לא היה מעז למחות אפילו במילה אחת. הוא נמצא כעת בחוגם של הגדולים, וטעות אחת פירושה הסוף שלו. עכשיו הוא זקוק לתושייתו ולכל ניסיונו בחיים כדי לדעת לדבר על לבו של האדם הגדול ולשכנע אותו להוריד את חלקו בהרווחים לפחות מרבע. זה כל מה שיוכל לבקש, ועל כל צעד לא חכם מצדו ישלם ביוקר ומיד. סוף-סוף הוא שמע קול צעדים מאחוריו, ונאחז אימה משתקת שלא אפשרה לו לפנות לאחור. אחד השומרים הופיע ורמז לו ללכת אחריו. הם הלכו במסדרון ארוך, והלמות צעדיהם על רצפת השיש המלוטש הדהדו לכל אורכו עד שהגיעו לאולם גדול, ובחזיתו שולחן כתיבה גדול מעץ אלון ושולחן ישיבות גדול, ומסביבו כעשרה כיסאות. השומר הורה לעזאם לשבת, ובצאתו אמר בקרירות:

"חכה כאן עד שיבוא הפאשה וידבר איתך".

עזאם חש שיש משהו חשוד במילים "וידבר איתך". האם פירוש הדבר שהאדם הגדול אינו נמצא בארמון? למה לא התקשר אליו להתנצל על שאינו יכול לראות אותו במועד שנקבע כדי לחסוך לו את כל הסבל. הוא נעזב לבדו שעה ארוכה, ופתאום הוא שמע קול רם המהדהד באולם:

"אהלן, יא עזאם".

עזאם קפץ ממקום מושבו כולו חרדה. הוא פנה אנה ואנה כדי לאתר את מקור הקול. הוא שמע צחקוק קל, והקול המשיך:

"אל תפחד. אני נמצא במקום אחר, אבל אני יכול לדבר איתך ולראות אותך. אני מצטער שאין לי הרבה זמן. למה ביקשת לפגוש אותי?"

עזאם אסף את עשתונותיו ועשה מאמץ גדול להרים את קולו ולומר

את הדברים שהכין במשך שבועיים. אבל כל מחשבותיו התאדו מראשו מרוב פחד, ורק אחרי כמה רגעים הצליח בקושי לפתוח את פיו:

"אדוני, אני משרת שלך וסר לפקודתך. הטובה שהרעפתם עליי ועל כל הארץ... שאללה ישמור עליכם ויאריך את ימיכם למען מצרים. כל תקוותי היא שאדוני יתייחס לענייני ברחמים. אלוהים יודע שיש עליי אחריות כבדה והוצאותיי מרובות. הרבע מהרווחים מקשה עליי."

האדם הגדול לא אמר כלום. עזאם התעודד והמשיך:

"אני מקווה לנדיבות אדוני. אני משביעכם בנביא שלא תוציאו אותי מכאן מדוכדך. אם אתם, אדוני, תורידו את חלקכם לשמינית מהרווחים, למשל, אהיה אסיר תודה לכם".

עוד כמה רגעים של שתיקה חלפו בעצלתיים, והנה קולו של האדם הגדול נשמע גבוה ונרגש:

"תשמע, יא עזאם. אין לי זמן לבזבז איתך. החלק שאני מבקש הוא קבוע גם לגביך וגם לגבי אחרים. אנחנו נכנסים לשותפות בכל עסק גדול כמו הסוכנות שלך ומקבלים רבע מהרווחים. אנחנו מקבלים חלק כזה תמורת עבודה. אנחנו נגן עליך מרשויות המסים, הביטוחים, הבטיחות התעסוקתית, הביקורת המנהלית ועוד אלף רשויות שיכולות לבטל את עסקך ולגרום לך הפסדים בכל רגע. זאת ועוד, אתה חייב להודות לאל שקיבלנו על עצמנו לעבוד איתך בכלל, בשים לב לעובדה שעסקיך מלוכלכים".

"מלוכלכים!" אמר עזאם בקול רם. ומיד אחר כך הוא מלמל ופלט כמה מילות אי-הסכמה שהעירו את חמתו של האדם הגדול, והלה הרים את קולו בדברי אזהרה:

"תגיד, אתה טיפש או מיטפש? אתה משיג את רווחיך העיקריים מעסקים מלוכלכים ולא מהסוכנות היפנית. נאמר ישר לעניין: אתה עוסק בסחר סמים, ואנחנו יודעים את הכול עליך. שב אל השולחן וקרא את התיק ששמך רשום עליו. שם תמצא עותקים מדוחות על פעילותך: חקירות ביטחון המדינה, מלחמה בסמים וחקירות כלליות. הכול נמצא בידנו ונוכל ברגע אחד לנצל את הדוחות הללו ולחסל אותך. תשב, יא עזאם, תשב ותחשוב טוב. תקרא את התיק, תלמד אותו ותחקוק את תוכנו בזיכרונך. בסוף התיק תמצא העתק מחוזה השותפות בינינו. אם אתה רוצה לחתום עליו, תחתום. עשה כראות עיניך".

והאדם הגדול פרץ בצחוק אירוני, והקול נדם.

עבדה החמיץ לו פנים. הוא לחץ את ידו בקרירות בלי לקום מכיסאו, ואחר כך הפנה ממנו את פניו והמשיך בעישון הנרגילה שלו. חאתם העלה חיוך על פניו, ואמר בטון ידידותי:

"למה חוסר הנימוס הזה? לפחות תזמין תה בשבילי".

בלי לפנות אליו, מחא עבדה כף וביקש מהמלצר ספל תה.

"תיבדל לחיים ארוכים, יא עבדה. אתה מאמין באלוהינו ובגזרה שלו. אבל האם האבל על בנך ימנע אותך מלפגוש אותי?"

עבדה התרגש מאוד:

"די, חאתם בק, די. אלוהינו ימחל לנו. בני מת בזרועותיי".

"ומה אתה רוצה לומר בזה?"

"אני רוצה לומר שאלוהינו העניש אותי על החטאים שלי איתך."

"אתה רוצה להגיד לי שכל מוות של בן הוא עונש על חטאו של האב?"

"כן. אלוהינו, ישתבח ויתעלה, אינו ממהר אך אינו מתעלם. אני חטאתי איתך הרבה והעונש מגיע לי."

"מי שכנע אותך שזה כך? אשתך הדייה?"

"הדייה או מישהו אחר, מה זה עניינך? אני אומר לך שהסיפור שלנו תם. איש איש לדרכו. לא תראה אותי עוד ולא אראה אותך לעולם."

קולו היה חנוק ונרגש. הוא צעק ונפנף בידיו, כמבקש לחסום את הדרך חזרה. חאתם שתק קצת, ואחר כך דיבר בקול שקט. הוא שינה את תכסיסו:

"טוב, אדוני. הסכמנו. אתה עזבת את הגג והקיוסק ואתה רוצה להתנתק ממני. אבל איך תתפרנס ותפרנס את אשתך?"

"הפרנסה על אללה."

"בטח על אללה. אבל אני רואה שמחובתי לעזור לך גם אחרי ההתנתקות. למרות התנהגותך הגסה אני דואג לך."

"....."

"תשמע. מצאתי לך עבודה טובה, כדי שתזכור אותי לטובה."

עבדה לא אמר כלום. ניכר עליו שהוא מהסס קצת. הוא לקח שאיפה ארוכה מהנרגילה שלו כדי להסתיר את מבוכתו.

"לא שאלת איזו עבודה."

"....."

"אני השתדלתי והשגתי בשבילך עבודה נקייה ונוחה בשכר של 500

לירות מצריות לחודש - כשוער במרכז התרבות הצרפתי באלמונירה."

עבדה שמר על שתיקה. הוא לא ענה ולא התנגד. חאתם חש שהצליח, והמשיך:

"אתה ראוי לכל טובה, יא עבדה. קח!"

הוא הוציא מתיקו עט ופנקס צ'קים, הרכיב את משקפיו ורשם צ'ק. הוא חייך ואמר:

"זה צ'ק של אלף לירות מצריות כדי לכסות את הוצאותיך עד שתקבל את העבודה".

ידו נותרה מושטת לרגע עד שעבדה הושיט את ידו, לקח את הצ'ק ואמר חרישית:

"תודה!"

"עבדה, אני מעולם לא כפיתי עליך את הקשר איתי. אם החלטת לעזוב אותי, תעזוב. אבל יש לי בקשה אחת, בקשה אחרונה."

"איזו בקשה?"

חאתם התקרב אליו עד שנגע בו. הוא הניח את ידו על ירכו, ואמר בלחש רועד:

"תלון אצלי הלילה. רק הלילה. זה יהיה הלילה האחרון בינינו. אני מבטיח לך, יא עבדה, שאם תבוא איתי הלילה לעולם לא תראה אותי אחר כך. אני מבקש ממך!"

הם ישבו זה ליד זה בשקט מתוח במכונית. חאתם פעל בזהירות ובדקדקנות והעריך שהוא ישמור עד הסוף על עבדה, שלא עמד בפני פיתויי הכסף והעבודה החדשה. חאתם היה בטוח שברגע שעבדה יטעם את העונג מחדש, הוא יחדש את הקשר איתו. עבדה מצדו תירץ את היענותו לבקשת חאתם באומרו לעצמו שהנסיבות חייבו זאת. מאז שעזב את הקיוסק לא השתכר מאומה, ואת התה והטבק הממותק הוא קנה בהקפה מבעל בית הקפה המקומי, ובמשך פחות מחודשיים הוא לווה ממכרים בני מצרים עילית שלוש מאות לירות מצריות. החיפוש אחרי עבודה מתאימה עייף אותו, והכול היה לשווא. הוא מצא עבודה פיזית קשה כפועל שכיר, אך הוא לא החזיק בה מעמד ועזב אותה. הוא היה צריך לשאת על גבו משאות כבדים, לעלות ולרדת כל היום, ובסופו של דבר קיבל כמה לירות מצריות, שהקבלן גנב את מחציתן, ובנוסף לכול הוא ספג קללות והשפלות. אז מה הוא יעשה? העבודה שחאתם מציע לו היא מכובדת ונקייה ותגן עליו מעוני אחת ולתמיד. אז שישכב איתו הלילה ויספק את מאווייו פעם אחת, ואחר כך יפדה את הצ'ק, ישלם את

חובותיו ויספק את צרכי משפחתו, וברגע שיקבל את עבודתו החדשה, הוא ינתק את הקשר ביניהם ויהפוך את הדף המלוכלך הזה. הוא בטוח שאללה יסלח לו, ובהזדמנות הראשונה הוא ילך לחג', וישוב משם נקי מחטא כמו שהיה כשילדה אותו אמו. זה יהיה הלילה האחרון שבו הוא יחטא, ומחר הוא יכריז על חזרתו בתשובה ויחיה חיים ישרים. הוא החליט שלא יספר להדייה שפגש את חאתם, כי אם יספר לה היא תהפוך את חייו לגיהינום. האמת היא שלא עבר עליהם יום מאז מות התינוק בלי שרבה איתו, קיללה אותו והתפללה לאללה שיעניש אותו. הצער הטריף את דעתה, והיא הפכה למעמסה כבדה על עצביו ועל כל חייו. היא מתייחסת אליו כאל רוצח בנה. ומה שנורא הוא שתחושת האשמה חלחלה לתוכו ושלטה בכל מחשבותיו והדירה0 שינה מעיניו רוב הזמן. אבל כל זה יגיע הלילה לסיומו. הוא ישביע את גופו של חאתם הנאה בפעם האחרונה, והוא יקבל את העבודה ויחזור בתשובה.

הם נכנסו לדירה וחאתם העלה בה אור ואמר בעליצות:

"הבית בלעדיך שומם".

עבדה ניגש אליו פתאום, חיבק אותו וניסה להפשיט אותו כדי לשכב איתו. הוא מיהר לסיים את המשימה, אך חאתם ראה בהתנהגותו סימן לתשוקתו. הוא צחק צחוק נשי מאושר ולחש בהתפנקות:

"לאט-לאט, יא עבדה".

הוא נכנס פנימה ועבדה פתח את הבר והוציא בקבוק ויסקי, מזג לעצמן כוס גדולה ושתה את כולה בבת אחת, בלי מים ובלי קרח. היה לו צורך עז להשתכר, ובפרק הזמן שבו חאתם התקשט והתבשם, הריק עבדה כמה כוסות, וניכרה עליו פעולת המשקה. הוא חש שדמו זורם חם בעורקיו והוא חזק מאוד ודבר לא יכול למנוע ממנו לעשות כל מה שהוא רוצה. חאתם יצא מחדר הרחצה ופיג'מת משי ורודה מכסה על מערומיו. הוא הלך מעדנות אל המטבח ונשא משם אוכל חם. הוא הניח אותו על השולחן ומזג לעצמו כוס ויסקי. הוא לגם מהמשקה לגימות קטנות וליקק את שפת הכוס בכוונה מגרה. אחר כך הוא הניח את ידו על זרועו החזקה של עבדה, נאנח ולחש:

"התגעגעתי אליך מאוד".

עבדה הרחיק את ידו של חאתם מזרועו, ולעלע בקול מרוסק של שיכור:

" יא חאתם בק, אנחנו הסכמנו. הלילה הוא הלילה האחרון. ממחר בבוקר כל אחד ילך לדרכו, נכון?"

חאתם חייך ומישש באצבעותיו את שפתיו הבשרניות של עבדה וחיקה את עגתו בבדחנות:

"נכון, יא בן מצרים עילית".

הפעם עבדה לא שלט ברוחו. הוא התנפל על חאתם, נשא אותו כתינוק על זרועותיו, על אף התנגדותו המלווה בצחקוקים וצווחותי מגרות, השליך אותו על המיטה, פשט את מכנסיו והטיל את עצמו עליו. הוא שכב איתו באלימות לא רגילה, טרף אותו, עד כי חאתם צרח פעם אחר פעם מרוב תענוג וכאב. הוא הערה את תשוקתו לתוך גופו של חאתם שלוש פעמים בפחות משעה. הוא עשה זאת בלי להוציא הגה מפיו, כמו היה מבצע בהתלהבות משימה כבדה וחשובה כדי לסיימה. כשסיימו שכב חאתם עירום על בטנו, עצם את עיניו באובדן חושים, כאילו היה אדם מסומם או ישן שאינו רוצה להתעורר מחלומו המענג, ואילו עבדה שכב על גבו ומבטו נעוץ בתקרה. הוא עישן שתי סיגריות בלי לומר מילה, ואחר כך הוא קפץ מהמיטה והחל להתלבש. כשראה זאת חאתם, הוא התיישב במיטה ושאל אותו בדאגה:

"לאן?"

"אני הולך," כלאחר יד, כאילו כל העניין הסתיים. חאתם קם ונעמד מולו:

"תישאר הלילה ומחר בבוקר תלך".

"לא אשאר אפילו דקה אחת."

חאתם חיבק אותו בגופו העירום ולחש:

"למעני תישאר הלילה".

עבדה דחף אותו פתאום, והפיל אותו על הכיסא שליד המיטה. פני חאתם התכרכמו מכעס והוא צעק:

"השתגעת? איך אתה דוחף אותי?"

עבדה ענה בנימה מתגרה:

"כעת כל אחד ילך לדרכו".

חאתם התרגז לשמע דברי עבדה שהבהירו לו שתכסיסו נכשל. הוא אמר:

"הסכמנו שתלון אצלי הלילה".

"אני מילאתי את חלקי בהסכם, ואין לי יותר התחייבות כלפיך."

"אתה יודע מי אתה בדיוק?"

עבדה לא ענה והמשיך להתלבש בדממה. חמתו של חאתם בערה בו יותר והוא אמר:

"תענה לי. אתה יודע מי אתה?"

"בן אדם, כמוני כמוך."

"אתה סתם בן מצרים עילית, בור ומחוסר כול. אני אספתי אותך מהרחוב ועשיתי ממך אדם מהוגן."

עבדה התקרב אליו בצעדים אטיים, הביט בו ארוכות בעיניו שהאדימו משתיית הוויסקי והזהיר אותו:

"תראה... אל תעליב אותי ואל תרגיז אותי. הבנת?"

חאתם איבד את השליטה על עצמו, כאילו נחה עליו קללת השטן ודחפה אותו ללחוץ עד הסוף. הוא הביט בעבדה בזלזול ואמר:

"אתה שכחת מי אתה, יא עבדה. אני בשיחת טלפון אחת אוכל לסבך אותך בצרות צרורות".

"אתה לא יכול."

"אני אראה לך אם אני יכול או לא. אם תצא עכשיו, אודיע למשטרה ששדדת אותי."

עבדה פתח את פיו לענות לו, אך הוא הניד בראשו וצעד אל הדלת כדי לצאת.

הוא חש שהוא חזק מחאתם, וחאתם לא יוכל להוציא את איומו אל הפועל. הוא הושיט את ידו לפתוח את הדלת, אבל חאתם החזיק בגלימתו וצעק:

"אתה לא הולך".

"אני אומר לך לעזוב אותי."

"כשאני אומר לך לחכות אתה תחכה," צעק חאתם ואחז בעורפו של עבדה. עבדה הסתובב, סילק את ידיו של חאתם בקלות וסטר לו סטירה מצלצלת. חאתם תקע בו מבט לרגע, עיניו תפחו כמו נטרפה עליו דעתו, והוא צעק:

"אתה מכה את אדוניך, יא חתיכת משרת עלוב, יא כלב בן כלב? אני נשבע בחיי אמך שלא תקבל עבודה וגם לא כסף. מחר בבוקר אתקשר אל הבנק ואעכב את פדיון הצ'ק. אתה יכול להרטיב אותו ולשתות את המים שלו".

עבדה עמד רגע באמצע החדר עד שקלט את משמעות הדברים ששמע. הוא פלט קול עבה כחרחור חיית טרף זועמת, והתנפל על חאתם, בעט בו, חבט בו באגרופו, ואחר כך תפס אותו מצווארו והטיח את ראשו בקיר בכל כוחו עד שחש בדמו פורץ, חם ודביק, על ידו. השכנים העידו אחר כך ששמעו בארבע לפנות בוקר צעקות וצרחות מדירתו של חאתם, אך הם לא התערבו כי אורח חייו הפרטיים של חאתם היה מוכר להם.

"בשם אללה הרחמן והרחום.

"על כן מוטב היה אילו היו המוכרים את חיי העולם הזה תמורת העולם הבא נלחמים למען אלוהים, וכל הנלחם למען אלוהים - ייהרג או ינצח - ניתן לו שכר כביר. מה לכם כי לא תילחמו למען אלוהים ולשם האנשים והנשים והילדים הנרדפים, האומרים, ריבוננו, הוציאנו מן העיר הזאת אשר בני עוולה הם יושביה, ותן לנו מאיתך מגן, והקם לנו מאיתך מושיע."

השיח' בלאל קרא מ'סורת הנשים' בקול מתנגן ערב לאוזן שריגש את האחים המתפללים מאחוריו. חרדת קודש נפלה עליהם והם חזרו אחריו על תפילת הציות לאל בשפלות רוח. בגמר תפילת הבוקר התיישב השיח' בלאל, ואמר דברי שבח לאללה. האחים ניגשו אליו אחד-אחד, לחצו את ידו באהבה ובכבוד, וכשטאהא אלשאד'לי החווה קידה משך אותו השיח' אליו בעדינות ולחש על אוזנו:

"חכה לי במשרד. עוד מעט אהיה איתך".

טאהא הלך אל המשרד ותהה בלבו: "מה רוצה ממנו השיח'? האם רדווה מסרה לו מה שהוא אמר עליו? היא כל הזמן חזרה ואמרה שהיא אוהבת את השיח' בלאל כמו אביה, האם היא אוהבת אותו עד כדי מסירת דברי בעלה עליו? אם היא עשתה כך הוא יבוא איתה חשבון בחומרה, ולא יסלח לה לעולם, כי אישה חייבת להיות נאמנה לבעלה ולשמור על סודותיו. אם ישאל אותו השיח' על אודות הדברים שהוא אמר לרדווה, הוא לא ישקר. הוא יחזור על מה שאמר עליו, יהיה אשר יהיה. מה יעשה לו השיח'? כל מה שיוכל לעשות הוא לגרש אותו מהמחנה, אז שיהיה. איזה ערך יש להישארותו במחנה אם הוא אוכל, שותה וישן ואינו עושה כלום? אם השיח' לא יאשר לו לצאת לפעולת ג'יהאד, מוטב לו לעזוב את המחנה ולשוב למקום שממנו בא. אלה היו ההרהורים שעברו במוחו של טאהא עד שהדף בידו את דלת המשרד ונכנס דרוך לבאות, והנה מצא שם עוד שני אחים מחכים: האח ד"ר מחג'וב, וטרינר שעבר את גיל הארבעים, שהיה אחד החלוצים שהקימו את אלג'מאעה אלאסלאמייה בשנות השבעים; והאח עבד אלשאפי מאלפיום, שכמה פעמים נעצר כשהיה סטודנט בפקולטה למשפטים בקהיר ונרדף על ידי כוחות הביטחון עד שעזב את לימודיו ועבר לחיות במחנה. טאהא לחץ בידידות את ידי שניהם, ושלושתם גלגלו שיחה קלה על ענייני היום, אך בתוך תוכם היו

מוטרדים. השיח' בלאל הגיע, לחץ את ידיהם, חיבק כל אחד מהם בחום, התבונן בהם, חייך ואמר:

"צעירי האסלאם, הגיע יומכם. מועצת אלג'מאעה בחרה בכם לביצוע משימה חשובה".

דממה השתררה לרגע, ואחריה פתחו השלושה בדברי הלל ושבח לאללה, התחבקו ובירכו זה את זה. שמחתו של טאהא עלתה על שמחת אחיו למשימה, והוא הרים את קולו: "השבח לאל, אללה גדול!". חיוכו של השיח' התרחב, והוא אמר:

"יפה, יפה! יברך אתכם האל ויחזק את אמונתכם. משום כך פוחדים מכם אויבי האסלאם, כי אתם אוהבים את המוות באותה מידה שהם אוהבים את החיים".

פניו הרצינו, הוא התיישב ליד השולחן, פרש לפניו דף גדול, חיפש עט בכיס גלימתו ואמר:

"אין לנו זמן. אנחנו חייבים לבצע את המשימה באחת אחר הצהריים, אחרת נצטרך לחכות חודש שלם לפחות. בניי, שבו ותקשיבו במלוא תשומת הלב שלכם".

שעתיים לאחר מכן, עשתה את דרכה מכונית קטנה עמוסת בלוני גז לאזור פייצל בפירמידות. במושב הנהג ישב ד"ר מחג'וב ולידו ישב טאהא אלשאד'לי. האח עבד אלשאפי עמד בין בלוני הגז בחלקה האחורי של המכונית. הם היו מגולחי זקן ולבושים בבגדים של מחלקי גז. התכנית חייבה לבדוק את המקום שעה אחת לפחות לפני ביצוע הפעולה. הם הצטוו להתנהג בטבעיות ברחוב, עד שירד מביתו קצין ביטחון המדינה, ויעשה את דרכו אל מכוניתו. הם היו צריכים לעכב אותו בצורה כלשהי ולפתוח עליו באש משלושה רובים אוטומטיים שהיו מוסתרים מתחת למושב הנהג. היו להם גם הוראות קפדניות נוספות: ולחילופין אם יצליח הקצין להיכנס למכוניתו לפני ביצוע הירי עליו, שלושתם חייבים להשליך עליו רימוני יד בבת אחת, לנטוש את מכוניתם, וכל אחד צריך לכוון את הרובה שלו למעלה, לירות ולרוץ בכיוון אחר כדי שלא יוכלו לעקוב אחריהם; אם עולה בלבם חשש שהם במעקב, יוכל ד"ר מחג'וב, מפקד הפעולה, לבטל אותה מיד, ואז עליהם לנטוש את המכונית ברחוב כלשהו ולשוב למחנה, כל אחד לחוד, בתחבורה ציבורית.

ברגע שהמכונית הגיעה לאזור פייצל היא האטה את מהירותה, והאח עבד אלשאפי החל להכות במפתח על בלוני הגז וכך להודיע לתושבים שהגיעו מחלקי הגז. כמה נשים יצאו אל מרפסות ביתן או פתחו את החלונות וקראו למכונית לעצור. היא אכן נעצרה כמה פעמים ועבד אלשאפי נשא בלוני גז אל המזמינות, קיבל את התשלום תמורתם וחזר אל המכונית עם הבלונים הריקים. אלה היו הוראות השיח' בלאל להסיט את תשומת הלב ממטרת הפעולה. המכונית הגיעה לרחוב עאקיף, שם גר הקצין, ומאחת המרפסות ביקשה אישה בלון גז. זאת הייתה הזדמנות שאפשרה למחג'וב וטאהא לבדוק את המקום בנחת. מכונית הקצין הכחולה משנות השבעים המאוחרות עמדה ליד הכניסה לבניין. למחג'וב הייתה שהות להעריך את המרחקים ולבדוק את החנויות הסמוכות והכניסות והיציאות שלהן. כששב עבד אלשאפי מדירת האישה התרחקה המכונית מהמקום. מחג'וב הסתכל על שעונו ואמר:

"יש לפנינו שעה שלמה. מה דעתכם על ספל תה?"

הוא דיבר בבדיחות הדעת, כמו רצה לנסוך ביטחון בשני רעיו. המכונית נעצרה ליד בית קפה קטן ברחוב סמוך. השלושה ישבו שם ושתו תה עם נענע. חזות פניהם הייתה רגילה בתכלית ולא עוררה חשד. מחג'וב שתה בלגימות רעשניות, ואמר:

"השבח לאל, הכול הולך לפי המתוכנן".

טאהא ועבד אלשאפי חזרו בקול נמוך אחריו על אמירת "השבח לאל".

"אתם יודעים שאחים במועצת אלג'מאעה עקבו אחרי המטרה שנה שלמה?"

"שנה שלמה?" שאל טאהא.

"חי אללה, שנה שלמה. קשה מאוד לעקוב אחרי קציני ביטחון המדינה, כי הם מקפידים לטשטש את עקבותיהם. הם משתמשים ביותר משם אחד, מתגוררים ביותר ממקום אחד, ולפעמים הם עוברים יחד עם משפחותיהם להתגורר בדירות שכורות. לכן קשה להגיע אליהם או כמעט בלתי אפשרי."

"מה שם הקצין, האח מחג'וב?"

"אתה אמור לא לדעת את שמו."

" אני יודע שאסור, אבל אני רוצה לדעת."

"מה משנה לך השם?"

טאהא שתק, הביט ארוכות במחג'וב, ואמר בהתרגשות:

"האח מחג'וב, התחלנו בג'יהאד בפועל, והלוואי שאללה יזכה אותנו במוות של שהיד, ונשמותינו יעלו יחד לבוראן. האם אינך נותן בי אמון כשאנחנו על סף המוות?"

מחג'וב התרגש מדברי טאהא. הוא אהב אותו.

"סאלח רשוואן," אמר חרישית.

"הקולונל סאלח רשוואן?"

"פושע, כופר ורוצח. הוא נהנה לעמוד ולהסתכל על עינויי המוסלמים. הוא אחראי לרצח אחים רבים. הוא רצח באקדחו האישי שניים מבחירי צעירי האסלאם, האח חסן אלשרבאסי, מפקד אלפיום, והאח ד"ר מוחמד ראפע דובר אלג'מאעה. הוא היה מתפאר ברציחתם באוזני העצורים בכלא אלעקרב. שאללה יעטוף את כל השהידים הצדיקים שלנו ברחמיו וישכן אותם במרחבי גן העדן שלו ויאסוף אותנו אליהם בטוב, בעזרת האל."

חמש דקות לפני השעה אחת נעצרה מכונית הגז מול הכניסה לבניין, עבד אלשאפי ירד, ניגש אל תא הנהג, הוציא מכיסו פנקס והעמיד פנים שהוא עובר על החשבונות עם הנהג מחג'וב. בקול רם התווכחו השניים ביניהם על מספר בלוני הגז שנמכרו. הם התנהגו בצורה טבעית בשעה שטאהא החזיק בידית הדלת מוכן לזינוק. הכניסה לבניין הייתה גלויה לעיניו, והוא חש שלבו עומד להיקרע מעוצמת פעימותיו. הוא התאמץ לרכז את מוחו בנקודה אחת, אך מפל עצום של תמונות שטף את דמיונו. דקה עברה ובה ראה את מהלך חייו תמונה אחר תמונה: חדרו על גג בית יעקוביאן, זיכרונות ילדותו עם הוריו הטובים, יחסיו עם בות'יינה אלסייד אהובתו לשעבר, רדווה אשתו, מפקד האקדמיה לקציני משטרה מעליב אותו בגלל עבודתו של אביו, השוטרים בבית המעצר מכים אותו ופוגעים בכבודו. אחזה בו תשוקה בוערת לדעת אם הוא עומד להתנקש בקצין שפיקד על עינוייו בבית המעצר. הוא לא סיפר למחג'וב על תשוקתו זו מחשש שיכניס דאגה בלבו והוא ירחיק אותו מהמעשה. הוא המשיך להסתכל על הכניסה לבניין בשעה שהזיכרונות התרוצצו במוחו, והנה הופיע הקצין. הוא נראה כפי שתיארו אותו לו, בעל גוף מגושם ועור בהיר, וניכרו על פניו עקבות השינה והמקלחת החמה. הוא התהלך מתונות ובבטחה, וסיגריה הייתה תלויה בזווית פיו. טאהא פתח בזריזות את דלת המכונית, ירד אל הרחוב ומיהר לכיוונו. הוא היה אמור לעכב אותו בצורה כלשהי עד שהאחים יירו בו, ואז הוא היה אמור לרוץ אל מכונית הגז ותוך כדי כך לזרוק רימון יד כדי לכסות על הבריחה. הוא ניגש אל הקצין ושאל

אותו בקול שהשתדל שיישמע טבעי:

"תסלח לי, אדוני, איך מגיעים לבית מספר עשר ברחוב עאקיף?"

הקצין לא נעצר. הוא הצביע על הכיוון בהתנשאות ומלמל בלכתו אל המכונית שלו:

"משם".

זה היה הוא. הוא פיקד על עינוייו. הוא אמר לשוטרים להכות אותו, לקרוע את עורו בשוטים, לתחוב את המקל לתוך פי הטבעת שלו. אין ספק שזה הוא. אותו קול צרוד, אותה נימה של אי-אכפתיות ואותה התנשפות קלה מרוב עישון. טאהא איבד את עשתונותיו וניתר לקראתו. הוא פלט צווחה חדה חסרת פשר, שאגה של זעם, והקצין הפנה אליו מבט מפוחד. פניו התכווצו מאימה. הוא תפס מה מתרחש ופתח את פיו לומר משהו אך לא יכול. ברד של יריות מרובים אוטומטיים ירד עליו והוא נפל ארצה מתבוסס בדמו. טאהא חרג מהתכנית, עמד במקומו כדי לראות במו עיניו את הקצין נופח את נשמתו. הוא צעק: "אללהו אכבר, אללהו אכבר" וניתר חזרה אל המכונית. אך פתאום נשמע מהקומה הראשונה קול של שמשה נשברת ברעש גדול, ושני גברים הופיעו שם והחלו לירות לעבר המכונית. טאהא קלט בזריזות את המתרחש, הנמיך את ראשו ורץ לכיוון המכונית בתנועת זיגזג, כפי שלמד באימונים, כדי לחמוק מן הירי. הוא התקרב אל המכונית והנה מטר של יריות ירד סביבו, וכשהיה במרחק שני מטרים מהמכונית הוא חש פתאום בקור בכתפו וחזהו, קור עצום של קרח. הוא הופתע, הסתכל על גופו וראה שדם פורץ ממנו ומכסה את כולו. הקור הפך לכאב חד שאכל בו בכל פה. הוא התמוטט ליד הפגוש האחורי של המכונית, וצעק מכאב. נדמה היה לו שהכאב החריף נחלש אט-אט, והוא חש במנוחה מוזרה עוטפת אותו ונושאת אותו בקפליה. לאוזניו הגיעו קולות רחוקים ורבי משמעות: פעמונים ומזמורים ולחישות מתנגנות. הקולות הדהדו והתקרבו כמו באו להקביל את פניו בעולם חדש.

מתחילת שעות הערב מהומה גדולה שררה במסעדת מקסים.

מלבד פועלי המסעדה היו פועלים נוספים, וכולם עסקו בקרצוף הרצפה וניקוי הקירות והשירותים במים וסבון וחומרי טיהור. הם העבירו את השולחנות והכיסאות ליד הקירות והשאירו מעבר רחב בין הכניסה לבר ורחבה לריקודים באמצע. קריסטין לבשה בגדים ספורטיביים

ועזרה לעובדים בהעברת הרהיטים. זאת הייתה דרכה לעידודם לעבוד בהתלהבות. מדי פעם היא נשמעה מדברת בערבית רצוצה ופונה במין נקבה לכל מי שדיברה איתו:

"את, תרימי את כל זה. תנקי טוב. מה? את תעייפות?"

בשעה שבע הבריק המקום מניקיון. מפות חדשות מבהיקות בלובנן הוצאו לרגל המאורע ונפרשו על השולחנות. סלי פרחים הגיעו וקריסטין דאגה שיונחו במקומם. היא פירקה את הצרורות הקטנים וסידרה את הפרחים באגרטלים, וציוותה על העובדים להניח את הסלים הגדולים ליד הכניסה ולאורך כל המעבר, ואחר כך הוציאה משולחן הכתיבה שלה כרזה יפה ועליה כתוב בצרפתית וערבית: "המסעדה תפוסה הלילה לרגל אירוע מיוחד". היא תלתה אותה על הדלת החיצונית, נתנה במסעדה מבט אחרון כדי לוודא שהיא נראית יפה, ומיהרה לביתה, הקרוב למקום, כדי להתלבש. היא חזרה כעבור שעה לבושה שמלה תכולה הדורה, מאופרת באיפור סולידי ומוקפד וראשה עטור תסרוקת "שיניון" גבוהה בסגנון שנות החמישים. להקת הנגנים הגיעה וכל חבריה עסקו בכוונון כליהם: אבוב, סקסופון, כינור וכלי הקשה למיניהם. צלילי הכוונון הבלתי הרמוניים מילאו את האולם, וכולם יחד נשמעו כהמהום של יצור מוזיקלי ענק. האורחים הראשונים הופיעו, וביניהם כמה זקנים, ידידיו של זכי אלדסוקי. קריסטין הכירה כמה מהם ולחצה את ידי כולם והזמינה אותם אל הבר, שם הוגשו בירה וויסקי. הופיעו עוד הרבה מוזמנים, וביניהם רעותיה של בות'יינה מבית הספר למסחר, הן ומשפחותיהן. באו גם עלי אלסוואק, שניגש ישר אל הבר, וסאבר הגהץ עם אשתו וילדיו, ורבים אחרים מדיירי הגג. הנשים היו לבושות שמלות מבריקות ומעוטרות בחוטי זהב שזורים ונצנצים, והבנות שהגיעו לפרקן היו מאופרות בהידור מתוך תקווה למצוא חתנים באירוע שמחה כזה. יראת כבוד אחזה בדיירי הבית למראה המסעדה המפוארת וסגנונה האירופי הישן, אך בהשראת האווירה החגיגית החלו הנשים להשתחרר אט-אט ולנהל שיחות עליזות מלוות בצחוק רם שנשמע בו רמז של הפקרות.

בשעה תשע נפתחה הדלת, כמה אנשים נכנסו במהירות, ובעקבותיהם נכנס זכי אלדסוקי בצעדים מדודים. הוא היה לבוש חליפה שחורה אלגנטית וחולצה לבנה, ועניבת פרפר אדומה גדולה עטפה את צווארו. שערו הצבוע היה מסורק לאחור בתסרוקת חדשה שהציע הספר, והיא הניבה את פירותיה, כי זכי אכן נראה צעיר בעשר שנים מגילו האמתי. צעדיו היו נוקשים משהו, ועיניו היו אדומות בעקבות שתיית שתי כוסיות

ויסקי כפולות שבחר להתחיל בהן את הנשף. ברגע שהופיע עלו מכל עבר תשואות ומחיאות כפיים, ותרועות: "מברוכ, מברוכ!" וצהלולים מבוישים. ובשעה שהגברים לחצו את ידיו ובירכו אותו ניגשה אליו קריסטין, חיבקה אותו ונשקה לו בחמימות, ואמרה בהתלהבות: "אתה נראה כמו כוכב קולנוע". אחר כך היא נאנחה, הביטה בו ארוכות ואמרה:

"אני כל כך מאושרת בשבילך. אתה עושה עכשיו מה שהיית צריך לעשות מזמן".

זו הייתה מסיבת חתונתו של זכי בק אלדסוקי עם בות'יינה אלסייד. בות'יינה התעכבה קצת אצל הספר, כהרגלן של כלות, ולבסוף היא הופיעה בשמלת החתונה הלבנה. אחיותיה ואחיה הקטן מוסטפא אחזו בשולי שמלתה הארוכה.

ברגע שהופיעה הכלה אחזה בקהל התרגשות כללית, וסערה של צהלולים ממושכים ומתנגנים שטפה את האולם. ברור היה שכל הנוכחים נרגשים ומאושרים. כשלהקת המנגנים סיימה את נעימת הכלולות נפתח המזנון החופשי. קריסטין ניסתה לשמור על האופי האירופי של החגיגה, וניגנה בפסנתר את שיר "החיים בצבע ורוד" של אדית פיאף, והשמיעה בקולה הערב את המילים:

"כשהוא לוקח אותי בין זרועותיו ולוחש לי
אני רואה את החיים בצבע ורוד.
הוא אומר מילות אהבה, מילים של יום-יום,
אבל הן עושות משהו ללבי."

החתן והכלה פתחו את הריקודים, ובות'יינה התבלבלה קצת וכמעט כשלה, אך החתן הראה לה את הצעד הנכון, וניצל את ההזדמנות להדק את חיבוקו. הדבר לא נעלם מעיני הנוכחים והם הפריחו הערות ופרצו בצחוק. לזכי נראתה בות'יינה בשמלת החתונה כיצור זך ונפלא, כמו נולדה באותו יום, והיא השאירה מאחוריה את כתמי העבר שלכלכו אותה בלא עוול בכפה. כשהסתיים השיר הציעה קריסטין ברוב חן שירים צרפתיים נוספים, אך לשווא, כי הציבור לחץ בתוקף, והמנגנים החלו לנגן מנגינות של ריקודים מזרחיים.

זה היה רגע הקסם. הנשים והבנות, כמו מצאו את עצמן סוף-סוף, החלו למחוא כפיים, לשיר ולהתנועע לפי הקצב. כמה נשים כרכו רדידים סביב מותניהן ורקדו. הן האיצו בכלה להצטרף אליהן והיא נענתה לבקשתן, והרשתה להן לכרוך רדיד מסביב למותניה, והצטרפה אל הרוקדות.

זכי אלדסוקי התבונן בה באהבה והתפעלות ומחא כפיים בהתלהבות, ואט-אט הוא הרים את זרועותיו והצטרף אליה, לקול צהלות האורחים וצחוקם.

סוף